

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ

PLAN VE BÜTÇE KOMİSYONU

TUTANAK DERGİSİ

11'inci Toplantı

5 Kasım 2021 Cuma

(TBMM Tutanak Hizmetleri Başkanlığı tarafından hazırlanan bu Tutanak Dergisi'nde okunmuş bulunan her tür belge ile konuşmacılar tarafından ifade edilmiş ve trnak içinde belirtilmiş alıntı sözler aslına uygun olarak yazılmıştır.)

İ Ç İ N D E K İ L E R

Sayfa

I.- GÖRÜŞÜLEN KONULAR

II.- AÇIKLAMALAR

1.- Diyarbakır Milletvekili Garo Paylan'ın, bakanlara sordukları soruların cevaplarını almak için Komisyon Başkanının ne tedbir düşündüğünü bir kez daha sormak istediğine ilişkin açıklaması

2.- Samsun Milletvekili Erhan Usta'nın, Ankara Milletvekili Orhan Yegin'in bugünkü bütçeler üzerine yaptığı konuşmada ismini vererek konuştuğuna ilişkin açıklaması

3.- Malatya Milletvekili Veli Ağbaba'nın, Ankara Milletvekili Orhan Yegin'in bugünkü bütçeler üzerine yaptığı konuşmasında kendisine satışta bulunduğu ve cevap vermek istediğine ilişkin açıklaması

III.- OTURUM BAŞKANLARININ KONUŞMALARI

1.-Komisyon Başkanı Cevdet Yılmaz'ın, Diyarbakır Milletvekili Garo Paylan'ın yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

2.- Oturum Başkanı Abdullah Nejat Koçer'in, İstanbul Milletvekili Züleyha Gülüm'ün bugünkü bütçeler üzerine yaptığı konuşmasında Anayasa'ya ve İç Tüzük'e aykırı konuşma yaptığına ve bunu kabul etmediklerine ilişkin açıklaması

IV.- KANUN TEKLİFLERİ VE DİĞER İŞLER

A)KANUN TEKLİFLERİ

1.-2022 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu Teklifi (1/283) ve 2020 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesap Kanunu Teklifi (1/282) ile Sayıştay tezkereleri

- a)Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı*
- b)Mesleki Yeterlilik Kurumu*
- c)Sosyal Güvenlik Kurumu*
- ç)Türkiye İş Kurumu Genel Müdürlüğü*
- d)Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı*

PLAN VE BÜTÇE KOMİSYONU

11'inci Toplantı

5 Kasım 2021 Cuma

I.- GÖRÜŞÜLEN KONULAR

TBMM Plan ve Bütçe Komisyonu saat 10.04'te açılarak üç oturum yaptı.

Diyarbakır Milletvekili Garo Paylan, bakanlara sordukları soruların cevaplarını almak için Komisyon Başkanının ne tedbir düşündüğünü bir kez daha sormak istediğine,

Samsun Milletvekili Erhan Usta, Ankara Milletvekili Orhan Yegin'in bugünkü bütçeler üzerine yaptığı konuşmada ismini vererek konuştuğuna,

Malatya Milletvekili Veli Ağbaba, Ankara Milletvekili Orhan Yegin'in bugünkü bütçeler üzerine yaptığı konuşmasında kendisine sataşmada bulunduğuna ve cevap vermek istediğine,

İlişkin açıklama yaptı.

Komisyon Başkanı Cevdet Yılmaz, Diyarbakır Milletvekili Garo Paylan'ın yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine,

Oturum Başkanı Abdullah Nejat Koçer, İstanbul Milletvekili Züleyha Gülüm'ün bugünkü bütçeler üzerine yaptığı konuşmasında Anayasa'ya ve İç Tüzük'e aykırı konuşma yaptığını ve bunu kabul etmediklerine,

2022 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu Teklifi (1/283) ve 2020 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesap Kanunu Teklifi (1/282) ile Sayıştay tezkerelerinin görüşmelerine başlanarak,

Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığının,

Mesleki Yeterlilik Kurumunun,

Sosyal Güvenlik Kurumunun,

Türkiye İş Kurumu Genel Müdürlüğünün,

Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanlığının görüşmeleri yapılarak,

Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığının 2022 yılı bütçesi,

Mesleki Yeterlilik Kurumunun 2022 yılı bütçesi ile 2020 yılı kesin hesabı,

Kabul edildi.

Komisyon gündeminde görüşülecek başka konu bulunmadığından, bütçe görüşmelerine devam etmek üzere 9 Kasım 2021 Salı günü saat 10.00'da açılmak üzere 19.42'de toplantıya son verildi.

5 Kasım 2021 Cuma

BİRİNCİ OTURUM

Açılma Saati: 10.04

BAŞKAN: Cevdet YILMAZ (Bingöl)

BAŞKAN VEKİLİ: İsmail Faruk AKSU (İstanbul)

SÖZCÜ: Abdullah Nejat KOÇER (Gaziantep)

KÂTİP: Şirin ÜNAL (İstanbul)

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Plan ve Bütçe Komisyonumuzun çok değerli üyeleri, Sayın Bakanım, Değerli Bakan Yardımcılarımız, kamu kurum ve kuruluşlarımızın kıymetli bürokratları, basınımızın değerli temsilcileri; Başkanlık Divanı adına hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Komisyonumuzun 11’inci Birleşimini açıyorum. (*)

Gündemimizde, Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığının bütçesi, Mesleki Yeterlilik Kurumunun bütçe, kesin hesap ve Sayıştay raporları ile, Sosyal Güvenlik Kurumu, Türkiye İş Kurumu Genel Müdürlüğü ve Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanlığının Sayıştay raporları bulunmaktadır.

Sunumları için Sayın Bakana söz vereceğim ama müsaadenizle söz vermeden önce Bakan Yardımcılarımızı ve teşrif eden bürokratlarımızı da Komisyon olarak tanımak isteriz.

(Bürokratlar kendilerini tanıttı)

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Tabii, Sayın Bakanımız ilk defa Bakan olarak aramızda bulunuyor. Ben bu vesileyle kendisine başarılar diliyorum. Daha önce Mecliste, bu sıralarda birlikte görev de icra etmiştik, ekibiyle birlikte başarılar diliyorum. Bu anlamda, ilk bütçesinin de hayırlı olmasını temenni ediyorum.

Şimdi Sayın Bakanımıza sunumlarını yapmak üzere söz veriyorum.

Değerli Bakanım, süreniz otuz dakikadır.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Sayın Başkan, usul üzerine söz istiyorum.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ - Usul üzerine söz mü?

Buyurun Garo Bey.

II.- AÇIKLAMALAR

1.- Diyarbakır Milletvekili Garo Paylan’ın, bakanlara sordukları soruların cevaplarını almak için Komisyon Başkanının ne tedbir düşündüğünü bir kez daha sormak istediğine ilişkin açıklaması

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Sayın Başkan, teşekkür ederim.

Sayın Bakan, değerli bürokratlar; hoş geldiniz, görevinizde başarılar diliyorum. Bu salonda bulunan herkesi saygıyla selamlıyorum.

Sayın Başkan, iki gün önce bir talepte bulunmuştum. Biliyorsunuz, biz yaklaşık 30, 40, 50 vekil burada on saat kadar konuşuyoruz. Bugün de muhtemelen 50’ye yakın vekil konuşur diye düşünüyorum, önemli bir bakanlık çünkü Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı ama bu sorularımızın siz büyük çoğunluğuna “Yazılı cevap verebilirsiniz.” diyorsunuz. Tabii, kısa süre olduğu için bakanlarımız, gelen yüzlerce sorunun ancak çok küçük bir bölümüne cevap verebiliyorlar. İki gün (*) Coronavirus salgını sebebiyle toplantı salonundaki Başkanlık Divanı üyeleri, milletvekilleri, katılımcılar ve görevli personel maske takarak çalışmalara katılmaktadır.

önce bir talepte bulunmuştum ama cevabınızı söylemediniz. Geçen yıllardaki tecrübemize göre, bizim sorduğumuz sorulara sayın bakanlar yazılı cevaplarda da seçerek cevap veriyorlar, yani bazı sorulara cevap veriyorlar -o da bence kâfi cevaplar değil- ama bazı sorularımıza, soruların en az yüzde 50'sine cevap vermiyorlar. Bu açıdan talebimiz, Başkanlığınızın tutanaklardan vekillerimizin hangi soruları sorduğunu tespit etmesi, bakanlarımızın hangilerine cevap verdiklerini tespit etmesi ve buna göre de bu tespiti yapıp bakanlarımıza bunu tevdi etmeniz, iletmeniz. Bu şekilde de cevapları almayı sağlamanızı talep etmiştim. Bu konudaki cevabınızı alamadığım için bir kez daha soruyorum Sayın Başkanım: Ne tip bir tedbir düşündünüz bu konuda? “Tedbire bakacağım.” demiştiniz.

III.-OTURUM BAŞKANLARININ KONUŞMALARI

1.-Komisyon Başkanı Cevdet Yılmaz'ın, Diyarbakır Milletvekili Garo Paylan'ın yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Evet, arkadaşlarımızla bir konuştuk. Tabii, bizim yaptığımız şu, Sayın Paylan: Bu konudaki hassasiyeti hem yazılı hem sözlü bakanlarımıza biz de ilettik, iletiyoruz yani sorulara daha fazla, daha hızlı cevap verilmesi yönünde. Cevap verildiğine ilişkin de bize geri dönüşler oluyor ama dediğiniz gibi, içeriğiyle ilgili veya işte, niteliğiyle ilgili tartışmalar devam edebiliyor. Bizim hani, takdir edersiniz ki Komisyon olarak içeriğe girme imkânımız yok.

Soruların tespiti noktasında da bakanlıklar genelde strateji başkanlıklarıyla bir çalışma yürütüyorlar yani buradaki tutanaklardan, sizin sorularınızdan o tespitleri kendileri yapıyorlar ve bu şekilde bize yazılı geldiği anda da hemen iletiyoruz. Fuat Oktay Bey'den de dün gelmiş zannediyorum... Ha, yetersiz gördüğünüz şeyleri tekrar dile getirirsiniz, tekrar biz de takip ederiz ama bizim teknik olarak bütün soruları... Takdir edersiniz ki bakanlıkların hani o teknik birikimine sahip olmamız bizim buradaki belli sayıdaki arkadaşımızla mümkün değil ama sizlerden gelen geri bildirimleri biz de bakanlıklarımıza iletebiliriz. Eksik gördüğünüz hususları bize bildirin, biz de bakanlıkları tekrar bu konularda uyaralım, onların desteklerini talep edelim ama bizim o teknik çalışmayı, bakanlıkların tek tek yapması gereken çalışmayı yapacak bir durumumuz yok doğrusu.

Teşekkür ediyorum.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Sayın Başkan, burada çalışacak bir elemanınız, bir kamu çalışanı yok mu?

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Yani her gün 300'ün üzerinde soru geliyor, bir de o soruların teknik içeriğine biraz hâkim olmak gerekiyor. Daha sonra tekrar isterseniz birlikte bu konuları konuşuruz.

Teşekkür ediyorum.

Değerli Bakanım, şimdi, size sunularınız için otuz dakika söz veriyorum. Gerekirse bir miktar daha uzatma imkânımız da var. Ardından müzakerelere başlayacağız.

Buyurun lütfen.

IV.- KANUN TEKLİFLERİ VE DİĞER İŞLER

A)KANUN TEKLİFLERİ

1.-2022 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu Teklifi (1/283) ve 2020 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesap Kanunu Teklifi (1/282) ile Sayıştay tezkereleri (**)

a)Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı

b)Mesleki Yeterlilik Kurumu

c)Sosyal Güvenlik Kurumu

(**) (1/283) ile (1/282) esas numaralı Kanun Teklifleri 20/10/2021 tarihli 4'üncü Toplantı tutanağına ektir.

ç)Türkiye İş Kurumu Genel Müdürlüğü

d)Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı

ÇALIŞMA VE SOSYAL GÜVENLİK BAKANI VEDAT BİLGİN – Teşekkür ediyorum.

Sayın Başkan, Plan ve Bütçe Komisyonunun değerli üyeleri, siyasi partilerimizin kıymetli temsilcileri, milletvekili arkadaşlarımız, kıymetli hazırın; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Bütçe çalışmaları, bu komisyon çalışmaları, elbette hem siyasi açıdan hem de Türkiye'nin demokratik denetim mekanizmalarından birisi olarak oldukça önemlidir. Demokratik sistemin denetim kurumlarından birisi olarak, müzakere edilen her mesele ülkenin ekonomik ve sosyal hayatına ek yapacak bir yönü bulunması bakımından da önemle üzerinde durulması, tartışılması gereken meseleleri ortaya koyma fırsatıdır. Bu bakımdan, gösterdiğiniz ilgiye şimdiden teşekkür ediyorum.

Tabii, salona girdiğimizde, asgari ücretle ilgili, arkadaşlarımızın, milletvekili arkadaşlarımızın, Komisyon üyelerinin beklentilerini ifade eden sözleri, çağrılarını çok değerlidir. Bu konuda Türkiye'nin asgari ücret meselesine özellikle enflasyonist ortamlarda gösterdiği duyarlılık meselenin ne kadar önemli olduğunu gösterdiği kadar, bizim için de ciddi bir sorumlulukla karşı karşıya bulunduğumuzun altını çizen bir husustur. Bu bakımdan da taleplerini ifade eden arkadaşlarımıza teşekkür ediyorum. Biraz sonra bu meselenin de üzerinde duracağım.

Çalışma hayatı, ülkenin ekonomik ve sosyal hayatını düzenleyen kanunları, gelenekleri, usulü içeren bir dizi programları ve sorunları önümüze koymaktadır. Tabii, çalışma hayatı deyince ekonomik sistemin, ekonomik yapının sosyal boyutu eksik olduğu zaman bunun ilerlemesinin, sürdürülebilirliğinin kabiliyeti yoktur. Bildiğiniz gibi, ekonomik programlar, ekonomik politikalar sosyal politikalarla desteklendiği zaman ancak toplumda bir rahat nefes alma imkânı verir, toplumsal entegrasyona güç katar, toplumsal dayanışmayı mümkün kılar. Bu bakımdan da prensip olarak hem bir siyasetçi olarak hem akademik çalışmalarım boyunca ekonomik kalkınma, ekonomik programlar ve ekonomik sorunlar ile sosyal politika sorunlarını hep birlikte değerlendirmeden yana oldum, bu konuda çalışmalarım oldu. Bu bakımdan da Çalışma Bakanlığı bunun uygulama alanlarından birisidir, bu hususlara benzeri bir yaklaşımı Bakanlığımız bünyesinde, Bakanlığımızda görevli olduğumuz süre içerisinde takip etmeye çalışacağız.

Elbette, “çalışma hayatı” deyince öncelikle emek ve sermaye arasındaki ilişkilere eğilmemiz, bakmamız gerekir. Emek, bildiğimiz gibi, insanın kendisini gerçekleştirme imkânı bulduğu en önemli değeridir, kutsal bir değerdir. Dolayısıyla, bizi insan yapan vasıflarımızın başında gelir çünkü tabiat üzerinde varlığımızı emek yoluyla hissettiririz, tabiatı dönüştürdükçe kendi varlığımızı gerçekleştiririz. Bu bakımdan da emeğin kıymeti tartışılmaz.

Tabii, sermaye, bir ülkenin üretim sürecinde, iktisada giriş derslerinden itibaren hepimizin bildiği bir meseledir. Sermaye bir üretim faktörüdür ama kendiliğinden tabiatla dolaşan bir varlık değildir. Bu, tarihsel süreç içerisinde ortaya çıkan bir oluşumdur, üretimin vazgeçilmez bir unsurudur fakat çalışma hayatında sermayenin ötesinde bir başka, sermayenin ötesinde başka bir varlıkla, sermayenin başka bir niteliğiyle karşı karşıya bulunuruz, o da teşebbüstür. Müteşebbis insan sermayesini başka yollarla yani rant veya başka değerlendirme biçimleriyle kullanmayı bir üretime dönüştürür, bir sorumluluk alır, bir işletme kurar. Dolayısıyla, üretim içerisinde sorumluluğuyla yer alan bir müteşebbis, bir işletme sahibi veya işletme sahiplerinden oluşan bir gruptur. Bu bakımdan da sermayenin, üretim sürecinde önemli ve tarihsel bir rolü vardır. Bu, tarihsel dönemler içerisinde farklılaşabilir ama günümüz modern ekonomilerindeki rolünü de hepimiz biliyoruz.

Dolayısıyla, burada emek ve sermaye arasındaki ilişkilerin karşısında ya da yanında, devletin nerede durduğu hep tartışılan bir konudur ve tartışılmış bir konudur. Teorik olarak da burada girmeyeceğimiz derecede tartışılmış bir konudur. Aramızda bunu çalışan arkadaşlarımız var. Dolayısıyla, burada bizim Bakanlık olarak nerede durduğumuz önemlidir, onun altını çizmemiz lazım. Burada, demokratik hukuk devletlerinde, hukuk sistemiyle devlet, emek ve sermaye arasındaki ilişkilerde bir hakem rolü üstlenir. Bu hakem rolü rastgele bir rol değildir; bu, hukukla düzenlenmiş bir roldür yani sınırları belli, nereye kadar uzandığı belli. Hukukla düzenlenmemiş ilişkiler de devletin “adalet” ilkesiyle çözüme kavuşturacağı sorunlarla ortaya çıkar. Bu sorunları devlet, adalet içerisinde çözmek durumundadır.

Tabii, çağdaş, demokratik toplumlarda bu sorunların yani emek ile sermaye arasında, devlet ile emek ya da sermaye arasındaki ilişkileri düzenleyen başka kurumlar da vardır. Bunların en önemlilerinden biri sendikalar. Sendikalar, emeğin temsilcileridir. Emek tek başına kaldığı zaman sermaye karşısında zayıftır. Emeğin kolektif bir güç olarak örgütlenip ortaya çıkması, emeği sermaye karşısında bir anlamda eşitler; onunla karşılıklı ilişki içerisine girmesine zemin hazırlar. Bu bakımdan, kapalı toplumlarda, antidemokratik toplumlarda da sendikalar vardır ama onlar, sendikal özgürlükler olmadığı için yani sendikal rekabet, sendikaya girme-çıkma, üye olma-olmama gibi özgürlükler olmadığı için -diğer özgürlükler de dâhil, toplu pazarlık vesaire- anlamsızdır. Sendikalar, bu bakımdan demokratik toplumlarda önemlidir, sendikal rekabet çok önemlidir, sendikal mücadele de çok önemlidir. Türkiye'nin de bu konuda önemli bir tecrübesi vardır. Tabii, Türkiye demokrasiye geçtikten sonra, çok partili siyasal hayata geçtikten sonra daha önce kurulmuş olan, daha çok tek parti düzeninin içerisinde kurulmuş olan sendikalar...

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – Grevleri yasakladınız.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ - Değerli arkadaşlar, gün boyunca müzakere edeceğiz, Sayın Bakanımızın sunumunu bir dinleyelim, lütfen.

ÇALIŞMA VE SOSYAL GÜVENLİK BAKANI VEDAT BİLGİN - Teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

Arkadaşlarımız sabır gösterirse... Bu sendikal mücadelenin tarihini içinizde benim kadar bilen vardır ama ben de bu konuları çalışmış birisiyim, o sorunları biliyorum.

KANİ BEKO (İzmir) – Evet, var Sayın Bakanım.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ - Değerli arkadaşlar, böyle bir usulümüz yok. Sayın Bakan sunumunu yapsın, sizlere söz vereceğim, o zaman görüşlerinizi ifade edersiniz; rica ediyorum.

Sayın Bakanım, buyurun lütfen.

ÇALIŞMA VE SOSYAL GÜVENLİK BAKANI VEDAT BİLGİN - Sendikalar demokratik toplumun bir müessesesidir ve sendikal mücadele, hem sendikalar arasındaki rekabet hem sendikaların sermayeye veya devlete karşı konumları, demokratik sistemin vazgeçilmez unsurlarından birisidir.

Bizim, bu dönemde Türkiye'de en çok üzerinde durduğumuz, yakındığımız, benim de önemli bir problem alanı olarak gördüğüm konulardan biri sendikalaşma oranının düşük olmasıdır. Şimdi, çok yaygın bir söylem var: İşte, Türkiye'de 1980'den önce, 12 Eylül rejiminden önce sendikalar çok sayıdaydı, yüksek bir sendikalaşma oranı vardı. Tabii, bunun doğru olan, gerçek olan bir tarafı var, bir boyutu var, o boyutu şu: Sendikal mücadele çok aktifti, çok dinamik bir sendikalaşma vardı. Türkiye tarımsal toplumdan endüstriye doğru dönüşürken işçi sınıfı oluşum sürecindeydi ve bu işçileşme süreci, sendikal hayatı dinamik hâle getirmişti fakat sendikalaşma oranının yüksekliği konusu tahmin edildiği kadar değil çünkü mükerrer üyelikler var aynı sendikaya, farklı sendikalara aynı insanların, ölmüş insanların, çalışmayan insanların üyeliği var. Dolayısıyla orada bir belirsizlik vardı fakat bu,

sendikalaşma oranının bugün düşük olması gerektiğini savunmak için söylenecek bir söz değildir. Sendikalaşmaya ihtiyacımız var çünkü sendikal olmak şu demektir arkadaşlar: Sendikal olmak, düzgün işin -yani çok affedersiniz, bu yerleşik çalışma hayatıyla ilgili bir ifade olduğu için söyleyeceğim- “decent work” dedikleri düzgün işin, düzenli iş kurumunun oluşması açısından sendikal örgütlenme fevkalade önemlidir. Biz kayıt dışını ortadan kaldırmak istiyorsak da sendikal mücadelenin ve sendikal örgütlenmenin önünü açmamız lazım. Ben bu görüşlerimi her zeminde savunuyorum, Bakan olarak da savunuyorum. Bu konudaki engellerin ortadan kaldırılması için mücadele ettiğimi de söyleyebilirim. Geçtiğimiz günlerde yabancı sermayeli bir kuruluş, bir sendikayı içeriye sokmama konusunda direnç gösterdi, özellikle kadın işçileri kapının önüne koydu. Belki takip eden arkadaşlarımız bilebilirler, ona müsaade etmeyeceğimi söyledim. Orada işçilerin örgütlenmesinin önünü açtık. Nitekim, kadın işçilere karşı uygulanan bu haksız davranışı ortadan kaldırdık. Netice itibarıyla şunu söylemek istiyorum: Türkiye’de sendikalaşma...

(Gürültüler)

BAŞKAN CEVDET YILMAZ - Değerli arkadaşlar, rica ediyorum, Sayın Bakanımızın sunumunu dinleyelim, gün boyu müzakere edeceğiz merak etmeyin. Hepinize söz vereceğim, görüşlerinizi ayrıntılı bir şekilde ifade edeceksiniz ama usulümüz var, burası Plan ve Bütçe Komisyonu, Sayın Bakanımızı önce bir dinleyelim, lütfen.

ÇALIŞMA VE SOSYAL GÜVENLİK BAKANI VEDAT BİLGİN – Sayın Başkan, değerli arkadaşlar; sendikalaşma oranı düşük oldu, netice itibarıyla onu söylemek istiyorum. Evet, bir miktar artış var, 2013’te yüzde 9,2’ymiş, şimdi yüzde 14,13; hadi diyelim yüzde 15. Türkiye’de 17 milyon işçinin olduğunu düşünürsek bu oranın oldukça düşük olduğunu söylüyoruz. Bu sadece sosyal bakımdan değil ekonomik bakımdan da önemli. Kayıt dışılığın önüne geçilmesi için en önemli meselelerden biri sendikalaşma oranının artmasıdır; bunun el birliğiyle, nerede sorunlar var... Kani Bey’in bazı haklı talepleri var, nerede sorun varsa onun üzerine gitme konusunda ben sizin yanınızdayım.

Bir defa şunu söyleyeyim arkadaşlar: Hangi partiden olursanız olun, ben Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanı olarak, Türkiye Cumhuriyeti’nin Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanım, hangi partiden milletvekili arkadaşlarımız olursa olsunlar, herhangi bir sorun hâlinde telefonumuz açıktır veya buyursunlar gelsinler, bir kahvemizi içsinler, hangi sorun varsa sorunun çözümü konusunda arkadaşlarımızın önerilerine açığım, bunu hepinizin bilmesini isterim. Bu politik söylenmiş bir laf değil, davet ediyorum bu sorunları el birliğiyle çözmek için. Sizin görüşlerinizi de anlamak, önerilerinizi hayata geçirmek için kapımızın açık olduğunu ifade etmek isterim.

Netice itibarıyla, arkadaşlar, bu mesele önemlidir, Türkiye’nin çalışma barışının kurulması açısından da önemlidir. Bilhassa küçük işletmelerdeki dağınıklık, orta ve küçük işletmelerdeki sendikasızlaşma sorununun ciddi bir toplumsal problem olduğunun altını çizmek istiyorum. Önümüzdeki günlerde bu konuda bir başlangıç yapmak, bir adım atmak istiyoruz. Çalışmalarını hazırladık, tahmin ediyorum bu ay sonunda veya aralığın başında bunu gerçekleştireceğiz. Ne yapmak istiyoruz? “Beyaz Bayrak” uygulamasına geçeceğiz. “Beyaz Bayrak” uygulaması şu: Bir işyerinde, o iş yerinin sigorta borcu yoksa, o iş yerinin vergi borcu yoksa, o işyerinde sendika varsa o işletmeye tıpkı işte turizm işletmelerinde olduğu gibi bu işletme 5 yıldızlıdır, 4 yıldızlıdır falan gibi Turizm Bakanlığının verdiği derecelendirme veya bir anlamda sembolik değerlendirme ölçeğini biz işyerlerimize taşıyacağız ve işyerlerimize Beyaz Bayrak vereceğiz. Üzerine de “Burası düzgün bir iş yeridir, burası örgütlü bir işyeridir.” ibaresini koyacağız. İş yerleri açısından da bazı avantajlar düzenliyoruz. Bu avantajların ekonomik olmaktan çok bir anlamda bir prestij avantajı olacağını altını çizmek isterim.

Değerli arkadaşlar, sendikalardan bu kadar bahsettikten sonra... Geçtiğimiz temmuz ayında başlattığımız, arkasından memurlarla ağustosta devam ettirdiğimiz 2 toplu sözleşme gerçekleştirdik. Bu 2 toplu sözleşmede de özellikle düşük ücret alan işçilerin yani o gün asgari ücret düzeyinde olan, 3.577 lira düzeyinde ücret alan işçilerin ücretlerinde ciddi bir artış, yüzde 38 oranında bir artış gerçekleştirdik. Ben bunun önemli olduğunu düşünüyorum çünkü işçilerin en sorunlu kesimi düşük ücret alan, asgari ücret düzeyinde kalan işçilerdir. Bugün asgari ücretle ilgili arkadaşlarımızın taleplerini yansıtan, beklentilerini yansıtan ifadeler de bunu ortaya koymaktadır. Biz, o işçilerimizin ücretlerini 4.500 lira civarına çektik. Bunun üzerine pazarlıkla ortaya çıkan yüzde oranlarını da koyduğumuz zaman ciddi bir iyileşme sağladığımızı ifade etmek istiyorum. Tabii, kamuda yaklaşık 750 bin işçiyle yapılan bir sözleşmedir bu. Bugünlerde de özel sektörde bu sözleşmeler devam ediyor. Kamudaki sözleşmenin özelliği şudur: Özel sektör de kamudaki oranlar ortaya çıktıktan sonra daha düşük, daha aşağı bir ücret seviyesinin pazarlığını yapamaz hâle gelmektedir. Bunun, aynı zamanda işçi sendikalarımıza karşı da onların elini güçlendiren bir uygulama olduğunu düşünüyorum. Tabii, arkasından memurlarla ilgili bir sözleşme yaptık, memurlarda da aynı şeyi gerçekleştirdik.

Değerli arkadaşlar, belki kamuoyu yeterince bilmiyor, şunu ifade etmek isterim: Özellikle çok düşük ücret alan memur kesiminin mesela hemşireler, ebeler, sağlık çalışanları, hasta bakıcılar gibi doktorların dışındaki, altında, pek görünmeyen ama bu pandemi sürecinde de olağanüstü emek sarf eden, ortaya bir emek koyan kamu çalışanlarının da ücretlerinde seyyanen 360-390 lira arasında -yüzdenin dışında, yüzde oranlık artışların dışında- artış gerçekleşti. Ben bunun da çok önemli olduğunu... Aynı zamanda, posta dağıtım servislerinde çalışan, PTT’de çalışan, yine belediyelerde çalışan, düşük ücret alan memurların gelirlerinde de ciddi bir artış gerçekleştirdiğimizi belirtmek isterim. Tabii, bunlar yeterli mi? Yeterli değil. Bu konuda, ben özellikle asgari ücret çalışmalarımızı, onu da sizinle paylaşmak isterim. Asgari ücretle ilgili hepimizin yaptığı hesaplar var, bizim de yaptığımız değerlendirmeler var. Enflasyon karşısında emeği koruyacak bir asgari ücret seviyesinin belirlenmesi gerektiği düşüncesiyle hareket ediyoruz ve bunun için Türkiye çapında bir araştırma yaptırıyorum. Yaklaşık 2.500, muhtelif sektörlerde çalışan, farklı düzeylerde yani küçük, orta, büyük işletmelerde çalışan işçileri, işverenleri, profesyonel yöneticileri, bir de konuyla doğrudan doğruya alakası olmayan işte esnaf, başka mesleklerden insanları kapsayan bir araştırmayla toplumun beklentilerini, temennilerini ve mümkün olabileni ortaya koymaya çalışan bir araştırma yapıyoruz. Bu, sadece bir anket çalışması değil, daha derinlemesine bir çalışmayla bunu ortaya koyacağız ama bu, bizim için, kamuoyu beklentisini veya kamuoyu algısını gösterme şeklinde bir çalışma olacak. Biz hesaplarımızı yaparak, işçilerimizi koruyan, asgari ücret meselesini Türkiye’nin gündeminden çıkaracak bazı düzenlemelerle birlikte bir rahatlama sağlayacağımızı şimdiden söyleyebilirim.

Değerli arkadaşlar, tabii, çalışma hayatının en önemli konularından birisi çalışmak ama bir de bir istihdam sorunu var yani işsizlik sorunu var. Türkiye’nin kalkınması, büyümesi çok önemli fakat büyümenin istihdam yaratması çok daha önemlidir. Türkiye -hepimiz biliyoruz- yaklaşık yüzde 7 civarında büyüdüğü zaman 1 milyon üzerinde bir istihdam yarattı. Hangi sektörün büyümede ağırlık kazandığına da bağlı olarak yüzde 7’lik bir büyümenin 1 milyon üzerinde bir istihdam yarattığını geçtiğimiz tecrübelerden biliyoruz. Fakat bu, meselenin sadece ekonomiyle ilgili yönü, oysa meselenin bir toplumsal boyutu var, eğitimle ilgili boyutu var, daha farklı boyutları var. Şu anda hangi sanayi kuruluşuna giderseniz veya sanayicilerle bir toplantı yaparsanız, işverenlerin taleplerini, sanayi odalarının taleplerini dikkate alırsanız, hep dile getirdikleri konu, “Türkiye’de çok sayıda eğitilmiş insan var, hatta üniversite mezunu var, meslek okullarından mezun olanlar var fakat biz, aradığımız iş gücünü, aradığımız nitelikteki insanı bulamıyoruz.” şeklinde bir şikâyetle karşımıza çıkıyorlar. Bunun için Çalışma Bakanlığı, aktif iş gücü programlarıyla bu soruna kısmi bir cevap vermek istiyor.

Tabii, bunun bütünüyle çözülmesini bu aktif iş gücü programlarıyla gerçekleştirmek mümkün değil, daha farklı politikalar geliştirmek lazım, eğitim ile içinde bulunduğumuz ekonomik şartlar arasındaki ilişkiyi yeniden düzenlemek lazım. Eğitim politikalarında, bilhassa akademik, üniversite eğitiminin yeniden düzenlenmesi açısından mesleki eğitimin veya yeni toplumun, yeni ekonominin şartlarını, taleplerini karşılayacak bir düzenlemenin yapılması gerektiğini düşünüyorum. Fakat biz bu konuda bir ilki başlatıyoruz, şu anda onu bir pilot proje olarak Gaziantep'te uygulayacağız.

Gaziantep'te uygulayacağımız proje şu değerli arkadaşlar: Sanayi ne istiyor, hangi niteliklerde... 5 temel sektör seçtik, onun alt sektörleri de var ama biz 5 temel sektörde sanayinin talep ettiği emeği, farklı düzeylerdeki emeği -yani eğitim düzeyi lise altı olan, lise ve dengi okullar yani meslek okulları, bir de yüksekokullar yani meslek yüksekokulları ve üniversite eğitimi de dâhil- farklı eğitim niteliklerine sahip emeği sanayide doğrudan doğruya tezgâhta işin içine koyacağız. Bu konuda Antep sanayisinin muhtelif kuruluşlarıyla ve örgütlü yapılarıyla görüştük, onların taleplerine göre bunu... Bunu biz "endüstriyel üretim sürecinde eğitim" diye tanımlıyoruz. Bu eğitimden sonra onlardan... Bu eğitim süreci üç ay sürecek, bunu altı aya çıkaracağız; bu bir pilot çalışma, arkasından bütün Türkiye'de uygulayacağız, ne kadarını istihdam edeceklerine bakacağız. Başlangıçta, üç aylık bu eğitim sürecinde işçilerin ücretlerinin, çalışanların ücretlerinin, sosyal haklarının, sosyal güvenlik harcamalarının hepsini biz vereceğiz ama karşılığında bizim verdiğimiz sürede 2 mislini istihdam etmelerini, en az yüzde 60'ını istihdam etmelerini isteyeceğiz. Onlar da bu konuda bizimle uzlaştılar. Ben bu uygulamanın başarılı olacağı kanaatindeyim. Ölçeceğiz tabii bunu. Akademik olarak da ölçtükten sonra, Türkiye çapında, önce ağırlıklı olarak Türkiye'nin sanayi bölgelerine, işte İzmit, Bursa başta olmak üzere Ankara, İstanbul bölgeleri olmak üzere bütün Türkiye'deki sanayi kuruluşlarına, organize sanayi yapılarına, sanayi bölgelerine bu uygulamayı yayacağız.

Şu anda uygulanan başka politikalar da var, aktif iş gücü programları çerçevesinde uygulanan başka uygulamalar var. Bunlardan biri mesleki eğitim kursları, diğer işbaşı eğitimi. Bu çok yaygın olarak kullanılıyor ama bunda bazı yenilikler yapmak gerekiyor. Bunun istismar edilen boyutlarının olduğunu tespit ettim, bunları ortadan kaldırmak lazım. Toplum yararına çalışma uygulamaları var, bunlar üzerinde de bazı düzenlemeler yapmak gerektiğinin altını çizmek isterim.

Tabii bizim bir de genç girişimcilere, gençlere, kadınlara dönük destekleyici bir program çerçevesinde, onların kendi işlerini kurması, iş üretmeleri, istihdam yaratmaları konusunda bazı teşviklerimiz var.

Bunun dışında, aktif iş gücü programlarının yanı sıra, bir de pasif iş gücü programları var. Bunları, biliyorsunuz, özellikle pandemi sürecinde yaygın olarak kullananlar var. Bunlardan kısa çalışma ödeneğini hepimiz biliyoruz; bu süreç içerisinde çok fazla işçimizin elde ettiği bir destektir, bilhassa pandemi sürecinde. Ücret Garanti Fonu'nun uygulamaları var. Ücret ödeyemeyecek duruma düşmüş olan işletmelere, işletmeler karşısında işçilerin ücret kaybı yaşamaması konusunda bir işlevi olan Ücret Garanti Fonu var. Bir de geleneksel olarak bildiğimiz işsizlik ödemeleri var, nakdî ücret desteği var. Bütün bunlar pasif iş gücü programları olarak, mevcut iş sürecinde rol alan emeğin hiç olmazsa konumunu kaybetmeyecek, onun işini koruyacak, çalışma imkânını sürdürmesine katkı yapacak programlar olarak devam ediyorlar. Bu konuda, pasif istihdam için, bahsettiğim programların uygulanması için şimdiki kadar 52 milyarlık harcama yapıldığını -2021 yılı içerisinde, bugüne kadar, geçen ayın sonuna kadar- belirtmek isterim.

Tabii, modern toplum, günümüzün ekonomik sistemi, aynı zamanda sadece kaliteli, nitelikli eğitimi gerektiren bir üretim düzenine sahip değil; aynı zamanda, bildiğimiz gibi, mesleki formasyonları olan, mesleki farklılaşmaları belirgin hâle getirmiş, fonksiyonel farklılaşmalarına dönüştürmüş bir

eğitimi ve bir iş gúcünü, nitelikli bir iş gúcünü tanımlamayı ön plana çıkarmaktadır. Bunun anlamı şudur: Standardize olmuş meslekler ve emek biçimleri. Bunun için de Mesleki Yeterlilik Kurumumuz, uluslararası standartlarda, çeşitli mesleklere belge vererek bu mesleklerin standardizasyonunu sağlayacak eğitimler düzenlemektedir. Bu konuda da çalışmalarımız devam etmektedir.

Değerli arkadaşlar, Kıymetli Başkanım; tabii, ekonomik ve sosyal sistemin en önemli boyutlarından biri sosyal güvenlik sistemidir. Bizim hepimizin, kısa adıyla “SGK” diye bildiği Sosyal Güvenlik Kurumumuz 2021 yılı itibarıyla yaklaşık 601 milyarlık bir gelire sahiptir, 636 milyarlık da bir gider programına sahiptir, ağığımız -açıkça görüleceği gibi bu rakamlardan da- 35 milyarın üzerindedir. Tabii, bu açık niye vardır? Bu açık niye gerçekleşmektedir? Bunun içerisinde sorunlu alanlar var mıdır? Bunlar konuşulabilir. Elbette sorunlu alanların üzerine gidiyoruz, benim de tespit ettiğim bazı sorunlu alanlar var, onların çözümü için bir dizi çalışma yapıyoruz. Fakat şunun altını çizmemiz lazım: Türkiye, nüfusunun yüzde 99’unu sosyal güvenlik ve sosyal sağlık kapsamına almış bir ülkedir. Yani Türkiye yaklaşık 800 milyar dolarlık bir ekonomiye ve nüfusunun yüzde 99’unu sosyal koruma şemsiyesi altına almış bir ülkedir. Elbette bunun bir bedeli vardır. Bu açık, işte, biraz daha az olsa, kısıtlanabilse, birtakım şeyler kapatılabilse, bu mümkün müdür? Bunları mümkün olduğunca yapmaya çalışıyoruz fakat bundan şikâyet etmemek gerekir çünkü Türkiye bir sosyal devlettir. Hangi hastanenin kapısını bir yurttaşımız çalarsa o hastanenin kapısı, o yurttaşımıza açıktır ve sosyal güvenlik sistemimiz, sağlık sigortasının kapsamı içerisinde onun sağlık taleplerini karşılamak, ihtiyaçlarını karşılamak durumundadır. Bunun için, bu, şikâyet edilecek bir konu değildir. Burada kapatılacak hususlar, öneriler varsa onları da tabii ki ciddiyle alırız, değerlendiririz. Bizim de bazı değişiklikler yapmak konusunda çalışmalarımız var. Bugünlerde o çalışmaları yoğunlaştırdık, birçok yönetmeliği değiştiriyorum. Bununla ilgili çalışmalarımız sürüyor ama şunu bilelim ki Türkiye’nin, sosyal devlet olarak fonksiyonunu yerine getirmesi için hiçbir fedakârlıktan kaçınmaması lazım. Yurttaşlarımızın sağlık sorunlarını çözme konusunda bir mazereti olamaz sosyal devletin. Bu konuda da açıkça tavrımızı ifade etmek isterim.

Değerli arkadaşlar, Çalışma Bakanlığının, çalışma hayatının sürdürülmesi, sosyal varlığımızın, sosyal bütünlüğümüzün devam ettirilmesi konusunda gösterdiği hassasiyetler var. Bu konuda bilhassa kadın istihdamı, genç istihdamı, işe yerleştirme, ilave istidam yaratma gibi çeşitli konularda destekleri olmuştur.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Değerli Bakanım, on beş dakika daha ilave ediyorum

Lütfen, devam edin.

ÇALIŞMA VE SOSYAL GÜVENLİK BAKANİ VEDAT BİLGİN – Teşekkür ediyorum, toparlıyorum Sayın Başkan.

Bu konuda şimdiye kadar, 12,6 milyarlık, çeşitli projelere -bu bahsettiğim projelere- bir destek sağlanmıştır. Asgari ücret desteği sağlanmıştır. Bu asgari ücret desteği 2021 yılı itibarıyla son bulunmuştur. şimdi, 2021 yılı içinde 4,4 milyar para aktarılmıştır. Dolayısıyla, sosyal ve ekonomik hayatın bütünlüğünü koruyacak destekler, üretim sisteminin sürdürülebilirliğini sağlayacak politikalar Çalışma Bakanlığının öncelik verdiği politikalarlardır.

Kıymetli Başkanım, değerli milletvekili arkadaşlarımız; Bakanlığımızın 2022 yılı toplam bütçesi 83 milyar 851 milyon 907 bin Türk lirasıdır. Sosyal Güvenlik Kurumu Başkanlığımız için 72 milyar 977 milyon 510 bin TL’lik, SGK finansman açığı için ise 38 milyar 956 milyon 291 bin TL’lik bir bütçe öngörülmüştür. SGK’nin işveren prim indirimi için 34 milyar 11 milyon 219 bin lira ayrılmıştır, sandıklara ilişkin teşvik ödemesi için 10 milyon ayrılmıştır. Türkiye İş Kurumu Genel Müdürlüğüne 10

milyar 152 milyon 475 bin Türk lirası ayrılmıştır. Cari transferler için 589 milyon 240 bin Türk lirası ayrılmıştır, sermaye transferleri için 74 milyon 600 bin TL ayrılmıştır. Dolayısıyla, toplam olarak 83 milyar 129 milyon 985 bin Türk lirası kaynak aktarılması öngörülmektedir.

Değerli Başkanım, değerli Bütçe Komisyon üyelerimiz, kıymetli milletvekillerim; bu çerçevede bakıldığı zaman Çalışma Bakanlığı kendi alanında, bu bütçe rakamlarıyla, kendi fonksiyonlarını gerçekleştirmek üzere çalışmalarını sürdürmeye devam edecektir. Elbette Türkiye'nin toplumsal ve ekonomik hayatı birbirinden ayrılmaz bir bütünlük oluşturmaktadır. Bu bütünsel yapının toplumsal ayağında, toplumsal boyutunda sorunlar ortaya çıkarsa ekonomik boyutun, ekonomik yapının ayakta kalmasını sağlamak mümkün değildir. Dolayısıyla "Bizim önceliğimiz ekonomidir, sosyal politikalarla ilgilenmeyiz." gibi bir yaklaşım asla tartışılmaz. Biz ekonomik ve sosyal politikaların birbirini destekleyecek şekilde devam ettirilmesinin Türkiye'nin geleceği açısından önemli olduğunu düşünüyoruz. Türkiye büyürse sosyal politikalarıyla birlikte, toplumsal bütünleşmeyi, toplumsal dayanışmayı artırarak büyümeye devam eder. Elbette sorunlarımız var; bilhassa enflasyon bu sosyal politikaların karşısındaki en önemli düşmanlardan biridir ama enflasyona karşı da mücadele edecek araçlarımız vardır. Bu araçlar biraz önce altını çizdiğimiz asgari ücrettir, toplu sözleşme mekanizmamızdır, diğer sosyal desteklerdir. Ben bu konuda, özellikle kamu görevlileri arasında ciddi bir sorun olarak bilinen, hepimizin bildiği 3600 meselesini -memurlarla yaptığımız- bir temenni, bir talep, bir arzu olmaktan çıkarıp bir toplu sözleşme maddesi hâline... Toplu sözleşmenin hukuki niteliğini hepimiz biliyoruz, dolayısıyla onu da çözüm sürecine koyduk, şu anda Bakanlık bünyesi içerisinde çalışmalarımızı yapıyoruz. "Ne çalışması yapıyorsunuz?" diyeceksiniz, şunu yapıyoruz: Bir defa "Kapsamı ne kadardır, hangi grupları ne kadar kapsayabiliriz? Bunun maliyeti ne olur?" bununla ilgili detaylı bir çalışma yapıyoruz. Arkasından, farklı kamu kuruluşlarını ve sendikalarımızı toplayarak birlikte çalışacağız ve o zaman kamuoyuna bu süreci nasıl sonuçlandıracağımızı veya yönettiğimizi açıkça ifade edeceğiz. Bu çok önemli bir şey.

Diğer bir mesele: Kamuda biliyorsunuz, sözleşmeli, kadrolu kamu personeli uygulaması var; bu da ciddi bir soruna yol açıyor. İsteyen sözleşmeli personelimizin -zorunlu değil- kamu haklarına sahip kılınması konusunda da bir çalışma içindeyiz. Onun da çalışma gruplarını oluşturduk, onunla ilgili de...

ERHAN USTA (Samsun) – Bütün sözleşmeliler mi?

ÇALIŞMA VE SOSYAL GÜVENLİK BAKANI VEDAT BİLGİN – Bütün sözleşmelileri. Bununla da ilgili bir çalışma yapıyoruz, isteyen sözleşmelilerin kadro haklarına sahip olması konusunda da çalışmamızı sürdürüyoruz. Onu da biraz önce bahsettiğim gibi Bakanlık bünyesinde gerçekleştiriyoruz, arkasından diğer bakanlıklarla -Ekonomi Bakanlığı- Plan ve Bütçe vesaire gibi çeşitli kamu kuruluşlarıyla ve nihai kararımızı da toplumsal ortaklarımız olan sendikalarımızla birlikte gerçekleştireceğiz.

Kalkınan ülkelerin sorunları büyüktür; Türkiye'nin sorunları çok daha büyük. Çünkü Türkiye, sadece kalkınma sorunlarıyla uğraşmıyor, aynı zamanda global düzeyde yaşanan çalkantıların, krizlerin sorunlarıyla da yüz yüze; bunları da en ağır hisseden ülkelerden biri. Ayrıca, Türkiye'nin etrafında yaşanan ateş çemberinin meydana getirdiği terör, Türkiye'ye dönük saldırılar Türkiye'nin bütün bunlara karşı ortaya koyduğu siyasetin ekonomik maliyetini, toplumsal maliyetini, insani maliyetini de dikkate aldığımız zaman bu sorumluluğumuzun büyük olduğunu farkındayız ve bu sorumluluğumuzu yerine getirmek üzere çalışıyoruz.

Sabrınızdan dolayı, hepimize saygılar sunuyorum, teşekkür ediyorum.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Çok teşekkür ediyorum Sayın Bakanım yaptığınız sunumdan dolayı. Ayrıca bir kitapçık da getirdiniz, onu da bütün arkadaşlarımıza dağıttık. Konuşmanızda yer vermediğiniz birtakım bilgiler, hususlar da kitapçıkta yer alıyor, onları da elbette müzakere edeceğiz.

Şimdi grup sözcülerimizden başlayarak arkadaşlarımıza söz vereceğim. Her gruptan birer milletvekilimize, daha sonra da istemlerine göre sırasıyla Komisyon üyelerimiz öncelikli olmak üzere milletvekillerimize söz vermeye devam edeceğim. Belirlediğimiz kurallar gereği grup sözcüsü olarak konuşacak arkadaşlarımıza yirmi dakika söz veriyoruz, ardından Komisyon üyesi arkadaşlarımız söz aldıklarında onar dakika söz alacaklar, Komisyonumuzun dışından teşekkür eden değerli milletvekillerimize ise beşer dakika söz verebiliyoruz. Bu müzakerelere böylece başlıyoruz.

İlk sözü Cumhuriyet Halk Partisinden Değerli Vekilimiz Sayın Veli Ağbaba'ya veriyorum.

Sayın Ağbaba, grup sözcüsü olarak konuşacağınız için süreniz yirmi dakikadır.

Buyurun lütfen.

VELİ AĞBABA (Malatya) – Sayın Başkan, Plan ve Bütçe Komisyonunun değerli üyeleri, Sayın Bakan, değerli Bakan Yardımcıları, kurum ve kuruluşların değerli bürokratları, değerli basın emekçileri; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı bütçesiyle ilgili söz almış bulunuyorum.

Çalışma Bakanlığının bütçesinin içinde en önemli kalemlerden biri Sosyal Güvenlik Kurumu ama AKP SGK'yle ilgili kanunları çıkarırken “Kara delikleri kapatıyoruz.” demişti. Kara delik demişken, sözümün başında, Türkiye, hatta dünya siyasi tarihinin en büyük kara deliği AKP iktidardır. On dokuz yılda AKP'nin yutmadığı değerimiz, birikimimiz neredeyse kalmadı. Dış politikada doksan yıllık hariciye geleneğimizi yuttunuz, Osmanlı'dan beri gelen, kutsal saydığımız vakıf kültürümüzü yuttunuz, kirlettiniz. Vakıflar aracılığıyla garip gurebanın kamu malına çöktünüz, vakıflar aracılığıyla kamuya kendi adamlarımızı yerleştirdiniz. Kurumları yuttunuz, Merkez Bankasını yuttunuz, en son Boğaziçi geleneğini, atadığınız rektörle yuttunuz. Ahlakı yuttunuz, ahlakı; dezenfektan satan Bakan, 10 bin dolar alan siyasetçi, Sedat Peker'le barışmak için araya gazeteci sokan bir suçluları bakanı, uyuşturucu baronlarına kadın servisi yapanlar, yine, uyuşturucu baronunu cezaevinden çıkarırlar... Fakir fukaranın 128 milyar dolarını yuttu yani SGK'nin kara deliğini söyleyenler Türkiye'yi kara delik gibi yuttu. (Gürültüler)

SALİH CORA (Trabzon) – Niye müdahale etmiyorsun Sayın Başkan?

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Değerli arkadaşlar, hatibe müdahale etmeyelim lütfen.

VELİ AĞBABA (Malatya) – Değerli arkadaşlar, memlekette ahlakı bitirdiniz, ahlakı; hâlâ kadın servisi yapanlar içinizde barınıyorsa, hâlâ mafyayla iş birliği yapanlar...

SALİH CORA (Trabzon) – Sen nerelerden besleniyorsun, onu söyle.

VELİ AĞBABA (Malatya) – Bundan utanmanız lazım, sadece onu söyleyeyim.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Bir saniye Sayın Ağbaba, usulle ilgili bir husus var.

Değerli arkadaşlar, hatibe müdahale etmeyelim, sıra geldiğinde cevap verelim ama hatipten de bir ricam var: Burası Plan ve Bütçe Komisyonu, kullandığımız kelimelere, üslubumuza lütfen dikkat edelim. Elbette görüşlerinizi, farklı fikirlerinizi söyleyeceksiniz ama birbirimizi kırmamız lazım, birbirimize saygı içinde fikirlerimizi ifade etmemiz lazım.

SALİH CORA (Trabzon) – Böyle konuşulmaz, böyle üslup olmaz.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Onu söylüyorum.

Lütfen kullandığımız dile dikkat edelim. Siyasette zaman zaman hararetli tartışmalar olabilir, ben buna bir şey demiyorum ama birbirimizi kırmadan bunu yapmamız lazım.

Buyurun lütfen.

SALİH CORA (Trabzon) – Terbiyeli olsun, terbiyeli.

VELİ AĞBABA (Malatya) – Gocunuyorsan gocun, utanıyorsan utan!

SALİH CORA (Trabzon) – Ben niye gocunayım! Hangi vakıflardan besleniyorsun sen, hangi vakıflardan?

BAŞKAN CEVDET YILMAZ - Salih Bey... Salih Bey...

VELİ AĞBABA (Malatya) – Utan! Ne yapayım! Gocunuyorsan gocun! Mafyadan 10 bin dolar alan milletvekili kim?

SALİH CORA (Trabzon) – Kimse çık söyle!

BAŞKAN CEVDET YILMAZ - Sayın Cora...

VELİ AĞBABA (Malatya) – Ya da İçişleri Bakanı gazetecileri mafyayla barışmak için devreye soktu mu? Cevabını ver.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ - Sayın Ağbaba, sakın olalım.

VELİ AĞBABA (Malatya) – Ne yapayım Sayın Başkan?

SALİH CORA (Trabzon) – Terör örgütleriyle kol kolasınız!

VELİ AĞBABA (Malatya) - Susturun bunu!

SALİH CORA (Trabzon) – Kimler fonluyor seni, hangi vakıflar?

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Sesimizi değil, sözümüzü yükseltelim lütfen, sakın olalım.

SALİH CORA (Trabzon) – Kimse söylesin.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Sayın Cora, lütfen, rica ediyorum...

VELİ AĞBABA (Malatya) – Cora, ucu dokunuyor mu sana, dokunuyor mu? Dokunuyor mu sana?

SALİH CORA (Trabzon) – Terör örgütleriyle...

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Salih Bey, rica ediyorum...

VELİ AĞBABA (Malatya) – Dokunuyor herhâlde? Alındın herhâlde!

SALİH CORA (Trabzon) – Niye alınayım?

VELİ AĞBABA (Malatya) – Dokunsun.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Sesimizi değil, sözümüzü yükseltelim; birbirimize saygı içinde fikirlerimizi ifade edelim. Hepinize yetecek zamanımız var, hepinize de söz vereceğim. Söz verdiğimde siz de fikirlerinizi ifade edersiniz Sayın Cora, lütfen hatibi dinleyelim şimdi.

Buyurun, devam edin lütfen.

VELİ AĞBABA (Malatya) – 2008’de yeniden yapılandırılarak yürürlüğe giren 5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanunu’nun üzerinden on dört yıl geçti, AKP iktidarının üzerinden on dokuz yıl. Görüyoruz ki on dokuz yıldır açıkları kapatmak şöyle dursun, açık neredeyse 200 katına çıkmış durumda. AKP döneminde uygulanan yanlış politikalar sonucunda, sosyal güvenlik sistemini içinden çıkılmaz bir hâle getirmiştir. AKP Genel Başkanı Sayın Erdoğan ve AKP sözcüleri, 2010 yılından bu yana Genel Başkanımızın Genel Müdürlük yaptığı SSK kurumu üzerinden partimizi eleştirmekte. Ayrıca, hemen hemen her konuşmada SSK, bir sakız gibi AKP sözcülerinin çiğnediği

ve manipüle ettiği bir durumdadır. AKP tüm beceriksizliklerini, tüm eksikliklerini SSK yalanlarıyla kapatmaya çalışıyor; âdeta çeyrek asır, hatta otuz yıl öncesini bahane ederek kendi çapsızlıklarını, kendi bilgisizliklerini örtmeye çalışmaktalar. Kılıçdaroğlu'nun SSK yılları, bu iktidar döneminde de yıllarca ince ince araştırıldı, Kılıçdaroğlu'nun açığını bulmak için özel hafiyeler, özel müfettişler görevlendirildi; bir kuruş usulsüzlük, bir kuruş yolsuzluk bulunamadı. Ayrıca, bu açık verme yalanını da rakamlara bakarak sizlerle paylaşmak istiyorum. Kemal Kılıçdaroğlu, görev yaptığı 1992 ile 1999 yılları -ki 1999'da sadece iki ay SSK'de çalışmıştır- arasında SSK'nin toplam açığı 2,6 milyar. Bu tabloyu sizlerle paylaşmak istiyorum değerli milletvekilleri. Oysa AKP iktidarı döneminde 2003-2021 yılları arasında SGK'nin toplam açığı 444,5 milyar; AKP'nin SSK açığı, Kılıçdaroğlu döneminin tam 170 katı. Bakın, bu rakamları bütün kamuoyunun ve sizlerin dikkatine sunmak istiyorum.

Kılıçdaroğlu'nun görev yaptığı koşullar ile bu dönemki koşulları karşılaştırdığımız zaman arada dağlar kadar fark vardır. Emeklilik şartı o günlerde kadınlarda yirmi yıl, erkeklerde yirmi beş yıl ve 5000 prim iş günü çalışma şartına tabiydi; o dönemde kadınlar 38 yaşında, erkeklerse 43 yaşında emekli olma hakkına sahipken şu an ise emekliliğe ulaşabilme yaşı 65'dir. Prim gün sayısındaki durum benzerdir, 1 Mayıs 2008'de yürürlüğe giren düzenlemeyle kadın ve erkekler için prim gün sayısı 7200 güne çıkarıldı. 30 Nisan 2008'de işe başlayanlar, SGK'li ise 7200 prim günüyle, BAĞ-KUR'luya 9000 prim günüyle emekli olabileceklerdi. Kılıçdaroğlu döneminde emeklilik yaşı 38-43, prim günü 5000; AKP döneminde emeklilik yaşı 58-65 ve prim günü 7200 ve 9000'dir. Buna göre Kılıçdaroğlu dönemindeki açığın çok daha yüksek olması gerekir. Yani, emeklilik bağlama oranı yüzde 70'lerden yüzde 28'lere kadar düştü. Buna rağmen Kılıçdaroğlu'nu suçlamak için insanın utanma duygusunu kaybetmesi gerekiyor. Kara delik varsa bunun sorumlusu AKP'dir. Hâlâ Kılıçdaroğlu'nu suçlamak ise büyük bir yalandır, iftiradır, butlandı. Rakamlar açıkça göstermektedir, hatta sağ iktidar partisi dönemindeki Genel Başkanlar, Genel Başkanımızın hakkını teslim etmiştir; Sayın Erbakan da, Sayın Demirel de bu durumu teyit etmiştir.

Ayrıca, burada büyük bir trajikomik bir durum var değerli arkadaşlar. Ülkeyi ya da SGK'yi kim yönetir? Bu ülkeyi yönetenler Süleyman Demirel, Çiller, Mesut Yılmaz, Erbakan değil, Kılıçdaroğlu mudur o dönemde? Bu mantığa göre Sayın Bakan, siz şimdi aradan çıkın, çekilin, bu bütçeyi ya da eleştirilerimizi SGK Başkanı Sayın Cevdet Ceylan'a yapalım; eleştirilerimizi, AKP'yi buradan çıkaralım, Sayın Bakanı aradan çıkaralım, Hükümeti çıkaralım, Sayın Cevdet Ceylan'a yapalım. Bu ekonomi niye bu yöne geldi, işsizlik niye böyle, emeklinin durumu niye kötü; Sayın Bakana sormayalım, SGK Genel Müdürüne soralım bu mantığa göre.

Ayrıca, yine, AKP'nin en çok övündüğü konulardan biri ne? Double yollar. Double yolları Karayolları Genel Müdürü mü yapıyor, siz mi yapıyorsunuz ya da havaalanını Devlet Hava Meydanları İşletmesi Genel Müdürü mü yapıyor, siz mi yapıyorsunuz? Allah, size bu konuda biraz akıl fikir versin diyoruz. Yani, bu eleştirilerinize kısaca böyle cevap istiyorum.

Yine, değerli arkadaşlar, SGK Genel Müdürümüz sakın yanlış anlamasın, bir durumu söylemek için söyledim.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Affedersiniz Veli Bey, kesiyorum, kusura bakmayın ama... Ali Bey, rica ediyorum, böyle bir usulümüz yok. Kendinizi çekebilirsiniz ama başkalarını onların izni olmadan çekme hakkınız yok.

VELİ AĞBABA (Malatya) – Ali Şeker Meclisimizin tescilli TV'sidir, Şeker TV.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Ama burada böyle bir usulümüz yok, rica ediyorum. Anlayışınıza da teşekkür ediyorum.

Buyurun, devam edin lütfen.

VELİ AĞBABA (Malatya) – Türkiye sosyal güvenlik sisteminin en büyük mağduru hiç kuşkusuz emekliler. Emekliler, haklarında yıllar içinde büyük kayıplara uğradılar. Yaş ve primle ilgili yapılan düzenleme emeklilik yaşını çok ileri yaşlara atarken -çok da önemli bir konu- aylık bağlama oranı emekli vatandaşların ciddi bir hak kaybına uğramasına neden oldu. Eskiden bir çalışan emekli olduğunda başını sokabileceği bir ev, kalan parasıyla evine çeyiz, çocuğuna düğün yapabiliirdi. Şimdi emeklinin bir ev alması hayal bile değil, bu durumun sebebi bu iktidar döneminde getirilen aylık bağlama oranları. Değerli arkadaşlar daha önceki aylık bağlama oranlarına bakın, şimdiki aylık bağlama oranlarına bakın; maalesef, bu aylık bağlama oranları değişirken özellikle 2008’de burada ses çıkarmayan buradaki bu işle ilgili diğer kurumların da sorumlu olduğunu belirtmek istiyoruz AKP’yle birlikte.

Kısaca, emekliye düşman, emekliyi yok sayan bir anlayışla karşı karşıyayız. Emekliler, asgari ücretin altında maaş almaya devam ediyor, insan Allah’tan korkar. Bir esnaf eğer asgari ücretin altında bir işçi çalıştırıyorsa cezasını öder ama değerli arkadaşlar, maalesef, hâlâ emeklilerimiz asgari ücretin altında maaş alıyor.

Yine, bir acı durumu sizlerin dikkatine sunmak istiyorum: Devletin resmî kayıtlarına göre 7 milyon 578 bin 123 kişi aylık 1.192 TL’yle geçimini sürdürmeye çalışmaktadır. Tekrar söylüyorum: 7 milyon 578 bin kişi aylık 1.192 TL’yle geçimini sürdürmeye çalışmaktadır. Aylık bağlama oranlarından dolayı dünyada olmayan ucube bir sistemle karşı karşıyayız. Bu ucube sisteme göre daha fazla prim ödeyen, daha fazla yıl çalışan bir çalışanın emekli aylığı düşüyor, daha fazla çalıştıkça daha az emekli maaşı alıyor, çalışmak zorunda olanlar kayıt dışına geçiyor ve EYT olarak hayatına devam ediyor. Âdeta şaka gibi, dünyada örneği olmayan bir sistem. AKP işçi, emekçi düşmanı derken tam da bunu söylüyoruz; devlet hem daha az prim topluyor hem de kayıt dışılığın önünü açıyor.

Değerli arkadaşlar, asgari ücret alan bir kişinin şu anki brüt ücreti 3.577 lira, eski sisteme göre emekli olduğu takdirde emekli aylığı alt sınır yüzde 70 olarak kalsaydı bugün 2.504 TL emekli aylığı alacaktı ama yeni sisteme göre 1.251 TL emekli aylığı bağlanıyor. Tabii, 2020 tarihinde çıkan yasayla emeklilere yapılan ödemenin 1.500 TL’den az olamayacağı hükmü getirildi, bu sayede 1.500 TL alabiliyor. Tüm Emekliler Platformunun verilerine göre, emeklilerin yüzde 82,7’si emekli aylıklarının yetersiz olduğunu, yüzde 55,6’sı kredi ve kredi kartı borcu olduğunu söylüyor. Emeklilerin en çok tükettiği madde yüzde 82’yle ekmecken yüzde 73,5’i geliriyle istediği gıdayı alamıyor. Yani, kırk yıl devlete hizmet etmiş emeklilere kuru ekmeği layık görüyoruz. Emekliler artık 2’nci el eşya pazarından –üzülerek söylüyorum- paltosunu, ceketini, ayakkabısını alıyor. Küresel Emeklilik Endeksi’ne göre Türkiye emeklilere sunulan yaşam ve refah bakımından dünyada 5’inci sırada.

Şimdi, yine maaşta bir manipülasyon var, SGK verilerine göre en düşük emekli aylığı 2.523 TL ama hâlen 1.500 TL alan milyonlarca emeklimiz var, aradaki bin TL’nin de nereye gittiğini sizlere sormak istiyorum.

Diğer bir mesele, emeklilere ikramiye konusu. Bu konuda da emekliler adına Allah Kemal Kılıçdaroğlu’ndan razı olsun diyoruz, Kemal Kılıçdaroğlu sayesinde ikramiye veriliyor. Ancak her şeye zam geliyor, bir türlü emeklilerin ikramiyesine zam gelmiyor, sadece 100 TL bir sadaka verildi. Bir de Sayın Bakan siz de mutlaka biliyorsunuzdur emekliler, artık bayramda torunları eve gelecek diye korkuyor harçlık veririz diye. Yine emekliler, gözlerimle şahidim ki çay ocaklarında, kahvelerde oturamıyor; yaz kış; yazın sıcakta, kışın soğukta parklarda oturuyor.

Değerli arkadaşlarım, bir EYT meselesi var ki, bu EYT meselesi ilginç bir şey. Siz de yine, çok iyi bilirsiniz ki Sayın Bakan, bir maç düşünün, maç başlıyor, maçın son dakikalarında elle gol atmak serbest bırakılıyor; EYT’lilerin tam da durumu bu. İşe girerken kuralı belli, emekli olacağı yaşı belli

ama maalesef, durum ma devam ederken değişiyor. 1998 yılında işe giren bir işçi, 2023 yılında emekli olacakken 1999’da çıkarılan bir yasayla emeklilik on beş yıl sonraya yani 2038’e erteleniyor. Ben burada çok detaya girmeyeceğim ama burada, size hem EYT’yle ilgili MHP Grubunun, HDP Grubunun, İYİ Parti Grubunun ve CHP Grubunun seçimden önce vermiş olduğu sözü hatırlatmak istiyorum. “Emeklilikte yaşa takılanlar” ya da MHP’nin son reddetmesiyle “emeklilikte MHP’ye takılanlar” diyebiliriz. Onlar, rica ettiler, ben bu sloganı buradan okumak istiyorum: “Edirne’den Kars’a, Jüpiter’den Mars’a eğer adalet varsa çıksın artık bu yasa.”

Bir başka mesele, 3600 meselesi. Bakın, burada AK PARTİ milletvekillerine de söylüyorum, Sayın Bakan, size de söylüyorum: 3600 meselesinde söz vermeyen kimse kalmadı.

Burada, bir video dinleteceğim ama Sayın Erdoğan’ın videosu. Sreme saymayacaksanız, dinleteceğim.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Yok, yle bir usulümüz yok. Daha önce bunu tartıştıık. Kendiniz ifade edin oradaki...

VELİ AğBABA (Malatya) – Peki, o zaman dinletmeyeyim.

Şimdi, 3600’un de çıkarılması gerekiyor.

Yine, asgari ücret meselesi değerli arkadaşlar. Asgari cret meselesinde birkaç rakam paylaşacağım ama bir Şeyi söylemek istiyorum. MHP Milletvekili, Plan ve Bütçe Komisyonu Başkanvekili Sayın İsmail Faruk Aksu da burada, Plan ve Bütçe Komisyonu toplantısında, siz asgari ücretten vergi yükünün kaldırılmasını söylediniz. Sayın Aksu, eğer bu konuda samimiyseniz kanun teklifi yirmi dakikada hazırlanır; ilk imzayı atmaya da bizim hazır olduğumuzu, sizlerin huzurunda söylemek istiyorum. “Gelirleri asgari ücret kadar olan kısımdan vergi alınmasın.” diyoruz. Değerli arkadaşlar, bunu kısa kısa paylaşayım, sürem de az kaldı. Avrupa’da, Arnavutluk’tan sonra en az asgari creti veren 2’nci ülkeyiz. Bunu da sizlerin dikkatine sunuyorum.

Yine, bir başka konu değerli arkadaşlar, bizim asgari ücretimiz âdeta olağan ücret duruma gelmiş durumda. Avrupa’da, en fazla çalışanını asgari ücretle çalıştıran lke Türkiye. Âdeta asgari ücretimiz, ortalama ücret durumuna gelmiş durumda.

Yine, asgari ücretlinin -çok kısa kısa- nasıl gelir kaybına uğradığı hemen söylemek istiyorum. Geçen yılın ekim ayından 2021 Ekim ayına kadar asgari ücretlinin sofrasında 149 kilogram domates, 358 kilogram patates, 56 paket makarna, 63 kilogram tavuk eti azalmış durumda. Asgari cretli bu kiş evine ısıtmak için geçen yıla göre 700 kilogram daha az kömür alabiliyor.

Yine, bu işsizlik meselesi değerli arkadaşlar... Sayın Bakan, siz yeni Bakansınız. Bakın, bu işsizlik meselesi önemli; bütün işsizlerin vebali bütün Meclisimizin üzerinde ama en çok sorumluluk sizin. Mutlaka, liyakati esas kılarak mülakatın kaldırılması gerekiyor; fakir fukaranın çocukları da dayı aramadan, vekil aramadan işe girmelidir. Bunu da sizin dikkatinize sunmak istiyorum.

Yine, Sayın Bakan...

İSMAİL GÜNEŞ (Uşak) – İstanbul Belediyesine bakın!

VELİ AğBABA (Malatya) – İstanbul Belediyesi zaten... TÜRGEV’i hatırlatırım. Daha dn, TRT’ye Atila Sertel...

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – İsmail Bey, rica ediyorum. İsmail Bey, böyle bir usulümüz yok.

VELİ AğBABA (Malatya) – İnsan bunu söylerken biraz utanır, yüzü kızarır. İnsan utanır biraz ya!

YAŞAR KIRKPINAR (İzmir) - Siz utanın!

VELİ AĞBABA (Malatya) - Yüz binlerce insanı “vekil yeğeni, bilmem ne yeğeni” diye işe yerleştirdiniz. Bunu söylemeye biraz utanır insan ya!

İSMAİL GÜNEŞ (Uşak) – 9 bin kişiyi çıkardınız.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Sayın Ağbaba, devam edin lütfen.

İsmail Bey, böyle bir usulümüz yok, söz aldığımızda ifade edersiniz. Lütfen, böyle bir usulümüz yok.

YAŞAR KIRKPINAR (İzmir) – Biraz aynaya bak!

VELİ AĞBABA (Malatya) – Şimdi, arkadaşlar, bir şey sormak istiyorum: 375 sayılı Kanun Hükmünde Kararname'nin ek 4'üncü maddesinde diyor ki... Ek 4'üncü maddesi var. Sayın Bakan, burada, siz Bakan olduğunuzda, çalışma yaşamından geldiğiniz için bütün sendikalar umutlandı yani herkes de sizin Bakan olmanızdan memnuniyetini ifade etti, onu da söyleyeyim burada, huzurunuzda. Ancak bu memurlara yüzde 1 şartı getirilmesi, bu umutları kırdı Sayın Bakan, onu söylemek istiyorum.

Yine “merdiven altı sendikacılık” deyimini her türlü olumsuzluk ve korkuya rağmen, örgütlenmeye çalışan sendikalara da haksızlık olduğunu burada sizin yüzünüze ifade etmek istiyorum. Ayrıca, bu, Anayasa'nın eşitlik ilkesine aykırıdır. İş hukukunun temel kuralı olan kanunun emredici normlarıyla çelişen toplu sözleşme hükümleri geçersizdir. Sizin bu toplu iş sözleşmeleri hukuken geçersiz olmasına rağmen bunu niye imzaladığınızı doğrusu merak ediyorum.

Yine, Toplum Yararına Çalışma Programı, Türkiye İş Kurumu tarafından uygulanan bir program. Türkiye İş Kurumu Başkanı burada açıklama yapacak, bu programdan kaç kişinin yararlandığını belirtecek ama belirtmediği bir husus var Sayın Bakan; çok sorduk, il, ilçe bazında hangi belediyelerin, kurumların, bakanlıkların bu programdan yararlandığına ilişkin bilgi verilmeyecek. Biz buradan dört senedir sürekli bu soruyu yazılı olarak soruyoruz, cevap dahi alamıyoruz. İşçilerin parası nerede? Nasıl harcandığı konusunda bilgi alma hakkımız yok mu? Bunu da sizin takdirlerinize sunmak istiyorum. Sayın Bakan, tekrar soruyorum: Toplum Yararına Çalışma Programı kapsamında il ve ilçe belediyelerinin hangileri bu program çerçevesinde TYP projesinden faydalanmıştır, yıllar itibarıyla sayıların tarafımıza verilmesini talep ediyorum.

Şimdi, değerli arkadaşlar, biz geleceği düşünüyoruz, biraz da yapacaklarımızı söyleyelim: Uzaktan çalışma bir sömürü çarkına dönüştü, dört duvar arasında fatura çalışandan, internet masrafı çalışandan, yemek parası çalışandan, printerin mürekkebi çalışandan alınıyor. Uzun çalışma süresinde mesai ücreti ödenmiyor, en büyük emek sömürüsü burada işliyor. Eğer çalışana temassız ödeme varsa bizim iktidarımızda temassız sendikacılık kurulacak. Uzaktan çalışanlara özel yıpranma payı verilecek, uzaktan sendikacılığa tabi çalışanlar toplu iş sözleşmesine tabi olacak. CHP, kendi çocuğuna kadro veren rektör gibi değil, herkesin çocuğuna iş ve herkesin çocuğuna sendikacılık getirecek. İktidarımızda biz ne yapacağız? Düşünün, ana muhalefetteyken taşeronla kadroyu, emekliye ikramiyeyi, asgari ücrete zammı verdik; iktidarda neler yapacağımızı siz bir düşünün. Emekliye mutlaka Ramazan ve Kurban Bayramlarında bir asgari ücret ikramiye vereceğiz, emekli maaşlarına zam yapılacak ve emeklilerin ekonomik büyümeden pay almasını sağlayacağız. Çok zaman yok ama aile desteği sigortası kurarak Türkiye'de yoksul hiç kimseyi bırakmayacağız, 3600'ü getireceğiz, taşerondan kadroya geçiş sürecinde yararlanamayan işçilere kadro vereceğiz, EYT sorununu çözeceğiz.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Sayın Ağbaba, iki dakika ek süre veriyorum, buyurunuz.

VELİ AĞBABA (Malatya) – Sayın Başkan, çok süremi yediler ama.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Tamam, siz devam edin.

VELİ AĞBABA (Malatya) – Şimdi, dünya yapay zekâ ve robotik gelişmeler konusunda devrim yaparken Finlandiya, Kanada ve İsviçre gibi bazı ülkeler tüm vatandaşın çalışma zorunluluğu olmadığı bir sistem gerçekleştiriyor. Robotik gelişmeler bu hızla devam ederse hesaplamalara göre Sayın Bakan, 2030’lu yıllarda dünya nüfusunun yüzde 10’u işsiz kalacak. Yine bu çalışmalara göre 2040’lı yıllarda bu rakam dünya genelinde yüzde 20’yi bulacak ve artık, çalışma yaşamı bu sebeplerle dört saat ve dört gün çalışma şekline evrilecek. Bütün bu teknolojik gelişmeler hayatımızın vazgeçilmez bir parçası hâline dönüşürken evrensel temel gelir de hayatımızın bir parçası olmak zorunda kalacak. Fakat dünya üzerindeki gelişmiş ülkelerde yaşam standartlarını ve refah seviyesini artırmaya yönelik bu gelişmeler, ne yazık ki Türkiye gibi ciddi anlamda cari açık veren bir ülke için önümüzdeki yıllarda çok büyük bir sorun hâline dönüşecek. Dünyada işsizliğin yüzde 20’lere kadar çıkması, evrensel temel gelirle işsiz kalan bu insanların desteklenmek zorunda olunması anlamına geliyor. Dünya, teknolojik ve robotik gelişmelerde bu hızla ilerlerken yarın için bile işsizlikle mücadele konusunda bir çözüme yönelik eylem planı olmayan ülke yaratıldı. Dünya, dijital alanda, iş sektöründe devrim niteliğinde çalışmalar yaparken biz Avrupa ülkeleri arasında en düşük brüt asgari ücret veren 2’nci ülkeyiz. Teknoloji ne kadar hızlı ilerliyor ki robotlaşma sayesinde biz insanlar ihtiyacımız olan yaşam standartlarını üretmek için kolektif bir şekilde haftada sadece on beş saat yani günde üç saat çalışarak bütün ihtiyaçlarımızı üretmiş olacağız. Ama bu, Türkiye’de değil gelişmiş ülkelerde olacak; Türkiye’deyse sadece işsiz ordularımıza yeni işsiz eklenecek. Çünkü AK PARTİ iktidarı bu ülkenin geleceğini de çaldı, umutsuz nesillerimiz de gelecek.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Sayın Ağbaba, Sayın Arı üyemiz beş dakikalık süresini size devretti, o yüzden beş dakika daha ilave ediyorum.

VELİ AĞBABA (Malatya) – Bu söylediğim de sizinle ilgili, onun için bunu süreden saymazsınız Sayın Bakan, size bir teşekkür ediyorum öncelikle Malatya adına, bir hemşehrimiz olarak.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Öyle mi? Sağ olun.

VELİ AĞBABA (Malatya) – Turgut Özal Tıp Merkezinde Karaciğer Nakli Enstitüsü kurulması konusunda Kalkınma Bakanlığı döneminde önemli destekler verdiniz, Malatya adına size teşekkür ediyorum.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Sağ olun.

VELİ AĞBABA (Malatya) – Sayın Bakan, burada teşekkür ediyorum ama biraz sonra...

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Onu saymadık sürenizden, tamam.

VELİ AĞBABA (Malatya) – Burada, Turgut Özal Tıp Merkezi, söylemek isterim ki bu bölgenin, hatta Balkanlardan Uzak Doğu’ya kadar bölgenin en önemli merkezlerinden biri. Övünerek söylemek isterim ki dünyada en çok karaciğer naklinin yapıldığı merkez İnönü Üniversitesi. Hepimiz biliyoruz, burada 696 sayılı KHK’yle kadroya geçen 1.600 civarında bir çalışanımız var. Bunların ortalama çalışma süresi yirmi yıl, ancak toplu iş sözleşmesi yapılmadığı için yetkili sendika olan TÜRK-İŞ’e bağlı Sağlık İşçileri Sendikasının haklı talebi olan makul ücret ve kamu çerçeve protokolü ücreti kurum tarafından karşılanmadı. Bunun sonucunda beklenen gerçekleşmemiş, çalışanlar hâlâ asgari ücret almaktadır. Benzer durumdaki üniversitelerdeki yönetimler ek protokol yaparak çalışanlarının maaşlarını iyileştirmiştir, ancak Malatya’da yaklaşık 1996 yılından beri çalışan işçiler 2.900 ile 3.250 TL arasında maaş almaktadır. Bu insanlar kutsal bir görev yapmakta, güvenlik görevlisinden röntgen teknisyenine, sekreterinden hemşiresine tüm bu görevliler hastanın canından doğrudan sorumludur.

Sayın Bakan, İnönü Üniversitesine bağlı Turgut Özal Tıp Merkezinde çalışan kişilerin hakları verilmeli, bu üniversitede de diğer üniversitelerde uygulanan protokol uygulanmalıdır. Bizim üniversitemiz –biraz önce söyledim- karaciğer naklinde dünya merkezi, bakın Türkiye merkezi demiyorum, dünya merkezi.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ - Avrupa’da 1’inci, dünyada 2’nci bildiğim kadarıyla.

VELİ AĞBABA (Malatya) - Evet, kadavra bizde çok az olduğu için dünyada 2’nciyiz, kadavra da Güney Kore 1’inci; canlıdan canlıya biz dünyada 1’inciyiz.

Bu konuda emeği geçen herkese –ayırmadan- Sayın Bakana, AK PARTİ milletvekillerine, MHP’li milletvekillerine, CHP milletvekillerine, rahmetli Mevlüt Aslanoğlu’na teşekkür ediyorum. Burayı kuran, burayı nakil merkezine çeviren; sizin, ortaklarımızla cezaevine attığımız -Allah sağlık versin- Fatih Hilmioğlu’na da teşekkür ediyorum ve hele bu ekibin başında bulunan -Sayın Bakan, çok iyi tanır- Malatya’ya âşık Profesör Doktor Sezai Yılmaz’a -dışarıya gitse 20-30 katı maaş alıp, reddeden-, ve birlikte çalıştığı ekibine de teşekkür ediyorum.

Burası önemli bir hematoloji merkezi, önemli bir onkoloji merkezi. Kim emek verdiyse, kim katkı yaptıysa ondan Allah razı olsun. Şimdi, arkadaşlar, burası çok önemli merkez, rekorlar kırıyor ama bir konuda daha rekor kırıyor; çalışanına en az ücret veren üniversite maalesef bizim üniversitemiz; bu durumu da sizin dikkatlerinize sunuyorum.

Şimdi, değerli arkadaşlar, Çalışma Bakanımız yeni, geçmişte de birlikte milletvekilliği yaptık, umarım geçmişteki Çalışma Bakanlarının hatalarına düşmez. İşçilerle ilgili yapmış olduğu sözleşmeyi olumlu buluyoruz, memurlarla ilgili yapmış olduğu sözleşmeyi de eleştiriyoruz. Umarım işçilerin, çalışanların faydasına olur; umarım Sayın Bakanın gelmesi biraz önce söylediğim gibi işsiz kalan, kamuya giremeyen milyonlarca insana, üniversiteyi bitirip işsiz kalan insanlara faydalı olur. Türkiye’de Sayın Bakan -siz de geziyorsunuzdur mutlaka ama- TÜİK verilerine göre her 3 gençten 1’i işsiz ama yaşamda, gerçekte, sokakta gördüğümüz her 2 gençten 1’i işsiz. Öncelikle, sizin ve Türkiye Büyük Millet Meclisinin görevi, bu gençlerimizin geleceğe umutla bakmasını sağlamak, Türkiye’de umut yaratmaktır, bu bizim görevimizdir; onu belirtmek istiyorum.

Ben, sözlerime son verirken hem bütçenizin hayırlı olmasını diliyorum hem bürokratlarınıza hem sizlere başarılar diliyorum.

Sayın Başkana da teşekkür ediyorum, sağ olun.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ - Şimdi, Sayın Garo Paylan’a söz veriyorum.

Buyurun, süreniz on beş dakikadır, beş dakikasını başka arkadaşımız kullanacak.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) - Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Değerli vekil arkadaşlarım, Sayın Bakan -görevinizde başarılar diliyorum- Değerli Bakan Yardımcıları ve bürokratlar, basının değerli emekçileri ve bize bu salonda hizmet eden emekçiler; hepimizi saygıyla selamlıyorum.

Sayın Bakan, burada sendika temsilcilerini de selamlamak isterdim ama Komisyon Başkanımızın iradesiyle sendika temsilcileri, emeklilerin temsilcileri, engellilerin temsilcileri bu salona alınmadılar. Oysa biliyorsunuz, demokratik ülkelerde bütçeler sendikalarla birlikte yapılır, maalesef bu salonda sendikalar yok. Size net bir şekilde, bir soru soracağım: Bu bütçe hazırlanırken sendikalarla görüştünüz mü? İşçilerin talebini aldınız mı? Ben almadığımızı düşünüyorum veya aldınız ama bu sermayenin bütçesi olan, yüzde 1’in bütçesi olan bütçeye karşı etkiniz olmadı. Maalesef bu bütçe, sarayların, şatafatın, yandaşların ve savaşın bütçesidir; aynı zamanda rantiyecilerin ve faizin bütçesidir. Sayın

Bakan, bu bütçede, yurttaşlarımızın verdiği vergilerin her 5 lirasının 1 lirası, faize gidiyor. Yine, bu bütçede yurttaşlarımızın ödediği her 5 lira verginin 1 lirası zulüm politikalarına, savaş politikalarına, istibdat politikalarına gidiyor. Yine bu bütçede, yurttaşlarımızın ödediği her 5 liranın 1 lirası şatafata gidiyor, yandaşlara gidiyor, rantiyecilere gidiyor. Geriye ne kaldı? 2 lira kaldı. 2 lirayla da 84 milyon yurttaşımız, emeklimiz, işçimiz, kamu emekçimiz ne kalırsa onu paylaşmaya çalışıyor. İşte, bütçe tercihleri emekten yana olmadığı zaman, gençlerden yana olmadığı zaman, kadınlardan yana olmadığı zaman maalesef halkımız sefalet çekiyor.

Sayın Bakan, iktidarınız ve saraydan hep şu söyleniyor: “Türkiye uçuyor, Türkiye büyüyor; şahlandık, koşar adım gidiyoruz.” Ya, yurttaşlarımız da akşam televizyondan izliyorlar, vallahi tencere kaynatamamış yurttaşımız, diyor ki: “Ya, arkadaş, bu Türkiye nereye uçuyor?” Geçen gün Sayın Sanayi Bakanı vardı, sermayenin Bakanı “Ay’a gideceğiz.” diyor, vallahi yurttaşlarımız bakıyor, yurttaşımız ada vapuruna jeton alamıyor Sayın Bakan. Yani ben adaya giden bir insanım, eskiden ada vapurları salkım saçak olurdu, şu anda ada vapuruna jeton alıp gidemiyor yurttaşımız, bu durumdayız, birileri Ay’a gidecekmiş ama. Siz, birilerini gerçekten uçuruyorsunuz Sayın Bakan, bundan hiç şüpheniz olmasın. Ya, bu iktidar birilerini uçuruyor, yüzde 1’i uçuruyor. Bakın, birileri 1 öğünde -birkaç kişi lokantaya gidiyorlar- 1 asgari ücret yiyorlar, 2 bin lira, 3 bin lira, 4 bin lira hesap veriyorlar; küçük bir azınlık, yüzde 1, sizin zenginleştirdiğiniz, şatafat içinde yaşattığınız yüzde 1 ama birileri de yurttaşlarımızın büyük çoğunluğu yani 2.825 lirayla hayat mücadelesi veriyor, o da 2.825 lirayı bulanlar, büyük çoğunluk onu da bulamıyor, milyonlarca işsizimiz var. Şimdi, bu bütçede, bu tenceresini kaynatamayan, borç altında olan, faturalarını ödeyemeyen, kirasını ödeyemeyen yurttaşlarımız için herhangi bir tedbir var mı? Maalesef yok.

Sayın Bakan, siz emekçinin hakkını savunamamışsınız bu bütçede, yoksulların hakkını savunamamışsınız Sayın Bakan. Maalesef yüzde 1’i zenginleştiren bir bütçeyle karşı karşıyayız, yoksuldan alıp yandaşa aktaran bir bütçeyle karşı karşıyayız.

Pandora belgelerini görünce ne hissettiniz Sayın Bakan? Ben, sizin, geçmişte bir milletvekili olarak da vicdanınızın sızladığını düşünmek istiyorum, düşünüyorum da aynı zamanda. Bakın, Türkiye’de her gün yurttaşlarımız intihar ediyor, bunu biliyorsunuz öyle değil mi? İntiharla karşı karşıyalar, borç altındalar, geçinmiyorlar, faturalarını ödeyemiyorlar; çocuklarına harçlık veremiyor, evinde tenceresini kaynatamıyor, gururuna yediremediği için intihar ediyor. Bu şartlarda o yurttaşlarımızdan vergiyi topluyorsunuz, bir avuç yandaşınıza aktarıyorsunuz, onlar ne yapıyor? Dolar bazında garanti ödemeleri aldıkları için o dolarları, euroları alıp vergisini de ödemedi yurt dışı vergi cennetlerine götürüyorlar.

Bakın, iktidarınız bu belgeler ortaya çıktığı hâlde bunun üzerine gitmedi, yandaşların üzerine gitmedi, gidemedi ama siz ne yapıyorsunuz? Asgari ücretliye hâlâ vergi yüklemeye çalışıyorsunuz Sayın Bakan; bu, kabul edilemez. Yani bu kadar gelir eşitsizliğinin olduğu ülkeler vahşi kapitalizmin olduğu ülkelerdir, bunları çok iyi bilirsiniz. Yüzde 1 şatafat içinde yaşar, geri kalan sefalet içinde yaşar. Maalesef bu durumdayız Sayın Bakan, buna dair ne düşünüyorsunuz? 5 litre ayçiçeği yağı 100 lira olmuş bu ülkede ya, açlık sınırı 3 bin lirayı geçmiş bu ülkede, siz asgari ücretliye 2.825 lira vermeyi öngörüyorsunuz. Ya, Sayın Cumhurbaşkanının “1 simit, 1 çay” hesabı vardı, 93 yılında, iktidara gelmeden önce. “1 simit, 1 çay” dedi değil mi? Niye bu hesabı yaptı Sayın Cumhurbaşkanı? Şöyle yaptı: “1 simit kaç para, 1 çay kaç para?” dedi, hadi bugüne uyarlayalım. Ben aldım simidi 2,5 lira -mütevazı bir yerde de içtim- 2,5 lira da çay, 5 lira. Sayın Cumhurbaşkanı, 5 kişilik bir aile üzerinden bu hesabı yapmıştı. Ne yapar bugüne uyarlarsak? 1 öğünde 25 lira yapar. Yani yurttaşlarımız yalnızca çay içip simit yese 25 lira. Bir günde 3 öğün var ne yapar? 75 lira, bir aya vurursanız 2.250 TL.

Diyeceksiniz ki asgari ücret 2.825 TL arkadaş, kalıyor 575 TL. Yalnızca çay içip simit yese yurttaşımız geriye 575 lira kalıyor. Peki, Sayın Cumhurbaşkanının ifadesiyle soruyorum: Kirayı kim ödeyecek Sayın Çalışma Bakanı, elektrik faturasını kim ödeyecek, 500 lira gelen doğal gaz faturasını kim ödeyecek, telefon faturalarını kim ödeyecek, çocuğa harçlığı kim verecek? Bu zalim yönetim yurttaşlarımızı 1 çaya, 1 simide talim ettirmiştir. Aynen Cumhurbaşkanının ifadesiyle söylüyorum ve şunu utanarak söylüyorum, bakın, ülkenin bir milletvekili olarak utanarak söylüyorum;; Sayın Bakan, bakın, siz de buraya sanıyorum 10 milyonluk bir Mercedes'le geldiniz öyle değil mi? Umarım öyle değildir.

İBRAHİM AYDEMİR (Erzurum) – Bunun işi ezber...

YAŞAR KIRKPINAR (İzmir) – Yalan!

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Daha mütevazı bir arabayla mı, kaç milyonluk bir arabayla geldiniz? 2 milyonluk diyelim ki en düşüğü Audi'yle gelmişsinizdir. (Gürtültüler)

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Lütfen, hatibe müdahale etmeyelim değerli arkadaşlar. Dinleyeceğiz fikirleri, sonra kendi sıramızda konuşacağız. Lütfen...

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Bakın, yurttaşlarımız otobüse binecek para bulamıyor, bir Çalışma Bakanı olarak lüks bir arabaya binmemeniz gerekiyor, bürokratları bindirmemeniz gerekir ama bütün bakanlar buraya 10 milyonluk Mercedes'le geliyorlar Sayın Bakan; siz binmiyorsanız bile bindirmeyin. Lüks şatafatla saraylarda yaşatmayın; Sayın Cumhurbaşkanına “Kıslık saray yaptın, 300 odalı yazlık saray yapma.” deyin Sayın Bakan. O, halktan koptu, siz halktan kopmayın Sayın Bakan, halkın derdinden anlayın, zalimleşmeyin. Bakın, geçmişte halkın içindeydi Sayın Cumhurbaşkanı, halkın derdini anlıyordu. Şimdi, markete gidiyor Sayın Cumhurbaşkanı, abur cubur alıyor, abur cubur bin lira tutuyor, ne diyor? “Fiyatlar gayet makul.” diyor. Ya, Allah'ımızı severseniz, bin liraya abur cubur alan Cumhurbaşkanı, asgari ücretin 2.825 lira olduğunu unuttu mu?

Bakın, biz ne öneriyoruz? “Asgari ücret 5 bin TL olsun.” diyoruz değerli arkadaşlar, 5 bin TL olsun. Nasıl olacak? Vergiden muaf yapacağız, vergi yükünü kaldıracacağız. İşverenler diyecek ki: “Nasıl ödeyeceğim?” Ama Sayın Bakan, bakın, işverenleri de şöyle ikna ederiz, bu bir kısır döngüdür: Eğer halkın alım gücü yoksa işveren de ürettiği malı satamaz, halkın alım gücü olacak ki işveren satabilsin. Geçen yıl 50 liraya mal edilen ayakkabı, bu yıl 100 liraya mal ediliyor. Halk nasıl alacak o ayakkabıyı? Bunu düşündünüz mü? Şimdi, diyeceksiniz ki: “Asgari ücreti ben 3.500 lira yapacağım.” Açlık sınırı o seviyede. Yoksulluk sınırı kaç para? 10 bin lirayı geçti Sayın Bakan yani 10 bin lira girmiyorsa bir eve, o ev yoksul.

Bakın, burada, salonun başında oturan emekçi kardeşimize bir bakar mısınız? Altmış saat çalıştırıyor Bütçe Başkanımız, biliyor musunuz? Kanuna göre bir emekçiyi altmış saat çalıştırabilir mi Bütçe Başkanımız? Bu hafta beş gün çalışıyoruz, her gün on iki saat çalıştık. Şu kapıdaki arkadaşlarımızı, bize çay getiren arkadaşları altmış saat çalıştırıyorlar. Var mı kanunda bir emekçiyi altmış saat çalıştırmak Sayın Bakan? Yok. Başka ne yapıyor Meclis Başkanlığımız? Burada 4 çeşit statüde emekçi var; 4/A, 4/B, 4/C, 4/D.

SALİH CORA (Trabzon) – Bu, yeni bir uygulama mı?

SERPİL KEMALBAY PEKGÖZEGÜ (İzmir) – Kaldırın, kaldırın.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Kimisi 4 bin alıyor, kimisi 8 bin alıyor.

SALİH CORA (Trabzon) – Bu, yeni bir uygulama mı Garo Bey? İlk kez mi oluyor? Yeni bir uygulama mı?

SERPİL KEMALBAY PEKGÖZEGÜ (İzmir) – Kaldırın kardeşim, yirmi yıldır iktidardasınız.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – “Eşit işe eşit ücret” diyoruz oysa, değil mi? Ama hepsinin ortak bir özelliği var, hepsi yoksulluk sınırının altında bir gelire sahip Sayın Bakan. Bakın, size çay getiren emekçiler yoksulluk sınırının altında bir gelire sahip ve farklı gelir seviyelerine sahipler Sayın Bakan.

Sayın Bakan, sizin sunumunuzda ben kaçırmış olabilirim ama “iş güvenliği” “işçi güvenliği” demediniz. Bu ülkede her gün ortalama 6 işçi iş cinayetlerine kurban gidiyor Sayın Bakan, her gün ve güvensiz ortamlarda çalışıyorlar.

Motokuryelerin derdiyle bir gün ilgilendiniz mi Sayın Bakan, motokuryelerle buluştunuz mu? Bakın, o “Getir” diye bir marka var ya, hanı milyar dolarlık rakamlara tekabül ediyormuş diye hava atıyor geçen gün Sanayi Bakanı. O Getir var ya, şu ana kadar yüzlerce işçimizin ölümüne sebebiyet verdi. Niye mobbinge uğrattıyor? Getir, her gün on altı saat çalıştırıyor motokuryeleri, biliyor musunuz? “Her gün 20 tane, 30 tane -performans çözümleri- dağıtacaksınız.” diyor. Motokuryeler de kaldırımlardan gidiyorlar, basarak gidiyorlar, emniyet şeridinden gidiyorlar; her gün 1 motokurye ölüyor bu ülkede, her gün ortalama 1 motokurye ölüyor. Bunun farkında mısınız Sayın Bakan? Niye Getir’le hava atan o Sanayi Bakanına siz iki laf etmiyorsunuz? Niye bu motokuryelerin dertleriyle ilgilenmiyorsunuz Sayın Bakan, her gün 1 kişi ölüyor? Niye regüle etmiyorsunuz onları, çalışma saatlerini düzenlemiyorsunuz, “Günde en fazla 5 tane, 10 tane teslimat yapar.” diyemiyorsunuz? İşte onların derdine dokunan bir Çalışma Bakanı, vicdanlı bir Çalışma Bakanındır. Bunları gösterin Sayın Bakan, onların yanında olduğunuzu gösterin.

Bakın, teşviki kime veriyorsunuz Sayın Bakan? Sermayeye, değil mi, yıllardır. İşsizlik Sigortası Fonu’nu da sermayenin hizmetine sundunuz ve diyorsunuz ki: “Efendim, böyle istihdam artacak.” Böyle olsaydı Sayın Bakan, beş yıl önce istihdam 28 milyon-29 milyondur, şu anda yine 28 milyon kişi çalışıyor ülkede. Beş yıldır İşsizlik Sigortası Fonu’nu sermayenin emrine sundunuz; efendim, istihdamımız aynı. Oysa yapılması gereken, işçinin fonunu işçinin hizmetine sunmaktır, maalesef bunu da yapamadınız Sayın Bakan.

Bakın, 2 büyük sorunumuz var Sayın Bakan. Bir, az üretiyoruz ve üretimden kopmuş durumdayız şu anda; birinci sorunumuz o. Almanya’da şu anda 45 milyon kişi çalışıyor, aynı nüfusa sahibiz, bizde 28 milyon kişi çalışıyor, 17 milyon kişi az çalışıyor; bu birinci sorunumuz. Az üretiyoruz, istihdamdan, üretimden insanları koparmış durumdayız; bu, sizin politikalarınız yüzünden oldu, rant politikalarınız yüzünden oldu, insanları üretimden kopardınız. İkinci büyük sorunumuz da Sayın Bakan, paylaşım sorunu. Hem ekmeğimiz küçük hem de paylaşımında büyük sorun var. Ben bu 2 sorunla ilgili de sizden pek bir şey duymadım Sayın Bakan. Hem üretimden, bu anlamda istihdamdan insanların kopması, bunu nasıl gidereceksiniz -bu konuda bir şey duymadım, bir vizyon duymadım- hem de bu paylaşım meselesiyle ilgili neler yapacaksınız? Bununla ilgili bir şey duymadım Sayın Bakan. “Şu anda 17 milyon işçi çalışıyor.” dediniz. Bunların 10 milyonu asgari ücret veya civarında maaş alıyor Sayın Bakan. Almanya’da asgari ücrette maaş alan çok az insan var, bunu biliyorsunuz. Maalesef, bizde asgari ücret ortalama ücret olmuş durumda. Sayın Bakan, 8 milyon da işsizimiz var; siz belki rakamları küçük gösteriyorsunuz, “iş aramaktan vazgeçenler” diyorsunuz, onlar iş aramaktan umudunu kaybeden kişiler, 8 milyon da işsizimiz var. 8 milyon işsizle ilgili ne yapacağınıza dair tek kelime etmediniz Sayın Bakan. Ne yapacaksınız onlarla ilgili? İşsiz fonunu gidip sermayeye aktarıyorsunuz teşvik diye, oysa 8 milyon insanımıza... Dünyada ne tartışılıyor? Temel gelir tartışılıyor, değil mi Sayın Bakan? Temel gelir tartışılıyor. Bazı ülkelerde pilot uygulamalar başladı. Biz de temel geliri tartışsak ne olur? Yani iş sağlayamadığımız tüm yurttaşlarımıza bir asgari gelir sağlasak ne olur Sayın Bakan? Biz diyoruz ki iş sağlayamadığımız -iş önerelim tabii ki çalışma esas olsun ama- tüm yurttaşlarımıza -halkın bütçesi metninde önerdik- 2 bin lira asgari gelir öneriyoruz Sayın Bakan. Şimdi diyeceksiniz ki: “Kaynak

nerede?” Kaynak var. Saraylarınızdan vazgeçin, istibdat, baskı, savaş politikalarınızdan vazgeçin, yandaşlarınıza para aktarmaktan vazgeçin, rantiyecilere faiz aktarmaktan vazgeçin; işsiz kalan tüm yurttaşlarımıza aylık 2 bin TL asgari gelir sağlayabiliriz. Ama maalesef böyle bir vizyonunuz yok Sayın Bakan.

Sayın Bakan, emekliler... Ya, 13 milyon emeklimiz var, siz mutlu bir emekli gördünüz mü bilmiyorum. Evet, çok küçük bir bölümü yüksek maaş alıyor ama ortalamaya baktığımızda büyük çoğunluğu 2.200 lira maaş alıyor ve çok ciddi sayıda emeklimiz 1.500 lira civarında maaş alıyor Sayın Bakan, 1.500 liranın altında alanlar da var. “Asgari olarak 1.500 lira.” dediniz ama o rakamı bile tutturamayanlar var.

Peki, bu çay simit hesabını emekliye vursak ne oluyor? Sayın Bakan, emeklimiz 1 çay, 1 simide ulaşmıyor. Ya, bu nasıl bir vicdansızlıktır? Emeklisine bir öğünde 1 çay, 1 simit veremeyen bir bütçeden, vicdandan bahsedilebilir mi Sayın Bakan? Bakın, çay simit 2.250 lira, emeklimiz 1.500 lira alıyor Sayın Bakan. Emeklisine 1 çay, 1 simit veremeyen bir bütçeye, böyle bir bütçeye bu vekiller -yani hepimiz için söylüyoruz- onay verebilir mi? Biz bu konuda önergeler vereceğiz. En düşük emekli maaşını 4 bin lira yapalım diyoruz. Yine “Kaynak yok.” diyeceksiniz değil mi? Kaynak var Sayın Bakan. O Panama’ya götürülen, Pandora’ya götürülen 100 milyarlarca dolar var ya...

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Süreniz dolmuştur.

İki dakika ek süre veriyorum.

Tamamlayın lütfen.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – O Panama’ya, Pandora’ya 100 milyarca dolarımızı götüren kan emiciler var ya, Maliye Bakanına söyleyin, onların peşine düşsün; onlardan 10 milyarlarca dolar vergi alabilir ve bu sayede emeklimizi çaya, simide mahkûm etmeyiz Sayın Bakan. En düşük emekli maaşını 4 bin lira yapabiliriz, iddiayla söylüyorum yapabiliriz. Ama siz diyeceksiniz ki: “Kaynak yok.” Kaynak var Sayın Bakan; bu ülke zengin bir ülke, sorunumuz adil paylaşım olmamasında. Birileri kanımızı emiyor, 84 milyon yurttaşın kanını emiyor Sayın Bakan.

Bakın, EYT’liler... Ya, yıllardır dertlerini söylüyorlar EYT’liler. Emekli olmak istiyor milyonlarca yurttaşımız, onlara iş de sağlayamıyoruz üstelik. Ya, diyoruz ki: Bu milyonlarca yurttaşımızı emekli edelim. Ne diyeceksiniz, ne diyecek arkadaşlar? “Kaynak yok.” Kaynak var Sayın Bakan. Şu depoda çürüttüğünüz S-400 füzesi var ya -hani aldınız, “Kullanacağız.” dediniz, kullanamıyorsunuz çünkü ambargo yiyeceksiniz- yalnızca onu iade etseniz bütün yurttaşlarımızı, emeklilikte yaşa takılan bütün yurttaşlarımızı emekli edebilirsiniz.

3600 ek gösterge talebi var, değil mi? Yıllardır söz verdiniz, tutmuyorsunuz. Yurttaşlarımız, kamu emekçileri 3600 ek gösterge hakkına sahip olmak istiyor, kamu emeklileri de. Ne diyorsunuz? “Kaynak yok.” Sayın Cumhurbaşkanı ne dedi? 2022 sonuna attı. Neden bu bütçede yapmıyoruz Sayın Bakan? Neden bu bütçede 3600 yok? Hadi hemen yapalım. “Kaynak yok.” diyeceksiniz. Kaynak var Sayın Bakan, 3600 ek göstereyi bir saniyede sağlarız. 5 yandaş müteahhide verdiğiniz kaynakları bu bütçede kesin, bakın, bütün emeklilere ve kamu emekçilerine 3600 ek gösterge hakkını sağlarız. Ama Sayın Bakan, o 5 yandaş müteahhidin işte garanti ödemelerini kesemiyorsunuz. Niye? “Onlar mahkemeye gidermiş...” Gitsinler bakalım. Biz iktidara geleceğiz ve onlar mahkemeye gitsinler, onlardan üstüne para alacağız çünkü...

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Ek süreniz de dolmuştur.

Teşekkür ediyorum.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Sayın Başkan, üç dakika ek süre istiyorum, bir arkadaşımızdan vereceğim.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Tamam, peki, Necdet Bey'in süresinden üç dakika ek süre veriyorum.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Sayın Başkan, Sayın Bakan; bakın, o 5 yandaş kan emici var ya, onlar Londra'daki mahkemelere gitsinler. 5 liraya yaptıkları köprüyü 50 liraya ihale ettiler, yurttaşlarımızın kanını emiyorlar. Ödemeyin onlara, Londra'daki mahkemelere gitsinler bakalım. Biz gideriz o mahkemelerde halkımızın, tüyü bitmemiş yetimin hakkını savunuruz. Kaybedecekler o davaları da korkmayın; kesin o paraları, 5 yandaş müteahhide giden parayı, EYT'lilerin hakkını verin, 3600 ek göstergelilerin hakkını verin Sayın Bakan, emeklilerin hakkını verin Sayın Bakan, işçinin, emekçinin hakkını verin Sayın Bakan. Türkiye'de şu anda her 2 gencimizden 1'i işsiz. İddiayla söylüyorum, ortalamada her 2 gencimizden 1'i işsiz.

Kadının yoksulluğuna baktınız mı Sayın Bakan? Ya, şu fotoğrafa bakın Allah'ınızı severseniz. Yine söyleyeceğim: Bıyıklı erkekler topluluğu olarak gelmişsiniz buraya. Kadınlar nerede? Bir kadın arkadaşımızı görüyorum, başka hiç kadın yok. Niye? Bu kadar emekçi var bu ülkede Sayın Bakan. Niye bürokratlarınız içinde kadın yok? Niye toplumsal cinsiyet eşitliği konusunda bir laf etmediniz? Niye kadın emekçilerinin yoksulluğu hakkında bir laf etmediniz Sayın Bakan? Kadın yoksulluğu var bu ülkede. Kadınlar evde tencereyi kaynatamıyor -erkekler de öyle- tarlada da sömürülüyorlar, atölyede sömürülüyorlar, eşit ücret alamıyorlar. Bir erkek 3 bin lira alıyorsa bir kadın 2 bin lira alıyor. Sayın Bakan, bunlarla ilgili, kadın yoksulluğunu gidermek için ne yapıyorsunuz? Bir vizyonunuz var mı, bir hedefiniz var mı? Genç işsizliğini giderme üzerine bir vizyonunuz var mı? Ağrı'da her 3 gençten 2'si işsiz, hatta her 4 gençten 3'ü işsiz diyebilirim. Bununla ilgili ne yapıyorsunuz Sayın Bakan? Bartın'da da işsizlik var, Diyarbakır'da da işsizlik var, Adana'da da işsizlik var. İşte, bu derin yoksulluğu, derin işsizliği giderecek ne tip politikalarınız var Sayın Bakan?

Bakın, hem istihdamı büyütmeliyiz hep beraber yani hem işi, ekmeği büyütmeliyiz bu anlamda hem de Sayın Bakan, adaletle paylaşmalıyız. Hem istihdamı artırmak, üretimi artırmak için hem de adaletle paylaşım için Sayın Bakan, açılıştta pek bir şey duyamadık ama umarım ki kapanışta bir şeyler söylersiniz. Biz, burada asgari ücretin 5 bin lira olması için önerge vereceğiz, desteğinizi bekliyoruz Sayın Bakan. Bakalım ne yapacaksınız, arkadaşlar, bakalım sizler ne yapacaksınız? Biz EYT'lilerin emekli olması için önerge vereceğiz; bakalım siz ne diyeceksiniz, arkadaşlarımız ne diyecek? Biz 3600 ek göstergenin hakkının sağlanması için önerge vereceğiz; bakalım arkadaşlarımız ne diyecek, siz ne diyeceksiniz Sayın Bakan? Sayın Bakan, vicdanlı bir bütçe, halkın bütçesi bu önerileri, halkın isyanını duymaktan geçer.

Bakın, Sayın Başkan canlı yayınlanmasını engelledi bu bütçenin. Niye biliyor musunuz? Kim emekten yana kim yandaştan yana görülmesin diye. Oysa, bakın, biz halkımıza buradan ulaşmaya çalışıyoruz, siz de mesajınızla ulaşın. Korkmayın Sayın Bakan, eminim ki vicdanınız başka bir şey söylüyordur ama kapanışta konuşun siz de. Gelin, önergelerimizi el birliğiyle geçirelim.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Süreniz tamamlanmıştır.

Son bir cümle lütfen.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Varsın ucunda bedel ödemek olsun, gönlünüzden geçen, emekçinin yanında olun Sayın Bakan.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Teşekkür ediyorum, sağ olun.

Değerli arkadaşlar, Komisyonumuza yönelik birkaç ifade de oldu. Şimdi, çalışan arkadaşlarımızın nöbet usulü var, ayrıca bütçe...

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Sayın Başkan, altmış saat çalışan...

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – İzah edeceğim. Eğer, ona uyulmazsa fazla mesai söz konusu.

Diğer taraftan da bütçe bittikten sonra Meclisimiz, bütçe sonrası arkadaşlarımızın bu fedakârlığını telafi edici birtakım uygulamalar da yapıyor.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Kanuna aykırı, altmış saat çalıştıramazsınız Sayın Başkan.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Efendim...

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Altmış saat çalıştıramazsın bir işçiyi.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Yani Meclisimiz o anlamda birtakım uygulamalar yapıyor. Üyelerimizle ilgili yoğun çalışmadan bahsediyorsanız o ayrı bir tartışma.

Yalnız asgari ücretle ilgili de teknik bir şey söylemek istiyorum.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Sayın Başkan...

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Garo Bey, dinlerseniz...

Asgari ücret, bir ödenek konusu değil yani bütçede şey verecekseniz de ona göre verirseniz sevinirim. Bir ödenek konumuyor asgari ücret için.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Hayır, vergi dışı bırakacağız Sayın Başkan.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Biliyorsunuz asgari ücret başka bir belirleme yani bir ödenek meselesi değil.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Vergi dışı bırakacağız, vergi dışı.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Teşekkür ediyorum.

Şimdi, İYİ Parti Grubundan Sayın Erhan Usta grup sözcüsü olarak konuşacaktır.

Sayın Usta, buyurun lütfen.

Süreniz yirmi dakikadır.

ERHAN USTA (Samsun) – Teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

Sayın Başkan, değerli Komisyon üyeleri, Sayın Bakan, bürokrasimizin değerli temsilcileri, değerli basın mensupları; hepinizi saygıyla selamlarım.

Sayın Bakan, hayırlı uğurlu olsun, size ve ekibinize -ekibinizin de önemli kısmı yeni zannediyorum- başarılı çalışmalar diliyoruz çünkü önemli bir Bakanlık ve bugün de işte, o anlamda da önemli bir bütçeyi konuşuyoruz.

Tabii, devletlerin ve hükümetlerin temelde görevi insanların refah içerisinde yaşatmaktır. Bunun için de tabii, insanların bir gelirinin olması gerekiyor. Gelir olması için de normal koşullarda bir insanın işinin olması gerekiyor. Bunun için de tabii, istihdam yaratılabilmesi için de ekonominin düzgün bir şekilde büyümesi ve bu büyümenin de herkesle adil bir şekilde paylaşılması gerekiyor. Fakat bizim göstergelerimize baktığımızda, aslında bu anlamda çok başarılı olduğunu söyleme imkânımız yok Sayın Bakan. Şöyle söyleyeyim: Şu anda istihdam serisi biliyorsunuz, Türkiye İstatistik Kurumunun 2014 yılından, Ocak 2014'ten başlıyor, sürekli bir seri kırılması var. Ben de analizimi 2014 Ocaktan itibaren alarak yapıyorum, mevsimsel düzeltilmiş veri kullanacağım için tabii, mevsimsel olarak aylık verileri de birbirleriyle mukayese edebiliriz.

2014 Ocağında Türkiye’de istihdam oranı yani çalışanların çalışma çağı yaşındaki nüfusa oranı, 15 artı nüfusa oranı yüzde 45’miş bundan yedi buçuk yıl önce. 2021 Ağustosunda tekrar yüzde 45 Sayın Bakanım yani yedi buçuk yıl içerisinde istihdam oranı anlamında geldiğimiz noktada hiçbir mesafe alamamışız. Arada yükseldiği dönem olmuş mu? Olmuş; 47,7’lere kadar çıktığı olmuş ancak tekrar geldiğimiz noktada, bu, yüzde 45 yani geçmişte olanın şimdiye bir faydası yok çünkü stok rakam bu. Dolayısıyla şu anda çalışma çağındaki insanlarımızın sadece yüzde 45’ine iş verebilen bir ekonomiyiz. Oysa dünyada çok yüksek. Hele hele burada kadın-erkek ayrımına girmiyorum, kadınlarda bu istihdam oranının çok düşük olduğunu hepimiz biliyoruz. Bu anlamda, kadın istihdamını mutlak surette artırmamız gerekiyor.

Bunu biraz daha rakama döndürecek olursak yani yedi buçuk yılda, Ocak 2014’e göre 7,3 milyon kişi, istihdam piyasasına net olarak girmiş -çıkanlardan sonra net- 7,3 milyon kişi fakat yedi buçuk yılda bunun sadece 3,3 milyonuna iş verilmiş bir ekonomimiz var. Tabii, bunların tatminkâr olduğunu söylemek son derece zor. Hele hele buna daha düzgün iş kolu veya daha garanti iş anlamında baktığımızda yani sanayide baktığımızda bu şey çok daha kötü yani 5,4 milyonmuş Ocak 2014’te sanayide çalışanlar, şu anda sadece 6,2 milyon. Bunların, bu rakamların yani daha organize piyasada çalışanlar anlamında söylüyorum, çok düşük olduğunu söylemek lazım.

Tabii, bunun tersinden baktığımızda işsizlik oranlarının da bu anlamda arttığını görüyoruz. Manşet işsizlik oranı 2014 Ocağında 9,2; şu anda, 2021 Ağustosta da 12,1; 2,9 puan. Ben bu devraldığımız 2002 mukayeselerine falan girmiyorum; bakın, bunlar çok çığ, yanlış mukayeseler. Hani, burada bir analiz yapma açısından 2014 Ocağını alıyorum, bir de seri buradan başlıyor zaten. Orayla baktığımızda zaten kötü yani devraldığınız hükümete göre şu anda son derece daha kötü bir işsizlik oranına sahipsiniz.

Tarım dışı işsizlik oranı -ki esas bakılması gereken- oralar daha kötü. Hele hele en kötüsü de tabii “atıl iş gücü oranı” diye TÜİK’in açıkladığı, bizim de geçmişten beri “geniş tanımlı işsizlik oranı” dediğimiz işsizlik oranı da yüzde 22’lerde. O da yine 2014 Ocağına göre 4,2 puan artmış durumda.

Gençlerde durum daha vahim. “Her 3 gençten 1’i işsiz.” diyor arkadaşlar, ben bunu daha farklı söylüyorum: Her 3 gençten sadece 1’i çalışıyor, 2’si bir şekilde istihdam piyasasının dışında; ya işsiz ya öğrenci ya artuk, iş bulma ümidi kalmamış yani iş bile aramayan ama her 3 gençten 2’si. Bu demografik fırsat penceresini ben bugüne kadar burada çok konuştum ama bunu hiç alan bir bakana, yürütme organına rastlayamadım ama ben sizin bu konuda yetkinliğinizi biliyorum; fırsatımız olursa, zaman kalırsa belki o konuyu konuşuruz. Yani Türkiye 2000’de girdiği bu pencereden çıkmak üzere ama gencini değerlendiremeyen, çalışma çağındaki insanları değerlendirmeyen bir Türkiye ve bu dönemi başarısız atlatan hiçbir ekonomi gelişmiş bir ekonomi olamamış; bunu siz biliyorsunuz. Şimdi, dolayısıyla tabii, gençlerdeki işsizlik oranlarına falan, o meseleye girmiyorum. Şimdi, tabii, burası böyle kötü olunca SGK dengesi de buna paralel bir şekilde kötü oluyor. Her ne kadar sizin kullandığınız rakamları... Çalışma Bakanlarımız genelde o resmî gelir-gider rakamını kullanmayı seviyor ama tabii, onun içerisinde, özellikle geçmişle mukayese ettiğimizde, geçmişte açıkta gözüken ama şimdi primde devlet katkısı gibi gözüken unsurlar var. Onları ayıklayarak baktığımızda, Sosyal Güvenlik Kurumunun dengesinin bozulduğunu görüyoruz. Bu bizim çalışmamıza çok yüksek maaş ve ücret verdiğimizden, çok yüksek emekli maaşı verdiğimizden kaynaklanıyor. Gerekli istihdamı oluşturamazsanız... O aylık bağımlılık oranlarının falan çok yüksek olması gibi nedenlerle, Sosyal Güvenlik Kurumu da bu kadar düşük emekli aylığına rağmen aktüeryal olarak baktığımızda farklı... Ben Devlet Planlamadayken bu çalışmayı bir defa yaptırmıştım. Bu emekli aylıklarının ne kadarı aktüeryadan geliyor, ne kadarı aktüerya dışında AK PARTİ döneminde yapılan kıyaklardan geliyor diye söylemişim -bunu Sayın Erdoğan duysa siyaseten malzeme olarak kullanır, çok hoşuna gider-

yaklaşık üçte 1'iydi o zaman, bu şimdi daha da arttı. Yani aylıkların üçte 1'i aktüerya hesapların dışında verilen şeylerden kaynaklanıyor. Ama bu sefer ne yapıyoruz? Primini ödeyene –birazdan EYT'yi de konuşacağız- kaynak bulamıyoruz, primini ödeyene bir şey vermiyoruz, hiç prim yatırmadığı hâlde çeşitli aflarla, kredilerle, bir inek satarak insanların emekli olmasını sağladık bir yandan. Onlar da şimdi sadık seçmen, buralara iyi bakmak gerekiyor.

Şimdi, dolayısıyla SGK dengesi... 2022 yılında 281 milyar lira bütçeden transfer yapılacak. Evet, açık düşük gözüküyor. Bu 281 milyarın içerisinde –kabul ediyorum- bir kısmı hazineye olması gereken rakamlar var ama burada sağlıkta bir analizin de olması lazım, onu da yapamıyorsunuz geriye doğru baktığımızda ama bütçe transferi anlamında baktığımızda sizin devraldığımız 2002 yılında 2,8'miş bütçeden Sosyal Güvenlik Kurumuna yapılan transferlerin toplamı millî gelire oran olarak -bakın, mutlak rakamı 100 katı çıkar belki, onu mukayese etmenin bir anlamı yok- ama şu anda bu 2,8 4,9'a çıkmış. Dolayısıyla burası mutlak suretle... Yani mutlaka siz hâkimsinizdir ama yine de belli olmaz. Arkadaşlar “Ya, efendim, bizim gelir gider farkımız sadece 39 milyar lira, bu sistem içerisinde bu kadar olur.” falan der, değil yani sosyal güvenlik sisteminin açığı çok yüksek Türkiye'de ve bunu çok fazla düşürme imkânımız maalesef olmuyor.

Şimdi, tabii, konulara parça parça gireceğiz, bizim vakit çok sınırlı ve konuşacak konu da çok fazla. Ben bu İŞKUR meselesini sürekli eleştiriyorum. İŞKUR bir gelir kapısı oldu, bir istihdam kapısı oldu Türkiye'de. Böyle bir İŞKUR falan olmaz, dünyanın hiçbir yerinde böyle bir İŞKUR falan yok. Yani İŞKUR piyasayı buluşturması gereken bir yer, artık insanlara ve siyaseten... Bakın, seçimler öncesinde, çok net, milletin parasıyla buradan siyaset yapılıyor. Seçim öncesi 800-900 bin kişi diyelim ki toplum yararına veya diğer işlerde çalıştırılıyor, seçim bittikten sonra rakamlar düşürülüyor. İnsanlar bu işten bir şey anlamıyor. Dokuz ay çalışıyor, bir yıl veremiyor, öbür yıl veriyor. Bunların listeleri AK PARTİ ilçe başkanlıklarında hazırlanıyor. Sayın Bakanım, ben sizin insafınıza güvenerek bunu söylüyorum: Kaldırın bu sistemleri. Bu toplum yararına çalışmayı Devlet Planlamadayken 2008 küresel krizinde piyasaya enjekte etmenin bir yolu olarak bir yıllığına koymuştuk. Siyaseten o kadar çok verimli oldu ki, o kadar hoşla gitti ki on bir yıldır bu kullanılıyor. Ya, burada ihtiyacımız varsa, bizim bir okulda müstahdeme ihtiyacımız varsa düzenli bir şekilde alalım, işini verelim, hiç kimseye de eyvallah etmesin, boyun eğmesin. Dokuz ay çalıştırıyorsun, ondan sonra bir yıl çalıştırmıyorsun, sürekli askıda bekletiyorsun, kendisini yenilemek, kendisini geliştirmek için hiçbir gayreti yok “Gelecek yıl çalışırım.” diye; bir yıl onu, bir yıl öbürünü çalıştırarak siyaset malzemesi olarak kullanılıyor. Bunlar bu devirde olmaması gereken meseleler, inşallah bunları siz düzeltirsiniz diye düşünüyorum ben. Dolayısıyla bu İŞKUR meselesi... YAni külliye alınması lazım. İŞKUR genel müdürleri siyasilere daha fazla siyasetçi. Şu andakini bilmiyorum kim. Benim hemşehrim mi hâlâ? Benim hemşehrimse o eskiden öyleydi yani o da öyleydi, açıkça söylüyorum. Ben kendisiyle birkaç defa konuştum ama İŞKUR genel müdürleri siyasetçi gibi davranıyor bu memlekette, olmaz böyle bir şey.

Şimdi, reel ücreti 2002'yle mukayese ettiğimizde reel ücrette bir artış var, manşet TÜFE'yi esas aldığımızda ama manşet TÜFE esas alınmalı mı, alınmamalı mı Sayın Bakan, bunu da yine en iyi konuşacağımız kişi sizsiniz. Biz İYİ Parti olarak bunu çok sık söylüyoruz, ben özellikle çok sık dillendiriyorum. Şimdi, TÜFE dediğimiz şey de rakamın doğru olduğunu kabul ediyorum, yani çok ciddi endişelerimiz var TÜİK'in açıkladığı rakamlarda çünkü ÜFE ile TÜFE arasındaki makas farklı; TÜFE'ye ENAG “Yüzde 50.” diyor, en son ay verisinde TÜİK “Yüzde 20.” diyor, arada, aynı “database”i kullanıyorlar, böyle enteresan bir şey var. Doğru olduğunu kabul etsek bile bu sepet Türkiye'nin sepeti. Hâlbuki biz burada emekli aylığı, memur, işçi maaşlarını buna esas olarak endekslediğimiz zaman bu kesimlerin yani bu dar gelirli ve sabit gelirli kesimin tüketim kalıbı farklı, tüketici sepeti farklı. Rakamın doğruluğunu demiyorum, kuraldaki sakatlığı söylemeye çalışıyorum. Dolayısıyla burada bu

insanların tüketim sepetini dikkate alan... İşte, gıdanın payı normalde TÜFE’de yüzde 24 ama burada yüzde 40, yüzde 50. Gıda, ulaştırma, konut; tamamı buraya gidiyor. Dolayısıyla bunu esas alan bir sepet üzerinden aslında bu işi yapmak gerekiyor. Böyle yaparsak bu yoksulluk, bu çılgınlıklar bir miktar daha azalır ve doğrusu bu, hakkaniyetli olanı bu. Ya hiç böyle endekslemeyeceğiz -yoksa yanlış bir yere endekslemenin bir anlamı yok- tamamen keyfi vereceğiz, kimi zaman yüksek kimi zaman düşük ama eğer bir yere endeksleyeceksek bu kesimin gelirini dikkate alan bir sepetin yine TÜİK rakamlarından yani TÜİK’in verilerinden oluşan bir sepetin dikkate alınması lazım.

Tabii, refah payı her zaman için olması gereken bir şey, yani “Enflasyon kadar artış yaptık.” demek... Madem Türkiye büyüyor -birazdan konuşacağız, yüzde 21,7 büyüyor- yani ben bundan hiçbir refah payı vermeyeceksem, bu büyümeden bana ne? Yani, bu çalışanlar yaklaşık 28 milyon, aileleriyle birlikte 4’le çarpın, ne eder? 4’le çarpmak olmaz tabii, 3’le çarpın, 2’yle çarpın, yaklaşık 80 milyon insan bunlar. Yani, diğerini, müteşebbisleri çıktığın zaman kalır sana hemen hemen ücretli veya ücretsiz çalışan. Bu insanlar buradan, bu refahtan herhangi bir şekilde bir pay alamıyorsa bu büyümenin onlara bir faydası yok; bu, başkalarının büyümesi demektir, ki öyle, birazdan onu analiz edeceğiz çünkü o konuya siz de önem verdiniz. Dolayısıyla refahtan pay vermemiz lazım. Yani artık emeklinin geçinemediğini görmemiz gerekiyor. 1.500 lira maaş alan... O da en az 1.500 olsun diye, yoksa bakınca daha fazla. Bundan sonra emekli olacaklar 1.500’ü de alamayacak, o da ayrı bir şey; sistemde böyle bir problem var. Dolayısıyla, bakın, bunları görerek, siyasetten uzak, bu ülkenin ilerisini düşünerek adımların atılması gerekiyor. İnşallah, bizim bu konuda... Yani, tabii, Hükümetin ömrü kısa olacak, sizin şansızlığınız o. Siz, keşke bir beş on yıl önce gelmiş olsaydınız bu işin başına, ben eminim bu konuda bir şey yapardınız ama artık AK PARTİ hükümetlerinin de sonu geliyor. Keşke diyorum yani hani biraz kalsanız da bu işi yapabilmiş olsaydınız ama belki başka bir şekilde, başka bir şey de yaparsınız inşallah. Ama bu emeklilerin geçinemediğini de bizim görmemiz gerekiyor yani buralarda mutlak surette artırıcı bir şey yapmamız gerekiyor.

Şimdi, gelelim, hani siz dediniz ya, tabii akademisyen olunca “Emek ve sermaye ilişkisinde Hükümet nerede?” diye bir soru sordunuz. Şimdi, hakikaten bu soruyu ben de soruyorum. Sayın Bakan, emek ve sermaye ilişkisinde siz sermayeden yanasınız. Ben, sermaye düşmanı değilim ama emeği de ezdirmememiz gerekiyor; sermaye düşmanı değilim derken sermayeden yanayım anlamında, taraf anlamında değil.

Şimdi, bakıyorsunuz, 2021 yılının ikinci çeyreğinde gelir yöntemiyle millî gelirin dağılımına; katma değere oranı açısından var bu, bir de millî gelire oranı açısından. Şu anda, şu grafik katma değere oranı açısından; TÜİK vermiş. Şimdi, geçen yılın aynı döneminde, yılın ikinci çeyreğinde ücretlilerin katma değer içerisindeki payı yani toplam yaratılan değer içerisindeki payı yüzde 37 -burası mevsimsel düzeltilmiş olmadığı için ancak ikinci çeyrekleri birbirleriyle mukayese edebilirim- bu yılın ikinci çeyreğinde yüzde 32,9’a düşüyor Sayın Bakanım. Ücretin katma değer içerisindeki payı 4,1 puan düşmüş; millî gelir içerisindeki, GSYH içerisindeki payı olarak bakarsak da 3,6 puan düşmüş. Yani, geçen yılki seviyesini dahi koruyamamışız ve bu geldiğimiz nokta birinci çeyrekte 2014’ten, ikinci çeyrekte 2013’ten sonraki en düşük seviye.

Şimdi, dün Sayın Cumhurbaşkanı “Yılın tamamında da çift basamaklı büyüyeceğiz.” dedi. İsterseniz üç basamaklı büyüün, bundan millete bir fayda yok. Bu büyüme... Yani esas, ana kütle aileleriyle birlikte ücretliler yani bunların payı düşüyor. Bakın, buradan bir simülasyon yaptığımızda, ücretin payını, millî gelirin payını geçen yıllarla aynı seviyede tutmuş olsaydık, bugün, bu sene ücretlilerin geliri, yıllık bazda alacağı 270 milyar lira -yani eski parayla 270 katrilyon lira- daha fazla olacaktı. Aslında, biz bir şekilde bu kadar parayı emek-sermaye ilişkisinde ücretlinin cebinden çekip almışız; bu

doğru bir şey değil. İşte, bu feryat o yüzden yükseliyor, o yüzden insanlar bu kadar çok feryat ediyor. Ki yani bunun bazı da kötü; 2020'nin ikinci çeyreği, pandeminin olduğu, insanların zaten iş bulamadığı falan bir baz ama son bir yılı şey yapıyorum. Buna geriye doğru da bakabilirsiniz, ben baktım, 2013-2014'ten beri olan en düşük seviye bu seviye. Dolayısıyla, maalesef, AK PARTİ hükümetleri emek ve sermaye ilişkisinde emekten yana değil, artık sermayeden yana. Sermayenin de belli kesimlerinden yana, yoksa sermaye derken yani Anadolu'daki KOBİ'ler falan, onlar da perişan, bunu söyleyeyim; onları başka bütçelerde konuştuğumuz için burada şimdi çok fazla üzerinde durmayacağım.

Prim teşvikleri çok fazla dağınk, verimsiz, kesinlikle verimsiz; hiç kimse bilmiyor, sizin bürokratlarınızın... Eminim, bürokratlarınız dahi oturup sayamaz, artık bir iş kolu hâline geldi bunların ne olduğunu tek tek bilmek etmek. Hatta ben bir ara konuştuğumuzda eski Bakanlık mensuplarıyla, üst düzey mensuplarıyla "Aslında vatandaş bilmiyor, daha önceki verdiğimiz teşvikler şu anda verdiğimizden daha yüksek." falan diyor yani hâlen geçerli olan ama karmakarışık... Burayı bir sadeleştirmek lazım. OECD'nin Türkiye için önerisi hep şu olurdu: Ekonominin geneline prim desteği verin kardeşim, böyle spesifik verdiğiniz şeylerden bir şey çıkmıyor. Eğer yapabiliyorsak kaynaklarımızı toplayalım, 5 puan teşvikimiz var ya, şu işveren primi, onu 6'ya, 7'ye çıkartalım yani oralardan bir şey yapalım; biraz daha bunu toplulaştırıp, sadeleştirip kaynakların daha etkin kullanılması... Amacımız, tabii, insanımıza daha fazla iş vermek ve maliyetleri düşürmek.

Tabii, bunların her biri ayrı başlık ama istihdamı caydırıcı bir sosyal yardım sistemi var. Bu da geçmişte çalışılmış konulardandı ama çok fazla mesafe alınmadı. Kısmen bazı şeyler yapıldı, işte bazı destekler çalışıyor olsa bile kesilmiyor ancak... Bir de burada tabii asgari ücretin düşük olması... Özhaseki'nin geçen söylediği şey enteresan, ne diyor: "Ya, 2.825 liranın neyine çalışayım?" diye insanlar çalışmaktan vazgeçiyor bu kadar düşük asgari ücret olunca." Dolayısıyla, istihdamı caydırıcı... Gerçekten sosyal yardım sistemine bakmamız lazım, burada popülist davranmanın bir anlamı yok. "Buralar kesilsin." demiyorum, artırılmalı gerekirse, artırılması da gerekir ancak yapılması gereken şey, bu çalışmanın bir alternatif hâline dönüşmemesi lazım; maalesef sistem ona dönüşmüş durumda.

Beceri uyumsuzluğu, onunla ilgili, o konulara girdiniz. Ara kademe eleman ihtiyacının çok yüksek olduğunu, buralarda maalesef eğitim sistemimizde -bunu Millî Eğitim Bakanlığı bütçesinde daha detaylı konuştuk- ciddi sorunlar olduğunu hepimiz biliyoruz. Dolayısıyla, buralara da bu anlamda bakılması gerekiyor.

Sayın Bakanım, beni çok hayal kırıklığına uğratan konu, sizin bu sendikalara yüzde 1 baraj meselesini getirmeniz. Bunu çok antidemokratik buluyorum yani bunu yapmamak gerekirdi. Burada birkaç tane sendika, zaten 2 tanesi Cumhuriyet İttifakı'na yakın, 1 tanesi de onun alternatifi olan... Ancak burada, daha demokratik bir şekilde küçük sendikaların önünü açalım, rekabet olsun, Türkiye'de sarı sendikacılık olmasın. Hangi iktidar gelirse o iktidara yakın sendika, temsil eden sendika oluyor. Niye? Çünkü artık lafi dinlenmiyor filan diye bakılıyor, o da sarı sendikacılık yapıyor Türkiye'de. Türkiye'yi sarı sendikacılık cenneti olmaktan bence kurtarmak lazım.

Şimdi, EYT meselesi kanayan bir yara hâline geldi, epeydir kanayan bir yaraydı. Dolayısıyla, burada hiç prim yatırmamış insanları dahi emekli eden bir sistem... 10000 gün prim yatırmış bir sürü insan var; bunların her birinin kırılımları elimde var. Bu konuyu İYİ Parti olarak çok iyi çalıştık, yakında da bir çözüm planımızı kamuoyuyla paylaşacağız inşallah ama bu konunun çözülmesi lazım. Yani 10000 gün prim yatıran birisine hâlâ "Üç yıl, beş yıl bekleyeceksiniz." demenin bu normal koşullar ve Türkiye ekonomisi içerisinde adil olduğunu düşünmüyorum; hiçbir şekilde erken emeklilikten yana olan birisi olmadığım hâlde. Bakın, bunu bir siyasetçi olarak söylüyorum ama bunu da bir erken emeklilik meselesi olarak görmemek gerekiyor, bunu bir hak olarak görmek gerekiyor. Tabii, ekonomi

bu insanlara gereği kadar istihdam yaratamayınca devlet diyor ki: “Gençsin.” Özel sektör diyor ki: “Arkadaş, yaşlısın, pırl pırl daha genç çocuklar var, onları çalıştıracam.” Sosyal güvence yok, bu insanlar o süreyi nasıl geçirecekler, ne yiyecekler? Dolayısıyla, bu EYT meselesinin çözülmesi gerekiyor.

Şimdi, bu taşeronların kadroya geçirilmesi meselesinde biz de o zaman çok gayret ettik, benim bununla ilgili Genel Kurulda dünya kadar konuşmam var. İyi bir şey yapıldı fakat orada bir adaletsizlik yapıldı, bu adaletsizlik bir şekilde çözülmek istenmiyor yani bir yüzde 70 barajı... Şimdi, Audi'yle birlikte şoförünü de aynı ihalede yaparsanız o şoförün bunda ne suçu var? Veya hastanenin bir birimine normal personel olarak alıyorsunuz ama hastane yönetim bilgi sistemi diye onlar içerisinde veya mutfakta, et ile bir insanın ihalesini -et derken yani yenilecek et- aynı anda yaparsanız bu insanın ne suçu var? Bunlara biz niye kadro vermedik? Ya, bu işin çözülmesi lazım. Evet, işe bağlı olan, ihaleye bağlı olan bir kısım şeyler ayrıştırılabilir ama yani araba ile şoför, bunun bir şeyi yok yani buralarda o yüzde 70 barajını... Sayın Bakanım, burada sizden bir adalet bekliyoruz, bu insanlar feryat ediyorlar. İşte KİT'lerde... Yani KİT'lerdekinin de aynı şekilde bu anlamda çözülmesi lazım.

4/B süresiz sözleşmeli meselesi var. Siz sözleşmeye ilişkin enteresan bir şey olduğunu söylediniz, dil sürçmesi mi bilmiyorum ama öyle bir şeyse zaten çok iyi yani isterse bütün sözleşmeliler kadroya geçirilebilecek. Bu 4/B sözleşmeliler, yaklaşık 500 bin kişi, bunlar perişan. Biliyorsunuz, bir 3 artı 1 talep ediyorlar, bu bir kesime verildi, bazı yıllarda verildi ve bazı kurumlarda verildi; burada da açık adaletsizlik var. “Efendim, bu bir rejimdir, bu rejimde biz böyle çalıştırıyoruz.” demiş olsanız, eyvallah ama bunu işte 2013'ten öncekilere verip veya 3 tane kuruma verip -kurum ismini zikretmeyeceğim burada- diğer kurumlara vermediğiniz zaman bu adaletsizlik. Hâlbuki, aynı sınavla girmişler, KPSS'yle girmişler, aynı sistem içerisinde giriyorlar ve çok perişanlar, aileler parça parça.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Erhan Bey, iki dakika ek süre veriyorum.

Buyurun lütfen, tamamlayın.

ERHAN USTA (Samsun) – Teşekkür ederim Sayın Başkanım.

3600 ek gösterge meselesinde de yine aynı şekilde verilmiş sözler var, artık bu sözlerin tutulmasını istiyoruz. Yalnız, bu bütçede 3600 ek göstergeye ilişkin -tabii, EYT de yok zaten de- herhangi bir şey de, parasallaşmış bir şey de göremedik. Sayın Cumhurbaşkanı zannediyorum, 2022 yılı sonu için dedi hâlbuki bu 2018 seçimlerinde de “Yapılacak.” denilmişti. Ama bizim de bunlara ilişkin, bu söylediklerimin her birine ilişkin de önergelerimiz olacak bu aşam.

Şimdi, atanamayan öğretmen, atanamayan sağlık çalışanı meselesi... Tabii, Türkiye'de eğitim-istihdam planlaması olmadığı için çalıştıramayacağız bir sürü insan üreten bir sistem var. Tabii, nüfus fazla, istesenez de bu planlamayı zaten çok yapma imkânı da yok. Ama plansızlıktan kaynaklanan... Birisi az önce dedi ki... Sanayici, ara kademe elemanı ihtiyacı olduğunu söylüyor ama biz hep mühendis yetiştiriyoruz; böyle problemlerimiz var. Ama bunları yine bir kenara bıraktığımızda...

Şimdi, ücretli öğretmen, sözleşmeli öğretmen... Bunları Millî Eğitim Bakanlığı bütçesinde konuştuk ama tabii, devlet personel sistemiyle ilgili sorumlu Bakanlık siz olduğunuz için bunları size de mutlaka söylememiz gerekiyor. Sayın Bakanım, ücretli öğretmenler, 1.700-1.800 lira alıyor bu çocuklar yani bunların diğerlerinden çok fazla bir farkı yok. Bunu bir sistem hâline getirmek gerekiyor ve bu atanamayan sağlık çalışanları, atanamayan öğretmen meselesini çözmemiz gerekiyor.

Bu stajyer ve çıraklık döneminin SGK'ye yani prime sayılması meselesi hâlâ çözülebilmiş bir mesele değil. Bunların da çözümleninin toplum açısından ben son derece faydalı olacağını değerlendiriyorum. Bunları mutlaka çözelim; teşvik de olur.

Bir de tarım danışmanları meselesi var. Sayısı çok az, binin altında ancak bu çocuklar mühendis ve bu mühendisler...

En önemli yer bu... Bizim Ayyvacık Ziraat Odası Başkanımız var -isim de zikret diyor- Erdal Avcı: "Bu tarım danışmanlarını niye söylemiyorsun Vekilim?" diye söylüyor sürekli. Benim video da orada kesilmiş.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Erhan Bey, son cümlelerinizi alalım. Biraz zamanımız dar.

ERHAN USTA (Samsun) – Sayın Başkan gayri demokratik bir şekilde burada kameraların bulunmasına müsaade etmediği için, komik bir şekilde kendi kendimizi burada çekmeye çalışıyoruz. Benim herhâlde şey doldu, o yüzden de video da çekmiyor.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Teşekkür ediyorum, sağ olun.

ERHAN USTA (Samsun) – Tarım danışmanlarını bitireyim Sayın Başkanım.

Bu çocuklar mühendis, 2.520 lira maaş alıyorlar. Normal mühendise biz kaç lira veriyoruz? Şurada vardı, 6.680 lira. Bu mühendislere niye vermiyoruz? Tarımda çok mu iyiyiz? Bunların hizmetine mi ihtiyacımız yok? Dolayısıyla buralara da bakılması gerekiyor. Bu konuda da sizlerin gayretlerini bekliyorum.

Ben, bütçenizin hayırlı ve uğurlu olmasını; memleketimize, milletimize, Kurumunuza hayırlı olmasını tekrar temenni ediyorum.

Teşekkürler.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Teşekkür ederim Sayın Usta.

Değerli arkadaşlar, bugünkü oturumumuzda son sözü Sayın Mustafa Kalaycı'ya vereceğim; ardından bir aramız olacak, saat ikide tekrar birleşmek üzere bir ara vereceğim.

Bu sabahki oturumda son sözü Milliyetçi Hareket Partisi Grubundan Sayın Kalaycı'ya veriyorum.

Süreniz yirmi dakikadır.

Buyurun lütfen.

MUSTAFA KALAYCI (Konya) – Sayın Başkan, Sayın Bakan, değerli milletvekilleri, Bakanlığımızın kıymetli temsilcileri, sayın basın mensupları; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Sayın Bakanımıza yeni görevinin hayırlı olmasını diliyor, zorlu görevinde yüksek başarı sağlayacağına inanıyor ve bugünkü sunum için teşekkür ediyorum.

Dünya daha önce benzerini yaşamadığı küresel bir salgınla iki yıldır karşı karşıyadır. Salgının insan ve toplum hayatına, siyaset ve sosyal ilişkiler ağına, ekonomi ve ticaret alanına yıkıcı ve çok yönlü tesirleri bulunmaktadır. Türkiye salgınla mücadelede ihtiyaç duyulan her girişimi Cumhurbaşkanlığı hükümet sisteminin sağladığı imkânlarla akıl, sabır ve soğukkanlılıkla tereddütsüz ifa etmiştir. Seri ve etkili kararlar alınarak kaosa ve karmaşaya asla müsaade edilmemiştir. Üretimin ve tedarik zincirinin kesintiye uğramaması, istihdamın korunması ve finansal sistemin sağlıklı işleyişinin sürdürülmesi için eş güdümlü politika adımları atılmıştır.

Salgının ekonomi üzerindeki olumsuz etkilerinin giderilmesi için bugüne kadar çok önemli tedbirler uygulamaya konulmuştur. 18 Mart 2020 tarihinde açıklanan Ekonomik İstikrar Kalkanı Paketi daha sonra ortaya çıkan ihtiyaçlar doğrultusunda alınan yeni tedbirlerle genişletilmiş, toplumun tüm kesimlerinin bu süreçte desteklenmesi sağlanmıştır. İş yerlerinde üretimin ve istihdamın sürdürülebilirliğini sağlamak amacıyla salgın koşullarındaki değişimlere bağlı olarak dönem dönem uzaktan çalışma uygulamalarına başvurulmuştur. İstihdamı korumaya ve artırmaya yönelik olarak

birçok düzenleme yapılmıştır. İşçilerin iş akitlerinin ahlak ve iyi niyet kurallarına uymayan hâller dışında işveren tarafından feshedilmemesi düzenlenmiştir. Talepte bulunan işletmelere kısa çalışma ödeneği verilmiş, kısa çalışma ödeneğinin kapsamı genişletilmiş, şartları kolaylaştırılmış ve süreç hızlandırılmıştır. Ayrıca, nakdî ücret desteği verilmesinden işsizlik ödeneğinin iyileştirilmesine, normalleşme desteğinden telafi çalışma uygulamasına, hızlı işe dönüş teşviklerinden istihdam desteklerine, vergi ve sigorta primi ertelemelerinden borç yapılandırmasına kadar birçok teşvik, destek ve yardım uygulaması hayata geçirilmiştir. En düşük emekli aylığı yükseltilmiş, Ramazan ve Kurban Bayramı öncesi ödenen emekli ikramiyeleri artırılmıştır. 2020 yılı içerisinde sektör ayrımı yapılmaksızın işverenlere ödeyecekleri sigorta priminden mahsup edilerek aylık 75 lira asgari ücret desteği verilmiş, 2021 yılında da aynı uygulamaya devam edilmektedir. Alınan etkili tedbirler, ekonomik aktivitedeki ve istihdamdaki daralmayı sınırlanmış ve süratle toparlanarak salgın öncesi seviyenin üzerine çıkmasını sağlamıştır. İstihdam, 2020 yılında salgının etkisiyle bir önceki yıla göre 1 milyon 268 bin kişi azalarak 26 milyon 812 bin kişi olurken iş gücüne katılma oranı 3,6 puan azalarak yüzde 49,3 olarak gerçekleşmiştir. 2020 yılı Nisan ayında 2 milyon 585 bin kişiye kadar yükselen istihdamdaki daralma, istihdamı korumaya ve artırmaya yönelik etkili adımlar sayesinde pandemi önce seviyesine gelmiştir.

Mevsim etkilerinden arındırılmış temel iş gücü göstergelerine göre ağustos ayında istihdam sayısı 28 milyon 706 bin kişiye ulaşmış olup geçen yılın aynı ayına göre 1 milyon 865 bin kişi artmıştır. Aynı dönemde işsizlik oranı 0,9 puan, tarım dışı işsizlik oranı 2 puan, genç işsizlik oranı 2 puan, atıl iş gücü oranı da 3,2 puan azalmıştır. “İşten çıkarma yasağı kalkınca işsizlik patlayacak.” diyenlerin aksine istihdam artıyor, işsizlik düşüyor. Salgının en fazla vurduğu hizmet sektöründe istihdam pandemi öncesi düzeye gelmiş, sanayi istihdamıysa tarihî rekor kırmaktadır. Sadece TÜİK anketleri değil, SGK verileri de kayıtlı çalışan sayısının her geçen ay arttığını ortaya koymaktadır. Bugün açıklanan SGK ağustos ayı verilerine göre bir yılda toplam sigortalı sayısı 2 milyon 7 bin, sadece zorunlu sigortalı sayısıysa 1 milyon 439 bin kişi artmıştır. 2021 yılında istihdamın bir önceki yıla göre 1 milyon 829 bin kişi artacağı, iş gücüne katılma oranının ise yüzde 51,4 olacağı beklenmektedir. Bu çerçevede, işsizlik oranının yüzde 13,2’den yüzde 12,6’ya düşmesi tahmin edilmektedir. 2022 yılındaysa istihdamın bir önceki yıla göre 1 milyon 277 bin kişi artacağı, işsizlik oranınsa yüzde 12’ye gerileyeceği öngörülmektedir. İş gücüne katılma oranının da 2022 yılında 1 puan artışla yüzde 52,4 puana ulaşması beklenmektedir.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; kadınların iş gücüne katılma oranı 2020 yılında yüzde 30,9 olarak gerçekleşmiş, bir önceki yıla göre 3,5 puan azalmıştır. 2021 Ağustos ayı itibarıyla bu oran yüzde 32,3’e çıkmıştır. Kadın istihdam oranıysa 2020 yılında yüzde 26,2; 2021 Ağustos ayı itibarıyla yüzde 27,5 düzeyinde gerçekleşmiştir. 2020 yılında genel işsizlik oranı 13,2’yken gençlerde bu oran yüzde 25,3 olmuştur. 2021 Ağustos ayı itibarıyla genel işsizlik oranı 12,1; gençlerde bu oran 22,7 düzeyine inmiştir. Genç ve kadın istihdamı ile mesleki belgesi olan sigortalı istihdamı hâlinde uygulanan işveren primi teşviki ve ilave istihdam prim teşvikinin 31 Aralık 2023 tarihine kadar uzatılması konusunda verilen yetki üzerine Cumhurbaşkanı kararıyla 2022 yılı sonuna kadar uzatılmıştır. Gençlerin iş gücü piyasasına geçişlerini ve kariyer olanaklarına erişimini kolaylaştırmak üzere Cumhurbaşkanlığı İnsan Kaynakları Ofisi tarafından staj faaliyetlerinin yaygınlaştırılması, üniversiteli gençlerin yarı zamanlı olarak istihdam edilmesi ve ülkemizdeki büyük projelerle ilgili olarak gençlere farkındalık kazandırılması yönünde çalışmalar devam etmektedir. 2021-2023 Ulusal Genç İstihdam Stratejisi ve Eylem Planı’yla ilgili genelge 2 Ekim 2021 tarihinde yayınlanmıştır. Strateji ve eylem planıyla, 2023 yılında genç işsizlik oranının yüzde 17,8’e düşmesi, iş gücüne katılma oranının yüzde 46’ya çıkması, eğitimde ve istihdamda olmayan gençlerin oranınsa yüzde 20’ye düşmesi hedeflenmektedir.

Başta dijital beceriler olmak üzere piyasanın ihtiyaç duyduğu alanlarda iş gücünün niteliğinin geliştirilmesi, aktif iş gücü programlarının yaygınlaştırılması ve etkinliğinin artırılması, esnek çalışma biçimlerinden daha geniş kesimlerin faydalanması, özel politika gerektiren grupların iş gücü ve istihdama katılımlarının artırılması, kayıt dışı istihdamın azaltılması ile iş sağlığı ve güvenliği alanında yürütülen hizmetlerin nitelik ve verimliliğinin yükseltilmesi hususlarında daha fazla ilerleme kaydedilmesi ihtiyacı bulunmaktadır.

Esasen, ülkemizde, iş gücü piyasası ve çalışma hayatıyla ilgili bir reform ihtiyacı bulunmaktadır. Toplumun tüm kesimlerine insana yaraşır iş fırsatlarının sunulduğu, iş gücünün niteliğinin yükseltilep etkin kullanıldığı, ücret verimlilik ilişkisinin güçlendirildiği, iş sağlığı ve iş güvenliği şartlarının iyileştirildiği bir iş gücü piyasası oluşturulmalıdır. Çalışma hayatı, işçi ile işveren haklarının dengeli bir şekilde korunması yanında işin korunmasını da dikkate alan politikalar çerçevesinde tanzim edilmelidir. Eğitim istihdam planlaması yapılmalı, mesleki eğitim güçlendirilmeli, istihdamı caydırmayan bir sosyal yardım sistemi kurulmalı ve sendikal haklar çağdaş normlara uygun hâle getirilmelidir.

2021 Temmuz ayı istatistiklerine göre sendikalaşma oranının yüzde 14,13 olarak gerçekleştiği, sendikaya üye işçi sayısının 2 milyon 123 bin olduğu açıklanmıştır. Çağdaş normlarda endüstri ilişkilerinin tesisi için sendikalı işçilerin ve toplu iş sözleşmeli iş yerlerinin artırılmasına destek sağlayacak düzenlemeler getirilmelidir.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; asgari ücret 2021 Ocak ayında yüzde 21,5 oranında artışla brüt 3.577,5 liraya, net 2.825 liraya yükseltilmiştir. İşçi, esnaf ve çiftçi emekli aylıkları 2021 yılı Ocak ayında yüzde 8,37; Temmuz ayında ise yüzde 8,45 oranında artırılmıştır. Emekli aylıkları, 5510 sayılı Kanun uyarınca, 2022 yılı Ocak ve Temmuz aylarında önceki altı aylık enflasyon dikkate alınarak artırılabilecektir. Kamu çalışanlarının mali ve sosyal hakları toplu sözleşmeyle belirlenmektedir. Memur maaşları ve memur emekli aylıklarında 2021 yılı Ocak ayında yüzde 7,33; Temmuz ayında yüzde 8,45 oranında artış sağlanmıştır. Ortalama net memur maaşları nominal olarak 2021 yılında yüzde 15,3 artmıştır. Memur maaşları ve memur emekli aylıklarının 2022 yılının Ocak ayında yüzde 5, Temmuz ayında ise yüzde 7 oranında artırılması ve enflasyon farkı verilmesi öngörülmüştür.

Bilindiği üzere, tüm dünyada, salgının etkisiyle bütçe açıkları, borçluluk, işsizlik, enflasyon yüksek oranlarda artmıştır. Bugün, dünyada enflasyonun geçici mi kalıcı mı olacağı tartışılmaktadır. Enerji ve metal fiyatları anormal düzeyde artmış, gıda fiyatları on yılın zirvesine çıkmıştır. Ülkemizde de ekonomik sorunlarımızın başında enflasyon gelmektedir. Hayat pahalılığı nedeniyle, başta emekliler ve çalışanlar olmak üzere, dar ve sabit gelirli vatandaşlarımız sıkıntı çekmektedir. Bu kapsamda, çalışanların ve emeklilerin aylıklarında ve asgari ücrette artış yapılırken bu durumun dikkate alınacağına inanıyorum.

Emekli aylıklarında iyileştirmeler yapılmalı, sağlık hizmetlerinden alınan bazı katılma payları emeklilerden alınmamalıdır. Prim gün sayısı ve hizmet yılı şartlarını tamamlayıp yaş şartını bekleyenlerden işsiz durumda kalanlardan genel sağlık sigortası primi alınmamalıdır.

Milliyetçi Hareket Partisi olarak, net asgari ücretin açlık sınırının üzerine çıkarılması, asgari ücretten vergi alınmaması ve asgari ücretliye büyükşehirlerde ulaşım desteği verilmesi görüşündeyiz. Biz bu konuda samimiyiz ve yıllardır da bunu söylüyoruz ama istismar etmiyoruz, sorumsuzca davranmıyoruz. Sayın Cumhurbaşkanımızın ve bakanlarımızın açıklamaları da bu yönde, asgari ücrette ve emekli aylıklarında iyileşme yapılacağına işaret etmektedir.

Sayın Cumhurbaşkanımız tarafından, 2022 yılında düzenleme yapılacağı müjdesi verilen 3600 ek göstergıyla ilgili çalışmada ek gösterge sisteminin tüm boyutlarıyla ele alınması, eşitsizliklerin giderilmesi gerekmektedir. Kamuda ücret adaletini sağlayacak, statü ve istihdam karmaşasını giderecek; işe girişte, ilerleme ve yükselmeye liyakati esas alacak bir personel rejiminin uygulamaya konulması ihtiyacı devam etmektedir.

Kamu çalışanlarının, işe girme sürecinden başlayarak, çalışırken bağlı oldukları hukuki ve mali statü ile emekliliğe dair düzenlemelerin bütüncül bir yapıda ele alınması, sistem bütünlüğü ve etkililik bakımından önem arz etmektedir. Kamuda aynı yerlerde ve hizmetlerde aynı işi yapmalarına rağmen statülerinin farklı olması nedeniyle çalışanlar arasında idari, mali ve sosyal haklar yönünden farklılıklar bulunmaktadır; bu durum çalışanların motivasyonunu ve çalışma barışını olumsuz etkilemektedir. Kamuda sözleşmeli, geçici, vekil, fahri ve ücretli personel çalıştırılması uygulaması gözden geçirilerek istisnai hâllerle sınırlandırılmalıdır; asli devlet hizmetlerinde bu şekilde çalışanlar kadrolu hâle getirilmelidir, en azından süresiz sözleşmeliler de 3+1 süreli sözleşmeli hâle getirilerek sözleşmeliler arasında eşitlik sağlanmalıdır. “Yardımcı hizmetler” sınıfı tümden kaldırılmalı ve bu sınıfta görev yapan personel kurumlarında “genel idare hizmetleri” kadrolarına atanmalıdır.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; ülkemizde, sosyal sigorta kapsamındaki nüfus oranı 2020 yılında yüzde 87 olup bir önceki yıla göre 2 puan artmıştır. Sosyal sigorta sisteminde finansal sürdürülebilirlik açısından önemli bir gösterge olan Aktif/Pasif oranı 2019 yılında 1,80 iken bu oran 2020 yılında 1,87 olarak gerçekleşmiştir. Çırac, stajyer ve kursiyerler hariç tutulduğunda ise bu oran 2019 yılında 1,69 seviyesinden 2020 yılında 1,72’ye yükselmiştir. Aktif pasif oranında kısmen iyileşme olsa da sistemin finansal sürdürülebilirliği açısından yeterli seviyede değildir.

Sosyal Güvenlik Kurumunun 2020 yılındaki kurum açığı, bir önceki yıla göre yüzde 69 oranında artarak 67,5 milyar lira gerçekleşmiş olup 2021 yılı ilk sekiz aylık açık 24,2 milyar lira düzeyindedir, 2021 yılı genelinde 35,2 milyar lira açık verileceği tahmin edilmektedir. Kurum açığında bir önceki yıla göre yüzde 48 oranında azalma beklenmektedir. SGK açıkları ve Hazinesin çeşitli kanunlardan kaynaklanan, faturalı ödemeler, ek karşılıklar, devlet katkısı, emeklilere yapılan ek ödeme, prim teşviklerinden kaynaklanan transferler ile prim ödeme gücü olmayanların GSS primleri gibi yükümlülükleri merkezi yönetim bütçesinden yapılan transfer ödemeleriyle karşılanmaktadır. 2021 yılında, merkezi yönetim bütçesinden SGK’ye gayrisafi yurt içi hasılanın yüzde 3,7’si oranında 245,8 milyar liralık transfer yapılacağı tahmin edilmektedir.

Sosyal güvenlik sisteminin temel sorunları, geçmişte uygulanan erken emekliliğin hâlen devam eden olumsuz etkisi, kayıt dışılık, prime esas kazancın düşük gösterilmesi, prim tahsilat oranı düşüklüğü, af ve ödeme kolaylığı gibi uygulamalarla prim ödeme eğiliminin azalması, uzayan ortalama ömür nedeniyle artan aylık ödemeleri ve sağlık yardımlarının yanı sıra prim gelirleriyle ödenen aylıklar arasındaki ilişkinin zayıflığıdır. Aktüeryal dengenin gözetilmesi suretiyle sosyal güvenlik sisteminin uzun dönemli mali sürdürülebilirliği sağlanmalıdır.

Sosyal güvenlik mevzuatı ve uygulamaları değişen iş gücü piyasası koşullarına ve çalışma şekillerine uyumlu hâle getirilmelidir. Prim borçlarının takip ve tahsilatı etkin bir şekilde uygulanarak prim gelirlerinin artırılması sağlanmalıdır. Bütçeden SGK’ye yapılan transferlerin bir kısmı Hazine adına sağlanan teşviklerdir. Teşviklere ilişkin etki değerlendirmesi yapılmalı ve sistem etkin bir yapıya kavuşturulmalıdır. Verilen teşviklerin ne derece amaca ulaştığı, hangi teşvik araçlarının daha etkili olduğu yönünde etkin bir izleme ve değerlendirme sistemi oluşturulması destek ve teşviklerin verimliliği bakımından önemlidir. Teşvikler tüm iktisadi ve sosyal etkileriyle birlikte değerlendirilmelidir.

TÜİK verilerine göre, kayıt dışı istihdam oranı 2021 yılı Ağustos ayı itibarıyla yüzde 31,4 düzeyindedir. Geçmiş yıllara nazaran kayıt dışı istihdamda bir düşüş sağlanmışsa da hâlen yüksektir. Sosyal güvenlik sisteminde denetim uygulamaları geliştirilmeli ve çeşitlendirilmeli, veri tabanları iyileştirilmeli ve veri analizine dayalı risk odaklı denetim uygulamaları yaygınlaştırılmalıdır. Kayıtlı istihdamın artırılmasının güç olduğu sektörler belirlenerek sektörlerin özelliğine uygun kayıt altına alma uygulamaları geliştirilmelidir. Kayıt dışı çalışmayla mücadele konusunda farkındalığı artırmaya yönelik programlar uygulamaya konulmalıdır.

Son olarak, Sayın Bakan, bir konuyu dikkatinize sunacağım. Bu, sahada daha çok söyleniyor yani “Çalıştıkça emekli aylığı düşüyor.” gibi bir laf, genelde böyle bir algı oluşturulmuş durumda. Yani emekli aylık bağlama oranlarının 2008’den itibaren düşürüldüğü doğru, ancak, çalıştıkça emekli aylığının azaldığı iddiası doğru değil. Sadece 2008 yılından sonra ilk bir iki yılda istisnai bazı durumlarla karşılaşıldı ama şimdi, çalıştıkça emekli aylığının düşeceği iddiası doğru değil. Çünkü her yıl çalıştığı yıl kadar bir katkı alıyor emekli aylığına. Bu konuda daha geniş izahat verirsiniz memnun olurum.

Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı ve kurumlarımızın 2022 yılı bütçelerinin hayırlı ve bereketli olmasını diliyorum.

Teşekkür ediyorum, saygılar sunuyorum.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Çok teşekkür ediyorum.

Değerli arkadaşlar, saat 14.00’te devam etmek üzere birleşime ara veriyorum.

Kapanma Saati: 12.20

İKİNCİ OTURUM**Açılma Saati: 14.01****BAŞKAN: Cevdet YILMAZ (Bingöl)****BAŞKAN VEKİLİ: İsmail Faruk AKSU (İstanbul)****SÖZCÜ: Abdullah Nejat KOÇER (Gaziantep)****KÂTİP: Şirin ÜNAL (İstanbul)**

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Değerli arkadaşlar, Komisyonumuzun 11’inci Birleşiminin İkinci Oturumunu açıyorum.

Sayın Bakan, değerli arkadaşlar; kaldığımız yerden devam ediyoruz müzakerelerimize. Diğer gruplarımız konuşmuşlardı, sadece AK PARTİ Grubu Sözcümüz kalmıştı. AK PARTİ Sözcüsü olarak bugün Sayın Orhan Yegin söz alacaktır, kendisine söz veriyorum.

Süreniz yirmi dakikadır Sayın Yegin.

Buyurun lütfen.

ORHAN YEGİN (Ankara) – Başkanım, çok teşekkür ediyorum.

Sayın Başkanım, Komisyonumuzun kıymetli milletvekilleri, değerli milletvekilleri, Sayın Bakanım, çok Kıymetli Bakan Yardımcılarım, değerli başkanlarım, genel müdürlerim, daire başkanlarım, Bakanlığımızın çok kıymetli bürokratları, yöneticileri, kıymetli basın mensupları ve salonda bulunan çok kıymetli misafirler; ben de hepinizi saygı ve hürmetle selamlıyorum.

“Bu bütçe; savaşın, sarayın bütçesidir...”

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Bir de yandaş...

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – Ciddi misin? Ne diyor bu ya?

ORHAN YEGİN (Ankara) – Yani aylardır şu Komisyondayım; aynı cümleleri aynı ton, aynı beden dili ve aynı hissizlikle söylemeyi siyaset sanan kişiler görüyoruz.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Bir de yandaş...

ORHAN YEGİN (Ankara) – Her gün “insanlarımızı intihar ettiren bu zalim yönetim” diyenler oldu. TEKNOFEST’e “savaşfest” diyen bir akla ve o aklın bize ve Türkiye’ye sıraladığı laflara bakıp o laflarla uğraşacak değiliz. Bizim bu millet için yapmamız gereken çok işimiz, taşıdığımız çok büyük sorumluluklarımız var. Ekonominin çözümüne, EYT’lilerin talebine, 3600’e, her şeye, her şeye “S-400’leri iade edin, bunlara kaynak sağlarsınız.” diyenlerin olduğu bir yerde akıl ve mantık üzerinden değil, niyet üzerinden konuşmak gerek, o da bizim işimiz değil.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Ne yapacağız S-400’ü?

ORHAN YEGİN (Ankara) – Birçok mesele konuşuluyor, varı yoğu konuşanlar oldu burada bugün. Mesela 3600 ek göstergede uyanıklık yapmaya çalışanlar... “Uyanıklık” diyorum çünkü biliyorlar, AK PARTİ, Recep Tayyip Erdoğan bir şeyi söylemişse yapar; bunu çok iyi biliyorlar. O yüzden, sık sık gündeme getirmelerini “uyanıklık” olarak değerlendirip altını çiziyorum. “Hani nerede? Bunun sözünü vermeyen kalmadı, konuşmayan kalmadı 3600’ü, nerede, nerede kardeşim?” diyenler oldu. Bakın, arkadaşlar, bir siyasetçi milletin karşısına çıkıp “Ben iktidara gelmek istiyorum, bana yetki ver. Bana yetkiyi verirsen önümüzdeki beş yılda şunları, şunları, şunları, şunları hayata geçireceğim ve senin standardını, hepimizin standardını şuradan şuraya taşıyacağım.” dediğinde söylediği her şeyi “İlk

altı ayda, ilk bir senede yapacağım.” diye söylemez, “Beş yıl içerisinde bunları hayata geçireceğim.” diye söyler ve hepsini bir program dâhilinde, belli zaman dilimleri içerisinde hayata geçirmenin mücadelesini verir.

Bakın, bizim söyleyip de ne seçim beyannamelerimizde ne eylem planlarımızda ne acil eylem planlarımızda ne hükümet programlarımızda söyleyip de hayata geçirmedığımız hiçbir şey yoktur, varsa buyurun söyleyin, hiçbir şey yoktur. Daha fazlasını söyleyeyim size: Hatta hiçbir hükümet programımızda, hiçbir eylem planımızda, hiçbir seçim beyannamemizde olmamasına rağmen, bizden önceki dönemlerde “konut edindirme yardımı” adı altında vatandaştan kesilen o fonları devlet ödeyememiş ve hiçbir programında olmamasına rağmen AK PARTİ “Devletin vatandaşına borcu olmaz kardeşim.” demiş...

(Uğultular)

ORHAN YEGİN (Ankara) – ...ve bu paraları -Başkanım siz de çok iyi bilirsiniz- ödemiş bir hareketiz biz, biz böyle bir hareketiz.

“Utanmıyorsunuz.” diye bağırın birisi oldu, CHP temsilcisi, şu an burada değil, “Yüzlerce insanı, vekil yakınına işe yerleştirdiniz.” diye bağırarak konuştu. Varsa spesifik birkaç sapmayı veya olayı... Biz de karşı çıkarız varsa bunlara ama tüm yapılan işlerde bir kayırmacılık varmış gibi takdim etti burada. Peki, kim yaptı bunu? Kim yaptı bunu? Adalet Bakanı olduğu dönemde alınan hâkim ve savcılarla ilgili soru sorulduğunda “Elbette kendi partililerimi alacağım kardeşim, MHP’nin adamlarını mı alacağım?” diyen, Cumhuriyet Halk Partisinin -Adalet Bakanı olduğu- bir partinin milletvekili yaptı.

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – Milattan önce.

ORHAN YEGİN (Ankara) – Şimdi, Sayın Bekaroğlu dedi ki: “O tarihler geçti, milattan önce.” Eyvallah, doğrudur. “Biz bugün yeni bir partiyiz...” (CHP sıralarından gürültüler) İnanmak isterim, inanırım...

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Lütfen, hatibe müdahale etmeyelim.

Değerli arkadaşlar, sıra geldiğinde söz alır, cevabını verirsiniz.

ORHAN YEGİN (Ankara) – “Biz yeni partiyiz, o eski kadroların hatasıydı, onu kabul etmiyoruz, biz de doğru bulmuyoruz.” diyebilirler, saygındır, hürmet ederim. ...

CAVİT ARI (Antalya) – Her tarafa yandaş doldurdunuz!

ORHAN YEGİN (Ankara) – ... ama belediyeye alınacak işçileri...

CAVİT ARI (Antalya) – Her tarafa yandaş doldurdunuz!

ORHAN YEGİN (Ankara) – Bak, bak, belediyeye alınacak işçileri, hatta mevsimlik işçileri dahi... (CHP sıralarından gürültüler)

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Sayın Arı, rica ediyorum...

Sayın Arı, siz yapmayın, olmaz.

ORHAN YEGİN (Ankara) – ...hatta mevsimlik işçileri dahi parti rozetine göre ittifak arasında nasıl dağıtacaklarının belediye meclis toplantısında anlattığı bir partinin milletvekili burada bunları söyledi. (CHP sıralarından gürültüler)

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Değerli arkadaşlar, sıra size de gelecek, o zaman fikirlerinizi söylersiniz, rica ediyorum.

CAVİT ARI (Antalya) – Bize gelince...

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Sayın Arı, siz de söz alacaksınız rica ediyorum, lütfen.

CAVİT ARI (Antalya) – Her tarafa yandaş doldurdunuz...

ORHAN YEGİN (Ankara) – Cavit Bey, müsaade et, sana hürmetim var. Ben bu sözü söyleyene söylüyorum. Cavit Bey, sana hürmetim var, ben senin üslubunla da sana mukabelede bulunmayacağım.

CAVİT ARI (Antalya) – Yaptığın yanlışları söylemek ayrı.

ORHAN YEGİN (Ankara) – Çünkü haklıyız, çok sakın konuşuyoruz, haksızsanız bağırırsınız, rahat olun lütfen.

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – Orhan Bey, duymadınız....

ORHAN YEGİN (Ankara) – Başkanım, süreme eklenmesini istiyorum.

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – Orhan Bey “Hürmet ayrı, doğru konuşmak ayrı.” diyor. Orhan Bey...

ORHAN YEGİN (Ankara) – Yanlış varsa Sayın Arı, söz alırsınız, söylersiniz. Utanma duygusu olan insanlar her birimiz, gelir sizden özür de dilerim merak etmeyin.

CAVİT ARI (Antalya) – Şahsi olarak...

ORHAN YEGİN (Ankara) – Devam ediyorum.

Bize bunu kim söylüyor? Belediyeye alınacak işçilerin, hatta mevsimlik işçileri dahi parti rozetine göre, ittifak arasında nasıl dağıtacaklarının, belediye meclis toplantısında bir bir anlatıldığı bir partinin vekili söylüyor. (CHP sıralarından gürültüler)

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Sayın Arı, biraz abarttınız.

Bir saniye Orhan Bey...

Sayın Arı...

ORHAN YEGİN (Ankara) – Neredeyse tüm belediyelerinde...

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Bir saniye Orhan Bey, ilave edeceğim sürenize.

Sayın Arı, abarttınız gerçekten. Bakın, size yapıldığında kabul etmediğiniz şeyleri başkalarına yapmayın lütfen, rica ediyorum.

Devam edelim.

ORHAN YEGİN (Ankara) – Neredeyse tüm belediyelerinde kızını, oğlunu, yeğenini, eşini, kardeşini, baldızını -çoğaltabiliriz- akrabalarını belediye şirketlerine yüksek maaşlarla atayan belediye başkanlarına hiçbir söz söylemeyen bir milletvekili burada bize bu ithamlarda bulunuyor.

EMİNE GÜLİZAR EMECAN (İstanbul) – İsim ver, isim!

ORHAN YEGİN (Ankara) – Vardı ya, konuştu ya sabah, o milletvekili.

11 milyon insan işe yerleştirilmiş AK PARTİ dönemlerinde, 11 milyon insanın torpille işe yerleştirildiği söyleniyor. 2,5 milyondan alıp 4 milyonun üzerine taşıdığımız memur atamalarının hepsini torpille yapılmış atamalar olarak söylüyor. O torpillerin kimin elinde olduğu belli, bıraksın o torpili yoksa elinde patlayacak; biz bu uyarıyı yapmış olalım.

Kıymetli arkadaşlar, AK PARTİ öncesi geçen ve AK PARTİ'yle başlayıp yaşanan zamana hayatın şartlarını kıyas etmek için çok güzel örnekler verip çok kıymetli metinlerle, çok değerli ifadelerle bu değişimin milletin hayatında nasıl bir refah ortaya koyduğunu ifade etmek için oldukça zengin bir kaynağımız, geçmişimiz, tarihimiz var; Cenab-ı Allah'a sonsuz şükürler olsun. Bu milletin evlatlarının

dün nasıl kıymetsiz görürken bugün bu vatanın evlatlarına nasıl bir değer verildiğini anlatmak için... Sizler bile şöyle bir vicdanla baksanız öyle hisli hikâyeler vardır ki gördüğünüz, onları burada belki anlatabilirsiniz ama beklemiyoruz onu.

Bakın “Çapsızlıklarını örtmeye çalışıyorlar.” dedi yine sabah konuşan milletvekili. Sataşmayacağım, sataşmıyorum da ama bunlara da lütfen, müsaade edin, cevap verelim. “Çapsızlıklarını örtmeye çalışıyorlar.” dedi. Bakın, şimdi, Türkiye’de on dokuz senede mevsimlik işçilikten tutun genç işsizliğine, tarım işçiliğinden tutun çocuk işçiliğine, sahte sigortalılıktan tutun iş kazalarına, iş güvenliğine, kayıt dışılıktan tutun meslek hastalığına, kadın istihdamından tutun engelli istihdamına, hükümlü, eski hükümlü istihdamına, mesleksizlik meselesine, kaybolmaya yüz tutmuş meslekler problemine, sendikalaşmaya, emekli aylıklarına, geleceğin mesleklerine, iş gücüne katılım oranına, mesleki yeterlilik belgesi kullanımının sayısına, yaygınlaştırılmasına, yurt dışında yaşayan vatandaşların sağlık, emeklilik ve benzeri bütün sorunlarına, sağlığa, ilaca, ameliyata... Ya, sadece bunları, şu sağlığı, ilacı, ameliyatı anlatmaya kalksak günler sürer burada, bunları anlatmaya kalksak günler sürer burada. Koruma altındaki gençlerimizin, şehit yakınlarımızın ve gazilerimizin kendileri veya emanetlerinin sorunlarına, sigortası olmayanın alamadığı, olanın da sınıflara göre ayrılıp SGK hastanesi, BAĞ-KUR hastanesi, bilmem ne hastanesi diye bir ayrımcı yaklaşımla hizmet sunumunun yapıldığı, sorunların olduğu bir döneme, ilaca erişime, sağlık karnelerine, fotokopilere, bıçak paralarına... Çap mı arıyorsunuz? Aha, çap burada, tamam.

Şimdi, bak size bir çap... Gitmiş o arkadaş, lütfen iletin, ona hitaben söylemiş olayım. Bir çap çizeyim ona ben: İktidara geldiğimizde, 2002 yılında Mecliste onaylanmış bütçe 90 küsur milyar TL idi. “Çapsızlıklarını örtmeye çalışıyorlar.” dediler ya, şimdi size söyleyeyim ben. Şimdi şu burada gördüğümüz bütçe var ya, bu bütçede sadece sağlık harcamaları, ilaç ve tedavi gideri olarak... 2002 yılında 90 küsur milyar ülkenin bütçesi iken bugün sadece sağlık harcamalarına 178 milyar lira kaynak koymuş bir iktidarız biz. Aha işte, çap o arkadaşta, çap arıyorsa çap burada.

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – Battı, battı, battı.

ORHAN YEGİN (Ankara) – Bak, sadece ilaca 75 milyar ödeme öngörülmüş bu sene bütçede.

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – Battı, battı, o battı.

ORHAN YEGİN (Ankara) – 2002’de ülkenin bütçesi 93-94 milyar liraydı, tamam.

Şimdi, arkadaşlar, Allah aşkına, bakın, şunu söylemek istiyorum.

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – Cebinizden mi veriyorsunuz?

BAŞKAN CEVDET YILMAZ - Sayın Bekaroğlu, rica ediyorum, sıra size gelecek, fikirlerinizi söylersiniz.

ORHAN YEGİN (Ankara) – Eksikler var; insanız, noksanız, zor bir coğrafyada yaşıyoruz, kendi içimizden, kendi dışımızdan bir sürü sorun, problem, içimize atılan problemle hep beraber uğraşıyoruz, hep beraber uğraşıyoruz, sizi de ayırtmıyorum, mücadeleyi hep beraber veriyoruz. Ama berbat bir hava çizmek, “Hiçbir şey olmadı, mahvoldu, bitti, yok oldu, her gün intiharlara ülkeyi sürükleyen iktidar...” demek bunlar çok ayıp şeyler.

Allah aşkına, İŞKUR var mıydı AK PARTİ’den önce? Sosyal güvenlik kapsamı neydi, yüzde 50’lerdeydi -Sayın Usta, siz iyi bilirsiniz bunları- bugün yüzde 99,5 sosyal güvenlik kapsamı, o buçuk da ne biliyor musunuz? Kendi özel sandıklarına göre -siz iyi bilirsiniz Değerli Başkanım- kendi özel sandıklarından sağlık hizmeti alanlar, onun dışında yüzde 99,5’i kapsama girmiş. (İYİ Parti sıralarından gürültüler) Bak, soracağım size, İMD nedir bilir miydiniz ya? İş ve meslek danışmanı... İş arayan

herkese, çalışan arayan herkese, her iş yerine bir iş ve meslek danışmanı nedir bilir miydi bu ülke? Allah'ınızı severseniz, iş sağlığı güvenliği mevzuatı var mıydı bu ülkede ya? İş sağlığı güvenliği uzmanları var mıydı Sayın Beko, iyi bilirsiniz bu işleri.

KANİ BEKO (İzmir) – Vardı, vardı.

ALİ ŞEKER (İstanbul) – Vardı.

ORHAN YEGİN (Ankara) – İş güvenliği var mıydı? Sendikaların toplu İş Sözleşmesi Kanunu var mıydı Sayın Usta, var mıydı Sayın Usta? Uluslararası İş Gücü Kanunu var mıydı? Bugün 199 ülkeden çalışma izni için başvuru yapılan bir ülke fotoğrafı var mıydı Allah aşkına ya, bir söyleyin ya! Var mıydı Sayın Usta?

ÖMER FETHİ GÜRER (Niğde) – Avrupa'da iş cinayetlerinde 1'inciyiz.

DURMUŞ YILMAZ (Ankara) – Boş laf, boş laf...

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – “Boş laf” ne demek?

ORHAN YEGİN (Ankara) – Şimdi, toparlıyorum; her siyasetçi, ayrıştırmadan söylüyorum, vatandaşına en güzelini sunmak ister, her siyasetçi. CHP'lisi de, AK PARTİ'lisi de, İYİ Partilisi de, MHP'lisi de, hepsi, hepimiz, her siyasetçi vatandaşına en güzelini sunmak ister Değerli Başkanım. (AK PARTİ ve İYİ Parti sıraları arasında karşılıklı laf atmalar)

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Değerli arkadaşlar, hatibe müsaade edelim lütfen, karşılıklı konuşmayalım.

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – “Boş laf...” Ama Erhan Bey...

ORHAN YEGİN (Ankara) – Başkanım, süreme ekleyeceğimiz için susuyorum, buyursunlar...

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Yok, yok, siz devam edin.

Uğur Bey, rica ediyorum.

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – “Boş laf” ne Sayın Yılmaz?

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Değerli arkadaşlar, hatibin sözünü kesmeyelim, rica ediyorum. Bir düzenimiz var, bir usulümüz var, herkes sırası geldiğinde kendi fikrini söylüyor. Fikirleri beğenmek zorunda değiliz, herkesin kendine fikri güzel ama dinlemek, saygıyla dinlemek durumundayız. Sayın hatip de hiç kimseye hakaret etmeden fikirlerini ifade ediyor, beğenirsiniz beğenmezsiniz.

Buyurun lütfen.

ORHAN YEGİN (Ankara) – Teşekkür ederim Başkanım.

Şimdi, ayrıştırmadan söylüyorum, her siyasetçi vatandaşına en güzelini sunmak ister, emeklisine, engellisine, öğrencisine, kim varsa, hangi unsur varsa, hangi bölgede yaşıyorsa, hangi sosyal sınıftansa, eğitim sınıfındansa -sınıflara göre, sınıfsal yaklaşımlarla eğer konuşuyorsa birileri- ona en güzelini sunmak ister. Hele ki AK PARTİ kadroları, hele ki Recep Tayyip Erdoğan ve on dokuz yıldır onunla beraber hareket eden kadrolar, bunu istemenin ötesinde, bunu gerçekleştirmek için gecesini gündüzüne katarak çalışır ve bunu engellemeye çalışan her odakla, her vesayetle de mücadelesini verir ve Cenab-ı Hakk'a sonsuz şükürler olsun, on dokuz yıldır bunu vere vere işte bugünlere geldik.

Evet, eksiklerimiz var, evet, bizim bu millet için gördüğümüz arzu ettiğimiz nokta buralar değildir. Çok daha yüksek standartları sağlamak gibi bir hayalimiz, çok daha büyük bir devlet olma, sadece kendi vatandaşımızı değil, komşu coğrafyaları da dünyanın farklı coğrafyalarında da dünyanın huzurunu artıran bir siyaseti hepimiz adına, bu millet adına yapma gayretimiz, çabamız da var. Bütün engellemelere rağmen bunun mücadelesini verdik, vermeye de devam ediyoruz.

Değerli arkadaşlar, bir toplum kalkınacaksa, bir ülke büyük bir devlet olma iddiasındaysa bunu tüm unsurlarıyla birlikte başarmak zorundadır; iktidarıyla muhalefetiyle işvereniyle işçisiyle sanayicisiyle çiftçisiyle, hep beraber, birbirimizi düşman görmeden, birbirimizin yokluğu üzerinden bir hayat inşa etme beklentisine girmeden, birbirimizin ölümünün, yok olmasının bizim bir başkası için bir hayat alanı açacağı beklentisine kapılmadan, birbirimizin önünü açarak da rekabet edebiliriz ya. Yapabiliriz bunu Sayın Usta, bunu yapabiliriz, güzel cümleler üzerinden rekabet edebiliriz.

ERHAN USTA (Samsun) – Doğru.

ORHAN YEGİN (Ankara) – Sayın Usta, çok güzel söylüyorsun ama bakın, ben daha güzelini söyleyeceğim “Dinleyebilir misin?” diye birbirimizi iyiye teşvik edebiliriz ya. Ya, şu nedir yani: “savaşfest” Allah aşkına böyle bir şey olur mu ya? Allah aşkına yapmayın bunu, bu millete bu kötülüğü yapmayın, bu coğrafyaya bu kötülüğü yapmayın; hepimizin... Bir zarar göreceksene bu coğrafya hepimiz etkileneceğiz. Güneş hepimizi ısıtan bir güneş, yağmur hepimizi ıslatan bir yağmur, hiçbirimiz bundan kurtulamayacağız. Söylemek istediğim şey budur, kimseyi incitme derdinde değilim. Birkaç aydır geldim bu Komisyona ama hakikaten... Hakikaten yani...

Başkanı, ben aslında teknik bir konuşma hazırlamıştım.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Süreniz var buyurun.

ORHAN YEGİN (Ankara) – Ama bunları duyunca, hoşgörün, haddimi aşan bir ifade kullandıysam...

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Estağfurullah.

ORHAN YEGİN (Ankara) – Sizden başlamak üzere, misafirlerimizden ve karşı taraftaki milletvekillerinden de hepsinden de özür dilerim. Sayın Arı, sana üzüleceğin bir şey dediysem senden de özür dilerim.

CAVİT ARI (Antalya) – Benden özür dilemene gerek yok.

ORHAN YEGİN (Ankara) – Benim maksadım kimseyi kırmak, incitmek değildir. Maksadım, sadece burada... Belki siyaseten kesinlikle rekabet olacak ama Durmuş Hocam “Sen güzelini yaptın ama biz daha güzelini yapmak istiyoruz.” diye yapalım ya. “Orhan, AK PARTİ, şunları şunları yaptınız eyvallah ama biz yeterli bulmuyoruz kardeşim. Biz kadrolarımızla daha iyisini yapmak için geliyoruz, açın önümüzü.” denilsin istiyorum. Benim beklediğim şey budur, bu milletin ihtiyacı olan şey de budur.

DURMUŞ YILMAZ (Ankara) – Biz de aynen öyle diyoruz.

ORHAN YEGİN (Ankara) – Kıymetli Başkanım, tüm dünyayı etkisi altına alan Covid-19 salgını sebebiyle siyasi ve ekonomik bakımdan küresel bir yeniden yapılanma sürecinde bulunduğumuz şu dönemde birileri karalasa, birileri olayları çarpıtsa, birileri belki keyifle son üç yılın içinde olumsuz veri peşinde koşsa da Türkiye ekonomisinin yoluna çok daha güçlenerek devam etmesini sağlamak için hem bizler hem yürütme hem de devletimizin tüm kurumları var gücüyle çalışmaya devam etmektedir. AK PARTİ Hükümeti ve Cumhuriyet İttifakı olarak odaklandığımız ana nokta salgının etkisiyle yeniden şekillenen dünya düzeninde ülkemizin hak ettiği yeri almasının mücadelesini ortaya koymaktır.

Hiç kuşkusuz yaklaşık iki yıldır sağlıkla beraber ekonomik boyutu da olan küresel bir krizle mücadele ediyoruz. 2020 yılında dünya ekonomisi yüzde 3,5 küçüldü, ciddi sıkıntılar oldu. Emtia fiyatlarında dünya çapında son on yılın rekoru kırıldı. Özellikle, üretim ve tedarik zincirlerinde ciddi sorunlar ortaya çıktı. Tüm bu ekonomik veriler dünyanın nasıl bir zorlukla karşı karşıya kaldığını açıkça ortaya koyuyor. Türkiye olarak hem salgınla mücadele hem de ekonomi alanında ortaya çıkan olumsuzlukları bertaraf etmek için devlet, millet ve muhalefet el ele yoğun bir çaba sarf ediyoruz.

Salgının en yoğun hissedildiği dönemlerde bile üretim, lojistik, istihdam ve sanayide kontak kapatma yoluna gitmedik. İşverenlerimize, sanayicimize, işçilerimize, ticaret erbabımıza, çiftçimize, esnafımıza hep beraber sağlamaya çalıştığımız destek ve teşviklerle onların yanında olduk. Böylece tüm bu karamsar havaya rağmen, çok şükür, 2020 yılını büyümeyle kapattık. Dünyanın en güçlü sayılan ülkelerinin bile çoğu yatırımlarını durdurduğu bir dönemde şehir hastanesi açtık, otoyol açtık, fabrikalar açtık, barajlar açtık, köprüler açtık. Hem salgınla mücadele ettik hem terörlü mücadelemizi sürdürdük hem sınır ötesinde ülkemize yönelen tehditlerle mücadele ettik hem dış politikayı yönettik hem de barajları, köprüleri yaptık, teşvikleri açtık. Bu dönemde, birçok eserle milletimize hizmet etmeye devam ettik; hiçbir bahanenin arkasına sığınmadık, hiçbir bahanenin.

Sayın Başkan, değerli üyeler; salgın nedeniyle ilk etapta çalışma hayatında yaşanabilecek ani bir yıkımın önüne geçmek amacıyla tüm dünyada hükümetler çeşitli tedbirler aldılar. Küresel ölçekte alınan tedbirlerin etkisiyle hizmet sektöründe çalışanlar, kayıt dışı ve düşük ücretli çalışanlar ile kadınlar elbette en olumsuz etkilenen gruplar oldu. Alınan tedbirler ve aşuların geliştirilmesi neticesinde vaka sayıları düştü ve kısıtlamaların kaldırılmasıyla hem dünya hem de ülkemiz ekonomik olarak kısmi bir toparlanma sürecine girdi. Neydi bu aldığımız tedbirler? Hep beraber yaptık, kanunlarını geçirdik burada; teşekkür ediyoruz verdiğiniz katkılar için. Kısa çalışma ödeneğini hayata geçirdik; nakdi ücret desteğini, normalleşme desteğini, fesih kısıtını, ücret garanti fonunu hayata geçirdik; bazılarının şartlarını daha da yumuşattık, daha da değerlendirebilir hâle getirdik, kimilerini de yeni üreterek bu alanda ciddi bir ön aldık, çok şükür. Ancak, 2021 yılında istihdamdaki artış eğilimine rağmen, birçok ülkede üretim ve istihdama ilişkin sıkıntılar devam ettiği, salgının istihdam piyasası üzerinde kısa ve uzun vadeli riskler oluşturmaya devam ettiği de inkâr edilmez bir gerçek olarak karşımızda duruyor. Ancak, ülkemiz, özellikle bu alana dönük tedbirleriyle, hayata geçirilen yasalarla, şükürler olsun, bu riskleri minimize etme gayretini ortaya koydu.

Diğer taraftan, bugün, 2021 yılının ilk dokuz ayında cumhuriyet tarihinin en yüksek rakamına ulaştık, çok şükür. Ve aynı dönemde eylül ayı ihracatımız, geçtiğimiz yılın eylül ayına göre yüzde 30 oranında artışla 20,8 milyar dolar seviyesine geldi; böylece tarihimizde ilk kez aylık bazda 20 milyar dolar eşliğini aştık. İhracattaki bu gelişmelerle ülkemizin dünya ihracatından aldığı payı, tarihimizde ilk defa, şu salgın dönemine rağmen yüzde 1'in üzerine çıkıttı.

Ekonomideki büyüme rakamları, ihracattaki rekor gelişmeler, savunma sanayisindeki şahlanışımız, sağlıkta güçlü altyapımız ve turizmdeki salgın sonrası canlanma gibi daha birçok gelişme istihdama yönelik ciddi bir iyileşmeyi de elbette beraberinde getiriyor ve getirmeye devam edecek.

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – Uçuyoruz desene (!)

ORHAN YEGİN (Ankara) – Evet, şu an işsizlik rakamlarımız pandemi öncesine kıyasla arzu ettiğimiz, edebileceğimiz bir düzeyde değil ancak bu sadece bizi ilgilendiren, bizdeki bir durum da değil. İşsizlik, gelişmiş ve gelişmekte olan tüm ülkelerin uğraştığı en önemli konuların başında geliyor. İşsizlik, artık sadece belli ülkelerin sorunu olmaktan çıkmış, tüm dünyanın temel sorunlarından biri hâline gelmiştir. Özellikle geçtiğimiz son on beş yılda yaşanan teknolojik yenilikler; akıllı telefon, robotik, yapay zekâ ve benzeri birçok ileri teknolojilerin ortaya çıkması ve hemen her alana yayılması maalesef çalışma hayatında insana olan ihtiyacı da azaltmaktadır.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Üç dakika ek süre veriyorum.

ORHAN YEGİN (Ankara) – Değerli Başkanım, Mesleki Yeterlilik Kurumundan Sosyal Güvenlik Kurumunda yapılan işlere, Türkiye İş Kurumundan Çalışma Genel Müdürlüğünde yapılan işlere, Uluslararası İşgücü Genel Müdürlüğünden Yurtdışı İşçi Hizmetleri Genel Müdürlüğüne, teftiş kurulundan tutun da sigorta primlerine, iş sağlığı güvenliğine; vallahi, dünya kadar anlatabileceğim şey

var Başkanım. Ben, üç dakikada bu arkadaşlarımıza, bu kadroya bu memlekette istihdam ayağa kalksın diye, insanlarımızın refahı artsın diye Cumhurbaşkanımızın ortaya koyduğu vizyona, bugün Sayın Bakanımızla beraber, onun öncülüğünde, Bakan Yardımcılarımızla beraber on dokuz yıldır verdikleri gayretin, çabanın neticesini, hep beraber ortaya koyduğumuz neticeleri anlatmaya kalksam burada dakikalar, günler yetmez. O yüzden, bütün sayfalarımı atlamak zorundayım.

On dokuz yıllık tarihin yazdığı, rakamların, istatistiklerin gösterdiği gibi Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığının dokunduğu her alanda birçok gelişmeyi, iyileşmeyi gerçekleştirmeyi başarmış bir kadroyuz; Cenab-ı Allah'a sonsuz şükürler olsun. Elbette eksik kaldığımız, yanlış yaptığımız hususlar olmuştur ancak özellikle çalışma hayatında, sosyal güvenlikte yaptığımız bunca reformu görmezden gelmek, bu alanda çok eksik kaldığımızı söylemek hakkaniyete sığmaz.

Sözlerime son verirken, tablo ne kadar karamsar gösterilirse gösterilsin sizleri moral bozmaya değil, “Yandık, mahvolduk, bittik.” demeye değil, bugünün sıkıntılarını doğru kavramlar ve doğru rakamlar üzerinden konuşmaya ama bugünün sıkıntısını da tüm zamanların yaşanmışlığı gibi sunmaya ve umutları yok etmeye değil, “Hadi kardeşim, beraber olmalıyız, bu dönemi beraber aşmalıyız. Biz ne sıkıntıları aşmış, ne birliktelikler ortaya koymuş bir milletiz; el ele bunların da üstesinden geleceğiz.” diyerek bu gayretin, bu çabanın bir parçası olmaya, bu milletin hayır duasından payımıza, payınıza düşeni almaya davet ediyor; bütçemizin hayırlara vesile olmasını temenni ediyor, herkesi saygıyla selamlıyorum.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Çok teşekkür ediyorum.

ERHAN USTA (Samsun) – Sayın Başkan, birkaç defa ismimi vererek konuştu. Çok kısa bir söz almak istiyorum.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Erhan Bey, çok kısa lütfen.

Buyurun.

II.- AÇIKLAMALAR (Devam)

2.- Samsun Milletvekili Erhan Usta'nın, Ankara Milletvekili Orhan Yegin'in bugünkü bütçeler üzerine yaptığı konuşmada ismini vererek konuştuğuna ilişkin açıklaması

ERHAN USTA (Samsun) – Çok teşekkür ederim.

Ben Orhan Bey'in kapsayıcı konuşması için de teşekkür ederim.

Aslında biz de hakikaten aynı şeyi yapmaya çalışıyoruz. Benim az önceki o müdahalelerim de -aslında belki anlayamadınız- öyle kavga yönlü bir müdahale değil, biraz önünü açmaya yönelik bir şeydi. Hakikaten biz de şunu yapmaya çalışıyoruz burada konuşmalarımızda: Daha iyisi olsun ve “Küllü, yapılan her şey yanlış.” filan demiyoruz. İşte sabahleyin konuşurken “2002’ye göre reel ücretlerde iyileşme oldu ama son üç dört yıldır kötüleşiyor.” diyoruz. Sorun alanlarını tespit ederken “Bunlar da müdahale alanları aynı zamanda.” anlamında yapıyoruz.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Teşekkür ediyoruz.

ERHAN USTA (Samsun) – Hemen bitiriyorum.

Ama şu hataya da düşülmesin: Neredeyse “Bizden önce tekerlek yoktu, ateş bulunmamıştı, mağarada yaşıyorduk.” ortamına da getirmemek lazım. “İŞKUR mu vardı.” diyorsunuz, İŞKUR, 1946’da kuruldu. Yani İŞKUR politikaları... Kaldı ki ben İŞKUR’un bugünkü politikalarının tamamını eleştiriyorum.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Peki, teşekkür ederiz.

IV.- KANUN TEKLİFLERİ VE DİĞER İŞLER Devam)

A)KANUN TEKLİFLERİ (Devam)

1.-2022 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu Teklifi (1/283) ve 2020 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesap Kanunu Teklifi (1/282) ile Sayıştay tezkereleri (Devam)

a)Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı (Devam)

b)Mesleki Yeterlilik Kurumu (Devam)

c)Sosyal Güvenlik Kurumu (Devam)

ç)Türkiye İş Kurumu Genel Müdürlüğü (Devam)

d)Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı (Devam)

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Cumhuriyet Halk Partisinden Sayın Bülent Kuşoğlu, buyurun.

Süreniz on dakikadır.

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – Teşekkür ederim Sayın Başkanım.

Sayın Başkan, değerli milletvekili arkadaşlarım, Sayın Bakanım, değerli bürokratlar, değerli basın mensupları; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Sayın Bakanım, bu ilk bütçeniz; hayırlı olmasını diliyorum, başarılar diliyorum size.

Yine, önceki dönemden Komisyonda birlikte çalıştığımız milletvekili arkadaşımız Bakan Yardımcısı, hayırlı uğurlu olsun diyorum. Ertuğrul Bey’i burada görmekten büyük memnuniyet duyuyoruz.

Sayın Bakanım, Çalışma Bakanlığı çok önemli konularla uğraşiyor. Bütün bakanlıklar muhakkak önemli konularla uğraşiyor ama Çalışma Bakanlığının önemi doğrudan doğruya vatandaşa, vatandaşın geleceğiyle, bugünüyle, işiyle gücüyle, sağlığıyla ilgili olması dolayısıyla hani çok daha hayatiyetinin görüldüğü, anlaşıldığı, sizin her mevzuat değişikliğiniz ya da her eyleminizle net olarak hassasiyetle ölçülebilen bir alan. Onun için çok daha önemli olduğunu görüyorum; direkt yakından ilgili.

Ben çalışmayla ilgili konulara girmeyeceğim. Burada sendikacı arkadaşlarımız var, bu konuyu bilen değerli arkadaşlarımız var; o konularda eleştirileri olacaktır ama sosyal güvenlikle ilgili olarak özellikle konuşmak istiyorum, size de bir iki konuda hatırlatma yapmak istiyorum tecrübelerime istinaden.

Sosyal güvenlik de çok önemli bir konu, ekonomiyle de doğrudan ilgili bir konu, biliyorsunuz. Ekonomiyle ilgisi şöyle: Şimdi, bugün sizin dağıttığımız sunum kitabında da var, 67’nci sayfada 2021 yılı yıl sonu bütçe transferi, hazineden Sosyal Güvenlik Kurumuna gelecek olan para toplamı 246 milyar lira, 246 milyar 245 milyon 797 bin, 246 milyar lira; 2022’deki bütçelemesi de hazine transferinin, bütçe transferinin 281 milyar.

Sayın Bakan, 2022 için 280 milyar lira bütçe transferi söz konusu, 278 milyar lira da bütçe açığı söz konusu yani aşağı yukarı bütçe açığı kadar bütçe transferi var Sosyal Güvenlik Kurumuna; geçen sene yani bu içinde bulunduğumuz yıl için 246 milyar lira, bütçe açığı da 240 milyar lira. Türkiye’nin bütçe açığının en önemli kalemi bu. Şöyle diyeceklerdir size: “Bunun hepsi bütçe açığı değil ya da sosyal güvenlik açığı değil.” Çok iyi bilen arkadaşlarımız var burada. Sonuçta, devlet katkısı daha önce mevzuatta yoktu, “açık” olarak geçiyordu. Şimdi devlet katkısı var, devlet katkısı dörtte 1 oranında; bunu yüzde 50’ye çıkarırsak kalanına “açık” demeyecek miyiz? Ya “açık” olarak bir kalemden ödemek ya da “hazine transferi” “bütçe transferi” şeklinde ödemek... Bir farkı yok aslında. Sonuçta, Sosyal Güvenlik Kurumu negatifte ve bütçe açığının asıl sebebi. Ya da ek ödeme ya da faturalı ödemeler...

Bunlar, devletin her hâlükârda yapması gereken ödemeler, her hâlükârda yapılacak. Bunları diğer kamu kuruluşlarının adına yapıyoruz, ödüyörüz ve oradan almamız gerekiyor ama bunlar zaten her hâlükârda emeklilere ödenmesi gereken paralar. Ya da teşvikler... Şimdi 35 milyar teşvik konulmuş gelecek sene için; 35 milyar teşvik konulmasa açık 35 milyar olmaz da ona yakın bir rakam olur yine de.

Bütçe transferi, sonuç olarak, Sosyal Güvenlik Kurumuna yapılan reel bir transferdir ve aşağı yukarı bütçe açığı kadardır, her yıl da aşağı yukarı böyle. Gelişimine bakın; transferin şu anda gayrisafi yurt içi hasılaya oranı 4,9. Bu, 2007’de 3,7’miş -o yıllarda da bunları söyledik “Bu artacak.” dedik- o yıllardan beri 2020 için 4,9’a çıktı, şimdi 5’i buldu. Bu, sürekli olarak artıyor ve böyle devam ettiği sürece... Sosyal güvenlik açığı bütçe açığının en önemli kalemidir ya da bizzat kendisidir; bunun kapatılması lazım. Yani sizin asıl işiniz, Çalışma Bakanı olarak uğraşmanız gereken konu bu aslında çünkü Türkiye bu bütçe açığı nedeniyle borçlanıyor, faiz ödüyor. Önümüzdeki yıl ödeyeceğimiz faiz 240 milyar lira, geçen senenin faizi 180 milyar olarak bütçelendi. Bu açığı kapatmak için biz bu faizi ödüyörüz; en önemli sebeplerinden biri. Dolayısıyla da bunun kapatılması lazım, bunun kapatılması için de emekli maaşlarının kısılmasına gerek yok, tam tersine artması lazım ama şunu bilmiyoruz Sayın Bakanım: Bakanlığınızın istatistikleri yayınlanmıyor epeyden beri; mesela, bildiğim kadarıyla, asgari ücretle ilgili istatistikler 2014’ten beri yayınlanmıyor. Ne kadar asgari ücretli var, onlardan ne kadar prim topluyoruz; tam olarak bilmiyoruz. Biliyorsanız, ortalama ücret ile asgari ücret birbirine yaklaştı Türkiye’de, orta sınıf yok oluyor. Bunları görmemiz lazım, bu konu çok çok önemli bir konu.

Biliyorsunuz, burada kayıt dışılıkla ilgili de rakamlar verilmiş ama yüzde 30-31’lik rakamlar doğru değil Sayın Bakan. İstatistik isterseniz her zaman bürokrasi size getirir ama rakamlar çok realist rakamlar, çok gerçekçi rakamlar değil, çok iyi ölçülmüş rakamlar değil. Asgari ücret içerisinde bile ya da ücretliler içerisinde bile ücretlinin otuz gün çalışması gerekiyorsa, gerçekte otuz gün çalışıyorsa, örneğin, on beş gün gösterilerek yani yarısı kadar gösterilerek kayıt dışılık söz konusu olabiliyor ya da ücreti 5 bin liraysa asgari ücret gösterilip kayıt dışılık söz konusu olabiliyor ya da her ikisini birlikte yapıyor ya da hiç göstermiyor; bunları görmemiz lazım. Bunları kapatabilirse Türkiye, aslında bu sorunu da çözmüş olacak yani bu bütçe açığını da halletmiş olacak. Onun için, Çalışma Bakanlığının da en önemli konusudur ve aslında bütün hükümetlerin de en önemli konusu budur. Bunun üzerinde çalışmak lazım, bu kayıt dışılığı gidermek lazım. Görüyorsunuz, aşağı yukarı bütçe açığına denk geliyor. Bunu halledebilirsek bu kadar faiz de ödemeyeceğiz; en büyük sıkıntımızdır.

Bir de şunu yaptınız: Sunumunuzda kesin hesaba girmediniz, özellikle 2020’yle ilgili bilgi vermediniz Sayın Bakanım, Sayıştay raporlarındaki eleştirileri dikkate almadınız. Çok güzel eleştiriler var hem Bakanlığımızla ilgili hem Bakanlık kurumlarıyla ilgili; müsaadenizle, ben onlardan sadece Sosyal Güvenlik Kurumuyla ilgili olanlara gireyim. 4 + 10 toplam 14, Sosyal Güvenlik Kurumunda 14 çok iyi eleştiri var, bunlar düzeltilmesi gereken konular. Mesela, “Kurum Alacaklarının Takibinin Yapıldığı Bilgi Sistemleri ile Muhasebe Sistemi Arasında Entegrasyon Sağlanmamış Olması Nedeniyle Alacakların Mali Tablolarda Tam Olarak Raporlanmaması” demek -Sayıştayın böyle bir eleştirisi var- Kurumun aslında gelirini giderini bilmiyor olması demektir, bunu bilmemiz lazım; hakikaten öyle. Sosyal Güvenlik Kurumunun geçmişine bakarsanız sonradan otomasyona geçen bir kurum, bir kişinin yüz senesini takip etmesi gereken bir kurum, otomasyonda mükemmel olması gereken bir kurum. Geçmişle değerlendirildiğinde bunun da çok zor olduğunu görüyoruz ama bu konuya çok daha fazla ağırlık verilmeli, daha fazla yatırım yapılmalı. Şu anda gelirini giderini ya da diğer istatistiklerini takip edemeyen bir kurum var. Kuruma daha fazla yatırım yapılması lazım. Bu, biraz önce konuştuğumuz o istihdamdaki açıkların giderilebilmesi için de bu yatırımlar şart. Dört başı mamur bir şekilde Kurumun ele alınması lazım ama Kurumda son yıllarda özellikle norm ve standart birliği yapıyoruz diye

kurumlar, SSK, Emekli Sandığı ve BAĞ-KUR 2009’da birleştirildi ama sadece üst üste konuldu. Bu gerçek anlamda norm ve standart birliği sağlamadı, mevzuat da şu anda ortak değil biliyorsunuz ama kurumlar arasındaki o koordinasyon da sağlanıp 3 kurum 1 kurum hâline getirilmedi maalesef.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Süreniz doldu Sayın Kuşoğlu.

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – Onun için özellikle Sosyal Güvenlik Kurumuna çalışmak lazım. Bu hem toplumun geleceği açısından hem de ekonomimiz açısından çok önemli bir konudur, muhakkak dikkate almamız gereken bir konudur.

Sayıştay raporlarının hepsine değinmeyeceğim ama bu 5’inci madde de Çevre ve Şehircilik Bakanlığına bağlı Millî Emlak Genel Müdürlüğüyle yapılan protokole değiniyor. Bir trampa işlemleri var, onlar bile tam olarak sonuçlandırılmamış, Genel Sağlık Sigortası Fonu’nun Sosyal Sigorta Fonu’yla birleştirilmesi ve fonlar arası aktarma yapılması var. Bu, mevzuata aykırı, doğrudan doğruya 5510’a aykırı bir husus.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Teşekkür ediyorum Sayın Kuşoğlu.

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – Bunların hepsinin giderilmesi lazım ama Sosyal Güvenlik Kurumunda sıkıntı, sorun çok fazla. Kurumun baştan aşağıya ele alınması lazım; reforma ihtiyacı olan bir kurum.

Teşekkür ediyorum.

Tekrar başarılar diliyorum, bütçelerinizin hayırlı olmasını diliyorum.

Sağ olun.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Teşekkür ediyorum, sağ olun.

İYİ Parti’den Sayın Durmuş Yılmaz.

Buyurun lütfen, süreniz on dakikadır.

DURMUŞ YILMAZ (Ankara) – Sayın Başkan, teşekkür ediyorum.

Saygıdeğer Bakanım, Bakan Yardımcılarım, değerli bürokratlar, basınımızın değerli mensupları; ben de hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Sayın Bakanım, zamandan tasarruf etmek için sunumunuzda hemen bir iki konuya değinip ondan sonra asıl konuya döneceğim.

Sunumunuzda “Enflasyondan arındırılmış reel değerlere bakıldığında net asgari ücret yüzde şu kadar oldu.” diyorsunuz. Yine “2021 yılında imzaladığımız Çerçeve Anlaşması Protokolü kapsamında kamu işçilerinin ücretlerine 2021 yılı için yüzde 12 artı 5 artış yapıldı.” diyorsunuz. Aşağıda yine birtakım rakamlar veriyorsunuz ve dolayısıyla da “Muhatapların enflasyona ezdirilmediğini” söylüyorsunuz. Ben bu rakamların doğruluğu konusunda sizinle tartışmayacağım, bunlar bizim devletimizin rakamları. Bir perspektiften, bir pencereden bakılmış ve bir yöntem kullanılmış ona göre yapılmış bir hesap. Dolayısıyla, bunlara “yanlış” demiyorum. Ancak bu hesap olurken kullandığınız veri konusunda şüphelerim var, endişelerim var. Örneğin, bunu yaparken enflasyon oranı kullandınız. Şu anda devletin resmî rakamı olan enflasyon rakamı gerçekten doğru mu? Şimdi “Bu rakam devletin bunu kabul ediyorsunuz da enflasyonu niye kabul etmiyorsunuz?” diye sorabilirsiniz. Tamam fakat şu açık ve net olarak ortada ki geçen ay için bu ayın 3’ünde açıklanan rakamın enflasyon rakamının içerisinde otomobil fiyatlarının artışı sıfır olarak görüldü.

YAŞAR KIRKPINAR (İzmir) – Sıfır değil!

DURMUŞ YILMAZ (Ankara) – Hâlbuki böyle bir şey söz konusu değil, açık ve net olarak otomobil fiyatları önemli miktarda arttı. Otomobil sigortacılarının derneği var, oradan gelen rakamlar var. Bu rakamlar gerçekten niye kullanılmıyor? Size mesela, rakam vereyim: Ekim 2021’de binek araçların yüzde 42’sinde artış oldu ve dolayısıyla zannederseniz, toplam 40 tane model var, 40 modelin 1.123 tıp binek otomobili var, bunların 478 tanesinde fiyat arttı, 2 tanesinde düştü, 643’ünde de yatay kaldı ve artış oranları da belli. Yani açık ve net olarak enflasyonun hesabına girmemiş bunlar, bunlar girmedikleri için de biz bu rakama dayanarak yaptığımız bu hesapların bir yere kadar doğru olduğunu düşünüyoruz. Ayrıca, örneğin, memurlara yapılan zam geçmiş enflasyona göre endeksleniyor, geçmiş enflasyona endekslenmediği için de altı ayda bir ödeniyor dolayısıyla yapılan 1’inci taksit, yükselme yılın ortasına geldiğinde zaten zam arkadan geldiği için başa baş noktasına gidiyor yani burada bir kazanım söz konusu değil, burada bir yöntem hatası var. Geçmişte, 1980’li, 1990’lı yıllarda enflasyon çok yüksek olduğu için o zaman üç ayda bir memurlara zam yapılırdı, şimdi altı ayda bir zam yapılıyor. Dolayısıyla bu rakamları gerçek durumuna getirin ve toplumla sağlıklı bir iletişim kurun derim.

Onun dışında, söyleyeceğim şey şu, asıl meselem şu: Şu anda bütün ekonomiler dünyada bir işsizlik olayıyla karşı karşıya. İşsizliğin ortadan kalkabilmesi için ekonomilerin sıhhatli ve sağlıklı bir şekilde büyümesi lazım.

Okun Kanunu diye bir kanun var, 1960’li yıllarda çalışma ekonomisine girmiş bir durum, şunu söylüyor, diyor ki: “Büyümeyle işsizlik oranı arasında bir doğrusal ilişki var, ekonomi büyüdüğü zaman istihdam artar, ekonomi küçüldüğü zaman da işsizlik artar.” Fakat son zamanlarda ekonomimiz büyüyor maalesef işsizlik azalmıyor, giderek artıyor. Dolayısıyla işsizliği azaltmayan, fakirliği azaltmayan bir büyüme fenomeniyle karşı karşıyayız; bunun üzerinde dikkatlice düşünülmesi gerekir diye düşünüyorum. Dolayısıyla geldiğimiz noktada, ekonomik büyümemiz sorunlu. Örneğin, Türkiye ekonomisi 2018’de bana göre, 2017’deki KGF kredileri nedeniyle büyümede makas değiştirdi, değiştirdiği makas şu: Yüksek ve kapsayıcı büyümeden düşük ve dışlayıcı büyüme makasına yön aldı, oraya girdi. Örneğin, 2003-2017 arasında, 2008-2009 arasındaki dönemi, o krizi dışarıda bırakırsak ekonomi ortalama yaklaşık yıllık yüzde 6 ve biraz üzerinde büyüdü ve bunun da o dönemde, özellikle 2006’ya kadar olan dönemde önemli bir kısmı istenilen, herkesin arzu ettiği toplam faktör verimliliğinden geldi; bu, son derece güzel bir şey, alkışlanacak bir şey ve onun faydalarını da biz gördük. Bu bizim o günkü şartlar altında hatta bugünkü şartlar altında nefes almamızı sağladı, bozulan gelir dağılımını bir miktar düzeltti ve yoksulluğu da belirli ölçüde önledi; bu, bir hayatın gerçeği. Fakat şimdi geldiğimiz noktada, örneğin, 2021 yılı ikinci çeyreğinde ekonomi yüzde 21,7 büyüdü ve yılın tamamında da yüzde 9 ila 10 arasında büyüyecek; bunda da bir şüphe yok. Fakat Türkiye ekonomisinin 2018’de makas değiştirmesini belki içimizdeki, özellikle karşıdaki, iktidardaki arkadaşlarımız inandırıcı bulmayabilir. Yani “Ekonomi yüzde 21,7 çeyrek bazda büyüyecek, yıllık bazda 9-10 büyüyecek böyle bir ekonomiye nasıl “Makas değiştirdi.’ diyebilirsiniz?” diye itirazınız olabilir, başımla gözüm üstüne, itirazınızı yapın. Fakat şunu sizinle paylaşmak isterim: Bu konunun iyi anlaşılması için Orhan Bey -sizin elinizde varsa benim okumam gereken bir makale, vesaire bir şey varsa ben oraya gideyim- ben size şunu öneriyorum: Ayşe Ökten İmrohoroğlu, South Carolina Üniversitesinden bir hoca, bir de Bilkent Üniversitesinden Samed Küçükikiz diye 2 yazarlı bir makale var, bunu lütfen bulun, okuyun. Burada söylenen şey şu: Yani ekonomide öyle bir yapısal istihdam büyüme çarpıklığı ortaya çıktı ki inşaat sektörü büyüdü, büyümenin önemli bir kısmı oradan geldi, şu anda o sektörde problem var, o sektördeki problem giderek daha da arttığı için diğer sektörleri de aşağıya çekiyor, dolayısıyla önümüzdeki dönemde ekonomi büyümesine rağmen topluma yansımayan, istihdam yaratmayan bir büyümeyle karşı karşıyayız iddiasında ve ben son derece inandırıcı buldum, sizler de görüp okuyabilirsiniz.

Şimdi, 2018-2021 arasında ortalama büyüme yüzde 3,8; 2021'deki yani bu seneki yüzde 9'luk buna dâhil. Eğer bir ekonomi arka arkaya, kesintisiz olarak örneğin yüzde 3'le büyüse bundan elde edilecek sonuç ile aynı ekonominin o üç yıl içerisinde, bir yıl yüzde 9, öbür yıl eksi 2, takip eden yılda yüzde 2 büyümesi de ortalama 3'ü verse ama sonuç aynı şey değil çünkü burada ekonominin büyümesinin standart sapması çok yüksek, volatilitesi çok yüksek, dolayısıyla arka arkaya kesintisiz yüzde 3 büyüme ile üç yılda ortalama inişli çıkışlı büyüme aynı şey değil; şu anda biz böyle bir sorunla karşı karşıyayız ve işiniz de giderek onun için çok zor olacak diye düşünüyorum.

EKREM ÇELEBİ (Ağrı) – Niye öyle olsun?

DURMUŞ YILMAZ (Ankara) – İşte onu söylüyorum, siz eğer üç sene öncesini, 2018'deki büyüme rakamını yüzde 3 büyütseydiniz, bugün biz 1 trilyon 100 milyarlık millî gelire gelebilirdik ama öyle programlar uyguluyorsunuz ki basıyorsunuz, faizi düşürüyorsunuz, krediyi basıyorsunuz ama krediyi alabilecek olan, ödeme kapasitesi olan, harcama kapasitesi olan almıyor, tuzu kuru parayı alıyor ve dövize altına gidiyor ve siz de bunu büyüme diye yazıyorsunuz; olay budur.

EKREM ÇELEBİ (Ağrı) – Ben size bir isim vereyim Amerika Birleşik Devletlerinden. Siz bitirin, öyle isterseniz...

DURMUŞ YILMAZ (Ankara) – Ben dört dakika istiyorum Sayın Başkanım.

Şimdi biz bu büyümeyle, yıllık yüzde 3,8 büyümeyle kişi başı gelirimizi, yapılan bir hesaba göre, ancak yılda yüzde 2,8 büyütebiliriz, dolayısıyla şu andaki kişi başı gelirimizi, 8 bin dolardan yola çıkarsak, bizim -gelişmiş ülkeleri bir kenara bırakalım- orta gelirden olan gelişmiş ülkelerin seviyesine ulaşmamız hesabı olarak yarım asır sürecek yani böyle bir sıkıntıyla karşı karşıyayız.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Sayın Yılmaz, süreniz dolmuştur, bir iki cümleyle bağlarsanız.

DURMUŞ YILMAZ (Ankara) – Lütfen, lütfen, şunu bitireyim. İzin verin ya, ne olacak?

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Herkese eşit davranıyorum, emin olun, çok sayıda talep var. Birkaç cümleyle bağlarsanız çok memnun olurum.

DURMUŞ YILMAZ (Ankara) – Dolayısıyla gelinen noktada ekonomi büyüyor, bunu bize her defasında söylüyorsunuz ve bunu Sanayi Üretim Endeksi, alt bileşenlerini vesaireyle gösteriyorsunuz ama ileride karşılaşıcağımız sorun şu: İşsizlik artacak ve üstelik de kadınların iş aramada isteği de giderek artıyor, emek piyasasına gidenler de çıkıyor, dolayısıyla şu anda karşı karşıya olduğumuz sorunlar daha da büyüyecek. Yapmanız gereken şey, ekonominin potansiyel büyüme hızını artıracak yatırımlara yönelmeniz, fiziki sermayeyi artırmanız fakat bu bütçenin içinde böyle bir şey yok.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Teşekkür ediyorum.

DURMUŞ YILMAZ (Ankara) – 2018 yılında 22 milyar dolarlık altın ithalatını sermayeye yazdınız; olmaz böyle şey.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Teşekkür ediyorum, sağ olun, var olun.

Şimdi AK PARTİ'den Bekir Kuvvet Erim...

Bekir Bey, çok tasarruflu kullanırsınız siz vaktinizi her zaman.

Buyurun lütfen.

BEKİR KUVVET ERİM (Ayдын) – Sayın Başkan, fazla konuşmuyorum zaten ben, az ve öz.

Teşekkür ederim Sayın Başkanım.

Şimdi Sosyal Güvenlik Kurumu suçlanıyor fakat Aydın belediyeleri, CHP'li ve İYİ Partili belediyeler burada popülist davranarak... Mesela Aydın Büyükşehir Belediye Başkanı ve bağlı şirketleri 27 Nisan 2021 tarihiyle 4.593 -memurlar hariç, kadrolar hariç- şirket işçisi çalıştırıyor. Çalıştırıyor mu? 2 binini çalıştırıyor. Geri kalanı nerede? Yok, bankamatik. Borca gelince...

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – Nerede bu?

ÖMER FETHİ GÜRER (Niğde) – Burada olmayanlara iftira atıyor.

BEKİR KUVVET ERİM (Aydın) – Didim Belediyesi... Ben genel konuşuyorum, genel, belediye, isim vermiyorum.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Herkes burada olmayanlarla ilgili konuşuyor, maalesef, genel şeyimiz bu.

ÖMER FETHİ GÜRER (Niğde) – Burada olmayanlara iftira atıyor.

YAŞAR KIRKPINAR (İzmir) – Bırak konuşsun ya, bırak konuşsun!

ALİ ŞEKER (İstanbul) – Ya, dedikodu yapma!

KANİ BEKO (İzmir) – Aklını başına topla ya, böyle konuşma mı olur?

BEKİR KUVVET ERİM (Aydın) – ...682 kişi; SGK borcu 214 milyon 158 bin, 31/12/2020; Büyükşehirin 74 milyon 39.

İBRAHİM AYDEMİR (Erzurum) – Bravo(!)

BEKİR KUVVET ERİM (Aydın) – Kuşadası, 166 milyon 411 bin; personel sayısı 1.020; 300 kişi göster bana çalışan! Nazilli, 1.025 kişiye maaş ödüyor. 300 kişi...

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – Savcılığa gitsene. Devletsiniz, denetleyin.

YAŞAR KIRKPINAR (İzmir) – Dinlesene ya!

VELİ AĞBABA (Malatya) – Ne güzel sallıyorsun ya!

YAŞAR KIRKPINAR (İzmir) – Gerçek konuşuyor.

BEKİR KUVVET ERİM (Aydın) – Bak, tamam, Sayın Bakanım da burada.

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – Savcılığa gitsene!

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Sayın Bekaroğlu... Sayın Bekaroğlu, lütfen.

BEKİR KUVVET ERİM (Aydın) – Sayın Bakanım da burada... Tüyü bitmedik yetimin hakkı var. (Gürültüler)

Ben genel konuşuyorum. Ben de on yıl belediye başkanlığı yaptım. Günü gününe ödeyeceksin. (CHP sıralarından gürültüler)

ALİ ŞEKER (İstanbul) – Ya, dedikodu yapma!

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – Nerede belge, nerede? Yalan konuşma!

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Ya, niye bu kadar heyecanlandınız? Sakin olalım arkadaşlar, sakın olalım.

BEKİR KUVVET ERİM (Aydın) – Bak, Aydın belediyelerinin toplam borcu 659 milyon 355 bin. Ben teknik konuşuyorum.

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – Yalan konuşma!

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Söz geldiğinde siz de cevap verirsiniz. Niye bu kadar heyecanlandınız? Lütfen...

Buyurun.

BEKİR KUVVET ERİM (Aydın) – Personel sayısı 659 bin.

ALİ ŞEKER (İstanbul) – Dedikodu yapma!

BEKİR KUVVET ERİM (Aydın) – Bak, Aydın’a yatırım yapmayan Çerçioğlu’ndan kolili seçim çalışması...

İBRAHİM AYDEMİR (Erzurum) – Ağabey, onu bir daha söyle, o çok önemli.

BEKİR KUVVET ERİM (Aydın) – Aydın’a yatırım yapmayan Çerçioğlu’ndan kolili seçim çalışması...

VELİ AĞBABA (Malatya) – Allah’tan kork! Bırakın, utanın ya!

BEKİR KUVVET ERİM (Aydın) – Olmaz! İşini yapısın.

VELİ AĞBABA (Malatya) – Türkiye’nin yolsuzlukları ortaya çıkmış...

BEKİR KUVVET ERİM (Aydın) – İşini yapısın; evet, herkes işini yapısın! (Gürültüler)

VELİ AĞBABA (Malatya) – İstanbul Büyükşehir Belediyesinde bindiğiniz makam araçları...

BEKİR KUVVET ERİM (Aydın) – Herkes işini yapısın!

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Değerli arkadaşlar, Bekir Bey’e ilave söz vermek durumundayım.

BEKİR KUVVET ERİM (Aydın) – Popülist davranıyor. Proje yok, vizyon yok; ondan sonra, yolda gördüğüne “Ver kimlik kartını, ver...”

VELİ AĞBABA (Malatya) – ...Büyükşehir Belediyesinde bindiğiniz makam araçlarının...

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Sayın Ağbaba... Sayın Ağbaba...

BEKİR KUVVET ERİM (Aydın) – Niye cevap veriyorsunuz?

Bak, Didim Belediyesi...

ÖMER FETHİ GÜRER (Niğde) – Ya, sürekli müfettiş, sürekli Sayıştay denetiminde...

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – Müfettiş çıkamıyor oradan.

YAŞAR KIRKPINAR (İzmir) – Ayıp ya! Dinlesene ya, yirmi beş dakika konuştunuz...

VELİ AĞBABA (Malatya) – Bu kadar iftira, bu kadar yalan dinlenir mi?

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Sayın Ağbaba...

BEKİR KUVVET ERİM (Aydın) – Efeler Belediyesi 1.180 kişiye...

VELİ AĞBABA (Malatya) – Türkiye’nin yolsuzlukları ortaya...

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Bir saniye arkadaşlar, bir saniye...

Sayın Ağbaba, Plan ve Bütçe Komisyonunda bu kadar heyecanlı konuşmuyoruz; bizim genel standardımız bu kadar yüksek heyecanı kaldırmıyor.

YAŞAR KIRKPINAR (İzmir) – Yarım saat dinledik ya!

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Bir saniye Yaşar Bey...

BEKİR KUVVET ERİM (Aydın) – Ben masal anlatmıyorum; gerçekleri söylüyorum, gerçekleri!

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Değerli arkadaşlar, bir şey söylüyorum...

BEKİR KUVVET ERİM (Aydın) – Gerçekleri söylüyorum.

YAŞAR KIRKPINAR (İzmir) – Sayın Başkan...

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Yaşar Bey, bir söz...

VELİ AĞBABA (Malatya) – Kusura bakmayın da...

BEKİR KUVVET ERİM (Aydın) – Sigortanın...

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Bekir Bey, sürenizi durduruyorum, geçmiyor; bir saniye, bir bekleyin, bir saniye...

VELİ AĞBABA (Malatya) – On dokuz yıldır...

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Sayın Ağbaba...

VELİ AĞBABA (Malatya) – Fakir fukaranın çocuğu kamuya giremiyor!

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Sayın Ağbaba, lütfen...

VELİ AĞBABA (Malatya) – Tarikatlara teslim ettiniz, tarikatlara! (Gürültüler)

BEKİR KUVVET ERİM (Aydın) – Bunlar ne? Bunlar ne? Bunlar ne? Lafa gelince...

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Oturuma on dakika ara veriyorum.

Kapanma Saati: 14.53

ÜÇÜNCÜ OTURUM**Açılma Saati: 15.04****BAŞKAN: Cevdet YILMAZ (Bingöl)****BAŞKAN VEKİLİ: İsmail Faruk AKSU (İstanbul)****SÖZCÜ: Abdullah Nejat KOÇER (Gaziantep)****KÂTİP: Şirin ÜNAL (İstanbul)**

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Değerli arkadaşlar, 11'inci Birleşimin Üçüncü Oturumunu açıyorum.

Sayın Ağbaba, size dönük eleştiriler vardı, sakın bir şekilde çok kısa bir cevap verirsiniz memnun olurum. Sonra devam etmemiz gerekiyor. Cuma günü bugün, ayrılacak arkadaşlarımız var, programlar var; rica ediyorum.

Buyurun.

II.- AÇIKLAMALAR (Devam)

3.- Malatya Milletvekili Veli Ağbaba'nın, Ankara Milletvekili Orhan Yegin'in bugünkü bütçeler üzerine yaptığı konuşmasında kendisine sataşmada bulunduğu ve cevap vermek istediğine ilişkin açıklaması

VELİ AĞBABA (Malatya) – Sayın Başkanım, çok teşekkür ederim.

Biraz önce ben yokken Orhan Bey -bence AK PARTİ'nin en kibar milletvekillerinden birisi-sataşmada bulunmuş, ona hemen kısa cevap vereyim.

Şimdi, 1991 yılından yaklaşık otuz yıl geçmiş, hâlâ konuşacak bir şey bulamıyor maalesef AKP'li arkadaşlar, ya Kılıçdaroğlu'nun SSK'sini söylüyor ya Moğultay'ın maksadı aşan sözünü söylüyorlar ama bugün yapılanlara lütfen ellerinizi vicdanınıza koyun bir bakın, ellerinizi vicdanınıza koyun bir bakın. Bakın, benim hemşehrim olduğu için biliyorum, hâkimlik ve savcılık sınavını 1'inci olarak kazanıp 5 kez mülakatta elendi, daha sonra davayla giren birisi var, ya da geçtiğimiz dönemlerde burada gündeme getirdik; benim çok yakından tanıdığım, önceki sınavda 350'nci, daha sonra 250'nci olan -ismimi de buradan vereyim- Hüseyin Can Güner isminde bir avukat maalesef siyasi görüşünden dolayı, doğum yerinden dolayı elendi. Şimdi, değerli arkadaşlar, elimizi vicdanımıza koyacağız, konuşacağız.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Sayın Ağbaba, iki üç cümleyle bağlarsanız, rica ediyorum.

VELİ AĞBABA (Malatya) – 2002 yılından beri ülkeyi siz yönetiyorsunuz. Devlette kadrolaşmayı ya da devletin tarikatlara, devletin farklı gruplara bölündüğünü burada gördük. Şimdi, TÜRGEV'in daha mürekkebi kurumadan SHP dönemini suçlamak için de biraz vicdanı eksik olmak lazım. Ben Orhan Bey'e karşı gayet üslubu düzeltiyorum.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Teşekkür ediyorum, sağ olun.

VELİ AĞBABA (Malatya) – Hemen bitiyorum.

Ayrıca TÜRGEV'deki İstanbul Büyükşehir Belediyesinden 2019'a kadar üçer, beşer maaş alanlara bir bakın. Şimdi, yine, Sağlık Bakanlığına bir bakın, falan tarikatın elinde; efendime söyleyeyim, İstanbul Adliyesi falan grubun elinde.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Teşekkür ederim Sayın Ağbaba, sağ olun.

VELİ AĞBABA (Malatya) – Türkiye âdeta tarikatlara bölünmüş durumda.

YAŞAR KIRKPINAR (İzmir) – Bunlar doğru değil, bunlar doğru değil.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Sağ olun, süreniz bitmiştir.

Şimdi, Bekir Bey’i kesmiştim ben.

VELİ AĞBABA (Malatya) – Sayın Başkan, otuz saniye...

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Son bir cümlelerinizi alayım, son bir cümlelerinizi.

VELİ AĞBABA (Malatya) – Ve Sayın Başkan, Türkiye’de fakir fukaranın kamuya girme şansı yok. AK PARTİ’ye oy veren fakir fukara da giremiyor.

YAŞAR KIRKPINAR (İzmir) – Doğru değil bunlar, doğru değil.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Teşekkür ediyorum, sağ olun. Son cümlelerinizi de aldık.

Şimdi, Bekir Bey devam edecek.

YAŞAR KIRKPINAR (İzmir) – Bunların hiçbiri doğru değil, tamamen iddia.

VELİ AĞBABA (Malatya) – Bunların hepsi doğru.

YAŞAR KIRKPINAR (İzmir) – Hiçbiri tanesi doğru değil.

IV.- KANUN TEKLİFLERİ VE DİĞER İŞLER (Devam)

A)KANUN TEKLİFLERİ (Devam)

1.-2022 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu Teklifi (1/283) ve 2020 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesap Kanunu Teklifi (1/282) ile Sayıştay tezkereleri (Devam)

a)Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı (Devam)

b)Mesleki Yeterlilik Kurumu (Devam)

c)Sosyal Güvenlik Kurumu (Devam)

ç)Türkiye İş Kurumu Genel Müdürlüğü (Devam)

d)Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı (Devam)

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Bekir Bey, yedi dakikanız kalmıştı, kaldığınız yerden başlatıyorum.

BEKİR KUVVET ERİM (Aydın) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Biraz insicamım bozuldu, terim de soğudu ama yine de devam edeceğim.

Şimdi, gerçekten bu belediyeler popülist davranıyor. Yani Millet İttifakı belediyeleri “Düzelteceğiz.” diyorlar ama hiçbir şey düzelttikleri yok.

KANİ BEKO (İzmir) – Sen Melih Gökçek’e bak, Melih Gökçek’e Allah aşkına, yapma ya!

BEKİR KUVVET ERİM (Aydın) – Devam etmiyor, devam etmiyor.

Şimdi, bunları zaten Sayın Bakanım vereceğim. “Tahsil etsin.” dediniz ya, tahsil etmesi için. Tahsil edilmesi lazım, tüyü bitmemiş yetimin hakkı var. Sigortanın borcu, bakın, şimdi, bütçede...

VELİ AĞBABA (Malatya) – Sayın Başkan, vatandaşımızın...

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Sayın Ağbaba, rica ediyorum. Bakın, bitiremeyiz böyle, rica ediyorum.

BEKİR KUVVET ERİM (Aydın) – Bakın, bunu Türkiye’ye genellersek 84...

VELİ AĞBABA (Malatya) – Melih Gökçek 84 milyonu...

BEKİR KUVVET ERİM (Aydın) – Bir dakika ama beni dinlemiyorsun, ben seni dinledim.

Aydın'ın nüfusu 1 milyon 200 bin. 84 milyon bazına vurursak 1 milyar... Çok büyük para yapıyor, şimdi yanlış söylemeyeyim, belediyelerin ve belediye şirketlerinin sigorta ve vergi borçları çok büyük para yapıyor. Bunların tahsil edilmesi lazım, bu hepimizin menfaatine.

ÖMER FETHİ GÜRER (Niğde) – AKP'li belediyelere...

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Hepsini söylüyor arkadaşlar, hepsini söylüyor.

BEKİR KUVVET ERİM (Aydın) – Ağabey, hepsini diyorum ya, ben bakıyorum.

Bakın, Bozdoğan Belediye'sini on altı yıl sonra sizden aldık, 488 personeli vardı, şu anda 211 personeli var.

VELİ AĞBABA (Malatya) – Sayın Bakan burada.

BEKİR KUVVET ERİM (Aydın) – E, tamam canım.

VELİ AĞBABA (Malatya) – AKP'li belediyelerin...

BEKİR KUVVET ERİM (Aydın) – Kızım sana söylüyorum, gelinim sen anla. Sayın Bakanım anlıyor zaten.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Sayın Ağbaba, Plan ve Bütçe Komisyonundayız, rica ediyorum. Bakın, rica ediyorum, rica ediyorum.

VELİ AĞBABA (Malatya) – Sayın Başkan, biraz gerçekleri söylesin.

BEKİR KUVVET ERİM (Aydın) – Gerçekleri söylüyorum işte.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Siz katılmayabilirsiniz. Bakın, sizin söylediklerinize de başkası katılmayabilir. Saygı içinde dinleyeceğiz birbirimizi, rica ediyorum, düzenimizi bozmayalım.

BEKİR KUVVET ERİM (Aydın) – Şimdi, 84 milyona vurduğumuz zaman, genellediğimiz zaman SGK'nin açığı yok. Bakın, 80 milyar bütçeye konuluyor; 40 küsur milyar geçen yıldır, 2021'deydi; 80 milyar var, artıya geçecek.

Onun için ben teşekkür ediyorum. Bütçenin hayırlı olmasını diliyorum, beni dinlediğiniz için teşekkür ediyorum, sağ olun.

Sayın Başkanım, vaktimden önce... Daha alacağım var sizden.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Sağ olun, vaktinizi çok tasarruflu kullandığınız için ayrıca teşekkür ediyorum.

Mehmet Bey, size söz veriyorum.

Sayın Bekaroğlu, çok heyecanlı konuşmalar oldu, siz biraz yatıştırırsınız inşallah.

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – Teşekkür ederim. Ben heyecanlı konuşmayacağım.

Sayın Başkan, Sayın Bakan, değerli arkadaşlar; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Vedat Bey'in yani bilim insanı olarak şöyle bir cümleyi sunumuna koyması beni hayal kırıklığına uğrattı. "Geriyeye doğru bakıldığında, 2002 yılında 184 TL olan net asgari ücret 2021'de 2.825 TL oldu." Nasıl bir karşılaştırma ya, bir bilim insanı böyle bir rakam kullanır mı Sayın Bakanım?

Peki, değerli arkadaşlar, benim vaktim kalmayacak, o nedenle sorulardan başlıyorum.

Sayın Bakanım, Bakanlığınız baştan sona vekâleten: SGK Başkanı vekâleten, Teftiş Kurulu Başkanı vekâlet, efendim, Genel Sağlık Sigortası Genel Müdürlüğü vekâlet... Ne oluyor? Yani gerçekten siz bu insanların yetkinliğinden emin değil misiniz? Niye bu vekâletle? Hani üçlü kararname falan da yok yani Başbakan ile Cumhurbaşkanı arasında, hani parlamenter sistem, öyle bir şey de yok. Bu vekâleti bir izah edin burada, biz de öğrenelim.

Değerli arkadaşlar, pandemi döneminde kısa çalışma ödeneği çıktı ve Bakanlık alelacele işverenlere nakit transferi için kısa çalışma ödeneğini uygunluk denetimini sonradan yapacak şekilde dağıttı, gitti. Şimdi, Teftiş Kurulu geriye doğru bir uygunluk denetimi yapıyor ve ciddi problemler ortaya çıktı, o konuda bize bilgi verin. Buradan sanki böyle pis kokular geliyor; burada bir problem mi var, yolsuzluk mu var; farklı, haksız transferler mi var, bu konuda bize bilgi verin.

Değerli arkadaşlar, biliyorsunuz, Ekonomik ve Sosyal Konsey anayasal bir konsey. 2010 Anayasası'yla geldi. Niçin bu Konsey toplanmıyor, niçin işçi, işveren, devlet bir araya gelip bu ülkenin sosyal ve ekonomik konularını konuşmuyor? Niye bunu yapıyorsunuz? Hadi, Cumhurbaşkanı yapmıyor, Vedat Bey, sizin yapmanız lazım. Sizin Bakanlıkta üçlü danışma diye bir şey var; işçi, işveren temsilcileri ve Bakanlık temsilcileri bir araya geliyor ve çalışma hayatının problemlerini konuşuyor. Niye bunları yapmıyorsunuz? Nedir yani bu sosyal diyalog? Niçin bundan kaçıyor Adalet ve Kalkınma Partisi Hükûmeti, merak ediyorum?

Sayın Bakanım, duyduğumuza göre, bu EYT'yle ilgili, 3600'la ilgili Sayın Cumhurbaşkanı ilan etti, 2022 sonuna kadar... Ama bütçede bir karşılık falan yok. Yani bu paralar nereden gelecek? Acaba ödenek üstü ödeme, yedek ödenekten mi, yoksa ek bütçe mi istenecek? Niye bu konularla ilgili bir şey yok, gerçekten merak ettim?

Şimdi, arkadaşımız “SGK kâra geçti.” dedi, öyle bir şey söyledi. Ya, öyle bir şey yok değerli arkadaşlarım. SGK'de çok ciddi problem var, çok ciddi. Bakın, size bir şey söyleyeyim: Sağlık Uygulama Tebliği (SUT) 2006'dan beri aynı durduğundan dolayı, üniversite hastaneleri battı Sayın Bakanım. Bu üniversite hastaneleri sadece hizmet veren yerler değil, üniversite hastaneleri aynı zamanda doktor yetiştiren, uzman yetiştiren yerler değerli arkadaşlarım, bunların batmaması gerekiyor. Bakın, üniversite hastanelerini SUT'a, Sağlık Uygulama Tebliği'ne mecbur ediyorsunuz ama Sağlık Bakanlığı kendisini SUT'la bağlı görmeyip yıllık protokollerle SGK'den istediği şekilde şehir hastaneleri para çekiyor. Şehir hastaneleri patronları kazansın diye mi üniversiteler batırılıyor? Sayın Başkanım, böyle bir şey olamaz. Ya, “ihanet” kelimesini falan kullanmak istemiyorum ama bu kelimeyi kullanacaksak, bu ülkede yapılacak en büyük ihanetlerden bir tanesi üniversite hastanelerinin batırılmasıdır. Lütfen, bu konuyu ciddi bir şekilde ele alın değerli arkadaşlarım.

SGK'de çok ciddi problemler var değerli arkadaşlarım. “SGK işte kâra geçti.” Öyle bir şey yok. Çok büyük transferler... Bütçenin 2021'de yüzde 41'i gidiyor değerli arkadaşlarım. Dolayısıyla, SGK'deki aktüeryal dengelerin ne olduğunu bilmiyoruz. Siz diyorsunuz ki: “3600'le ilgili, işte, EYT'lerle ilgili bir takım çalışmalar falan yapılıyor.” Peki, bu dengelerle bunlar nasıl olacak, bu konuda bir bilginiz varsa bize de verin de muhalefet olarak bu konuda daha dikkatli konuşalım değerli arkadaşlarım.

Başka bir şey: Soruşturmalardan, yolsuzluklardan bahsedildi. Sizin Bakanlıklarda 2 milyar dolarlık, içinde bir Bakanın yakınının –Bakanın adını da veriyorum, Sayın Süleyman Soylu'nun yakınının bulunduğu bir soruşturma var ve bu konu şeye yansdı ve biz bunu maalesef, üzümlere ifade ediyorum, bir mafya liderinden falan öğreniyoruz, kimse de inkâr edemedi. Ayrılan, görevden alınan bürokratlar da bu konuda, bu şekilde suçlama yaptılar. Bu konuda sizin bir açıklama yapmanız gerekmez mi Sayın Bakanım?

Değerli arkadaşlar, anlatıyorsunuz ya “Tekerlek filan yoktu, biz geldik şunlar oldu, bunlar oldu.” Arkadaşlar, bakın, size bir şey söyleyeyim: En düşük memur emekli 3.276; SSK emekli 2.624, devam ediyor, dul ve yetimlerde 711 lira alanlar var, 711 lira. Değerli arkadaşlar, siz neden bahsediyorsunuz ya? Ne kadar insan var bu şekilde biliyor musunuz? 2 milyon 600 bin insan var bu ülkede. Başka geliri var mı yok mu biliyor musunuz? Bu konuda bir şey var mı? Ya, arkadaşlar, konuşuyorsunuz, ediyorsunuz; tamam, eyvallah, hiçbir şey demiyorum, konuşun istediğiniz gibi ama olmaz.

Bakın, arkadaşımız pandemideki desteklerden falan bahsetti; evet, yani pandemide siz parayı işverene verdiniz, parayı patronlara verdiniz, parayı oraya yatırdınız. 700 milyar TL'ye kadar verilen krediler... Açıklama yapıldı "İşçiye veriyoruz." diye söylediniz kısa çalışma ödeneği falan, bütün bunlar da patronlara gitti. İşten çıkarmayı yasakladınız, fesih yasağı geldi ama kod 29'u tuttunuz, kod 29 biliyorsunuz İş Kanunu'nun 25'inci maddesi, ahlaksızlık falan... En büyük ahlaksızlığı kod 29'da işçiye "Ahlaksızsın." diye işten atanlar yapıyor ve binlerce, bu dönem belki de yüz binleri buldu, kod 29'dan insanlar atıldı. Böyle ahlaksızlıklar yapıldı ve yapılmaya devam ediliyor bu ülkede değerli arkadaşlarım.

İşsizlik falan... İşsizlik... Neredeyiz Sayın Bakanım? Ağustosta 12,1; üniversite mezunlarında yüzde 23 küsur. Üniversite mezunları kuryelik yapıyor bu ülkede ve sizin dönemimize kadar 2 haneli işsizlik falan görülmemiştir. Niye böyle oldu biliyor musunuz Sayın Bakanım? Böyle olmasının tek sebebi uygulanan neoliberal politikalar. Siz muhafazakâr, dindar mindar falan şey yaptınız ama insanı yok eden, iliğine kadar sömüren neoliberal politikaları dibine kadar uyguladığınız için bunlar oluyor. Büyüyoruz ama nasıl büyüyoruz? "İhracat, ihracat" diye söyleyip duruyorsunuz, ne ihracatı değerli arkadaşlarım? Bu ihracatın temelinde rekabet, rekabetin temelinde kimler var biliyor musunuz değerli arkadaşlar? Çocuk işçiler var. Başka kimler var biliyor musunuz değerli arkadaşlar? Göçmen işçiler var. Bakın, sizin raporlarınızda "2020'de 12.547 çocuk işçi" diyorsunuz, "2021'de 27 bin olacak." diyorsunuz. Sayın Bakanım, öyle bir şey yok; TÜİK rakamlarında bile 2015'te 693 bin çocuk işçiden bahsediyor, sendikalar 2 milyon çocuk işçiden bahsediyor. Sayın Bakanım, bunlar nasıl rakamlar? Bunları buraya nasıl getirirsiniz? Hangi ülkede yaşıyorsunuz? Sadece meslek okullarında... Bir gün önce Millî Eğitim Bakanı açıklama yaptı: "Biz burada 500 milyon TL'ye yakın değer ürettik." dedi. Burada çocukların emeği sömürüldü, bunlar da çocuk işçi Sayın Bakanım.

İş kazaları... Yine rekordayız iş kazalarında. "İş cinayetleri" diyoruz çünkü para harcayarak, harcama yapılarak bütün bu iş kazalarının hepsi önlenabilir, hemen hemen tamamı önenebilir; harcanmadığı için, yapılmadığından dolayı bütün bunlar yapılıyor.

Sayın Bakanım, 50 ve yukarı işçi çalıştıran yerler iş güvenliği uzmanı çalıştıracak. Ne güzel işler yaptınız! Biraz evvel arkadaşımız anlattı, gitti. Peki, bunların maaşını kim veriyor? Ben işverenim, 50 işçi çalıştırıyorum, bir de iş güvenliği uzmanı çalıştırmak zorundayım. Ben işe alıyorum, maaşını ben veriyorum, ben işten çıkaracağım. Böyle bir şey var mı? Bu, sizin döneminizde geldi yani kendiniz kuruyorsunuz, kendinizi denetliyorsunuz. Cumhurbaşkanı Varlık Fonunu kurduruyor, kendisi başkan oluyor, denetimcileri kendisi seçiyor, aynı durum. Böyle bir şekilde iş kazaları önenebilir mi değerli arkadaşlarım? En acı şeyleri söyleyeyim -sürem de bitiyor- bakın, göçmen işçiler, Suriyeli işçiler... Ne dedi Veysi Kaynak, ne demişti hatırlıyor musunuz değerli arkadaşlarım? İşte siz, Adalet ve Kalkınma Partisi... "Şu anda Kahramanmaraş'ta, Adana'da, Osmaniye'de, Gaziantep'te hatta Ankara Ostim'de, birçok ilde eğer Suriyeliler olmazsa düz işçilik yapan yok." Bu Suriyeliler kaçta çalıştırılıyor biliyor musunuz? Asgari ücretin yarısı hatta üçte 1'ine bile çalıştırılıyor, on iki saat, on beş saat çalıştırılıyor değerli arkadaşlarım. Bu nasıl bir insanlık anlayışıdır, bu nedir değerli arkadaşlarım? Muhafazakâr, dindar, cumadan çıkmayan, her ay umreye giden iş adamları bunları yapıyor. Bunları denetlemek sizin göreviniz değil mi Sayın Bakanım? Burada "Biz şunu yaptık, şunu uçurduk, bunu geçirdik, şu kadar yol yaptık, efendim uzaya da gidiyoruz, dört şerit yapacağız." falan. İnsanlık nerede insanlık? Gelin de bunları söyleyin, bunların üzerinden, bu gözyaşları üzerinden, bu acıların üzerinden yükselen şey bu mudur? Gittik, Suriye'ye girdik, Suriye'nin darmadağın olmasına sebep olduk -bunu da mafya liderlerinden öğrendik- sonra gönderdik hırsızları, Halep'teki fabrikaları söktürdük, çaldırdık, getirdik Antep'e.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Teşekkür ediyoruz, teşekkür ediyoruz.

Süreniz bitmiştir Sayın Bekaroğlu.

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – Bitiriyorum efendim, birkaç dakika verin.

Antep'te yine Suriyelileri boğaz tokluğuna çalıştırıyoruz; aç, sefil, perişan, çalıştırıyoruz; bunlardan kazanıyoruz.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Sağ olun Sayın Bekaroğlu.

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – Bir dakika, bitiriyorum.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Bitti Sayın Bekaroğlu, süreniz bitti.

Teşekkür ediyorum, sağ olun.

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – Bir de sendikalarla ilgili bir şey söyleyeyim. Sendika oranlarını filan verdi işte, yüzde 12-14 filan. Kaçı toplu sözleşme yapabiliyor? Yüzde 7,8'i. Bakın, değerli arkadaşlarım, öyle şeyler yapılıyor ki sizin zamanınızda sendika değişsin diye, elimde şeyler var ama zamanım yok.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Sayın Bekaroğlu, süreniz bitti, rica ediyorum... On dakikada söyleseydiniz bunları.

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – Yahu, bir dakika, son cümle, son cümle...

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Ama on dakikanız vardı.

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – Bir dakikam dolmadı, bir son cümle verin.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Yok öyle bir dakika.

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – Bakın, yetkili sendika ÇAYKUR'a uzun uzun yazı yazıyor, diyor ki: “Şunları şu sebepten dolayı... Filan sendikayı almayın.” ÇAYKUR Genel Müdürlüğü de bunu dairelerine yazıyor “Almayın.” diye. Böyle bir şey olur mu değerli arkadaşlar?

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Sayın Bekaroğlu, kesmek istemiyorum mikrofonunuzu, lütfen, yeter artık.

Teşekkür ediyorum.

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – Sayın Bakanım, bunların hepsi sizin elinizde, siz bunları düzelteceksiniz.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Sağ olun.

Değerli arkadaşlar, şimdi bir sıra ilan edeceğim kendinizi hazırlamanız bakımından.

Önce Cumhuriyet Halk Partisinden yine üyemiz Emine Gülizar Emecan'a söz vereceğim. Sonra üyelerimizden rica ediyorum, üyelerimiz biraz müsaade ederlerse, Komisyonumuza misafir olan, üyemiz olmayan vekillerimiz var, onları bir miktar hafifletelim en azından, yola gidecek olanlar var, başka talepte bulunanlar var. Bu çerçevede de HDP'den Sayın Serpil Kemalbay'a, İYİ Partiden Sayın Bedri Yaşar'a, daha sonra Milliyetçi Hareket Partisinden Sayın Tamer Osmanağaoğlu'na, sonra CHP'den Sayın Erkan Aydın'a, daha sonra da Türkiye İşçi Partisinden Sera Hanım'a söz vermeyi planlıyorum.

ERKAN AYDIN (Bursa) – Gülizar Hanım'la değişebilir miyiz?

EMİNE GÜLİZAR EMECAN (İstanbul) – Başkanım, Erkan Bey uçağa yetişecek, önce ona söz verebilir misiniz?

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – O zaman siz de müsaade ederseniz tamam, mesele yok o zaman.

Erkan Bey, sizden başlayalım o zaman.

CHP'den Erkan Aydın, süreniz beş dakikadır.

Buyurun lütfen.

ERKAN AYDIN (Bursa) - İlginiz için teşekkür ederim Sayın Başkanım.

Sayın Bakanım, öncelikle bütçeniz hayırlı olsun. Sunuş konuşmanızı dinledik, orada “Her zaman bize ulaşabilir, randevu alabilir, telefonla da ulaşabilirsiniz.” dediniz ama ben yaklaşık üç aydır bekliyorum, bir türlü sizden bir geri dönüş olmadı randevuyla alakalı. Şahsım için değil, yine halkın bir kısmının sorunu için. Çalışma arkadaşlarımız not alırsa bir dahaki hafta görüşürsek iyi olur. Erkan Aydın, Bursa Milletvekili.

ÇALIŞMA VE SOSYAL GÜVENLİK BAKANI VEDAT BİLGİN – Tamam.

ERKAN AYDIN (Bursa) – Tamam, inşallah Sayın Bakanım.

Burada birçok konu konuşuldu, özellikle İŞKUR'la ilgili sizin 2008-2009 yılında çıkardığınız Toplum Yararına Çalışma Programı'yla her yıl yaklaşık bir sürü insan alıyorsunuz, sekiz dokuz ay ya da altı ay süreyle çalıştırıyorsunuz. Tabii, bu konuda bunu yaparak bir nevi işsizliği azaltma yoluna gidiyorsunuz ancak 35 yaş üstü insanlarımız maalesef buraya başvuru dahi yapamıyor yani 40 yaşında işe ihtiyacı olan, işsiz kalan bir vatandaş bundan yararlanamıyor. Yine, sekiz dokuz ay çalıştıktan sonra yılın geri kalanında işsiz kalan vatandaş tekrar boşluğa düşüyor ve en önemlisi de buralarda sadece AKP'nin il ve ilçe başkanlarından gelen listelerdeki insanlar çalışabiliyor. Çok fazla karşılaşıyoruz bu sorunla, özellikle Anadolu'da çünkü artık bu Toplum Yararına Çalışma Programı bir iş kapısına dönmüş durumda. Buradaki adaletsizliği de giderirseniz çok memnun olacağız. Eski sistemde bakanları görüyorduk ancak şu anda göremediğimiz için yüz yüze belirtmek isterim.

Tabii, vakit çok dar olduğu için birkaç konuya da değinip biteceğim, 3600 ek gösterge ile asgari ücret konularına. Biliyorsunuz, asgari ücret 1 Ocaktan bugüne kadar yaklaşık 800 lira eridi dolardaki, eurodaki artıştan dolayı ve siz yeniden değerlendirme oranlarını 2022 için yüzde 36 civarında öngörüyorsunuz. Bu da demek oluyor ki asgari ücretin de aslında minimum 4 bin lira civarında olması gerekiyor ve -bizim de parti olarak- asgari ücretteki gelir vergisinin çıkarılmasını bir kez daha burada dile getirmek istiyorum.

Yine, EYT'liler de 2020 Kasım verilerine göre 5 milyon 187 bin görünüyor, 2021 yılında 4 milyon 600 bin. Bunun bütçeye ek yük getireceğinden dolayı olmadığını, 600-700 milyar TL gibi rakamlardan bahsedildiğini ifade ediyorsunuz ancak bugün yasa çıkarılırsa -ki bir çalışma yaptığımızı kamuoyundan duyduk EYT ve 3600 ek göstergeyle ilgili- yapılırsa 1 milyon civarında insan emekli edilebilecek. Onun da aylık maliyeti 2,2 milyar TL, yıllık da 26 milyar civarında. Bunun da kaynağının birçok yerden yaratılabileceğini düşünüyoruz.

Yine, Sosyal Güvenlik Bakanlığında bir bakanın yeğeninın 1 milyar TL'ye yakın bir yolsuzlukla -soruşturma da başlatmışsınız- kamunun zarara uğratıldığı... Ben daha önce bununla ilgili de araştırma önergesi verdim, Mecliste de dile getirdim. Ancak soruşturmanın ne aşamada olduğuyla ilgili burada bilgi verirsiniz ve görevden alınanların tekrar bu işle ilişkisinin kesilip kesilmediğini ifade ederseniz çok memnun oluruz.

Son olarak da Tip 1 diyabetliler... Özellikle, Türkiye'de 18 yaş altı 20 bin civarında Tip 1 diyabetli çocuğumuz var. Bunların günde en az 7-8 defa parmaktan kan alınıp şekerlerinin ölçülmesi ve en az 3-4 defa da kandaki şeker seviyesine göre insülinle vücutlarının delinmesi gerekiyor. Bunlar gerçekten

aileler için büyük dram, gece uyuyamıyorlar, çocuklarının başında şeker komasına girmesin diye hem şeker ölçüp hem insülinlerini veriyorlar. SGK bunun çok az bir kısmını karşılıyor. Sağlık Bakanlığının 28 Şubat 2017'de Sosyal Güvenlik Bakanlığına gönderdiği bir tavsiye var; bu giderlerin, özellikle sensörlerin ödenmesiyle ilgili. Sensör yetmez, bu insülin pompalarının da ödenmesiyle ilgili Sağlık Bakanlığının size gönderdiği yazı var, dilerseniz verebilirim ama bürokrat arkadaşlar çıkarabilir. Bu çocukların hepsine o ödemeleri yapsanız -sensör ve pompayı- aylık 40 milyon civarı bir para tutuyor, yıla vursanız 500 milyon yani 5'li çeteden sadece 1 şirketin sildiğimiz vergi borcuna tekabül ediyor. Ziraat Bankasının verip de tahsil etmediği 750 milyon doların sadece 50 milyon dolarına tekabül ediyor ama 20 bin çocuğun ve ailelerinin hem yaşam standardı düzelebilir hem de şeker komasına girdiklerindeki kalıcı sekeller bıraktığını da biliyoruz, bunlar engellenebilir. Sizden özellikle bu konuda... Çünkü Sağlık Bakanlığı da bu konuda tavsiye veriyor. Siz profilaksi amacıyla onu yapmadığımızda daha sonra tedavi için çok daha fazla masraf ödeniyor diyorum.

Teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Teşekkür ediyorum Erkan Bey.

Şimdi, HDP Grubundan Sayın Serpil Kemalbey Pekgözegü konuşacak.

Süreniz beş değil, on dakikadır çünkü Sayın Katırcıoğlu beş dakikasını size devretti, dolayısıyla süreniz on dakikadır.

Buyurun lütfen.

SERPİL KEMALBAY PEKGÖZEGÜ (İzmir) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Sayın Bakan, Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı nihayetinde kuruldu. Türkiye'de yüzde 1'i saymazsak alın teriyle geçinen milyonlarca insan var fakat Çalışma Bakanlığı yoktu, işçiler torba bir bakanlıkla temsil ediliyordu, şimdi artık Çalışma Bakanlığı var; bu, iyi bir şey; bunu söylemek isterim.

Tabii, bir Çalışma Bakanlığı olması emekçilerin sorunlarını çözmeye tek başına yetmiyor Sayın Bakan. Burada içtiğimiz çaydan içinde oturduğumuz bu salona, kullandığımız cihazlardan bizi buraya taşıyan otomobillere, yan odadaki basın faaliyetine kadar her şeyi emekçiler üretiyor. Emekçiler olmasa dünya durur ancak ne Bakanlığımızda ne iş yerlerinde ne bürokratikleşmiş, korporatifleşmiş sendika ve konfederasyonlarda üretenler söz, yetki, karar hakkına sahip değil. Çalışma yaşamındaki temel sorunlar da işte bu yüzden çözülüyor.

Siz 80 öncesinden bahsettiniz Sayın Bakan, ben de bir hafıza tazelemek istiyorum. Neoliberalizm 1970'li yıllarda bir laboratuvar olarak Latin Amerika'da başlatıldı ve Türkiye'de ise 12 Eylül 1980 askerî darbesi bunun için yapıldı. 24 Ocak Kararları olarak anılan kapitalizmde emekçi aleyhine yapısal dönüşüm programını topluma zorbalıkla kabul ettirmek için yönetime askerler el koydular. Neoliberal politikaların yaşadığımız gezegeni küresel bir cehenneme çevirdiği bugün inkâr edilemez bir realitedir. Sadece gelir dağılımı uçurumu korkunç boyutlara ulaştığı için değil, sadece işsizliği pandemi hâline getirdiği için değil, aynı zamanda doğayı sorunsuzca sömürerek dünyayı nefessiz bıraktığı için böyledir, ekolojik yıkımı yarattığı için kapitalizm sürdürülemezdir.

Yirmi yıllık AKP döneminde emme basma tulumba gibi emekçilerden aldınız, sermayeye aktardınız. İşçilerin elinden alamadığımız bir kıdem tazminatı kaldı, onun için de işçilerin zayıf bir anını bekliyorsunuz. Söyleminiz de metinleriniz de emekçi adına ne varsa hepsi kâğıt üzerinde Sayın Bakan. Sermaye sınıfının ise bütün taleplerini kabul ediyorsunuz ve hayata geçiriyorsunuz. Hani, 6331 sayılı İş Sağlığı ve Güvenliği Yasası çıktığında iş cinayetleri bitecekti, niye bitmedi? Yirmi yıldır en

az 30 bine yakın işçi iş cinayetinde yaşamı yitirdi ve meslek hastalıklarını bunlara katmıyorum bile. Açıklayın lütfen, bunu bize söyleyin. Her şeyi bir yana bırakın, insan olarak patron daha fazla kâr etsin diye canların yitmesinden hiç mi vicdanınız sızlamıyor diye size sormak istiyorum.

Bakın, bu, bir çocuk işçi ve Rixos Lares Otel’de staj yaparken yaşamını yitirdi, failler ceza almadılar. Son sekiz yılda 500’e yakın çocuk işçi iş cinayetinde yaşamını yitirdi.

Mültecilerin hangi hafriyat altında ölüp gittiğini denetleyecek arkasında hiç kimseleri bile yok. Kaçı ölüyor, öldürülüyor? Bilmiyoruz. Patronlar daha fazla kâr etsin diye sadece işçinin teri değil, işçinin oluk oluk kanı akıyor Sayın Bakan. Bu sizin düzeninizde oluyor, siz de seyirci oluyorsunuz.

Etkin teftiş yapmıyorsunuz, az sayıda haberli teftişler yapıyorsunuz. Onda da yaptırım uygulamıyorsunuz. Pandemide iş müfettişleri sahaya gönderilmedi, gönderilenler de iş cinayetlerini teftiş etmek için gönderilmediler, çarklar dönsün diye işçiler pandemide pandemiye teslim edildi. Bunlar taammüden cinayet değil mi diye size sormak istiyorum. Devlet şimdi kimin yanında Sayın Bakan? Ne asgari ücreti belirlerken ne de iş cinayetlerinde, bir uçak dolusu işçinin katledildiği Soma’da devlet işçinin yanında değil. Hükümetiniz Türkiye’nin yerli ve yabancı sermaye için ucuz emek cenneti olmasıyla övünüyor. “Mülteci işçiler olmasa ekonomimiz çökerdi.” diyebiliyorsunuz ama mültecilerin 19’uncu yüzyıl vahşi kapitalizm koşullarında sömürülmesi sizi hiç ilgilendirmiyor. İşçinin yanında olmak demek, Sayın Bakan, çalışana insana yakışır iş sağlamaktır. İşçinin yanında olmak, Sayın Bakan, iş cinayetlerini durdurmaktır.

Sayın Bakan, iktidarınızın yirmi yıldır kadın istihdamını artırmak için hedef koyduğunu biliyoruz. Niye kadın istihdamı artmıyor, niye yirmi yıldır yüzde 26’nın üzerine çıkamadınız, niye kadınlar iş gücüne katılmıyor, niye yüzde 30’ların üzerine çıkmıyor, niye Avrupa ülkelerindeki gibi değil? Bu, kadınlara karşı ayrımcılığın kanıtı değil midir sizce? En azından ILO C190’ı imzalamak için bir şeyler yapabilirsiniz Sayın Başkan. Patriyarkal kapitalizmin ihtiyaçları doğrultusunda ucuz, uysal ve görünmez kadın emeği için çabalamaya son verebilirsiniz Sayın Bakan. Bakım emeğini kadınların sırtından alabilirsiniz. Kreşler açmak, kamu bakım merkezlerini yaygınlaştırmak bu bütçeye koyulmadığı müddetçe kadın istihdamının artmayacağını hepimiz biliyoruz. Bunu bilmek için de cin olmaya gerek yok. Sermayeye binbir teşvik verirken ev kadınlarına emeklilik hakkı ve sağlık güvencesi verilsin diye kanun teklifi veriyoruz, sümen altı yapıyorsunuz. Engelliler ise çalışma yaşamının dışına atılıyor. Bu emek düşmanı, doğa düşmanı, kadın düşmanı politikaları kabul etmiyoruz Sayın Bakan.

Sayın Bakan, işçi sınıfının mücadeleyle kazanılmış haklarını elinden alıyor, işçilerle ilgili ihtilaflar için ara buluculuk mekanizmaları getirerek kurda kuzuyu teslim ediyorsunuz. Taşeronu, kiralık işçiliği, esnek ve güvencesiz çalışmayı kurallaştırdınız. Asgari ücret, sefalet ücreti ve hâlâ asgari ücretten vergi almak istiyorsunuz. Sermayeye vergi teşviki yaparken asgari ücretliden vergi almak hak mı Sayın Bakan? Türkiye’de yoksulluk derinleşiyor, çalışan yoksulluğu var. Sizinle aynı kulüpten olan patronlar “İşçiler iş beğenmiyor.” diye biliyor. Hanginiz hatta hangimiz bir ay boyunca on-on iki saat asgari ücrete çalışabiliriz? İşsizlik, Türkiye tarihinin rekor seviyesinde; halkımıza ya iş ya da gelir güvencesi sunmadan işsizlik sorunuyla nasıl mücadele edilebilir? Peki, bu bütçede tercihleri değiştirmeden savaşa, ranta, faize bütçe ayırarak temel gelir güvencesini tartışmak mümkün müdür Sayın Bakan? Ağrı’da, Van’da, Mardin’de, Ardahan’da asgari ücret de fiilen uygulanmıyor.

EKREM ÇELEBİ (Ağrı) – Bizde uygulanıyor.

SERPİL KEMALBAY PEKGÖZEGÜ (İzmir) – Uygulanmıyor, gidip görün lütfen.

İş ya da gelir güvencesini konuşmadan bu kölelik düzenine sizce son verilebilir mi? Bu bütçe kölelik bütçesidir. Son on yılda 5'li çeteye 128 kez vergi indirimi ve harç indirimi yaptığımız. EYT'nin emeklilik hakkını ise vermediniz. Pandemide EYT'li hem gelirsiz kaldı hem de fazlasıyla prim ödediği hâlde sağlık güvencesinden yararlanamadı, hastanede para ödedi. 2008'de kademeli emeklilikle ilgili bir yasa çıkarıldı, kademeli olarak emeklilik hakkı gasbedildi. Bugün emeklilik maaşı maaş olmaktan çıktı. 1.500 lira emekli maaşı olur mu? Yeni emekliler çok geçiyorlar. Yarın iktidarda kalabilirseniz eğer bunu da vermeyeceksiniz, emeklilik hakkına da fiilen çöktünüz Sayın Bakan.

Emeğin sermaye tanrısına göre yeniden konumlandırıldığı iktidar oldunuz. Yirmi yıl boyunca kuralsız çalışma, esneklik, güvencesizlik, sendikasızlık, örgütsüz işçi sınıfı kural hâline geldi. Şimdi "Sendika oranı artsın." diyorsunuz. Niye sendikal yetki zorbalığı var bu ülkede, size bunu soruyorum. Kamudaki toplu sözleşmelerden, biraz önce bahsettiniz, yüzde 1 barajının altında kalan sendikalar niye yararlanamıyorlar, niye onlar da bu haklardan yararlanmasın? Sınıf sendikacılığını savunmayı, sendikal yetki almak için direnmeyi, hak aramayı terörist olmakla eş değer hâle getirdi Hükûmetiniz. 1 Mayıs resmî İşçi Bayramı ama işçilere kolluk saldırdı, gözaltı yaptı; işçilere de sahip çıkmadınız.

Pandemide gelir güvencesi olmadan yapılan kapanmalar emekçileri açlıkla karşı karşıya bıraktı. Söзде işten atma yasaklandı ama kod-29 170 binin üstünde kişiyi damgalayarak sokağa attı. Söyleyecek çok şey var Sayın Başkan ama...

OTURUM BAŞKANI ABDULLAH NEJAT KOÇER – Evet, Sayın Kemalbay, lütfen tamamlar mısınız.

SERPİL KEMALBAY PEKGÖZEGÜ (İzmir) – Patronun sopaya ihtiyacı yok, gerçekten, devlet işçiler için patronun sopası hâline gelmiş durumda. Türkiye'de yaklaşık 2 milyon çocuk işçi var. "Çocuk işçiliğini önleyeceğiz." diyorsunuz, 20-25 bin çocuk işçiye ulaşmaktan bahsediyorsunuz. 2 milyon çocuk işçiden bahsediyoruz Sayın Bakan, bu nasıl mümkün olabilecektir?

OTURUM BAŞKANI ABDULLAH NEJAT KOÇER – Evet, teşekkür ediyorum Sayın Kemalbay.

SERPİL KEMALBAY PEKGÖZEGÜ (İzmir) – Bir cümleyle Sayın Başkan...

Toplumsal bir mücadele gerektiren çocuk işçiliğinin önlenmesi ne çaresiz ailelere bırakılabilir ne de Bakanlığınızın raporladığı gibi 20-25 bin çocuk işçiye ulaşmayı hedefleyerek çözülebilir. Yapılması gereken, bütçeden savaşa, yandaşa, ranta ayrılan paydan vazgeçmektir; çocuklara bu bütçeden para ayırmaktır, bütçeden pay ayırmaktır.

OTURUM BAŞKANI ABDULLAH NEJAT KOÇER – Evet, teşekkür ediyorum.

Söz sırası İYİ Partiden Sayın Bedri Yaşar'da.

Sayın Yaşar, buyurun lütfen.

Süreniz beş dakika.

BEDRİ YAŞAR (Samsun) – Teşekkür ederim.

Sayın Başkanım, değerli milletvekilleri, Kıymetli Bakanım, Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığının kıymetli bürokratları; ben de sizlere iyi çalışmalar diliyorum. Sizin de ilk bütçeniz, bu bütçenin de devletimize, milletimize hayırlı uğurlu olmasını diliyorum.

Tabii, ağır yükler altında Bakanlığa geldiniz; işsizlik sorununun tavan yaptığı, yoksulluğun artık çeşitlendiği bir dönemden geçiyoruz. Özellikle son dönemde, 2017'de yüzde 10,9; 2018'de yine 10,9; 2020'de 13,2 işsizlik oranıyla maalesef bir işsizler ordusuna sahibiz. Yine, özellikle genç nüfus 2017'de 20,8'iken bugün 25,4 genç nüfusumuz maalesef işsiz. Bizim bu konuda bir önerimiz var: Hiç olmazsa, bunlar üniversiteyi bitirdiği andan itibaren artık aileye muhtaç olmasınlar. Özellikle İşsizlik Fonu'nda

biriken paralarla ilgili, müracaatları dâhilinde, iş bulamadıkları takdirde, hiç olmazsa bunlara 500 TL cep harçlığı verilebilirse, bu fondan karşılanabilirse üniversiteyi bitiren gençlerimiz en azından kahve parası, çay parası, kütüphaneye giderken kullanacağı paralar, otobüs parasında hâlâ iş bulana kadar ailesinin eline bakmamış olur, en azından, bu fon da bu konuda ciddi oranda işe yaramış olur diye düşünüyoruz.

Tabii, diğer taraftan, asgari ücret 2.825 lira, brüt 3.577 lira. Hem işveren tarafı “Bunun üzerindeki vergileri kaldıralım.” diyor... Eğer bu vergiler kalkarsa en azından bugünkü şartlarda bu kadar yükün ağırlaştığı bir dönemde katkı sağlayacaktır diye düşünüyorum.

Bir ikincisi de özellikle şirketler bu son dönemde ekonomide meydana gelen zikzaklardan dolayı bol miktarda özel sektörde şirketler batıyor. Şirketler batınca doğal olarak kıdem tazminatlarını ödeme güçlüğü içerisine düşüyorlar. Bu manada aynen sigorta primi gibi bunlar da başlangıçta çalışanlar üzerinde belli bir oranda tahsil edilerek şirketlerin başına bir iş gelse bile hiç olmazsa kıdem tazminatlarını çalışanlar rahatlıkla devlet garantisi altında alabilirse çok ciddi bir hizmet olacağını düşünüyoruz. Yine bu çerçevede yurt dışında çalışan işçilerimiz var. Bunlar hastane imkânlarından istifade edebiliyorlar ama maalesef yurt dışında çalıştıkları süre çalıştıkları günden sayılmıyor. Bununla ilgili muhakkak bir çözüm üretmemiz lazım. Netice itibarıyla biz özellikle hizmet sektörü... Bizim müteahhitlik sektöründen örnek verirse dünyada ciddi oranda gelirlerimiz var. Bu hizmeti gerçekleştirenler de bu şirketlerde çalışan işçilerimiz ama onlar sadece sağlıktan istifade ediyorlar maalesef diğer çalıştığı günler sigortadan sayılmıyor. Ancak şirketler bunları özel şirketler sigorta şirketleri marifetiyle sigorta kapsamına alıyorlar. Bunun yerine devletin araya girmesinde fayda var.

Tabii, emeklilikte yaşa takılanlar, 3600 ek gösterge her dönemde kürsülerden söz verilip bir türlü gerçekleşmeyen artık toplumsal bir yara hâline geldi, toplumsal bir mesele hâline geldi. Tahmin ediyorum, inşallah 2022 bütçesi içerisinde buna da bir imkân bulursunuz diye düşünüyorum. Özellikle çalışanların sayısı tabii gittikçe azalıyor. 1,6 kişi yani 1,5 kişi çalışacak, 1 emeklinin maaşı verilecek. Dünyada böyle bir oran yok. Dolayısıyla bu oranlarla sizin Sosyal Güvenlik Kurumunun açık vermemesi mümkün değil. Özellikle kayıt dışı istihdam bunun en büyük sebeplerinden bir tanesi. Özellikle yurt dışından gelen mültecilerin işsizlik oranına bence çok ciddi katkıları var. Onların çalıştığı rakamlar, prim ödemedikleri gibi... Yani bir kanun kapsamında bu çalışma iznini alarak, çalışan müsaadesi olarak buralarda maalesef çalışmıyorlar ve çok uygun fiyata çalıştığı için işsizliğin de bir noktada parçası oluyorlar. Dolayısıyla, bunları da en azından kayıt içi istihdama nasıl alırsınız bilmiyorum ama özellikle bugün çalışanların yüzde 38’inin asgari ücretle çalışmasının temel sebeplerinden biri de bu. Tabii, işe o cepheden baktığımız zaman özellikle bu son iktidar döneminde, biz eskiden “yoksulluk” deyince tek bir şey anlıyorduk ama şimdi dokuz on çeşit yoksulluk algılıyoruz, mutfak yoksulluğu, görelî yoksulluk, gelir yoksulluğu, insani yoksulluk, objektif yoksulluk, subjektif yoksulluk, kırsal yoksulluk, kentsel yoksulluk, geçici yoksulluk, kronik yoksulluk. Geçen yıl da yine Çalışma Bakanlığının bütçesinde Sayın Bakan demişti ki: “Türkiye’de yoksulluk, özellikle aşırı yoksulluk sorun olmaktan çıktı.”

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

OTURUM BAŞKANI ABDULLAH NEJAT KOÇER – Sayın Yaşar, lütfen tamamlar mısınız.

BEDRİ YAŞAR (Samsun) – Toparlıyorum Başkanım.

Ama maalesef bugün yoksul sayısı terimleriyle beraber arttı. Bugün açlık sınırında yaşayan milyonlar var. Ümit ediyorum ki bu dönemde bu işe bir çare bulunur, sizin de bir katkınız olur diyorum, bütçenizin hayırlı uğurlu olmasını diliyorum, başarılar diliyorum.

OTURUM BAŞKANI ABDULLAH NEJAT KOÇER – Teşekkür ederim Sayın Yaşar.

Söz sırası Milliyetçi Hareket Partisinden Sayın Tamer Osmanağaoğlu...

Süreniz beş dakika.

Buyurun lütfen Sayın Osmanağaoğlu.

TAMER OSMANAĞAOĞLU (İzmir) – Teşekkürler Sayın Başkanım.

Sayın Bakanım, Bakanlığımızın devletimize, milletimize hayırlı olmasını diliyorum.

Sayın Bakanım, Komisyonumuzun değerli ve kıymetli üyeleri, basın mensuplarımız ve Bakanlığımızın saygıdeğer bürokratları; hepinizi saygı ve muhabbetlerimle selamlıyorum.

Tüm beşeriyeti tehdit eden corona salgını ülkemizdeki çalışma sistemini de etkilemiş, yeni dönem yeni alışkanlıkları da beraberinde getirmiştir, çalışma hayatında köklü değişiklikleri kaçınılmaz kılmıştır.

Salgın sürecinde iş dünyası birçok yeni ve özgün sorunlarla mücadele ederken de hükümetler ortaya çıkan sorunlarını çözmek ve meydana getirdiği mağduriyetleri ortadan kaldırmak için çeşitli önlemler almıştır. Ülkemizde bu önlemler alınırken şüphesiz ki en büyük sorumluluklardan birisi de Bakanlığınıza düşmüş, vatandaşlarımızın ekonomik kayıplarının minimize edilmesi için Bakanlığınız bünyesinde atılan adımlar etkili olmuştur. Bu kapsamda, salgın döneminde 23 ayrı teşvik ve destekle 81 milyar Türk lirası kaynak ayrılması, nitelikli iş gücünün artırılmasına yönelik Bakanlığımızın koordinasyonunda veya dâhilinde gerçekleştirilen gerek çalışma hayatı gerekse mesleki eğitim ve öğretim kurumlarıyla birlikte gerçekleştirilen çalışmalara hız verilmesi, 2020 ve 2021 yılında salgından ve doğal afetlerden etkilenen vatandaşlarımızın ve işverenlerin sigorta primi ödemelerinin ertelenmesi, borç yapılandırılmalarında kolaylığa gidilmesi ve 3 milyon vatandaşımızın bu yapılandırmalardan faydalanmasının sağlanması bu sürecin en az zayıyla atlatılmasında oldukça önemli bir yer tutmuştur.

Diğer yandan, salgın döneminde sağlık çalışanlarımızın fedakârlıklarını, çabalarını, ödedikleri bedelleri daha da anlamlı kılan ve destekleyen bir kesime de teşekkürlerimi sunmak istiyorum. Bakanlığınız çatısı altında görev yapan ve salgının daha da yayılarak telafisi imkânsız zararlara sebebiyet vermesinin önüne geçilmesinde büyük pay sahibi olan, sayıları 45 binin üzerinde olan iş sağlığı ve güvenliği uzmanlarımıza çalışmalarından dolayı da teşekkür ediyorum.

Geri ödemedeki tıbbi cihazların ve ilaçların sayısının artmasının vatandaşlarımız için çok önemli olduğu da muhakkaktır. Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığımızın geri ödemesi ilaçlar ve tıbbi cihazlar konusunda çalışmalar yaptığını, özellikle de yurt dışından temin edilen ilaç listesindeki ilaçlardan SGK tarafından temin edilenlerin sayısının artırılması yönünde çaba sarf ettiğini bilmekteyiz. Bu konuda gerçekleştirdiğiniz çalışmaları desteklediğimizi de ayrıca ifade etmek isterim.

Engelli, eski hükümlü vatandaşlarımızın meslek sahibi edilerek kendi işlerini kurmaları için Bakanlığınız tarafından yapılan desteklerin bundan sonra da artarak devam edeceğinden hiç şüphemiz yoktur. Asgari ücretlinin enflasyon karşısında ezilmemesini sağlayacak, emekçinin emeğini koruyacak çok ciddi bir çalışma sürdürdüğünüzü biliyorum. Bu sürecin vatandaşlarımızı memnun edecek şekilde nihayete ereceğine de yürekten inanıyorum.

Sayın Bakanım, sorumluluk alanınız, yükümlülükleriniz hem maddi hem manevi birçok zorlukla mücadele etmenizi gerektirmektedir, bunun farkındayız. Yusuf Has Hacıb Kutadgu Bilig’de der ki: “Ona hizmetine göre bol ihşanda bulunmalı; çıplak ise giydirmeli; aç ise doyurmalıdır.” Sorumluluklarınızın farkında olduğunuzu biliyoruz. Emegın hakkını koruyacağımıza inancımız tamdır. Ülkülerinize Türk tarihinin görkemli sayfalarından aldığınız feyz ve Türk milletinin sarsılmaz ilkelerine bağlı kalarak ilerleyeceğinize yürekten inanıyorum.

Bu duygu ve düşüncelerle heyetinizi saygıyla selamlıyor, Bakanlığımızın bütçesinin yüce Türk milletine hayırlı olmasını temenni ediyorum.

Saygılarımla.

OTURUM BAŞKANI ABDULLAH NEJAT KOÇER – Evet, teşekkür ediyorum Sayın Osmanağaoğlu.

Söz sırası Türkiye İşçi Partisinden Sayın Sera Kadıgil’de.

Buyurun Sayın Kadıgil.

Süreniz beş dakikadır.

SALİHA SERA KADIGİL SÜTLÜ (İstanbul) – Teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

Sayın Bakan, kıymetli bürokratlar; hepiniz hoş geldiniz.

Dünyanın çalışanlar için en kötü 10 ülkesinden 1’i olarak sıralanan, Avrupa’nın en düşük ve en yaygın asgari ücretine sahip, en yüksek 3’üncü işsizlik oranına sahip, 2 milyondan fazla çocuk işçiye sahip, açlık sınırının altında 7 milyon işçiye sahip ve emeklilikte yaşa takılan neredeyse 6 milyon insana sahip bir Bakanlığın Bakanı olarak karşımızdasınız. İş cinayetleri korkunç yüksek bir seviyede, işsizlere sosyal destek korkunç düşük bir seviyede, sendikal haklar yerlerde sürünüyor ve sosyal politikacı derslerinde sosyal, sendikal haklar anlatmış bir hoca olarak aynı zamanda şu anda karşımızdasınız.

Bir fotoğrafla başlamak istiyorum Sayın Hocam, Kıymetli Bakan. Bu arkadaşla tanışma fırsatınız olmadı, hiçbir zaman da olmayacak, ismi Hayri Burak Gül, 31 yaşında, dün vefat etti bir iş cinayetinde. Indomie fabrikası var Çerkezköy’de. Ben geçen ay burayı ziyaret ettim çünkü burada işçiler yüz gündür direniyordu, berbat çalışma koşullarına karşı direniyorlardı. Patronlar, buna karşı örgütlenen, sendikalı olmak isteyen işçileri sendikalı oldukları için işten attılar. Bu direnişin 73’üncü gününde dün içeride bir işçi öldü, kalp krizi geçirdi, içeride doktor yokmuş, ilk müdahalesi yapılamamış, bir saat sonra cansız bedenini hastaneye ulaştırmışlar. Şu anda da hâlâ bu direniş devam ediyor.

Buradan başlamak istedim çünkü bu rezil çalışma şartlarına karşı sesini çıkaran herkes ya da sendikalı olmak isteyen herkes geldiğimiz noktada kapının önüne konuyor artık, Sayın Bakan. Şimdi, Burak kardeşimiz ne ilk ne de son maktulü, artık, sistematik bir işçi katliamı yaşanıyor Türkiye Cumhuriyeti devletinde, bilmiyorum farkında mısınız?

Raporunuzda bir cümle geçiyor Sayın Bakan, çok canımı yaktı inanın, diyorsunuz ki “İş sağlığı ve iş güvenliği tüm dünyada çalışma hayatının en önemli meselelerinden biridir.” Bence de öyledir. Şöyle devam ediyorsunuz: “İş kazalarının yüzde 98’ini, meslek hastalıklarının yüzde 100’ünü önlemek mümkündür.” Geldiğimiz noktada, İşçi Sağlığı ve İş Güvenliği Meclisinin raporlarına bakıyorum, sadece 2020 yılında 2.427 insan ölmüş. Siz bir Bakansınız, mademki doğru önlemleri alarak bu iş cinayetlerini önlemek yüzde 98 oranında mümkün, soruyorum size Sayın Bakan, bu ülkede bir senede neden 2.500 işçi iş cinayetlerinde hayatını kaybetti?

Bakın, burada bir kitap var. Burada, soruyorum gerçekten, iş sağlığı ve güvenliğinden daha önemli bir şey artık ben görmüyorum çünkü bir toplu katliam hâlindeyiz ve ne yapıyor Bakanlık? Çalışma Bakanlığı bu iş cinayetlerini önlemek için, çalışanların canını korumak için ne yapıyor? Kitabınıza baktım, 100 sayfalık kitabın 20’sinde bunu anlatıyorsunuz aslında, iş sağlığı ve güvenliği için neler yaptığınızı anlatıyorsunuz. “Veri setleri hazırlamaktayız, konferans yapmaktayız, istişare toplantısı gerçekleştiriyoruz, mevzuatı güncelledik, yetmedi bir daha güncelledik, bir eğitim verdik, yetmedi bir eğitim daha verdik.” Ya, yapmadığınız bir şey var Sayın Bakan. Bu yaptığınız mevzuatların, bu verdiğiniz eğitimlerin uygulanıp uygulanmadığını denetleyen iş müfettişi yok, Bakanlığımızda iş

müfettişi yok. Bakın, ben sendika avukatlığı yapıyordum on sene önce bundan. On sene önce gelip Bakanlığınızla temas ettiğimizde 1 numaralı şikâyet buydu. “Yeterli seviyede personelimiz yok, iş müfettişimiz yok, yollayamıyoruz, denetim yaptırıyoruz.” diyordunuz. Aradan on sene geçti ya, ben milletvekili oldum ve hâlâ iş müfettişiniz yok. Bin iş müfettişiyle binlerce, yüz binlerce iş yerini nasıl denetleyeceksiniz?

İsterseniz burada 20 sayfa değil, 150 sayfa anlatın, bunu denetleyecek bir devlet memuru olmadıktan sonra, işçileri patronların insafına terk ettikten sonra bu ölümleri biz nasıl önleyeceğiz? Yani siz bu sunumunuzda bu cümleyi kurmasaydınız belki, inanın, bambaşka konulara da girip çıkmak istiyordum ama bu cümle benim çok canımı yaktı, yani hayatını kaybeden 2.427 insan adına benim canımı çok yaktı bu cümle Sayın Bakan ve buradan devam ediyorum yani bin civarında iş müfettişiyle gerçekten herhangi bir önlem alabileceğimizi düşünüyor muyuz? Bunlara bir bütçe istiyor muyuz? “Bize daha fazla bütçe verin kardeşim. Bu kadar işçi katlediliyor, iş yerlerine gidelim denetleyelim.” diyor musunuz? Hoca olduğunuz için bunları size soruyorum, yoksa daha bir yıllık Bakansınız, elbette yirmi yıllık sorumluluk tek başına sizin üstünüzde değil ama AKP’nin üzerinde. Bu ölen 2.400 insanın kanının tamamı AKP iktidarının üzerinde, bu insanların canının karşılığı.

Ve devam etmek istiyorum çünkü ölenler için kılınız kıpırdamıyor, hayatta kalmayı başaran çalışanlar da var, belki de süremiz bitti ama onlara değinmek istiyorum. Bu insanlar için mesela işsizlik fonlarından ödenekler dağıtıyorsunuz, işçilere 2 veriyorsunuz, işçilerin payından patronlara 4 veriyorsunuz. Bir sosyal hoca olarak, bu sizin içinizi sınıyor mu? Bunu merak ediyorum.

Genç istihdamıyla ilgili en son bir şey söyleyeceğim; gençler müjde var AKP’nin sunumunda size Çalışma Bakanlığından.

OTURUM BAŞKANI ABDULLAH NEJAT KOÇER (Gaziantep) – Sayın Kadıgil, lütfen tamamlar mısınız?

SALİHA SERA KADIGİL SÜTLÜ (İstanbul) – Otuz saniyede tamamlıyorum.

Bakın, sunumun 18’inci sayfasında, yirmi yıllık AKP iktidarının Çalışma Bakanlığı gençlere ne vadediyor biliyor musunuz? Genç işsizliğini önümüzdeki yıl yüzde 17’ye, ne eğitimde ne istihdamda olan gençleri de yüzde 20’ye düşürmeyi planlıyormuşsunuz. Gerçekten, Allah razı olsun. Eminim, bu ülkenin gençleri bu tutumunuzdan ötürü hepimize minnettardır diyorum ve işçiler için yarattığınız bu kâbus düzenin sebebini çok iyi biliyoruz çünkü bu iktidar patron iktidardır, elbette patronları korumak için elinden geleni yapacaktır ve tek başına bir Bakanlığın bunu değiştirme imkânı olmadığını da iyi biliyoruz.

Daha konuşurduk ama teşekkür ediyorum.

OTURUM BAŞKANI ABDULLAH NEJAT KOÇER (Gaziantep) – Evet, teşekkür ediyorum Sayın Kadıgil.

Sırada, Cumhuriyet Halk Partisinden Sayın Emine Gülizar Emecan var.

Sayın Emecan, buyurun lütfen.

Süreniz on dakika.

EMİNE GÜLİZAR EMECAN (İstanbul) – Sayın Bakan, değerli Bakanlık bürokratları, değerli milletvekili arkadaşlarım, değerli basın emekçilerimiz; öncelikle herkesi saygıyla selamlıyorum.

Sayın Bakan, yeni bir Bakansınız, hayırlı olsun öncelikle Bakanlığınız. Çok fazla ön konuşma yapmadan -açıkçası çok konuşacak konu var- ben direkt konuya girmek istiyorum. Çünkü Bakanlığınız bünyesinde çok ciddi ve çok büyük problemler, sorunlar var.

Türkiye'nin şu anda karşısında olduğu en önemli problemlerden bir tanesi, en önemlisi diyebileceğimiz tabii ki işsizlik. Şu anda Türkiye işsizlikle mücadele ediyor. Rakamlara baktığımız zaman, mesela, dünya ölçeğinde bir değerlendirme yapacak olursak OECD ülkelerinde genç işsizlik oranı yüzde 10,9'ken, Türkiye'de bu oran yüzde 26'yla bu sınırın 2 katını aşmış durumda. Şimdi, kayıtlı geniş tanımlı işsiz sayımıza baktığımız zaman Sayın Bakan, 8 milyona geldi işsiz sayımız ve nedense sizin kurumlarınız arasında da bu konuda bir tereddüt, bir karışıklık var. Mesela, kayıt dışı işsizlik sayısı İŞKUR'a göre 200 bin kişi artmış, TÜİK'e göre işsiz sayısındaki artış sadece 11 bin kişi yani TÜİK 189 bin işsizi görmemiş kayıtlarında. Sayıları bile doğru vermiyorsunuz artık, işsiz sayılarını.

Bu yaşanan işsizlik, maalesef ülkemizin bahsedilen büyümesiyle, büyüme rakamlarıyla da orantısız bir şekilde artmaya devam ediyor. Tabii, bu işsizliğin artmasında bir sürü etken var. Yanlış ekonomi yönetimleri... Mesela, kayıt dışı çalışma artıyor ülkemizde maalesef, yani sizin iktidarınızın açıklamalarına bakıldığında bütün ekonomik göstergeler çok iyiye gidiyor ama nasıl oluyorsa ekonominin uçtuğu, öyle ihracatın zirve yaptığı bu dönemde iş gücüne katılım oranına baktığımız zaman yüzde 51,2, istihdama katılım oranı yüzde 45 Sayın Bakan; çok düşük bir oran bu. Bunu nasıl açıklayacaksınız?

Kayıt dışı işsizliğe baktığımız zaman kayıt dışı çalışan işçi sayısı 9 milyon 194 bin kişiye yükselmiş. Türkiye'de sürekli istihdam kalitesi düşüyor ve emek sömürüsü gittikçe büyüyor Sayın Bakan. Sayın Kuşoğlu kayıt dışılığın bütçe açığına denk gelmesiyle ilgili konuyu detaylı bir şekilde anlattı. Bu konunun aslında çözülebilmesi o kadar da zor değil, yeter ki niyet edilsin ve üzerinde çalışılsın. Umarım ki siz yeni bir Bakan olarak bu konuya daha çok özen göstereceksinizdir.

Tabii, güvencesizlik de büyüyor. Sendikasızlaşma, Türkiye'de yoğun şekilde; mesela, sendikalaşabilen işçilerin oranı 12,4'le sınırlı kalmış. Şimdi, işçilerin yüzde 90'ının sendikası olduğu bir ülkede, bu kadar kayıt dışı işsizliğin olduğu bir ülkede yüzde 92'si toplu iş sözleşmesi kapsamında değil. Ayrıca yeni sendika üyelerinin dağılımında da büyük adaletsizlikler var ve iktidarın da bu sendikalaşmada baskılarının olduğunu görüyoruz, yandaş sendikalara üye olma konusundaki baskılarını görüyoruz. Rakamlara baktığımız zaman, 2013 ve 2020 arasında 916 binlik bir artış olmuş sendika üyeliğinde, bunun 500 bini HAK-İŞ'e kaydolmuş.

Şimdi, mesela, kadın emeğine değinmek istiyorum bu arada. Türkiye'de maalesef geniş tanımlı kadın işsizliği Ağustos 2021 itibarıyla yüzde 29,3 olmuş, bu da yaklaşık olarak her 3 kadından 1'inin işsiz olduğunu gösteriyor; bu çok, yüksek bir oran Sayın Bakan. Genç kadınların durumu hakikaten daha vahim, genç kadınlarda geniş tanımlı kadın işsizliği yüzde 55. Türkiye'nin adil bir toparlanma için istihdamda toplumsal cinsiyet eşitliğini önceleyen politikalar üretmesi gerekmekte, kadınların iş istihdamının kesinlikle desteklenmesi gerekmektedir. Kadınlar aynı işi yaptıkları hâlde erkeklerle aynı ücreti alamıyorlar, bu konuda da adaletsizlik var.

Sayın Bakan, 2012 yılında 6331 sayılı bir yasa çıkarıldı, İş Sağlığı ve Güvenliği Yasası ve iş kazalarıyla, iş sağlığı ve güvenliğiyle, meslek hastalıklarıyla mücadele edilmesiyle ilgili hakikaten o günlerde çok büyük bir umut dağıtıldı. Ben de o sektörden gelen birisiyim ve içinde yaşamış birisiyim. Evet, 2012'de mesela, iş cinayetlerine baktığımız zaman, o yıl bir düşüş var ama ondan sonra tekrar yükseliş olduğunu görüyoruz yani AKP'nin iktidar olduğu yıllarda en az 28.380 işçinin hayatını kaybettiğini görüyoruz, bu, çok yüksek bir rakam ve bu kanunla getirmiş olduğunuz iddiayla da hiçbir şekilde örtüşmüyor.

Bakın, iş sağlığı ve güvenliği uzmanları bu konuda Bakanlığınıza birçok başvuru yapılmasına rağmen hâlâ şirketlerden maaş almaya devam ediyorlar. Hangi özerkliğinden bahsediyorsunuz? İş sağlığı ve güvenliği uzmanları o şirketi ihbar edemiyor işini kaybetme endişesiyle. Ben biliyorum, içinden geliyorum bunun ve bu, sürekli Bakanlığınıza bildirilen bir şey. Bir sürü yeni çalışmalar yapıyorsunuz, biraz denetimleri artırdınız, yönetmelikler çıkarıyorsunuz ama bunların sahaya yansımaları hiçbir şekilde yok, eksikler hâlâ çok fazla ve çok geç kaldınız Sayın Bakan, yirmi yıl, yirmi yıldan bahsediyoruz, 2012’den itibaren de on bir yıldan bahsediyoruz. Ama bu süreçte Soma, Davutpaşa, OSTİM, Torunlar, Isparta, Düzce, Ermenek, Esenyurt, Erzurum, Samsun, Güllük, Elbistan, Şırnak, Dursunbey, Hendek, üçüncü havaalanı, Tuzla tersaneleri gibi birçok işçi katliamı da bu dönemde meydana geldi Sayın Bakan.

Emeklilerle ilgili de, 65 yaşa çıkarıldıktan sonra emekli olduğu hâlde çalışmak zorunda kalan, emekli olma hakkını sigortasız çalıştırıldığı için elde edemeyen, kazanamayan milyonlarca emekli var ve bu emeklilerin de maalesef yine her yıl iş cinayetlerinde hayatını kaybedenlerin yüzde 20-25’ini bu işçilerin oluşturması da vahim bir durum.

Sayın Bakan, bir konu daha var İstanbul iliyle ilgili, geri dönüşüm işçileriyle ilgili bir şey söylemek istiyorum. Ülkemizde ne yerel ne de merkezî yönetimlere tek kurşun masrafı olmadan kendi istihdamlarını sokaktan atık toplayarak sağlayan ülkemizdeki tek kesim, katı atık toplayan işçilerimiz. Şimdi, bunlarla ilgili İstanbul’da bir operasyon gerçekleştirdi Ağustos ayında İstanbul Valiliği, İstanbul’da atık toplayan emekçiler yoğun bir saldırıya maruz kaldı ve 3 atık işçisi de tutuklandı.

Şimdi, Sayın Bakan, her gün yüz binlerce liralık atık, ekonomiye dönüştürülüyor tüm dünyada, tüm dünyada bu dönüşümden faydalanılıyor, dünyada kaynaklar azalırken geri dönüşüm sistemi yeniden kaynak sağlamanın en ve ilk sacayağı olmuşken, bugün küresel iklim değişikliğinden, çevrecilikten bahsederken biz neden geri dönüşüm işçileriyle uğraşmıyoruz, Valilik neden uğraşmıyor? Burada büyük bir rant var ve bu rantla ilgili bir problem olduğunu da hepimiz biliyoruz, bu konuya özellikle dikkatinizi çekmek istiyorum, hakikaten iyi işler yapmak istiyorsanız Bakanlık döneminde, bu konuya da lütfen acilen el atın.

Kalan süremde, Sayın Bakan, yettiği kadar, bütçenizle ilgili ve Sayıştay raporlarıyla ilgili bir iki şeye değinmek istiyorum: Şimdi, 2020 kesin hesabını incelerken bir şey dikkatimi çekti, 2020 yılı genel bütçe başlangıç ödeneğinin üstüne 96,5 milyarlık bir yedek ödenek kullanımı var, bu da yasada bir hile yapılarak gerçekleştirildi. Sizin Bakanlığınızda da yedek ödenekten 24 milyar 136 milyon lira aktarılmış.

Şimdi, bu 24 milyar 136 milyon liranın 19 milyar 724 milyon lirası Strateji Geliştirme Başkanlığı tarafından kullanılmış sosyal güvenlik, sosyal yardım başlığı altında. Biraz incelediğimiz zaman şöyle bir şeyle karşılaştım: Mesela sözleşmeli personel harcaması başlangıç ödeneğinin yüzde 582,93’ü harcanmış, tüketime yönelik mal ve hizmet alımlarında yüksek oranda sapmalar var. Bunlar hep yedek ödenekten harcanan şeyler. Hizmet alımları tertibinde yedek ödenekten, mesela 48 milyon 385 bin TL aktarılmış başlangıç ödeneğine göre de yüzde 113 sapma.

Sayın Bakan, şimdi bir gerekçe var burada, deniyor ki gerekçede: “Daire başkanlığı talep etmiş ama Cumhurbaşkanlığı Strateji Bütçe Başkanlığı ödeneğe yansıtmamış bunları.”

Şimdi, bu şekilde birçok tertip olduğunu görüyoruz 2020 kesin hesabını incelediğimiz zaman. Mesela geçici personel tertibinde yüzde 70 sapma. Burada sanki Bakanlık, evet, istemiş, Strateji Bütçe Başkanlığı vermemiş. Muhtemelen Türkiye’nin bütçe yönetim sisteminde incelediğimiz zaman yedek ödenek aktarılan diğer Bakanlıklarda da belki böyle şeyler göreceğiz ama bu hakikaten Bakanlığın

harcamalarıyla ilgili büyük bir sıkıntı yaratıyor. Ben size şunu sormak istiyorum: 2022 bütçesini hazırlarken de bazı tertiplerle ilgili gelen taleplere Strateji ve Bütçe Başkanlığı, Cumhurbaşkanlığı eksik ödenek mi ayırdı?

OTURUM BAŞKANI ABDULLAH NEJAT KOÇER – Sayın Emecan lütfen tamamlar mısınız?

EMİNE GÜLİZAR EMECAN (İstanbul) – Bunu bizimle paylaşabilirseniz sevinirim.

Son olarak, vallaha, Sosyal Güvenlik Kurumu ve Bakanlığın Sayıştay raporlarında çok ciddi bulgular var. Bunlarla ilgili bir çalışma yapıyor musunuz? Ne yapacaksınız? Yani vaktim kalmadığı için bunlara giremiyorum. Mesela, Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanlığında çeşitli sosyal yardım ödemelerinin terkinin işlemlerinde hatalı uygulamalar yapılıyor. 18 yaşını tamamlamış ve gerekli şartları taşımayan bazı gençler için sosyal ve ekonomik destek ödemesi yapılıyor. Bunlar ciddi usulsüzlükler.

OTURUM BAŞKANI ABDULLAH NEJAT KOÇER – Teşekkür ediyorum Sayın Emecan.

EMİNE GÜLİZAR EMECAN (İstanbul) – Daha çokları var. Bunların incelenmesi ve aslında hesabının da verilmesi gerekiyor. Aslında her zaman söylediğimiz şey de bir kesin hesap komisyonunun kurulmasının acil olduğu; işte bunların konuşulması için.

Ben Bakanlığımızın bütçesinin yine de bu kadar eksik koşullarda hayırlı olmasını diliyorum.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Teşekkür ediyorum Sayın Emecan.

Şimdi, sırada, İYİ Parti Grubundan Şenol Hanım.

Buyurun lütfen, süreniz beş dakikadır.

ŞENOL SUNAT (Ankara) – Evet, Sayın Bakan ve çok değerli bürokratlar...

Sayın Bakan hayırlı olsun göreviniz.

Evet, asgari ücret sınırlı bir çalışan kesimi değil, milyonları ilgilendiren ortalama ücret hâline gelmiş bir durum maalesef. Kalifiye üniversite mezunlarının artık asgari ücretle işe başladığı düşünülürse artık ortalama ücret hâline gelmiş. Türkiye, Avrupa Birliği ülkeleri arasında en düşük asgari ücrete sahip ülke ve aynı zamanda asgari ücretle çalışanların oranının en yüksek olduğu ülke. Türkiye’de asgari ücret civarında -yüzde 10 altı veya yüzde 10 üstü olmak üzere- çalışan oranı yüzde 57, Avrupa Birliği ortalamasına bakıldığında bu yüzde 9, en kötü durumda olan Romanya ve Macaristan’da bile yüzde 20 civarlarında.

Evet, bizim işçimiz, çalışmamız açlık sınırının altında yaşıyor; yarısından fazlası, biraz önce de ifade ettiğim gibi. Dolar yükseliyor, enflasyon artıyor ve verilen maaşlar, maalesef, eriyip gidiyor. Bu süreçte, Türkiye’de yoksulluk ve açlığı konuşuyoruz hiç durmadan. Partili Cumhurbaşkanlığı sistemi yoksulluk üretiyor. Her şeye müdahale, hukuksuzluk, otoriterleşen ve denetlenemeyen iktidar ve bürokrasideki liyakatsizlikler göz önüne alındığında hepsi bir arada milletin ekmeğini çalıyor, emeğini ve geleceğini çalıyor Sayın Bakan. Yoksulluk o kadar arttı ki yoksulluğu bitirmek yerine yoksulluğu yönetmek gibi bir görev artık ortaya çıktı ve nüfusun yüzde 35’i sosyal yardım alıyor, bu da basına yansdığı kadar.

Sizin kitapçığımızda baktım, çalışma çağındaki nüfusu yaklaşık 64 milyon göstermişsiniz; işgücü katılım isteği de 33 milyon 500 bin, istihdam edilenler de 29 milyon 481 bin kişi ki bunda mevsimsel çalışma elenmemiş yani mevsimsel çalışanlar da var.

Şimdi, 64 milyonluk genç bir nüfusta 33 milyonluk iş gücüne katılım oranı çok az bir oran. Bunun sebeplerini zaten biliyoruz, zaman zaman da kürsülerden dile getiriyoruz. Artık çalışmaktan ümidini kesip başvurmayanların büyük bir çoğunluk teşkil ettiği, milyonları teşkil ettiği göz önüne alındığında... Bu, mevsimsel çalışmaları da içine aldığı için istihdam oranını tam anlayamadım, bulamadım kitapçığımızda.

Evet, tüm ücretli çalışanların yüzde 17'si, yaklaşık 3,3 milyon çalışan, asgari ücreti bile elde edemiyor. Emeklilerin durumu çok kötü. TÜİK, enflasyonu doğru vermiyor bildiğiniz gibi, ona göre emekli maaşları belirleniyor. SSK ve BAĞ-KUR emeklilerinin gelirleri, bu enflasyon oranlarında hesaplandığında nasıl geçineceklerini sormak istiyorum. Bu kesimin derdi yoksulluk, işsizlik, hayat pahalılığı ve derinleşerek, artarak gidiyor. Halkın neredeyse yüzde 80'i temel ihtiyaçlarını karşılamakta zorlanıyor.

Sayın Bakan, çalışma çağına olanların 84 milyon nüfusa, toplam nüfusa oranı çok yüksek ülkemizde. Yani bildiğiniz gibi Sosyal Güvenlik Kurumu çalışanların katkılarıyla ayakta durur. Bu rakam ne kadar şu anda bilemiyorum, size soruyorum: Türkiye'de her bir emekliye kaç çalışan düşüyor, diğer ülkelerde bu durum nedir? Bu, sürdürülebilir mi Sayın Bakan?

Yine, aktif iş gücü programlarınızdan bahsettiniz ve zaten konuşmanızda kitapçıkla ilgili çok az cümle duyduk. Aktif iş gücü sizin ana, asli göreviniz değil -ara eleman meselesi bahsettiğiniz gibi, daha çok eğitim sistemiyle alakalı- Sanayi Bakanlığı ve hatta sizinle ortaklaşa değerlendirilebilecek bir konu. Sanayicilerin talep ettiği nitelikli iş gücü konusu, Bakanlığınızla birlikte birçok bakanlığı ilgilendiren bir konu, en az on dakika ona yer verdimiz. Keşke, Sosyal Güvenlik Kurumuyla ilgili bu 39 milyara yakın açığın nasıl kapanacağını, SSK'nin ödeme yapmadığı ilaçlardan bahsetmenizi, Sağlık Bakanlığıyla bunları karara nasıl bağlayacağımızı...

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Sayın Sunat, teşekkür ediyorum.

ŞENOL SUNAT (Ankara) – Bitiriyorum, bitiriyorum.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Son cümlelerinizi alayım lütfen.

ŞENOL SUNAT (Ankara) – SMA hastalarının ilaçlarının nasıl Sosyal Güvenlik Kurumu tarafından ödeneceğini, o çocuklarımızın ölüme mahkûm edilmemesi gerektiğini, EYT'lileri ve 3600'ü nasıl netleştireceğinizi duymak isterdik.

Teşekkür ediyorum, hayırlı olsun bu bütçe.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Teşekkür ediyorum, sağ olun.

Değerli arkadaşlar, şimdi de Komisyon üyemiz Sayın Süleyman Girgin'e söz veriyorum.

Süreniz on dakikadır Sayın Girgin.

SÜLEYMAN GİRGİN (Muğla) – Teşekkürler Sayın Başkan.

Değerli milletvekilleri, Sayın Bakan, değerli bürokratlar, basınımızın değerli temsilcileri; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Sayın Bakan, sayın milletvekilleri; işçilerin gözü, önümüzdeki ay yapılacak asgari ücret görüşmelerinde. Zamanında Genel Başkanımızın asgari ücret için çay-simit hesabı vardı, madem siz kullandınız bu hesabı, bugüne uyarlayalım. Şu elimde görmüş olduğunuz simit 3 lira, bir bardak çay da 2,5 lira. 5 kişilik aileyi bir ay boyunca hesap ettiğimizde toplam tutar 2.475 lira yapıyor yani asgari ücretten geriye sadece 350 lira kalıyor. Asgari ücretli bu parayla kirasını mı ödeyecek, yakacak

masrafını mı çıkaracak, çocukların okul masrafını mı çıkaracak, elektrik ve su parasını mı ödeyecek? Çay-simit hesabı yaparak iktidara geldiniz, şimdi bu hesabın altında eziliyorsunuz. Zalim yönetiminiz, işçiye bir bardak çay ile bir simidi çok görüyor.

Kömür deseniz, bir aylık alın teri bir ton kömür etmiyor; bir ton kömür 3.200 lira, asgari ücret 2.825 lira. Kara kış kapıda ancak asgari ücretli ısırırsa aç kalacak, aç kalmazsa donacak; bu mu sizin pik yapan ekonominiz?

Değerli milletvekilleri, bu ülkedeki insanların en zengin yüzde 10'unun ortalama geliri, en yoksul yüzde 10'unun ortalama gelirinin 15 katı; makas günden güne açılıyor. TÜRK-İŞ'in fiyat araştırmalarına göre emekli, dul ve yetimlerimiz ile çalışan işçilerimizin yüzde 70'i açlık sınırının altında, yaklaşık yüzde 25'i ise yoksulluk sınırının altında aylık gelir veya ücret almaktadır. Burası yoksul bir ülke olsa, kaynak kıtlığı olsa bazı şeylere tercih değil, zorunluluk diyebiliriz ama bütçede sadece faize giden paralarla, sadece hazine garantili ihalelerle peşkeş çekilen kaynaklarla, buharlaşan 128 milyar dolarla, geçinemeyen milyonların ekmeğini bir parça büyütecek düzenlemeler yapabiliirdiniz, yapmadınız.

Örnek mi? Asgari ücretin vergi dışı bırakılması konusu. Mevcut duruma bakalım; ülkemiz tam bir asgari ücretliler toplumu. Yunanistan ve Çekya'da asgari ücret civarında çalışanların oranı yüzde 4, bizde ise yüzde 57; bu oran Avrupa Birliği ortalamasının 6,5 katından fazla. O nedenle, ülkemizde asgari ücret, milyonları ilgilendiren ortalama ücret hâline geldi. Pandeminin başından beri, "Hiç olmazsa pandemi boyunca asgari ücretten yapılan 751 liralık kesintiler toplamını devlet karşılasın; asgari ücretliye verilen bu para bakkala, kasaba, terziye gelir olur, emeğiyle geçinenler bir nebze rahatlar." dedik, "Buna kaynak yok." diyerek bu Komisyonda verdiğimiz önergeleri reddettiniz. Madem kaynak yok, hazine garantili ihalelerle yılda 4,5 milyar dolar, bugünün kuruyla 44 milyar liraya neden kefil oluyorsunuz? Madem kaynak yok "vergi harcaması" adı altında büyük şirketlerin borcunu niye siliyorsunuz? Madem kaynak yok, para transferlerinde yüzde 30 vergi alacağımız vergi cennetlerinin listesini neden açıklamıyorsunuz? Nedeni çok açık. Her ne kadar Sayın Bakan sunumunda emek övgüsü yapmışsa da iktidarınız, faizci sermaye ve rant sahiplerinin iktidardır.

Değerli milletvekilleri, emeğiyle geçinen milyonların hangi dertlerinden bahsedelim? İşsizlik mi? Geniş tanımlı işsizlik 8 milyon. İş cinayetleri mi? Her yıl en az 2 bin kişi iş cinayetlerinde ölüyor. Kayıt dışılık mı? Yüzde 32, TÜİK'e göre o da. Çocuk işçilik mi? TÜİK verilerine göre bile çocukların yüzde 16'sı çalışıyor. Sendikasılaştırma baskısı mı? Sayın Bakan sunumunda sendikaların önemini belirtti ama herhâlde başka bir ülkeyi kastediyor diye düşündük çünkü biz hemen hemen her gün sendikalı olduğu için işten atılan işçilerin haberlerini okuyoruz, ziyaretlerine gidiyoruz, çılgınlıklarını çığa dönüştürmeye çalışıyoruz sizler duyarsınız diye. Türkiye'de 15,5 milyon işçinin yüzde 14'ü sendikalı. Toplu sözleşme yapabilen oran ise 7,8. Grev yasakları mı? AKP döneminde 17 grev bahanelerle yasaklandı. "Olağanüstü hâli biz bunun için kullanıyoruz." diye övündünüz hatta. Mobing mi? Hedef baskısından dolayı ne yazık ki intihar eden bankacılara şahit olduk. EYT'liler mi? 5 milyona yakın EYT'li, mezarda emekli olmamak için mücadele ediyor. Asgari ücretin altında mahkûm edilen emekliler mi? "Ama'sız, 'fakat'sız" sözüne rağmen yalancı kadroya mahkûm edilen taşeron işçiler mi? Nereye elimizi atsak çalışma yaşamı tel tel dökülüyor.

Değerli milletvekilleri, ülkemizde emek sömürsünün en acı yüzü iş cinayetleri. 2012'de çıkarılan 6331 sayılı Yasa'yla iş kazaları ve meslek hastalıklarının azalacağı beklentisi vardı, hiç de öyle olmadı. Neden? Birçok neden var. Sadece birini söyleyeyim: İş güvenliği uzmanlığını taşeronlaştırdınız. Şirketi denetleyecek kişinin maaşını şirket ödüyor. Bu durumda sağlıklı denetim olur mu?

Rakamlara bakalım. İşçi Sağlığı ve İş Güvenliği Meclisinin 3 Kasım 2021 tarihinde yayınladığı verilere göre AKP iktidarı döneminde 28.380 işçi iş cinayetlerinde hayatını kaybetti. Daha dün Bursa'da bir krom madeninde 34 yaşında gencecik bir madencimiz yaşamını yitirdi. Artık bazı ilçeler iş cinayetleriyle anılır hâle geldi. Soma, Ermenek, Kozlu deyince artık herkesin yüreği titriyor.

Değerli milletvekilleri, 1999 ve 2008'de sosyal güvenlik sistemimizde reform diye sunulan düzenlemelerle sosyal sigorta sistemimiz, yoksul üreten bir yapıya dönüştürülmüştür. Nitekim 1999'dan önceki mevzuat devam ediyor olsaydı bugünkü asgari ücret üzerinden bağlanacak en düşük aylığın tutarı 2.147 lira olacakken 1999'da kabul edilen düzenlemeyle 1.252 liraya, 2008'de yapılan düzenlemeyle de 1.073 liraya düşürülmüştür. En düşük emekli aylığı asgari ücretten az olmamalı. İntibak yasası derhâl çıkarılmalı ve emeklilerden alınmakta olan muayene ücretleri ile reçete bedeli ve ilaç katılım payları kaldırılmalıdır.

Sayın Bakan, sosyal devletin öneminden bahsettiniz. Bir sosyal devlette işçiler, emekçiler, işsizler, emekliler, küçük esnaf, çiftçiler, dar gelirliler yani halkın çok büyük bir çoğunluğu "Geçinemiyoruz." diye çığlık atar mı? Bir sosyal devlette Çalışma Bakanı işçilerin kıdem tazminatının kaldırılmasına ilişkin düzenlemelere hiçbir zaman karşı çıkmayıp hatta destek verir mi? Hukuka uygun olmayan grev ertelemelerini sahiplenir mi? İşverenlerin sosyal sigorta güvenlik prim borçlarının cezalarını defalarca affedip işçinin askerlik, doğum sonrasında kullandığı ücretsiz izin sürelerindeki borçlanmalarının ödeme sürelerini yirmi dört aydan bir aya düşürür mü? Bir sosyal devlette Çalışma Bakanı hiçbir çocuğun yatağa aç girmemesi için derhâl uygulanması gereken aile sigortası yasasına karşı çıkar mı? 696 sayılı KHK'yle kadroya alınmayan taşeron işçilerini ve ateşle savaşıyor orman işçilerini derhâl kadroya geçirecek düzenlemeler yapmaz mı? İşçi ücretlerini düşürmek için işçinin emeğini sömürmek amacıyla kamuda 4 değişik türde farklı özlük hakları, farklı ücretlerle personel istihdam edilmesine karşı çıkmaz mı? Eşit işe eşit ücreti savunmaz mı? "4/C'lileri 4/B'ye geçiriyoruz." deyip çakma 4/B kadrosunun oluşturulmasına, böylece 4/C'lilerin haklarının yenmesine karşı çıkmaz mı? Bir sosyal devlette Çalışma Bakanı pandemi bahanesiyle kod 29'la işten atılmalara sessiz kalır mı?

Değerli milletvekilleri, bir sürü rakam konuşuyoruz, bir sürü programdan bahsediyoruz ancak bütün bu teknik tartışmalar, afili hedefler ucube tek adam rejiminin sınıfsal gaddarlığını örten bir tür işlevini görmekte. Tek adam rejimi işçi sınıfına, emeğiyle geçinen herkese yönelik bir sınıfsal gaddarlık rejimidir. Açığa çıkan gerçek şudur: İktidar, yardım edilmiş yoksullar istiyor. Biz ise yoksulluğu ortadan kaldırmaya çalışıyoruz. Yardım edilmiş yoksullar olacak ki sosyal politikalar siyasi rant devşirmenin aracı olacak, yardım edilmiş yoksullar olacak ki uluslararası tekelere ucuzdan da ucuz emek gücümüz pazarlanacak ama inanıyoruz ki bu cendere kırılacak. Bu rejimin yarattığı tahribattan en çok zarar gören, üç kuruş için emeği sömürülen milyonların mücadelesi, sizin gaddarlığınızı alt edecektir ve çok değil, ilk seçimde işçi sınıfı, tek adam rejimini demokratik yollarla tarihin tozlu raflarına havale edecektir.

Teşekkür ediyorum Başkanım.

ÖMER FETHİ GÜRER (Niğde) – Bravo Başkanım, çok güzel konuştun.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Teşekkür ediyorum.

Şimdi sırada İYİ Partiden Sayın Ayhan Erel var.

Sayın Erel, süreniz beş dakikadır, buyurun lütfen.

AYHAN EREL (Aksaray) – Teşekkürler.

Sayın Başkanım, Sayın Bakanım, değerli bürokratlar, kıymetli milletvekilleri; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Sayın Bakanımıza ve kadrosuna başarılar diliyorum. İnşallah dağ gibi yığılan sorunların üstesinden gelebilecek zamanı, enerjisi ve sinerjisi bulabilirler.

Toplumun her kesiminden bütçe görüşmeleri sırasında milletin vekili olarak bize talepler geliyor. Biz bu talepleri size aktarmakla görevliyiz, rica makamıyız; icra makamı sizsiniz, inşallah bunları icraata geçirirsiniz. Mesela, çıraklık ve mesleki liselerde okurken staj dönemi çalışmalarında verilen sigorta numaralarının emekli olurken sigorta başlangıcı olarak sayılmamasından dolayı yaşanan mağduriyet var, bu mağduriyetin giderilmesi isteniliyor. Toplumun gündeminde olan EYT'yle ilgili çalışmalarını duyuyoruz, inşallah bunlar sadece sözde kalmaz, eyleme geçer. Bazılarının dediği gibi, vatandaş emekli olup -çift maaş almanın ötesinde, aldıkları ücret zaten yeterli değil- emekli maaşının yanında çalışarak da bir gelir elde edip hayat standartlarını yükseltme sevdasında yoksa gidip Alanya'da veya Zigana Dağı'nda tatil yapma sevdaları yok. Günümüzde 1.500 lira emekli maaşı alan 800 bin civarında vatandaşımız var; gerçekten bu rakam günün şartlarına göre... Ben sıfatlandıramıyorum, bir toplum mühendisi olarak siz sıfatlandırın Sayın Bakanım. Emekli maaşları ile asgari ücretin artışıyla vatandaşın temel ihtiyaç maddelerinde meydana gelen artışlar dikkate alınırsa emekliler ve asgari ücretle geçinen insanlarımız belki bir nefes alabilirler. 1.500 lira emekli maaşı alan bir insana tatildeki enflasyonu veya pinpon topundaki enflasyonu dikkate alarak maaş artışı getirmeyi onlara yapılan bir haksızlık olarak değerlendirmektedirim.

Yine, günümüzde engelli maaşları maalesef engellilerin ihtiyaçlarını giderecek miktarda değil; buraya da bir çözüm getirilmesi gerekiyor.

Yine, toplumda ayrıcalığa ve toplumsal küskünlüğe, devlete olan gönül bağının zayıflamasına neden olan bir hadise var: Şehit aileleri ve gazilerimiz var, bunların maaşları arasında da farklılık var. Bu vatan için, millet için, bayrak için canını feda eden, kanını sebil eden insanlar arasında böyle bir ayrımın yapılması bu insanlarımızı üzmektedir. Bunlara da tek bir standart şeklinde maaş bağlanması, problemi çözecektir diye düşünüyoruz.

Yine, toplumsal bir ayrışmaya sebep olan, 2000 öncesi emekli olanlara tanınan intibak yasasıyla ilgili bir sıkıntı var ve 2000'den önce emekli olanlar aynı hizmet süresi içinde farklı maaş alırken ondan sonra emekli olanlar maalesef az maaş alıyor. Yapılan bir düzenlemeyle, sanırım 360 lira civarında bir fark alacaklar; bu da Türkiye Cumhuriyeti devleti için çok bir rakam değil diye düşünüyoruz.

Yine, genel sağlık sigortası mağdurları var; sosyal güvenliği olmayanların genel sağlık sigortası borcu çıkarılıyor. Şu anda veriler ne derece doğru bilmiyorum ama bize ulaşan bilgilerde 6 milyon vatandaşın genel sağlık sigorta borcu var, ödeyemiyorlar. Ödemiş olsalar zaten sağlık sigortası kapsamında bulunurlar. Bu borçlar birikiyor, borçlar yapılandırılıyor ama ödeme gücü olmadığı için ödeyemiyor. Sosyal bir devlet olan Türkiye Cumhuriyeti devletinin de bu borcu silmesinin bence müteahhitlere sağlanan haklar yanında çok da büyük kaybı olmayacağı kanaatindeyim.

Yine, kapsam dışı bırakılan taşeron işçiler var. Aynı yerde çalışıyor arkadaşlar; birisi mutfakta yemek yapıyor, diğeri dışarıyı süpürüyor. Dışarıyı süpüren arkadaş kadroya alındığı hâlde yemek yapan arkadaş yüzde 30, yüzde 70 kriteriyle kadroya alınmıyor. Bu da genel olarak çalışma huzurunu, barışını bozuyor. Biz, sizin geçmiş siyasi hikâyenizi biliyoruz, bir dönem aynı atmosferde siyaset yaptık. Doğruluğunuz, dürüstlüğünüz, devlete olan sadakatınız ve milletin içinden gelen -tabiri caizse- bir toplum mühendisi olarak bu sorunları bildiğinizin farkındayız. Devletin imkânları da sınırlı ama bunlar hakikaten vatandaşın feryat figanı, siyasetin üstünde bir problem. Biz bunu siyaset malzeme yapma ötesinde bu sorunların çözülmesinin Türkiye'de toplumsal barışı, huzuru sağlayacağı inancındayız.

Ben bir kez daha başarılar diliyorum.

Allah hayırlı uğurlu eylesin.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Çok teşekkür ediyorum.

Arkadaşlarımızın kendilerini hazırlaması anlamında bir sıralama okuyayım isterseniz.

Semra Hanım, hazır mısınız? Sözü ilk size vereyim.

HDP Grubundan Semra Güzel Hanım’la başlayalım, sonra CHP’den Sayın Ömer Fethi Gürer’le devam edelim, üçüncü sırada İYİ Partiden Fahrettin Yokuş, dördüncü sırada yine CHP’den Kani Beko, beşinci sıraya Erol Bey, siz söz istediniz, sizi yazalım, sonra da yine CHP’den Burhanettin Bulut’a söz verelim.

Semra Hanım, sizinle başlayalım.

Buyurun lütfen, süreniz beş dakikadır.

SEMRA GÜZEL (Diyarbakır) – Teşekkürler Sayın Başkan.

Tüm katılımcıları da selamlıyorum.

Evet, salgının, sermayenin ve AKP iktidarının çıkarlarını korumaya dönük politikalarıyla yönlendirilmesinin en ağır toplumsal sonuçlarını yaşadığımız bir süreçten geçiyoruz. Ve bu süreçte yine en fazla emekçiler, çalışanlar etkilendi ve etkilenmeye de devam ediyor. İktidar kamu kaynaklarını dezavantajlı kesimlerin yerine bir grup yandaşa dağıtma konusundaki tutumuna salgın sürecinde de devam etti.

Bu bütçede de yine kadınların, işsizlerin, ölümü gösterip sıtmaya razı ettiğiniz işçilerin, emekçilerin, emeklilerin ve emeklilikte yaşa takılanların talepleri yok. Bakanlığın bütçesinde maalesef ki vergi adaletsizliğine, artan işsizliğe, torpile, kayırmaya, sendikal hak ve özgürlüklere yönelik saldırılara karşı bir çözüm göremedik. Bakanlık her ne kadar bu konuda özel bir çalışma yapma ve bütçe ayırma gereksinimi duymasa da bu sorunlardan doğrudan ve en çok etkilenenler kadınlar oldu. DİSK-AR’ın Temmuz 2021 verilerine göre 2014 ila 2021 yılları arasında kadın iş gücü oranı erkek iş gücünün yarısı kadar ve kadınlar iş bulduklarındaysa sadece kadın oldukları için yaşadıkları sorunların haddi hesabı da yok. Kadınların yüzde 25’i asgari ücret altında çalışıyor ve özel sektörde de her 4 kadından 3’ü ise asgari ücret civarında ücret alıyor.

Bizler, HDP Kadın Meclisi olarak “Kadın Yoksulluğuna Hayır” kampanyası başlatmıştık ve emekçi kadınlarla bir araya geldik. Yazın 44 derece sıcaklıkta tarlalarda çalışan kadınlara günlük 50 TL veriliyordu ve üstelik sabah beşten akşam yedi ve sekize kadar tarlada mesaiye devam ederken bir de eve gidince temizlik, çamaşır, yemek, bakım hizmeti derken yirmi dört saate yayılan bir emek sömürüsü söz konusu.

Mevsimlik tarım işçilerinin sigortalı çalışmak ve çalışma haklarından yararlanmak gibi istekleri en yakıcı talepleri olmaya devam ediyor. Mevsimlik emekçilerin aldığı ücret tarla sahibinin belirlediği bir fiyatla değil, devletin tavan fiyatını koyduğu bir sistemle ücretlendirilmeli. Bu ücret eşitliklessnesslerinin yanı sıra kadınlar iş yerlerinde de erkekler tarafından mobbinge maruz kalıyor ve sadece cinsiyeti yüzünden ayrımcılığa maruz kalıyorlar. İş yerlerinde fiziksel, sözlü cinsel taciz almış başını gidiyor maalesef.

Sizler her ne kadar “Kod 29 mağduriyetini çözdük.” diye müjde verir gibi duyursanız da ve “Kod 29’u çıkardık.” deseniz de aslında aynı içerikte 42 ila 50 no.lu 9 koda böldünüz ve aynı hukuksuzluk devam ediyor ve bu kodlarla işçiler, özellikle de kadınlar hâlâ mağdur ediliyor. Öyle ki kadınların

iş yerinde tacize ses çıkarmalarına da bir engel hâline geliyor. Biz, “Kod 29” diyeceğiz yine çünkü yine hâlâ aynı uygulamayla devam ediyor. Kod 29’la işten çıkan kadınlar ahlaksızlıkla suçlanıyor ve ailelerinden, çevrelerinden baskı görüyorlar ve bir daha iş bulamaz hâle geliyorlar.

Sayın Bakan, bir diğer can yakan sorunumuz ise maalesef ki iş güvenliği. AKP iktidarı dönemi içerisinde en az 28.380 emekçi işinin başındayken yaşamını yitirdi. 2021 yılının ilk on ayında en az 1.847 kişi çalışırken hayattan koşturdu ve bu durum artık bir iş cinayeti rejimi hâline dönüşmüş durumda. Türkiye’de alınmayan önlemler, sağlıklı yapılmayan denetimler ve sürekli patronların çıkarlarını gözetken politikalar yüzünden bu durum her geçen gün ağırlaşıyor.

Yine, Türkiye’de her yıl 120 bin ila 360 bin kişi arasında meslek hastalığına yakalanıyor. İktidara gelir gelmez çıkardığınız aslında 4857 sayılı İş Kanunu’yla taşeron çalıştırma başta olmak üzere, esnek ve güvencesiz çalıştırma yasal hâle getirilmiş durumda. Kiralık işçilik ve özel istihdam bürolarıyla bütün işlerde güvence ortadan kalkmış durumda. Geline nokta, Türkiye sermaye için bir cennet hâline gelmiş, emek sürekli ucuzlaştırılmıştır. Göçmen emeği, kadın emeği, genç emeği, dezavantajlı grupların emeği hiçbir güvence verilmeden, en ucuz şekilde sermayenin zenginleşmesi için kullanılmakta. Emek kesimi çalışma yaşamındaki bu emek sömürüsüne, hak ihlallerine, özlük haklarına ilişkin taleplerini özellikle de toplu iş sözleşmesi dönemindeki grev haklarını kullanarak dile getirmek istiyorlar.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Son cümlelerinizi alalım.

SEMRA GÜZEL (Diyarbakır) – Toplu iş sözleşmesi dönemlerinde emekçilerin reel kayıplarını karşılamayan, büyümeden pay vermeyen politikalara karşı emekçilerin taleplerini dile getirebilmelerinin yolları açılmalı ve grev hakkı yasal güvence altına alınmalıdır.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Teşekkür ediyorum.

Şimdi, Cumhuriyet Halk Partisinden Sayın Ömer Fethi Gürer’e söz veriyorum.

Buyurun Sayın Gürer.

ÖMER FETHİ GÜRER (Niğde) – Teşekkürler Sayın Başkan.

Sayın Bakan, AKP iktidarı, taşeron işçilere söz verdiği hâlde binlerce taşeron işçiye kadro verilmedi. “Yüzde 70 hizmet alım sözleşmesi” diye bir uygulama türetilip kamuda kiralık araç şoförleri, hastane bilgi işlemcileri, görüntüleme merkez çalışanları, çağrı merkezi çalışanları, yemekhane, sosyal tesis çalışanları, müşavirlik ihalesiyle çalışanlara kadro verilmedi. 4 Aralık tarihinde çalışır olma şartı getirilip, taşeron firması sözleşmesi bir gün önce biten, kadro alamadı. Belediyelerle iş yapan taşeron işçiler de belediye şirketine alındı, özlük hakları sınırlı tutuldu; belediye kadrosuna alınmadı. Kamu iktisadi teşebbüslerinde binlerce işçi hâlen taşeron firma çalışanıdır, tümüne derhâl kadro hakkı verilmelidir. Karayollarında 14 bin, PTT’de 17 bin işçi taşeronda kaldı. Yemekhanede taşeron firma “Kaşık, çatal, tencere, fırın aldı.” diye işçinin kadro dışı bırakılmasına nasıl göz yumulabilir? Karayollarında, kış, yaz, en zor şartlarda görev yapan emekçilere kamyon, kepçe alımıyla nasıl kadro verilmez? Millî park çalışanı dahi taşeron çalışanda kaldı. Bu emekçilerin kadro dışı kalmasını vicdan kabul eder mi? Hava Yolları, Demiryolları, Tarım, Orman, Millî Eğitimde nasıl taşeron işçi devamı görmezden gelinir? Yüzde 70 hizmet alım sözleşmesi taşeron işçiler için ayırım ve ceza gibi uygulandı. Karayolları taşeron işçileri sürekli iki veya üç ay maaşlarını geç almaktadır. KİT’ler için Cumhurbaşkanı kararname yayımlıyor. Ancak KİT’lerde taşeron işçilere hâlen kadro verilmedi.

696 sayılı Kararname’yle işçilere tayin hakkı da verilmiyor, hatta zorunlu emeklilik getiriyoruz. Sürekli asgari ücretle çalışıp “Kadro aldım.” diye sevinen, üç yılda işsiz kalan işçi 2 bin lira altı emekli maaşıyla nasıl geçinecek? Tüm iş yerlerinde tüm taşeron firmada kalanlara kadro verilip eşit işe eşit

ücret ödenmelidir. Daimî değil, tüm çalışanlar sürekli kadroya alınmalıdır. “Toplum yararı projesi” adıyla proje çalışanı olarak görevlendirilenlere çalıştığı kurumda mutlaka kadrolu iş verilmelidir. Millî Eğitimde on ay çalıştırılıp iki ay işsiz kalan 32 bin çalışan, sürekli işçi kadrosuna alınmalıdır. Çırak ve stajyerlerin işe başladığı gün yaşlılık sigortası başlamalıdır. Emeklilikte yaşa takılanların mağduriyeti ise mutlaka giderilmelidir, gasbedilen hakları geri verilmelidir. EYT’liler, gün ve prim tamam olsa da yaş nedeniyle emekli olamadığından karı koca işsiz ise aile açlığa mahkûm olmaktadır. İşsiz kalan, emeklilikte yaşa takılan sosyal güvenlikle dahi yararlanamamaktadır. Suriyelilere tanınan hak, ülkemizde sigortasını, primini ödemiş EYT’lilere bu anlamda tanınmamaktadır. Emeklilerin intibak düzenlemesiyle ilgili vermiş olduğum kanun teklifi AKP oylarıyla Mecliste reddedildi ancak emekliler açlık sınırının altında ücret almaktadır, mutlaka intibak düzenlemesi yapılmalı ve emeklilerin maaşları artırılmalıdır. Üniversiteli işçilerin özlük haklarıyla ilgili söz verildiği hâlde düzenleme yapılmamıştır, memur kadrosuna alınmaları için çalışma gerçekleştirilmelidir. Kadınların sosyal güvenlik öncesi annelik süreci, erkeklerin askerlik borçlanmasındaki gibi emekliliğe sayılma hakkı tanınmalıdır. Geçici işçilik bitirilmeli, belediye ve il özel idarede altı ay çalışıp altı ay işsiz bırakılanlar sürekli kadrolara alınmalıdır ki bunlar yıllardır bu kurumlarda çalışıyorlar, altı ay işe alınıp altı ay işten çıkarılıyorlar, bunlara amirinin izniyle üç aylık uzatma dahi tanınmıyor. Engellilerin yüzde 3 olan kotası yüzde 6’ya çıkarılmalı, engellilerin çalışma yaşamındaki süreleri kendilerine tanınmalıdır.

Sayın Bakan, alanlarda çalışanların yanına gittiğimiz zaman gördüğümüz bir gerçek var, ne yazık ki ülkede çalışanlara modern kölelik biçiminde davranış sergileniyor, onların hakları gasbediliyor. Asgari ücret açlık sınırının altında kalmış durumda, vergi dışı bırakılması, ayrıca asgari ücret tutarındaki tüm ücretlerde aynı uygulamanın sağlanması gerekiyor. Çalışma yaşamında ayırım verimi düşürüyor, rekabetçi bir ortam oluşmuyor çünkü eşit işe eşit ücret verilmiyor, kamuda tüm çalışanlardan daimî, geçici kapsamı içinde olanların sürekli çalışan kadrosuna alınması şart. Sendikal örgütlenmelerin önü kesiliyor. Türkiye’de kayıt dışı çalışan sayısı artıyor. İş cinayetlerinde Avrupa 1’incisi durumundayız, bu sürecin çalışanların iş güvenliği adına da değerlendirilmesi gerekiyor. Meslek hastalığı tanımıyla ilgili ülkemizin içinde bulunduğu o çalışma koşullarında yeni düzenlemeler ihtiyaç.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Evet, teşekkür ediyorum.

ÖMER FETHİ GÜRER (Niğde) – Çalışanların her konuda uğradığı mağduriyeti gidermenin tüm milletvekilleri için bir görev olduğunu düşünüyor, bütçenizin hayırlı olmasını temenni ediyorum.

Süre az olunca hızlı konuşuyoruz Başkanım, beş dakikaya bu kadar.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Teşekkür ederiz, gayet tam saniyesinde bitirdiniz, teşekkür ediyorum.

ÜNAL DEMİRTAŞ (Zonguldak) – On dakikalık konuştu.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Sayın Fahrettin Yokuş İYİ Partiden...

Buyurun Sayın Yokuş.

Süreniz beş dakikadır.

FAHRETTİN YOKUŞ (Konya) – Teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

Değerli milletvekilleri, Sayın Bakanım, kıymetli katılımcılar; şahsım ve İYİ Parti adına hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı bütçemizin hayırlara vesile olmasını diliyorum. Malumunuz 5502 sayılı Kanun’la Sosyal Güvenlik Kurumu kuruldu, 2006 yılı. Amaç şuydu: Norm ve standart birliği sağlamak hem işçilikte, iş hayatında hem emeklilikte. BAĞ-KUR kendi hesabına

çalışanları, SSK işçilerimizi, Emekli Sandığı memurlarımızı temsil ediyordu ancak aradan on dört, on beş yıl geçmesine rağmen hâlâ norm ve standart birliğini ne çalışanlar arasında ne de emekliler arasında sağlayabilmiş değiliz.

Değerli katılımcılar, Sosyal Güvenlik Kurumuyla ilgili bazı şeyler söylemek isterim. 30 bin civarında çalışanıyla 83 milyon insana hizmet veren, bütçesiyle, kaynaklarıyla Türkiye'mizin gerçekten en önemli kurumlarından biri ancak gelin, görün ki en fedakâr memurlarımızın, gayretli çalışanlarımızın olduğu bu Kurum zaman zaman yeniden yapılandırmalarla bir hayli yoğun çalışmasına rağmen 666 sayılı bir Kanun Hükmünde Kararname'yle bir on yıldır hakları geriye götürülmüş personellerden oluşuyor yani bu Kurum ödüllendirilmesi gerekirken cezalandırılan 30 bin çalışan. Burada Sayın Bakanım hazırken bunları söyleyeyim ki belki bunları ciddiye alır. SGK çalışanları tıpkı Hazine ve Maliye Bakanlığında olduğu gibi yani gelir uzmanlığı gibi taşrada uzmanlık istiyor, SGK çalışanları sosyal güvenlik hizmetleri tazminatı istiyor, SGK çalışanları 666 sayılı Kanun Hükmünde Kararname'yle kaybettikleri özlük haklarını, ikramiyelerini geri istiyor, sosyal güvenlik uzmanlığının taşra teşkilatlarında olmasını istiyor, yine, sosyal güvenlik denetmen kadrolarının kurum içinde başka birimlere geçişinin sağlanmasını istiyor. Hâlen 3000 ek göstergıyla il müdürleri, 2200 ek göstergyle il müdür yardımcıları, şube müdürleri ve merkez müdürleri çalışıyor; bu ek göstergelerin düzeltilmesini talep ediyorlar. Daha çok var ama kısaca bunları anlatayım, mutlaka burada ciddi bir çalışma yapılmalıdır çünkü SGK kurulduğu günden beri başkanından en alt personeline kadar büyük bir özveriyle vatandaşlarımıza hizmet sunuyorlar. Bizzat bunları yaşayan bir eski sendika başkanı olarak burada bunu söyleyeyim.

Diğer bir husus, emeklilere... Vaktimiz çok dar, hızlı konuşmamız lazım. Emeklilerimiz artık Hükümetimizden intibak bekliyor, intibak yasası bekliyor yani 2000 yılından sonrakiler için, inşallah bu defa duyarlar. Yine, emeklilerimiz refah payı istiyorlar; niye istiyorlar? Şimdi, Hükümetimiz sağ olsun "En düşük emekli maaşını 1.500 liraya çıkardık." diye övünüyordu. Allah aşkına, şimdi, bu 1.500 lirayı Sayın Bakanımıza, milletvekillerimize, üst düzey bürokratlara verelim de bir ay bir yaşasınlar bakalım; var mı öyle şey? Yani bununla övünecek bir Türkiye nasıl 21'inci yüzyılı yakalayacak, nasıl Avrupa'yla, dünyayla yarışacak Allah aşkına? En düşük emekli maaşını hiç olmazsa asgari ücrete çıkarın da hiç olmazsa emeklilerimizin yüzü gülsün.

Yine, emeklilerimizin norm ve standart birliği, kavuşturma talepleri var; refah payı istiyorlar, haklılar; ek ödemelerin yükseltilmesini istiyorlar; katkı payı muafiyeti istiyorlar; ilaç parası ödemek istemiyorlar. Hani, siz diyorsunuz ya: "Hastaneler bedava." bedava falan değil. Emeklilerimiz, bayram ikramiyesinin böyle standart tutulmasını değil, gerçekten kurban kesecek paraya ulaşmasını, TÜFE'ye endekslenmesini talep ediyorlar, yine emeklilerimiz birçok haklı taleplerini söylüyorlar; bütün bunlar doğru.

Vaktimiz dar, bitiriyorum. Sayın Bakanım, siz de geçmişte Ömer Dinçer Bey'in yaptığı gibi talihsiz bir açıklama yaptınız. Ömer Dinçer Bey de bir zamanlar demişti ki: "Türkiye'deki memurların yüzde 36'sı vasıfsız, yüzde 11'i ise hiç kamu hizmeti üretmiyor." Siz de dediniz ki: "Merdiven altı sendikalar..." Allah Allah, bu merdiven altı sendikaların sayısı 195'i aşkın, toplamı 200 bin memur ve bu sendikaların tamamının denetimi sizde. Bu denetimler sizde olduğu hâlde nasıl merdiven altı oluyor? Bu sözünüzü düzeltmeniz lazım. Memurları kırdınız, üzdünüz, hiç kimse resmî kurulmuş sendikalara "merdiven altı sendika" diyemez, bunu düzeltin Sayın Bakanım çünkü bu çok yaralayıcı olmuştur.

Hepinize saygılar sunuyorum.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Teşekkür ediyorum Sayın Yokuş, sağ olun.

Değerli arkadaşlar, şimdi de Cumhuriyet Halk Partisi Grubundan Sayın Kani Beko'ya söz veriyorum.

Sayın Beko, süreniz beş dakikadır, buyurun lütfen.

KANİ BEKO (İzmir) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri. Basınımızın ve Bakanlıkların saygın temsilcileri; hepinizi sevgi ve saygılarımla selamlıyorum.

Yılın son günlerindeyiz ve her zaman olduğu gibi hepimizin gözü kulağı Asgari Ücret Tespit Komisyonunun yürüttüğü görüşmelerde olacak. Türkiye bugün artık bir asgari ücretliler toplumuna dönüşmüş durumdadır. Ülkemizde asgari ücretin altında çalışan milyonlarca işçi varken asgari ücret civarında çalışan 10 milyon işçi vardır. Üstelik, Covid-19 salgınıyla birlikte ücretlerde önemli kayıplar yaşanırken asgari ücretin altında gelir elde edenlerin sayısı da artmıştır. Türkiye’de 15 milyona yakın işçinin 7 milyonu açlık sınırı altında, asgari ücretle çalışmaktadır. Kayıt dışı verileri de eklersek 10 milyona yakın asgari ücretli işçi, ailesiyle birlikte açlık sınırı altında yaşamakta ve günlük yapması gereken toplam harcamaların tutarı en az 350 TL iken günlük 119 lira brüt ücretle geçinmeye çalışmaktadırlar.

Yılbaşından bu yana dolar karşısında yaklaşık 825 lira eriyen asgari ücret, yıllık yüzde 20’ye ulaşan enflasyona da yenik düşmüştür. AKP iktidarının ve sarayın politikaları nedeniyle ülkemizde ağır bir ekonomik kriz yaşanmaktadır. “İtibardan tasarruf olmaz.” diyen saray, kendi itibarı için halkı açlıkla, yoksullukla baş başa bırakmıştır. Bu nedenle de Türkiye bugün artık Avrupa Birliği ülkeleri arasında en düşük asgari ücret veren Bulgaristan’ı da geride bırakmıştır, Avrupa’daki en düşük asgari ücret veren ülke olmuştur. Ne yazık ki OECD ülkelerine göre asgari ücretin satın alma gücü açısından Türkiye, OECD ülkelerinde maalesef 18’inci sıraya gerilemiştir. 2003 yılında asgari ücretin yıllık tutarıyla 25 altın alınabilirken 2020’de yıllık net asgari ücretle sadece 10 cumhuriyet altını alınabilmekteydi, bu yıl itibarıyla artık o da mümkün değildir.

Doğal gaza, elektriğe ve benzine yapılan zam sonrasında asgari ücretle çalışanlar temel ihtiyaçlarını artık karşılayamaz hâle gelmiş, kışı birinci derecede yakınlarıyla geçirme durumunda kalmışlardır. Komisyon tarafından her yıl yapılan asgari ücret görüşmelerinde asgari ücretle çalışan 10 milyona yakın işçinin hepsi sanki bekârmış gibi, 1 işçi için hesap yapılmaktadır oysa asgari ücret belirlenirken işçinin ailesi de dikkate alınmalı, en azından 4 kişi için hesap yapılmalıdır. Asgari ücretle çalışan işçiden milyarlarca lira vergi almaktasınız oysa sıra, başta 5’li çeteye ya da fason işverenlere gelince onların vergileri silinmektedir. Ticaret Bakanının verdiği bir yanıtta da görüyoruz ki bu 5’li çeteye yani Cengiz, Limak, Kalyon, Kolin ve Makyol firmalarına 128 kez vergi ve harç indirimi yapılmıştır. Asgari ücretli işçi için hâlâ anlamlı bir adım atılmamaktadır. Adalet bu mudur? Unutulmasın ki adalet, halkın ekmeğidir, işçilerin de geleceğidir. Asgari ücret kararını verenlerin adil ve vicdanlı olmasını bekliyoruz çünkü asgari ücret sadece çalışan işçilerin meselesi değil, asgari ücret bir memleket meselesidir. Bu nedenle diyorum ki: Asgari geçim indirimi asgari ücretin dışında kalmalıdır. Asgari ücretten kesinlikle vergi alınmamalıdır. İşçi ve memur ayrımı yapılmamalıdır. Tek asgari ücret olmalı, işçi-memur ayrımı ortadan kaldırılmalıdır. Asgari ücret vergiden muaf ve insan olmaktan kaynaklanan temel ihtiyaçlarını karşılayacak bir maaş olmalıdır. Asgari ücretle çalışan işçilere de Şeker ve Kurban Bayramlarında en az 1 maaşlarında 2 ikramiye verilmesi için Meclis gerekli adımları atmalı, vermiş olduğumuz kanun tekliflerini gündeme derhâl getirmelidir.

Son olarak, 4 kişilik bir ailenin sağlıklı, dengeli ve yeterli beslenmesi için aylık gıda harcaması tutarı yani açlık sınırı 4 bin lirayı geçmiştir. Buna ek olarak giyim, konut, kira, elektrik, su, yakıt, ulaşım, eğitim, sağlık ve zorunlu ihtiyaçlarla birlikte yani yoksulluk sınırı ise cumhuriyet tarihinde ilk kez 10 bin lirayı geçmiştir. Yoksul aile sayısı 6,5 milyon oldu. Yardıma muhtaç aile sayısı 2 katına çıktı.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Sayın Beko, son cümlelerinizi alayım.

KANİ BEKO (İzmir) – Son cümleyi söylüyorum.

Ülkemizi Mustafa Kemal Atatürk’ün yüz sene evvel hedef gösterdiği muasır medeniyetler seviyesi yerine, açlıkla, sefaletle, yoksullukla boğuşan ülkelerin seviyesine düşürdünüz.

Asgari ücretli arkadaşlarımızın sizden son olarak talepleri: İnsan olmaktan kaynaklanan temel ihtiyaçlarını giderecek bir maaş alabilmek için müjdeli bir haber bizden beklemektedirler.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Teşekkür ediyorum.

Değerli arkadaşlar, şimdi de Halkların Demokratik Partisinden Sayın Erol Katırcıoğlu’na söz veriyorum.

Beş dakikasını devretmişti, bu nedenle beş dakika söz verebiliyorum.

Buyurun Hocam.

EROL KATIRCIOĞLU (İstanbul) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Sayın Bakan, Sayın Bakan Yardımcıları, değerli bürokratlar, basın emekçileri; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Efendim, ben eğer yetiştirebilirim beş dakika içinde iki konu üzerinden sizlere bazı düşüncelerimi aktarmak istiyorum. Bunlardan bir tanesi asgari ücretle ilgili, ikincisi de bu “kod 29” adı verilen konuyla ilgili. Bilmiyorum, birinci konu uzun olursa ikinci konu üzerinde çok konuşamayacağım, belki bir başka arkadaş konuşur.

Efendim, asgari ücretin azlığı genel olarak kabul ediliyor ve yükseltilmesiyle ilgili olarak bir tartışma var ülkemizde. Sanıyorum Hükümet de bu konuda bir hazırlık çalışması içerisinde, Sayın Bakan zaten benzer bir şey söylemişti. Fakat, tabii, bu rakamın nereye denk düşeceğiyle ilgili olarak bir tartışma var. Biz 5 bin lira olsun istiyoruz, 5 bin liranın makul olduğunu düşünüyoruz. Tabii, 5 bin liranın makul olmadığını düşünen ve dolayısıyla da özellikle sermaye kesimleri maliyetleri artacağından dolayı rahatsızlar. İktidar da maliyetleri artan iş dünyasının üretiminin azalacağından rahatsız olduğundan dolayı... Dolayısıyla da asgari ücretin yükseltilmesiyle ilgili olarak bir tereddüt var, öyle söyleyeyim.

Değerli arkadaşlar, ben size birkaç şey hatırlatacağım ve bir öneride bulunacağım. 1960 ile 1980 yılları arasında, Türkiye’de yerli bir sermayenin oluşması için “ithal ikamesi politikaları” denilen politikaları uyguladılar. Yani o dönemleri hatırlayalım, ne yaptık? Yaptığımız şey şuydu: Yüksek gümrük duvarları koyduk bazı üretim alanlarına yani ithalatı kısıtladık ve devletin her türlü imkânını kullanarak bu ithalat konusu olan malların içeride üretilmesi için gerekli olan teşvikleri verdik. Fakat değerli arkadaşlar, hatırlayın, 1980’de geldiğimiz nokta neydi? Rahmetli Süleyman Demirel’in bir lafı vardı, geldiğimiz noktayı iyi özetliyordu: 70 sente muhtaç bir ülke hâline geldik. Yani yirmi yıl süren ithal ikamesi politikalarıyla yerli sermayemiz vatan ve millet için değil, kendisi için çalışmış. Gerçekten de bakarsanız Türkiye’nin sanayileşme serüvenine, bu tarihlerler içinde Türkiye’nin en büyük firmaları yaratılmıştır. Büyük firmaların yaratılmasından bir rahatsızlığım yok, yanlış anlaşılmasın fakat bu büyük firmalar, gerçekten, Türkiye’de aralarında fiyat anlaşmaları yaparak -vesaire, vesaire- yüksek kârlılıkla çalışan bir yapıyı devam ettirmek istemişlerdir. Bunlardan bir tanesi bankalardır. Daha doğrusu, bu sermayenin örgütlenme biçimi içinde banka sahipliği de vardı ve bu banka sahipliğinden dolayı da öyle bir sanayileşme süreci yaşandı ki -80 sonrasında da bu böyle oldu- özellikle tasarrufları toplayan büyük bankalar -ki grup bankalarıydı- kendi şirketlerine plase ederek, kredi vererek büyümeyi sağlayabiliyorlardı. Ama öte yandan adına “KOBİ” dediğimiz daha küçük sanayicimiz böyle bir

imkândan yararlanamıyordu ve KOBİ'lerin finansmana erişimi meselesi Türkiye'de siyasetin önemli bir meselesi hâline geldi o dönemde. Rahmetli Erbakan, hatırlayacağımız, buna itiraz ediyordu. "KOBİ'ler yatırılabılır fonlar içinden yüzde 3-4 civarında pay alıyor." diyerek onları savunuyordu, vesaire, vesaire.

Şimdi, değerli arkadaşlar, geldiğimiz nokta itibarıyla baktığımızda benzer bir durumla karşı karşıyayız. Bakınız, bugün, sermaye cephesinden baktığımız zaman, sermaye cephesi... Mesela geçen yıl bankalar yüzde 22 reel kâr elde ettiler, borsadaki şirketlerimizin elde ettiği kârlar reel olarak yüzde 29. Şimdi, Sayın Varank iki gün önce buradaydı. "Teknoloji, teknoloji" diye tutturuyor, haklı olarak tutturuyor çünkü çağımız teknoloji çağı fakat değerli arkadaşlar ihracatımızda ileri teknoloji ürünlerinin payı sadece 3,3. Dolayısıyla da Türkiye sermayesi gerçekten yeni teknolojiler yaratmak üzere davranmıyor. Dolayısıyla da onları davranmaya zorlayacak bir bakış açısı gerekiyor. Bizim önerimiz şudur: Asgari ücret yükseltilsin, 5 bin liraya çıksın. Evet, sanayinin ve sermayenin genel olarak baktığımızda maliyetleri artsın, artsın ki yeni teknolojilere yatırım yapmak zorunda kalsınlar.

Değerli arkadaşlar, bakın teknoloji tarihine, teknoloji tarihi -süre bitti tabii- bu söylediğimi söylüyor.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Hocam konuyu tamamlayın, bütünlüğünü bozmayalım.

EROL KATIRCIOĞLU (İstanbul) – Lütfen, evet, teşekkür ederim.

Dolayısıyla da asgari ücretin artırılmasından korkmamamız lazım; aksine, vatanını, milletini seven her kişi, asgari ücretin artırılması gerektiğini savunmalıdır ve bu düzeyin de en az 5 bin lira olması gerektiğini tartışmalıdır. Çünkü ancak böylelikle Türkiye sanayisi, sermayesi gerçekten vatani, milleti için gerekli olan teknolojiyi üretme noktasına gelebilir. Yoksa bırakırsanız bu işi olacak olan şeyi ben size söyleyeyim: Gerçekten son derece düşük bir büyüme oranıyla devam eden bir Türkiye imalat sanayisi göreceksiniz.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Teşekkür ediyorum.

EROL KATIRCIOĞLU (İstanbul) – Son bir cümle daha söyleyebilir miyim.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Buyurun.

EROL KATIRCIOĞLU (İstanbul) – Efendim, bu kod 29 meselesiyle ilgili olarak biliyorsunuz, SGK'nin rakamlarından benim gördüğüm kadarıyla, aşağı yukarı son rakam 177 bindi sanıyorum ama toplamda baktığımızda 200 bin işçi kod 29'dan dolayı işini terk etmek zorunda kalmış, işten atılmış. Şimdi, bu insanların herhangi bir savunma imkânları da yok değerli arkadaşlar, herhangi bir tazminat imkânları da yok. Covid-19'un getirdiği sonuçlardan bir tanesidir bu ama lütfen bu kod 29'un gerekçe gösterilerek bu söylemeye çalıştığım sermayenin vatani, milleti düşünmeyerek yaptığı davranışlardan biri olarak, bence sermayenin bu tavrına da karşı çıkmamız lazım gelir diye düşünüyorum. Yani gerçekten de kod 29 meselesini zorlaştırmamız lazım, gerçekten ahlaki suçlar çerçevesinde düşünmemiz lazım ve bunların da tanımlanması lazım diye düşünüyorum.

Hepinize saygılar sunuyorum.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Teşekkür ediyorum, sağ olun.

Sayın Bulut, buyurun.

Beş dakikadır süreniz.

BURHANETTİN BULUT (Adana) – Teşekkür ediyorum Sayın Başkanım.

Sayın Bakan, bir söz var: “Her nefis bir gün ölümü tadacak.” diye, maşallah, sizin iktidarımızda da bu ülkede tüm topluluklar bir defa da olsa mutlaka ya düşman ya terörist ya iş birlikçi ya da hain ilan edilecek. Ben de o gruplardan birisinin bugün sözü olmak istiyorum, emeklilikte yaşa takılanlar.

İktidarınız, özellikle başta Recep Tayyip olmak üzere, mitinglerde bu grupları şöyle ifade ediyordu: “Ülke ekonomisini çökertmeye yönelik manipülasyonda bulunanlar.” “Erken emekli olmak isteyenler.” “İkinci işi arıyorlar.” “Başkasının istihdam hakkını kullanacaklar.” diye sürekli toplumda şikâyetle bulundu bu topluluklara; sanki bunlar işsizliğin sebebi, sanki bunlar kendi haklarını talep etmiyorlarmış gibi. Geçen yıl yine bir açılışta, bir mitingde aynen şu sözü söylemiş Recep Tayyip Erdoğan: “Beni bu yola teşvik etmeyin, seçimi kaybetsek de olmayacak diyorum; EYT’yle ilgili çalışmalar yapılmıyor, bu mümkün değildir.”

Şimdi, özellikle dışarda 5 milyona yakın emeklilikte yaşa takılanlar buradan çıkacak, en azından sizden, sizin ağzınızdan çıkacak iki üç kelimeye dikkat kesilmiş durumdalar. Nedeni de şu: Bir yabancı haber ajansında 2 yetkili konuşmuş bunlara, bu yetkililer kimdir bilmiyorum; sizseniz, bu önemli ama başkasıysa hangi kisveyle bunu söylemiş, bunu bilmiyorum. Burada bir çalışma olduğunu ve bunun ayrıntılarının da yakında açıklanacağını söylemişler. Bu, önemli bir gelişme, her ne kadar seçim sathına girilmiş olsa da umarım bir parmak bal sürme anlamında olmaz. Ama yine de bu çok kıymetli çünkü Türkiye’de 9 maaş alan bürokratlar var. Recep Tayyip Erdoğan’ın suçladığı kesim 2 maaş alacak diye sürekli gündemde tutuluyor. 9 maaş alan insanlar varken; Türkiye’de uçan saray, kışlık saray, yazlık saraylar alınmıyorken emeklilikte yaşa takılanlara bu rakamları reva görmemek, açıkçası düşman görmek, hiçbir iktidarın tarzı olmaması gerekiyor.

Muhalefeti de burada suçluyor, muhalefete de şunu söylüyor, diyor ki: “Bu EYT’yi muhalefet istismar ediyor.” Biz neden istismar edelim? Buradaki arkadaşlarımız şayet işten atılırlarsa şöyle bir şekilde giriyorlar: Patron için yaşlı, devlet için genç ancak bu insanlara hiç kimse iş vermiyor. Peki, iş bulamayan bu insanlar ne yiyecek, taş mı yiyecekler? Ya da bu insanlar ailelerini nasıl geçindirecekler, çocuklarını nasıl okutacaklar? Türkiye’de işsizlik oranları ortada, böylesi bir işsizlik oranları ortadayken bu yaştaki insanların iş bulma ihtimali çok uzak.

EYT’liler sadaka istemiyor, sadece emeklilik hakkını istiyor, bununla ilgili sürekli gündeme de getiriyorlar; artık örgütlü bir topluluk bunlar, mezarda emekli olmak istemiyorlar. Şayet bununla ilgili bir çalışma yapılır ise, bizim yaptığımız hesaba göre, 24 milyar civarında bir ek yük getirecek. Bu, SGK’nin emeklilere ödediği pay itibarıyla 6-7 oranında. Sadece şehir hastanelerinde bu yıl ödenecek tutar 21 milyar. Yani bu kaynak var aslında, yeter ki bu kaynağı ödemeyi düşünelim. Yeter ki 5 müteahhide gösterdiğimiz iltiması buraya gösterelim. Çünkü emeklilikte yaşa takılanların şu anda, özellikle bu zam döneminde ayakta kalma şansları kalmadı. Burada bir haksızlık var, burada cezalandırılan bir grup var ve bu grubun yasası bir an önce çıkartılmalı.

Son ifade olarak da şunu söyleyeyim; artık emeklilikte yaşa takılanlar örgütlü bir topluluk, seçimlerde bir parmak bal sürerek bu işi halletme ihtimaliniz yok, bu iktidarın peşini de bırakmayacaklar.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Teşekkür ediyorum.

Değerli arkadaşlar, 3 arkadaşımızın söz talebi var; müsaadenizle okuyayım kendilerini hazırlamaları bakımından. Önce MHP Grubundan Sayın İsmail Faruk Aksu’ya söz vereceğim, ardından CHP Grubundan Sayın Ali Şeker daha sonra da HDP Grubundan Sayın Gülüstan Koçyiğit’e söz vereceğim.

Şimdi, ilk sözü Komisyon üyemiz Sayın İsmail Faruk Aksu’ya veriyorum, süreniz on dakikadır.

Buyurun lütfen.

İSMAİL FARUK AKSU (İstanbul) – Teşekkür ederim.

Sayın Başkan, Sayın Bakanım, saygıdeğer Komisyon üyeleri, kıymetli bürokratlar, basın mensupları; sizleri saygıyla selamlıyorum.

Sayın Bakanım, sunumunuz için teşekkür ediyorum. Hayırlı olması dileğiyle, Bakanlık görevinizde başarılar diliyorum.

21 Nisan 2021 tarihli Resmî Gazete’de yayımlanan 73 numaralı Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi ile Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı ikiye ayrılarak; “Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı” ve “Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı” olarak 2 yeni Bakanlık kurulmuştur. Bu çerçevede görev, yetki ve sorumluluklar 2 Bakanlık bünyesinde yeniden yapılandırılmıştır. 2022 yılı program bütçesine göre Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığının sorumlu olduğu programlar; Çocukların Korunması ve Gelişiminin Sağlanması, İstihdam, Sosyal Güvenlik ve Yönetim Destek Programı’dır. 12 Mart 2021 tarihinde Cumhurbaşkanımız Sayın Recep Tayyip Erdoğan tarafından açıklanan ekonomi reform paketinde makroekonomik politikalar kapsamında “istihdam” başlığı altında 5 hedef belirlenmiştir. Bunlar; istihdam teşviklerinin revize edilmesi, genç istihdamını ve iş gücünün niteliğini artıracak adımlar atılması, ilave istihdama finansman desteği sağlanması, yeni nesil çalışma yöntemlerinin yaygınlaştırılması ve geleceğin işleri odaklı iş gücü dönüşümünün hızlandırılmasıdır. Bu kapsamda, istihdamın desteklenmesi, korunması ve artırılması adına işçi ve işveren sendikalarının teknik düzeylerde bir araya gelerek kısa, orta ve uzun vadeli faaliyetleri planlama ve istihdam teşvikleri konusunda ortak bilinçle hareket etme konusunun Bakanlığınız koordinasyonunda gerçekleştirilmesi öngörülmüştür. Covid-19 salgını nedeniyle 2020 yılında istihdam kayıpları yaşanırken 2021 yılında ekonomik aktivitedeki canlanmayla beraber iş gücü piyasası olumlu bir görünüm sergilemektedir. Eylül ayı Kamu Maliyesi Raporu’na göre ilk yedi ayda istihdamda toplam 1 milyon 659 bin kişi artış olmuştur. Salgından en fazla etkilenen hizmetler sektörü istihdamı salgın öncesi döneme gelmiş, sanayi sektöründe de yaşanan büyümeye bağlı olarak sektör istihdamında güçlü bir artış kaydedilmiştir.

Türkiye Covid-19 salgını sürecini en başından itibaren güçlü sağlık ve sosyal güvenlik altyapısı sayesinde dünyada gıpta edilecek şekilde yönetmiştir.

Salgının etkilediği en önemli kesimlerden biri de kuşkusuz çalışanlarımız olmuştur. Salgın sürecinde işveren ve işçi ilişkilerinde yaşanabilecek zararların en aza indirilmesi için işten çıkarma yasağı, kısa çalışma ödeneği, nakdi ücret desteği, uzaktan çalışma, telafi çalışması, normalleşme desteği, istihdama dönüş ve ilave istihdam desteği gibi birçok yasal ve idari düzenleme de yapılmıştır. Nitekim, salgının ekonomik etkilerinin azaltılması amacıyla Covid-19’la mücadele kapsamında uygulanan doğrudan ve dolaylı destek tedbirlerinin ekonomik büyüklüğü Ağustos 2021 itibarıyla toplamda 705,5 milyar Türk lirasına, yani gayrisafi yurt içi hasılanın 10,6’sına ulaşmıştır. Salgın birçok alanda olduğu gibi çalışma hayatında da önemli değişikliklerin yapılmasını gerekli kılmıştır. Çalışma hayatında yeni nesil çalışma modellerinin Türkiye’de iş gücü piyasasına etkin biçimde entegre edilmesi ve yaygınlaşması bu süreçte önem kazanmıştır. İş mevzuatımızda altyapısı olan esnek çalışma modelleri kapsamında 10 Mart 2021 tarihinde yürürlüğe giren Uzaktan Çalışma Yönetmeliği’yle, uzaktan çalışma uygulamasıyla iş yeri dışında çalışma biçimlerinin yaygınlaşması; iş, aile hayatı dengesi ve kayıtlı istihdamın desteklenmesi noktasında önemli bir gelişme olmuştur. Kamu hizmetlerinin geliştirilmesi ve etkin şekilde sunulması için yeterli nicelikte ve nitelikli insan kaynağı büyük önem taşımaktadır. Cumhurbaşkanlığı Yıllık Programı’na göre Haziran 2021 itibarıyla kamuda istihdam edilen toplam personel sayısı 4 milyon 834 bin 208’dir. Bunun 2 milyon 960 bin 924’ü yani yüzde 63’ü kadrolu memur ve diğer kamu görevlilerinden oluşmaktadır, 529 bin 37’si yani yaklaşık yüzde 11’i sözleşmeli personel, 1 milyon 237 bin 220’si de yani yüzde 25’i işçi statüsünde çalışanlardan oluşmaktadır.

2022-2023 Toplu Sözleşmesi'nde -Sayın Bakanım, sunumunuzda da bahsettiniz- çalışanlarımız adına önemli kararlar alınmıştır. Bunlar kısaca; bazı kamu personeline 3600 ek gösterge düzenlemesinin yapılması, sözleşmeli personelin kadroya geçirilmesine yönelik çalışma yapılması, toplu sözleşme ikramiyesinin yaklaşık 3 kat artırılması ve sağlık personelinin ek ödemesinin yüzde 20 oranında artırılmasıdır. Çalışma ve sosyal güvenlik iç içedir. Bu nedenle kamu çalışanlarının işe girme sürecinden başlayarak çalışırken bağlı oldukları hukuki ve mali statü ile emekliliğe dair düzenlemelerin bütüncül bir yapıda ele alınması sistem bütünlüğü ve etkililik bakımından önem arz etmektedir.

Sayın Bakanım, bu arada, 73 no.lu Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi görev ve yetki taksimatı da yaparken aslında kamu çalışanlarıyla ilgili birçok görevin Cumhurbaşkanlığı Personel ve Prensipler Genel Müdürlüğüne tevdi edildiğini de bu kararnamede gördük. Benim anlayabildiğim kadarıyla, sendikalar ve toplu sözleşme düzeni bakımından Bakanlığınız konuyla ilgili hâlde şu durumda ama başka görevler kaldıysa bu konudaki açıklamamız da verimli olacaktır diye düşünüyorum.

Sayın milletvekilleri, sosyal güvenlik, sosyal refah devleti anlayışının en önemli göstergelerinden, aynı zamanda temel ve vazgeçilmez insan haklarından biridir. Nitekim, Anayasa'mızın "Sosyal Güvenlik Hakkı" başlıklı 60'ncı maddesinde "Herkes, sosyal güvenlik hakkına sahiptir. Devlet, bu güvenliği sağlayacak gerekli tedbirleri alır ve teşkilatı kurar." denilmek suretiyle sosyal güvenliğin temel haklardan biri olduğunu da vurgulamıştır. Sosyal güvenlik sisteminin etkinliğinin sağlanması ve sosyal güvenlik hizmetlerinin daha kaliteli ve kapsayıcı nitelikte yürütülmesi de Bakanlığınızın asli görevlerinden biridir. Uygulanacak sistemin de hukuki olarak uygulanabilir, taraflarca kabul edilebilir ve mali açıdan da sürdürülebilir olma ilkesine uygun olması gerekir. Sosyal sigorta sisteminde finansal sürdürülebilirlik açısından önemli bir gösterge olan aktif/pasif oranı 2019 yılında 1,80 iken 2020 yılında bu oran 1,87 olarak gerçekleşmiş; çırak, stajyer ve kursiyerler hariç tutulduğunda ise bu oran 1,72 olmuştur. Bu kapsamda, sosyal sigorta prim tabanının genişletilerek sisteme girişin kolaylaştırılması ve denetimler yoluyla sistemin etkinleştirilmesi önem arz etmektedir. Sosyal sigorta sistemi gelirlerini olumsuz yönde etkileyen faktörlerden biri olan kayıt dışı istihdam oranı 2020 yılında yüzde 30,6'dır. Kayıt dışı istihdam büyük oranda vergi ve sosyal güvenlik primi kaybına da neden olmaktadır. Bu da sosyal güvenlik sisteminde açıklığa, aktif/pasif dengesinde bozulmaya neden olarak sistemin finansal açıdan sürdürülebilmesini zora sokmaktadır. Ayrıca, kayıtlı işçi çalıştıran işverenler aleyhine haksız rekabete ve çalışanların kısa vadeli sigorta kollarından tamamen ya da kısmen yararlanamamasına neden olmaktadır.

Değerli milletvekilleri, Milliyetçi Hareket Partisi olarak çalışma hayatına ilişkin politikamızın esası; toplumun tüm kesimlerine insana yaraşır iş fırsatlarının sunulduğu, iş gücünün niteliğinin yükseltilip etkin kullanıldığı, iş sağlığı ve güvenliği şartlarının iyileştirildiği bir iş gücü piyasasının oluşturulmasına dayanmaktadır. Çalışma hayatının, işçi ile işveren haklarının dengeli bir şekilde korunması yanında işin korunmasını da dikkate alan politikalar çerçevesinde tanzim edilmesi gerekmektedir. İşsizlikle mücadele, istihdam odaklı sürdürülebilir büyümenin gerçekleştirilmesi, istihdam edilebilirlik düzeyinin yükseltilmesi ve girişim odaklı piyasanın tesis edilmesi esasında olmalıdır. Türkiye'nin ileriye dönük istihdam ihtiyacının nitelik ve nicelik bazlı değerlendirilerek istihdam ve eğitim ilişkisinin kurulmasının, bu ihtiyaca uygun bir eğitim planlaması yapılmasının da son derece önemli olduğunu değerlendiriyoruz.

Bu düşüncelerle Bakanlık ve kurum bütçelerinin ülkemize, milletimize ve kurumlarımıza hayırlı olmasını diliyor, gayretli çalışmalarınız için Sayın Bakanım sizi tebrik ediyorum.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Çok teşekkür ediyorum Sayın Aksu.

Cumhuriyet Halk Partisinden Sayın Ali Şeker, söz sırası sizde.

Süreniz beş dakikadır.

ALİ ŞEKER (İstanbul) – Teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

Sayın Bakan, değerli bürokratlar; ülkemizin en önemli sorunlarının başında işsizlik geliyor, özellikle de genç işsizlik ve umutsuz olan, kendilerini geleceksiz olarak gören gençler kendi geleceklerini yurt dışında arıyorlar. Bunun sebebi, tabii ki uygulanan politikalar, ekonomi politikaları ve bunun ülkeyi getirdiği durum.

Ülkedeki paranın bol olduğu o dönemdeki kaynaklar, yurt dışından gelen paralar rant için betona gömüldüğünden işçiyi istihdam edecek, nitelikli istihdam olanağı yaratacak alanlarda bu kaynaklar kullanılmadı ama bunların borçları o gençlerin gelecekte ödeyeceği borç olarak faizleriyle birlikte hanelerine yazıldı.

Bu Başkanlık süreciyle birlikte artan işsizlik ve kötü yönetim yoluyla gençlerimiz daha da umutsuz bir hâle geldi. Her ne kadar TÜİK verileri sağlıklı olsa da orada da bu durumu görmek mümkün. 15 yaşından büyük işsiz vatandaşımızın sayısı, mevsim etkisinden arındırılmış bir şekilde baktığımızda, 3 milyon 505 bin kişi yani bu rakam 2018’de böyleyken geçen sene 3 milyon 965 bine çıktı ki bu, biliyorsunuz, en düşük nüfus artış oranının olduğu bir dönemden geçiyoruz ve İkinci Dünya Savaşı’ndan beri nüfus artış hızı hiç bu kadar düşmemiştir, buna rağmen rakamlar gayet olumsuz gidiyor.

Gençlerin kayıt dışı istihdamı da ciddi bir sorun ve gençler nitelikli alanlarda değil, kuryelik gibi asgari ücret alacakları alanlarda maalesef çalıştırılıyor. Üniversitelerden mezun olan gençler yetiştirildikleri alanlarda değil, tamamen alakasız alanlarda istihdam edilmek zorunda kalıyor ve o nitelikli üniversite mezunu gençler asgari ücrete dahi razıyken, bu asgari ücret açlık sınırının bile altındayken bu, ülkemiz için ciddi bir kayıp, ciddi bir kaygı oluşturuyor.

Gençler normalde çalışıp emeklilerin yani babalarının, annelerinin, dedelerinin emekli maaşlarına katkı sunması gerekirken, bunlara prim olarak destek vermeleri gerekirken annelerinin, babalarının, dedelerinin maaşlarına bakıyorlar; bu da gençler açısından moral bozucu bir sonuca yol açıyor.

Yasin Aktay ne demişti istihdamdaki bu kayıt dışılıkla ilgili olarak ve özellikle Suriyeli göçmenlerle ilgili olarak? “Eğer bunları gönderirsek ekonomimiz çöker, sanayimiz çöker.”

Kayıt dışılığa baktığımızda tarımda yüzde 84, sanayide -genel olarak tarım dışı sektörlerde- yüzde 18,7 yani ciddi bir kayıt dışılık var ve bu kayıt dışılık da neden kaynaklanıyor? İnsanlar emekli olabileceklerini düşünmüyorlar ulaşılabilir bir emeklilik sunulmadığı için, insanlar emekli olmak yerine “Primim ödenmesin, maaşım biraz daha artabilir mi?” diye bakıyorlar. Bir yandan da yabancı işçi göçü nedeniyle, mülteci ve göçmen sorunu nedeniyle -onlar da kayıt dışı istihdam altında çalıştırıldıklarından dolayı- onlar bir tehdit olarak kullanılıyor ve insanlar, maalesef, işsizliği en kötü biçimde yaşıyorlar.

Bu süreç içerisinde, OECD içerisinde genç işsizliğin ortalaması yüzde 12,8, bizde ise yüzde 23,5, neredeyse 2 katı yani “Neden gençler geleceklerini dışarıda arıyor?”un bir başka göstergesi de bu.

Ne eğitimde ne işte olan gençlerin sayısı da gittikçe artıyor. Bu gençler, eğitim görecekleri çağda, örgün eğitim görecekleri çağda açık liselere, açık öğretim kurumuna yönlendirilmelerinden dolayı da maalesef, yeteri kadar eğitimden yararlanamadıkları gibi, ucuz iş gücü olarak piyasanın emrine sunuluyorlar.

Bizim kadınlarla ilgili de çok ciddi bir çaba sarf etmemiz gerekiyor. Kadınlardaki işsizlik oranları da fazla ve işe katılım oranları da çok çok düşük.

Bir başka şeyi özellikle sormak istiyorum. Normalde devlet desteğinin, devlet katkısının verilmesi gerekiyor SGK'ye. Bütçenin 800.02.05 kaleminde bu, yaklaşık 70 milyar lira 2019 yılında, bu devlet katkısının verilmesi gerekiyordu. Bu katkı bu sabah açıklanan raporlarda gözüküyor. Bu para verilmedi mi, yoksa bir hata mı var burada? Bunu da sormak istiyorum kısaca.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Teşekkür ediyorum.

Süreniz tamamlandı, son bir cümle alayım Sayın Şeker.

ALİ ŞEKER (İstanbul) – Bir saniye, bunu da tamamlayayım.

Sayıştay denetiminde 32,4 milyar TL'nin yasaya aykırı biçimde sosyal sigorta emeklilik fonuna aktarıldığı yani sağlıktan emeklilik fonuna aktarıldığı... Oysaki sağlıkta ilaç geri ödemelerinden çıkarılan kalemler var, üniversitelerin ödenemeyen paralarından dolayı düşükleri durumlar var. Bunların yasa dışı bir şekilde yapılmasının sebebi nedir? Niye bunu sağlık harcamalarını daha da geliştirmek için kullanmadınız?

Teşekkür ederim.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Teşekkürler Sayın Şeker.

HDP Grubundan Sayın Gülüstan Koçyiğit.

Süreniz beş dakikadır.

Buyurun.

GÜLÜSTAN KILIÇ KOÇYİĞİT (Muş) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Sayın Bakan ve Sayın Bakan Yardımcıları, değerli bürokratlar; öncelikle hoş geldiniz.

Ben bir eleştiriyle başlamak istiyorum. Bir defa kadın konusundaki hassasiyetinizin az olması, bürokrat yapınızdan ve Bakan Yardımcılarınızın hiç kadın olmamasından anlaşılıyor. Kadın temsiliyetinde bence burada sınıfta kaldınız. Bütçenizi ayrıca değerlendireceğiz.

Şimdi, tabii, bürokraside ve Bakanlık teşkilatında kadınlar yer almayınca o Bakanlık yapısının kendisindeki kadına bakış açısı, kadın istihdamını artırmak, kadın işsizliğini engelleme, kod 29'da kadınların en fazla etkilenen kesim olması, iş yerlerindeki taciz, mobbing gibi cinsiyetlendirilmiş iş yaşamı ve aynı zamanda eşit işe eşit ücret verilmemesi gibi temel problemleri de Bakanlığımızın görmesi, bunlara dair detaylı çalışma yapması ve bunlara çözüm önerileri geliştirmesi de ne yazık ki çok mümkün görünmüyor çünkü erkekler olarak, oturmuşsunuz ve bir erkekler dünyasını, daha doğrusu erkekler iş dünyasını yönetmeye çalışıyorsunuz. Bu anlamıyla Türkiye'de yaşayan kadınlar olarak ana, en önemlisi de işçi ve emekçi kadınlar olarak bir kez daha dezavantajlı olduğumuzu ve bu dezavantajın hâlihazırda devam ettiğini de ifade etmek istiyorum.

Biz yaz boyunca iş, aş buluşmaları yaptık. Kadınlar olarak tarım işçileriyle buluştuk ve şunu gördük: Aslında, kadınlar bu toplumda en fazla emeği sömürülenler ve çifte sömürüye maruz kalanlar. Biz kadınlar hem evde çalışıyoruz, üretiyoruz ve emeğimiz sömürülüyor ama bu da yetmiyor, aynı zamanda çalıştığımız iş yerlerinde en nitelsiz, en kötü işler bize yaptırılıyor fakat bir işten çıkarılma ya da herhangi bir işsizlik durumu söz konusu olduğunda da ilk gözden çıkarılanlar, ilk kapı önüne konulanlar, ilk işsiz bırakılanlar da kadınlar oluyor. Bu çoğu zaman kod 29 gibi gerçekten işçileri çok mağdur eden bir gerekçeyle olabiliyor ya da evlenmek, hamilelik gibi aslında çok insani, çok doğal gerekçelerle de kadınlar işsiz kalabiliyorlar, işsiz bırakılabiliyorlar. Bu anlamıyla özellikle Türkiye'deki kadın işsizlik oranının ve geniş tanımlı işsizlik oranlarının yüksekliğine baktığımızda da bunun önemini bir kez daha görmüş oluruz. O anlamıyla ben Bakanlığınızın kadın işsizliğini gidermek açısından en azından özel olarak bir çalışma yapması gerektiğini ifade etmeliyim.

Diğer bir mesele, EYT'liler meselesi. Ben de bir EYT'liyim, ben 98'de işe başladığımda yirmi yıl çalıştıktan sonra emekli olma hakkı kazanıyordum ama 99'da bir yasa geldi ve hâlâ emekli olabilmiş değilim. Şimdi, düşünün bu devlet memurluğunda kesintisiz çalışma çok da rahat bir şey ama devlet memuru olmayan kadınlar açısından kesintisiz çalışma neredeyse istisna değerli arkadaşlar. Niye? Hamile kalırsınız, işten çıkarılırsınız; evlenirsiniz, işten çıkarılırsınız; patronla takışırsınız, işten çıkarılırsınız; ustabaşıyla takışırsınız, işten çıkarılırsınız. Onun için sizin yirmi yıl kesintisiz çalışmanız ve mevcut koşullarda aslında emekli olmanız bir hayaldir. Onun için bu EYT meselesine, bir de bütün EYT'lilerin mağduriyetini gidermek açısından ama özel olarak da kadın EYT'liler açısından da bakmanızı ve bunu özel olarak değerlendirmenizi öneririm.

Diğer bir mesele, çalışma yaşamındaki sendikasılaştırma ve örgütsüzleştirme meselesi. Bakın, bir çalışma yaşamının en iyi standardı nedir? Herkesin en azından güvenceli olarak çalışması ve herkesin mutlaka bir sendikaya üye olmasını iyi olarak değerlendiririz, en azından bunu öngörürüz. Türkiye'de ne oluyor çok açık ve net bir şekilde? Özellikle muhalif sendikalara üye olmanın önünde çok ciddi engeller var, sendikaya üye olanlar toplu bir şekilde işten çıkarılıyorlar ve en kötüsü, yandaş sendikalar Hükümet eliyle güçlendiriliyor, palazlandırılıyor ve işçinin emeğinin üzerine oturan büyük bir, sarı sendika bile diyemeyeceğimiz, onun bile gerisinde bir sendikal çalışma hayatı devam ediyor.

Diğer bir mesele, çalışma yaşamında istisna olması gereken esnek ve kurlsız çalışmayı siz bir kural hâline getirdiniz. Neredeyse, artık, Türkiye'de güvenceli ve tam zamanlı çalışmak bir istisna ama esnek, yarı zamanlı ve güvencesiz çalışmaksa bir temel kural hâline gelmiş. Bunun, bütün bir çalışma barışımı bozduğunu ve bugünkü yoksulluğun ve Türkiye demokrasisinin geriye gidişinin de temel nedenlerinden biri olduğunu da ifade etmemiz gerekiyor. Onun için, emeğe dönük baskılardan bir an önce vazgeçmeniz ve bu sendikasılaştırma meselesine dair de çok hızlı adım atmanız gerekiyor.

Diğeri, ben devlet memuruyum...

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Gülüstan Hanım, birkaç cümleyle tamamlarsanız.

GÜLÜSTAN KILIÇ KOÇYİĞİT (Muş) – Evet, son bir dakikanızı rica ediyorum, çok az konuşan kadınlar olarak en azından burada konuşalım.

Diğer bir mesele, 3600 ek gösterge. Bakın, birçok insan, birçok devlet memuru emekli olmuyor, biliyor musunuz? “Ha 3600 çıkacak, baharda emekli olacağız; 3600 çıkacak, yazın emekli olacağız; 3600 çıkacak, sonbaharda...” Çıkarmıyorsunuz arkadaşlar. Siz çıkarmadığınız için o insanlar emekli olmuyor, o insanlar emekli olmadığı için yeni kadro açılmıyor, yeni kadro açılmadığı için de siz istihdam yaratamıyorsunuz ve bu, kronik bir sarmala dönmüş durumda.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Teşekkür ediyorum.

GÜLÜSTAN KILIÇ KOÇYİĞİT (Muş) – Bütün bu sorunlar devasa, beş dakikaya sığmaz, yine de teşekkür ediyorum.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Şimdi, başka partilerden söz isteyen olmadığı için Cumhuriyet Halk Partisinden arkadaşlara söz vermeye devam edeceğim. Önce Çetin Arık, sonra Turan Aydoğan'a söz vereceğim.

Çetin Bey, buyurun lütfen.

Süreniz beş dakikadır.

ÇETİN ARIK (Kayseri) – Teşekkür ederim Sayın Başkan

Sayın Başkan, Sayın Bakan, Sayın Komisyon üyeleri, değerli bürokratlar; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Sayın Bakan, bütçe sunumunuzun hemen başında asgari ücretin nereden nereye geldiğini anlattınız ama asgari ücretlinin alım gücünün nasıl düştüğünden, parasının nasıl pul olduğundan hiç bahsetmediniz. Sayın Bakan, 2002 yılında 184 lira asgari ücret alan bir emekçi 11,17 gram altın alabiliyordu, bugün ise sadece 5 gram altın alabiliyor. Bugün, asgari ücretli üç yüz altmış beş günün yüz yirmi iki gününde vergi ödemek için çalışıyor, aldığı ücretin yüzde 38'i vergiye gidiyor. Ben, asgari ücretlinin alım gücünün nasıl düştüğünü göstermek adına, parasının nasıl pul olduğunu göstermek adına altın örneği verdim. Bugün, asgari ücretli kardeşim, değil 5 gram altın almayı, yeni doğmuş bebeğine mama alamıyor Sayın Bakan. Bakın, bu bir bebek maması, anne sütünden sonra bebeğin en temel besin maddesi. En küçük boyutu 80 lira olmuş Sayın Bakan. Kilit altına alınmış, çalınmasın diye alarm takılmış. İşte, aslında, on dokuz yıllık iktidarınızın özeti bu: Kilit altında çocuk maması, alarm takılan çocuk maması Sayın Bakan. Bu alarm ne demek biliyor musunuz Sayın Bakan, ne demek bu alarm? Alarm, yeni doğmuş bebeğin mama alamaması demek, beslenememesi demek, anaların bebeklerini aç uyutması demek. Evet, bu ülke çok krizler gördü Sayın Bakan ama hiçbir zaman çocuk mamasına kilit vurmadı, yeni doğmuş bir bebeği aç bırakmadı. Bu kilitli mama, iktidarınızın ayıbıdır, utancıdır.

Sayın Bakan, bir de gelmişsiniz, burada masallar anlatıyorsunuz, rakamlar veriyorsunuz, veriler açıklıyorsunuz. Sayın Bakan, soruyorum size, çocuk mamasındaki bu kilidi, bu alarmı hangi verilerle açıklıyorsunuz, hangi rakamlarla açıklıyorsunuz; söyleyin bize, biz de bilelim Sayın Bakan.

Bir de AKP'nin Sayın Genel Başkanı marketlere gidiyor, abur cubur alıyor, "Fiyatlar çok uygun." diyor. Yani keşke bir bebek mamasının önünden de geçseydi, geçseydi de en küçük boyutu 80 lira olan çocuk mamasının nasıl kilit altına alındığını görseydi. "Bu mama niçin kilit altında arkadaş?" diye sorabilseydi ama soramaz. Halktan koptu, "Fiyatlar gayet iyi." diyor. Fiyatlar iyi de fiyatlar saray ve beslemeleri için iyi Sayın Bakan. "Huzur hakkı" diye yetim hakkı yiyip üçer beşer yerden maaş alanlar için fiyatlar gayet iyi. Pudra şekeriyle beslenen AKP'nin büro memurlarına göre fiyatlar gerçekten çok ucuz. Devletin kasasını bağladığınız yandaş müteahhitlere göre fiyatlar gerçekten ucuz. Süt banyosu yapan AKP'nin gençlik kolları başkanına göre fiyatlar gayet ucuz.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Temiz bir dil kullanmaya davet ediyorum sizi Sayın Arık. Temiz bir dil kullanın, siz bir milletvekilisiniz.

ÇETİN ARIK (Kayseri) – Ben temiz bir dil kullanıyorum Sayın Başkan.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Düzgün, genelleme yapmadan, temiz bir dil kullanmaya davet ediyorum.

ÇETİN ARIK (Kayseri) – Ama yavrusuna süt alamayan biri için hiç de iyi değil Sayın Bakan. Çiftçi için, esnaf için, emekli için, memur için, işsiz için bu fiyatlar çok kötü Sayın Bakan. Asgari ücret 2,825 lira, bir ton kömür olmuş 3.250 lira. Asgari ücretli düşünüyor "Yavrumu aç mı bırakayım, yavrumu ısıtayım mı?" diye. Millet bu durumda Sayın Bakan. Bırakın... Bir de çıkıyorsunuz "Asgari ücretlinin evinin önünde ikişer araba var." diye asgari ücretliyle dalga geçiyorsunuz; bu ayıptır, bu günahdır, gerçekten günahdır. Bırakın ikişer araba almayı asgari ücretli ısınmak için tezek yakar duruma geldi. Sayın Bakan, gerçekten bu durum içler acısı. Yani bu kilitli mamayı milletin takdirine sunuyorum. bebek mamasında kilit; işte on dokuz yıllık AKP iktidarının Türkiye'yi getirdiği nokta bu.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Teşekkür ediyorum.

ÇETİN ARIK (Kayseri) – Sayın Başkanım, bitiriyorum.

Kadroya geçen binlerce taşeron işçi perişan oldu Sayın Bakan, kadroya geçtiklerine sevinemediler. Erciyes Üniversitesinde 4/D işçi olarak çalışan 1.300 kardeşimiz büyük bir mağduriyet içerisinde. Bir kısım çalışanlar kamu çerçeve protokolüne dâhil edilirken bu kardeşlerimiz dâhil edilmedi; bu

kardeşlerimizin günahı ne? Niçin dâhil edilmedi, niçin aynı işi yapan insanlar arasında hem sosyal haklar hem de ücret bakımından ayrımcılık yapıyorsunuz? Sayın Bakan, bu çifte standarda, yaşanan bu mağduriyete son vermeyi düşünüyor musunuz? Erciyes Üniversitesinde görev yapan 1.300 kardeşimiz sizden haber bekliyor.

Teşekkür ederim Sayın Başkan.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Teşekkür ediyorum.

Sayın Turan Aydoğan, buyurun lütfen.

Süreniz beş dakikadır.

TURAN AYDOĞAN (İstanbul) – Teşekkür ediyorum Sayın Başkanım.

Sayın Bakanım, hoş geldiniz, ekibinizle beraber hoş geldiniz diyorum.

Şimdi, Sayın Bakanım, adalet ve ekonominin varlığı üretime ve istihdama bağlı; artık bunu, dünyayı bir kez daha teşhis edecek, keşfedecek şekilde söylememize gerek yok. Yani aslında sizin Bakanlık yaptığımız alan Türkiye'nin hem adaletiyle hem de ekonomik yapısıyla doğrudan ilintili, öncelikli bir kurum. Fakat ciddi sorunlarımız var. Mesela iki üç başlıkta baktığımızda, Türkiye Avrupa'daki 32 ülke içerisinde işsizlik oranı en yüksek 3'üncü ülke. Yani bize La Fontaine'den masallar anlatan, tabii, TÜİK'in verileri farklı olabilir ama bağımsız ve tarafsız kuruluşların yapmış olduğu incelemelerde yüzde 12,1 oranıyla en yüksek 3'üncü ülke. Bu bir sosyolojik sorun aynı zamanda, ekonomik mesele bir adalet meselesi.

İkincisi, Sefalet Endeksi'nde Avrupa'da 1'inci sırada. Sefalet Endeksi, işsizlik, enflasyon, faiz oranı ve millî gelir, ekonomik göstergeler üzerinden yapılan bir endeks, burada da 1'inci sırada.

Şimdi, bütün böyle bir tablonun içerisinde İstanbul'da geri dönüşüm işçileri var, kâğıt toplayıcılar. Aylardır İstanbul Valiliğinin emri üzerine orada onların iş yerleri tarumar edildi, çekçekleri ellerinden alındı, bir zulme tabi oldular. Defalarca dile getirmeye çalıştık, çok farklı kurumsal ilişkiler kurmaya çalıştık. Onlar da şehri pirüpak yaparak çöpten ekmeğini çıkarmaya çalışan insanlar yani bu büyük işsizlik ordusunun içerisinde onurlu bir şekilde yaşamak için kendilerine alan arayan insanlar ve sizin Bakanlığımızın yapması gereken de şuydu bana göre: Onlara gerçekten onurlu bir şekilde yaşayabilecekleri şekilde mesleklerini yapabilmeyi imkânını sunmak, varsa mesleki eğitimlerini vermek, sosyal güvenliklerini sağlamak ve şehirle entegre olabilecekleri şekilde çalışabilme olanağı sağlamak. Bunu nereden söylüyorum? Anayasa'nın 49'uncu maddesi çalışmanın herkesin hakkı olduğunu söylüyor ve devlete çalışma hayatını geliştirmek, çalışanları ve işsizleri korumak, çalışmayı desteklemek, işsizliği önlemekle ilgili görevler veriyor. Bugün öğrendim ki...

Sayın Bakanım, beni dinler misiniz?

Süremi tutar mısınız?

BAŞKAN CEVDET YILMAZ - Değerli arkadaşlar, Bakanımızı meşgul etmeyelim, bir dinlemesi gerekiyor.

TURAN AYDOĞAN (İstanbul) - Sayın Bakanım, bugün öğrendim ki İstanbul Valisi nihayetinde bu arkadaşlarımızı çağırmış, görüşmek istiyor. Sizden istirhamım şudur: Siz, iş hayatında barışı ve suhuleti sağlamakla yükümlü bir Bakanlıksınız. Sayın Valiyle temasa geçerek, bu işin koordinasyonunda olarak bu kardeşlerimizin sorunları çözülsün. Bu ülkede sorun çözmek hepimizin işi olmalı; burada size bir iş birliği, size bir entegrasyonu teklif ediyorum, takip etmenizi arzu ediyorum.

İkinci bir konu daha var, yine İstanbul'da, İstanbul'da uzun süredir kangrene dönüşmüş olan bir konu daha var: Uzel Makine işçileri; bu konuyu duydunuz mu duymadınız mı bilmiyorum ama duymuşsunuzdur çünkü siz bilim hayatının da içindesiniz, siyasetin de içindesiniz ve Bakanlığınızın da alanında olan bir konu. On dört yıldan beri hakları için mücadele eden bir işçi grubu var. Milyarlarca liralık bir alan, bir fabrika, bir gayrimenkul yıllardır işlevsiz hâlde ve bu işçi kardeşlerimizin de sanıyorum alacakları, bu rakamlar karşısında çok büyük alacaklar değil ve eylem yapıyorlar, çadır kurmuşlar, yıllardır paralarını alamamışlar, birtakım hukuki yolların -konkordatoydu, falandı filandı, iflas masasıydı- hileli bir şekilde hayata sunulmasıyla beraber bu kardeşlerimizi mağdur ediyorlar. Burada sizden ikinci bir istirhamda bulunuyorum, diyorum ki: Az önce Bakanlığınızın yapması gereken işleri saydım, çalışma hayatıyla ilgili barışçıl ortamı sağlamak ve sorunları çözmek de Bakanlığınızın uhdesinde ve görevinde. Bakanlığınızın kurumsal olarak bu ilişkiye müdahalesini talep ediyorum. Burada hakkını alamayan, on dört yıldır hakkından uzak kalmış olan işçiler için -bunlar bu toplumun parçası, bir sosyolojik mesele, bir ekonomik mesele, hukuksal anlamda da mağdur ediliyorlar, sosyolojik olarak da- Bakanlığınızın bu konuyu takibe almasını istirham ediyorum. Zatialiniz eğer bu konuyu takip edecekseniz -ki edeceğinize inanıyorum- bizlerden de faydalanabilirsiniz; muhalefet milletvekilleri olarak biz bu konularla iç içeyiz, arzu ederseniz, beni de çağırın, bu konularla ilgili Bakanlığınıza yeterli bilgi sunumu yapayım, oradaki kurullarınız ve kuruluşlarınız kanalıyla bu sorunları çözelim diyorum.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ - Teşekkür ediyorum Sayın Aydoğan.

Şimdi, yine CHP Grubundan Sayın Ali Fazıl Kasap Bey'e söz veriyorum.

Süreniz beş dakikadır, buyurun, lütfen.

ALİ FAZIL KASAP (Kütahya) - Sayın Bakan, değerli bürokratlar; şimdi, Sayın Bakanım, burada sunumunuzda şöyle bir cümle var: "Sağlığa erişimi kolaylaştırdık." diyorsunuz ama sağlığa erişimi kolaylaştırma değil zorlaştırmışsınız. Şöyle söyleyeyim: Şu anda sizin ikinci ve üçüncü basamak hastanelerde hasta muayene süresi beş dakika ve siz en büyük hizmet alıcısısınız, yüzde 99'a yakın. Neden insanlarımızın beş dakika muayene olmasına izin veriyorsunuz bir hizmet alıcı olarak? Dünya Sağlık Örgütü kriterlerine göre, insani muayene ölçütü yirmi dakikadır ve Sağlık Bakanlığının yayınladığı genelgeyle siz beş dakikada... Bakın, ben bir hekimim, beş dakikada bir hasta soyunacak, giyinecek, bu arada muayene olacak, bu arada derdiyle ilgili gerekli açıklamayı haiz olacak; bu mümkün mü? Neden itiraz etmediniz Sayın Bakan? Siz yüzde 99 hizmet alıcısısınız ve burada, bakın, "Sağlığa erişimi zorlaştırdık." demeniz lazım. Neden? Onu da söyleyeyim. Burada hiç birinci basamak yok. Birinci basamak koymamışsınız; neden, yok mu böyle bir sistem? Birinci basamaktan hizmet almıyor musunuz Sayın Bakanım? Kimse layüsel değildir. Sağlık Bakanlığınızdan hizmet alıyorsunuz, özel hastanelerden hizmet alıyorsunuz. Sayın Bakan, Sağlık Bakanlığınızın 182 sağlık sisteminden şu anda on beş gün randevu alınamıyor, beş dakikaya rağmen ve siz, Sağlık Bakanlığınıza bu talepte bulunmuyorsunuz. Benim insanım beş dakikalık muayeneye maruz kalmamalı; siz buna engel olmuyorsunuz.

Sağlık hizmetlerinde yaklaşık 2010'dan 2020'ye kadar -sunumunuzda öyle yazıyor- 5 kat ücret yani ödeme yapmışsınız, ödeme 5 kat artmış ama birinci basamaktan değil, ikinci basamaktan hizmet aldığımız için, özel hastaneden hizmet aldığımız için, aslında, vatandaşa yansıyan 15 kat artış ve onu da kontrol edemiyorsunuz.

Hekimlerin, asistanların İş Kanunu'na aykırı olarak otuz altı saat çalışması sizce caiz mi Sayın Bakan? İş Kanunu'na göre otuz altı saat uygun mu? Bu iş yeri hekimlerinin çalışma şartlarını biliyorsunuz; iş eğitimi ve iş sağlığı güvenliği... Bunun, kurumsal bir yapı altında toplanması gerekiyor. İşveren o olduğu müddetçe farklı uygulamalar çıkabilir.

İzmir'de Covid'den, bir meslek hastalığından dolayı vefat eden bir arkadaşımız vardı. SGK'den bağlanan ücret kızına, şu anda sekiz 843 TL; sizce caiz mi, hakkaniyetli mi Sayın Bakan? 843 lira.

Gelelim SMA Tip 1'e. Sayın Bakanım, SMA Tip 1 hastası Türkiye'de sadece -100 tane civarında-110 tane; 6 tanesi iki ay içinde öldü. Bunlar için FDA ve EMA'nın da (Avrupa Medikal Ajansı) onayı var, uluslararası literatürde yüzlerce onayı var geri ödeme kapsamına gelmesi için. 100 milyon dolar... Sayın Cumhurbaşkanının kullanmış olduğu uçağın dörtte 1'i, dörtte 1'i; 400 milyon dolar, bu hastalara harcanacak para 100 milyon dolar. Diğerleri değil, Tip 1... Türkiye'de sıkıntılı olan Tip 1 ve Tip 1 için yapılan hiçbir şey yok.

Şimdi, gelelim KİT'lere. Eti Madene bağlı Eti Bor İşletmeleri de dâhil -yemekhane, bilgi işlem personeli, fizyoterapist arkadaşlar defalarca söyledi ama- çok ironik, komedi bir durumunuz da var. Sayın Bakan, söz verilmişti daha önceki bakanlar tarafından halef selef. "4 Aralık jokerleri" diye bir durum var; onları biliyor musunuz Sayın Bakanım? Mağdurlar şu anda, onlarla ilgili çözüm olması gerekiyor.

Engelli istihdamını artırmak için bakın, ABD'de de falan uygulanıyor, Avrupa Birliğinde bazı ülkelerde uygulanan bir sistem var. Siz bu "50 kişiye 3 kişi" 3 engelli istihdamını kullandığınız sürece, bu sayıyı tamamlayamıyorsunuz. Gelin bunu, "15'e 1" yapalım; bu konuda, -ben sizden istirham ediyorum, bu detaylarıyla ilgili sağlık sistemindeki- sizin hizmet alıcı olarak mağdur kaldığınız durumları ve hastaların mağdurluklarını gidermek için her türlü yardıma açığız. Bu konuda, deneyimli arkadaşlarımız var ve ben bu konuda, sağlık konusunda profesyonelim. Size diyorum ki gelin bu beş dakika... Bakın, yanlış anlamayın, yanlış da anlaşılmasın. Bir veterinerin hastasına ayırdığı süreden daha az Sayın Bakanım. Beş dakikayla muayene siz olur musunuz? Ve hizmet alıcı olarak Sağlık Bakanlığını bu konuda zorlamanız gerekiyor. İmkânları var; sistemsizlikten... Birinci basamak bir siyasi tercihtir. Siz onu kullanmıyorsunuz. Birinci basamak şu anda atıldı.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ - Sayın Kasap, son cümlelerinizi alayım.

ALİ FAZİL KASAP (Kütahya) - Son cümleleri söyleyeceğim. Devletin son söz sahibi olduğu yerde, ne söylerseniz söyleyin her şeye inanmayın.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Teşekkür ediyorum.

Sayın Ünal Demirtaş, size söz veriyorum.

Buyurun lütfen.

ÜNAL DEMİRTAŞ (Zonguldak) - Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Hazırnu saygıyla selamlıyorum.

Sayın Bakan, yeni göreve geldiniz, size ve ekibinize görevinizde başarılar diliyorum. Aynı zamanda, 2022 Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı bütçesinin de hayırlı olmasını diliyorum.

Önceki Genel Başkanlarımızdan ve eski Çalışma Bakanlarımızdan, devlet adamı, dürüst ve saygın lider Bülent Ecevit'i de yaşamını yitirininin 15'inci yılında saygı ve rahmetle anıyorum.

Sayın Bakan, tabii ki iş ve çalışma yaşamı sorunlarla dolu bir alan ve bu sorunlar da iktidarınız döneminde çözüleceğine derinleşerek devam ediyor. Tabii, her bir sorun noktasında ayrı ayrı konuşulabilir ama ben Sosyal Güvenlik Kurumunun açıkları üzerine, bugün, bütçe konuşmamı yapacağım.

Sayın Bakan, tabii, sosyal güvenlik doğumdan ölüme kadar 83 milyon vatandaşımızın tamamını doğrudan ilgilendiren son derece önemli bir olgudur. Türkiye'nin imzalamış olduğu 102 no.lu ILO Sözleşmesi ve Anayasa'mızın 60'ıncı maddesi gereğince "Herkes, sosyal güvenlik hakkına sahiptir." düzenlemesiyle bütün vatandaşlarımız için sosyal güvenlik alanında bir koruma şemsiyesi oluşturulmaya çalışılmıştır. Ancak işsizliğin ve kayıt dışılığın çok yoğun olduğu ülkemizde, bugün itibarıyla yaklaşık 10 milyon vatandaşımız sosyal güvenlik şemsiyesinin kapsamı dışında kalmıştır. Oysa olması gereken, 83 milyon vatandaşımızın da bu sosyal güvenlik kapsamı içerisine girmiş olmasıdır.

Değerli arkadaşlar, tabii, Sosyal Güvenlik Kurumunun gelir gider dengesinin giderek bozulduğu, prim alacaklılarında da tahsilat, tahakkuk oranlarının gerilediği, aktif/pasif oranlarının da giderek düştüğü ve bunlara bağlı olarak da Sosyal Güvenlik Kurumu açıklarının rekorlar kırdığı, Sosyal Güvenlik Kurumuna yapılan bütçe transferlerinin de yıldan yıla arttığı ve bu sebeplerle de sosyal güvenlik sisteminin aktüeryal dengesinin ve mali açıdan sürdürülebilirliğinin ciddi riskler noktasının ortaya çıktığı bir dönemden geçiyoruz.

Sayın Bakan, tabii ki Sosyal Güvenlik Kurumu daha iyi yönetilirse biz bundan elbette memnun oluruz ancak Sosyal Güvenlik Kurumu aynı Türkiye gibi iyi yönetilemediği gibi bugün bir çıkmaza doğru sürüklenmiştir ve son üç yıldaki rakamlar da son derece endişe vericidir. Şimdi, bu anlamda Sosyal Güvenlik Kurumunun nereden nereye geldiğini... Bir de biliyorsunuz Genel Başkanımız Sayın Kılıçdaroğlu'nun Sosyal Güvenlik Kurumu Genel Müdürlüğü yaptığı dönemle ilgili algı oluşturularak, gerçek dışı beyanlarla zarar ettiği ve kötü bir yönetim sergilediği konusunda, batırıldığı konusunda değişik iddialar var, algı oluşturmak amacıyla. Şimdi gerçek rakamlar öyle mi değil mi; özellikle, Sayın Aydemir'in de dinlemesinde yarar görüyorum, gerçekleri bir de bizden görsün istiyorum. Evet, bakın, burası Sayın Kemal Kılıçdaroğlu dönemi ve 1993 yılından 1999 yılına kadar Genel Müdürlük yapmış ve 4,5 milyarlık bir açık ortaya çıkmış ve bunun dolar bazındaki değeri de yaklaşık 21 milyar dolar gibi bir rakam. Burada da AK PARTİ Genel Başkanı Sayın Recep Tayyip Erdoğan'ın yani Cumhurbaşkanımızın da yönetimde olduğu on dokuz yıllık rakamlara bakıyoruz: 2003'te 13 milyarla devralmış açıkları, bakın, 2020'de rekor açık çıkmış, 69 milyar 469 milyon. Topladığımızda, 446 milyarlık bir rakam var, dolar bazında da 201 milyarlık bir açık var. Tabii bu rakamlar, Sayın Aydemir, bizim rakamlarımız değil, SGK'nin resmî verileri. Şimdi iki dönemi karşılaştırdığımızda Sayın Kılıçdaroğlu'nun dönemi -yediyıllık SGK açığı- 4,6 milyar, Sayın Recep Tayyip Erdoğan dönemi 447 milyar; 94 kat fark var arkadaşlar. Peki, hani yıllar biraz farklı ama ilk dönemi ile son dönemi arasını kıyaslayalım; 4,6 milyar ilk dönem için Sayın Genel Başkanın, Sayın Erdoğan için 146 milyar; 31 kat, son yıl için de 44 kat fark var. Bu rakamları tabii dolar üzerinden de değerlendirdiğimizde, bakın, Sayın Genel Başkanımızda 21 milyar dolarlık bir açık var ama Recep Tayyip Erdoğan döneminde -10 kat- 202 milyar dolarlık bir açık var. İlk yedi yılda 5 kat, son yedi yılda ise yine Erdoğan'ın açık sayısı çok daha yüksek değerli arkadaşlar.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ - Süreniz tamamlanmıştır, teşekkür ediyorum.

ÜNAL DEMİRTAŞ (Zonguldak) – Efendim, ben rica ediyorum sizden, bu Komisyonun üyesiyim yani Çalışma Komisyonun, bir iki dakika rica ediyorum efendim.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Bir dakika, lütfen...

ÜNAL DEMİRTAŞ (Zonguldak) – Şimdi, Sayın Aydemir, diyeceksiniz ki SGK’yi kim batırdı? İşte, SGK’yi batıran sizin Genel Başkanımız, Sayın Kemal Kılıçdaroğlu değil, rakamlar bunu söylüyor, SGK’nin resmî verileri bunu söylüyor. Tabii, bunu aşmak için de Genel Başkanımız 380 müfettişle 200 defa denetlemeden geçirildi ve toplu iğne ucu kadar da bir yanlışlık, yolsuzluk bulunamadı. Netice itibarıyla rakamlar ortada.

Bir de Sayın Bakan, aktif/pasif oranı da son derece önemli, sosyal güvenliğin önemli parametrelerinden biridir, biliyorsunuz. Genel Başkanımızın döneminde aktif/pasif oranı ortalama 2,24 ama sizin 2020 yılındaysa 1,87; bu 1,87’den de aslında prim ödemeyen stajyerleri ve kursiyerleri düştüğümüz zaman 1,69 düzeyine düşüyor.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Teşekkür ediyorum. Son cümlelerinizi alayım.

ÜNAL DEMİRTAŞ (Zonguldak) - Değerli arkadaşlar, bu bakın Avrupa’daki oranlara baktığımız zaman, 1’e 4’tür Avrupa’daki oranlar, bizde 1’e 2 bile değil yani 1 emekliye 2 çalışan düşmemektedir. Şimdi, bu şekilde Sosyal Güvenlik Kurumunun ayakta durması zordur, Sosyal Güvenlik Kurumu önümüzdeki süreçte çok büyük bir risk taşımaktadır.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Teşekkür ediyorum.

ÜNAL DEMİRTAŞ (Zonguldak) - Bir cümlem daha kaldı efendim, tamamlıyorum ve bitiriyorum sabrınıza sığınarak.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Çok aştık. Lütfen, bir cümle.

BEKİR KUVVET ERİM (Aydın) – Sizin belediyeleriniz, sorumlusu sizin belediyeleriniz.

ÜNAL DEMİRTAŞ (Zonguldak) – Efendim, bakın, 2002’deki... Bakın, bir de, SGK’deki açıklar büyüdükçe bütçeden yapılan transferler de artıyor. 2002’deki verilerde 10 milyar olan bütçe transferi 2020’de 25 katına çıkarak 249 milyar olmuş.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Teşekkür ediyorum, sağ olun. Çok aştık, süreyi, lütfen. Bakın, kesmek istemiyorum.

ÜNAL DEMİRTAŞ (Zonguldak) – Son cümle efendim, son cümle.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – O son cümleler bitmiyor ama lütfen...

ÜNAL DEMİRTAŞ (Zonguldak) – Bakın diyorum ki: “Bu transferler yapılmasın.” demiyoruz, yapılınsın, sosyal devletin bir gereğidir bunlar.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Peki, teşekkür ediyorum, sağ olun.

Sayın Candan Yüceer.

Buyurun lütfen, süreniz beş dakikadır.

CANDAN YÜCEER (Tekirdağ) – Sayın Başkan teşekkür ediyorum.

Sayın Bakana “Hayırlı olsun.” diyor, herkese saygılarımı sunuyorum ben de.

İki bakanlığın 2018’de birleştirilmesiyle beraber sosyal güvenlikten İşsizlik Sigortası Fonu’na, sosyal hizmetlerden iş sağlığına, iş güvenliğine kadar kocaman bir alanı içeren Çalışma Bakanlığı, maalesef, sadece birkaç genel müdürlüğe sıkıştırılmıştı. Bu yanıştan bu yıl dönüldü, bakanlıklar ayrıldı ama bu sürede her atılan adımın, bilimsellikten uzak alınan her keyfi kararın ve yapılan çuval dolusu yanlışların faturası, maalesef, halka, emekçiye çıkarıldı. İşsizlik de bunlardan biri Sayın Bakan ve en önemlisi bence, resmî rakamlar bile 4 milyona dayandığını söylüyor işsizliğin, biliyoruz ki gerçeği bunun yaklaşık 2-2,5 katı. Özellikle genç işsizliği şu an da resmî rakamlarda yüzde 22, genç kadın

işsizliği yüzde 30,8. Ne eğitimde ne de üretimde olan genç oranımız yüzde 33; 6 milyon gencimiz şu an ev genci olmuş durumda, anasının babasının eline bakıyor maalesef. Türkiye, Ekonomik İş Birliği ve Kalkınma Örgütü içinde ev genci oranı en yüksek ülke oldu. Bunun ne kadar büyük bir sosyal tehlike olduğunun, bu kadar genci eğitime ve üretime dâhil edemememizin ne kadar büyük bir sorun olduğunun ne kadar büyük kayıp olduğunun farkında mısınız diye sormak istiyorum Sayın Bakan size. Hangi hatalar işsizliği bu kadar yükseltmiş de artık ekonomik olmanın ötesinde toplumsal bir sorun hâline gelmiş? Sayın Bakan, bu konuda bir fikriniz var mı gerçekten, bir çözüm, çabanız var mı? Merak ediyorum çünkü bu gençlerin yoksunluktan ve yoksulluktan bir an önce acilen kurtarılması lazım.

Pandemi döneminde de maalesef emekçilere sömürtü ve yoksulluk düştü. Salgın, pandemi dinlemeden hakları gasbedilmeye çalışıldı. Niye böyle diyorum? Çünkü aşısız ve sağlıksız koşullarda çalışan emekçiler “Kod 29” adında ahlaksızlık yalanıyla işten atıldı işten çıkarma yasağına rağmen. Binlerce çalışan maalesef işinden edildi, ücretsiz izne çıkarıldı, 39 TL sefalet ücretiyle yaşamaya mahkûm edildi. Küresel Sendikal Haklar Raporu’nda Türkiye, işçiler için en kötü 10 ülkeden biri oldu. Raporda diyorlar ki: “İşçi hakları güvende değil. Türkiye’de sendikacılara karşı baskı var.” “Bu böyle mi gerçekten?” diye sorabilirsiniz. Ben size birkaç örnek vereyim: Bir sanayi ve emek kenti olan Tekirdağ’ımızın Çerkezköy ilçesinde pandemi sürecinde de gerçekten aşısız, sağlıksız, tedbirsiz çalışmaya devam eden Indomie Adkoturk çalışanları anayasal hakları olan sendikaya üye olma, anayasal hakları olan örgütlenme özgürlükleri için, insan onuruna yaraşır çalışma koşulları için, sosyal hakları için tam yüz yirmi sekiz gündür direnişter, yetmiş dört gündür de grevdeler. Şimdi, işveren diyor ki: “Yetki kararı almış sendika.” Tamam. İşveren diyor ki: “Seni tanımıyorum.” Yargıya gidiyor, itiraz ediyor. Yargı karar veriyor, itirazını kabul etmiyor. Şubat 2021’de toplu sözleşmeye gitmeleri lazım “Ne yargı kararını tanımam ne senin yetkini tanımam.” diyor. Bu da yetmiyor, çalışanların e-devlet şifresini istiyor ve bütün sendikaya üye olanların tek tek iş akdini feshediyor. Şimdi, bu ülkeyi sırtlayan emekçi kardeşlerimiz, bu koşullarda çalışmaya, üretmeye devam eden kardeşlerimize karşı bu işveren, bu gücü nereden buluyor Sayın Bakan? Gerçekten çok merak ediyorum. Acaba diyorum, hani, özellikle OHAL’i, yasaları, işçi, emekçileri için bu şekliyle kullanan, grev yasakları yapan yöneticilerden mi alıyor yoksa bu süreçte grev kırılcılığına devam eden işverenden mi alıyor bilemiyorum ama burada bir yanlış var, burada bir eksiklik var, bir mağduriyet, haksızlık var ve geçtiğimiz günlerde, 31 yaşında bir kardeşimiz bu fabrikada çalışan Hayri Burak Gül hayatını kaybetti, Allah’tan rahmet diliyorum kendisine. Indomie Adkoturk çalışanlarının size bir mesajı var, diyorlar ki: “Biz, 19 kadın işçi yüz kızartıcı suç bahanesiyle tazminatsız olarak işten atıldık, o fabrika önünde biz namusumuz, onurumuz için direnmeye devam ediyoruz.” Ve diyorlar ki...

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Teşekkür ediyorum.

Son cümlelenizi alayım.

CANDAN YÜCEER (Tekirdağ) – Son cümlemi söyleyeceğim.

Valiye gidiyorlar mağduriyetlerini anlatmak için ama polis barikatıyla ve şiddetiyle karşılaşıyorlar. Onlar sizden şunu istiyorlar Sayın Bakan, diyorlar ki: “Çalışma Bakanlığımız sendikal haklarımızı tanısin, Yüksek Hakem Kurulu kanalıyla iş yerimizde toplu iş sözleşmesi sürecinin işletilerek sözleşmenin imzalanmasını ve işten atılan 100’e yakın işçi kardeşimizin tekrar işe iade edilmesini istiyoruz.” İnsanlar çaresiz ve dertli insanlar...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Teşekkür ediyorum, sağ olun.

CANDAN YÜCEER (Tekirdağ) – Son cümle Sayın Başkan.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Son cümle için fırsat verdim, kullanmadınız.

Sayın Aysu Bankoğlu'na söz veriyorum.

Buyurun lütfen Aysu Hanım.

Süreniz beş dakikadır.

AYSU BANKOĞLU (Bartın) – Değerli arkadaşlar, bugün sadece size bir milletvekili olarak değil belki de aranızdaki en genç kişi olarak genç işsizliğinden ve buna bağlı olarak ortaya çıkan beyin göçünden biraz bahsedeceğim. Sayın Bakan, size yöneltilen beyin göçü sorularına karşı “Türkiye’den kaçmak istiyorlar diye bakmamak lazım, gençler dünyayı tanımak istiyorlar.” diye cevap vermişsiniz. Herhâlde kendi belediyesinin gezisinde Almanya’ya giden ve dönmeyen, dönmediği iddia edilen 42 partilinin de dünyayı tanımak istediler diye düşünüyorum. Her gün birinden bir “Hoşça kal.” telefonu alıyoruz Sayın Bakan. Daha birkaç gün önce çok yakın bir dostumu ülkede kalması için bizzat ikna etmeye çalışıyordum. Gerçekten dünyayı gezmeye gitmiyorlar, maalesef, ülkemizden kaçıyorlar. Bazılarınınsa cebinde sadece yol parası var ama yine de gidiyorlar Sayın Bakan. Dünyayı tanımak için değil, hak ettikleri değeri görebilmek için göçüyorlar. Dilini, kültürünü bile bilmedikleri, on dokuz yılda mahvettiğiniz düzenden daha çok güveniyorlar o ülkelere ve o sistemlere çünkü yurt dışında vasıfsız bir işçi bile Türkiye’deki kalifiye elemandan daha iyi koşullarda çalışıyor ve yaşıyor. Gençler artık iş bulacaklarına inanmıyorlar, geleceklerini öngöremiyorlar; iş bulsalar bile yarın, yazdığı bir “tweet” yüzünden hapse mi girecek, rektör mü değişecek, acaba partili biri gelip işini elinden mi alacak yoksa işten mi atılacak bilmiyorlar değerli arkadaşlar. Bakın, TÜİK bile “Yaklaşık yüzde 25 genç işsiz var.” diyor, DİSK raporlarına göre bu oran yüzde 40’larda, artık iş arayan 2 gençten 1’i iş bulamıyor demek Sayın Bakan. Sizce bu gençler gerçekten dünyayı gezmeye mi gidiyorlar, merak ediyorum.

Bakın size birkaç tane üzücü örnek vereceğim. Hasan Songur, ataması yapılmayan bir öğretmendi, işçilik yaptığı fabrikada yirmi gün sonra pistonların arasına sıkışarak hayatını kaybetti. Hıdır Ali Genç 21 yaşındaydı -dinlerseniz çok sevinirim Sayın Bakan- okul harçlığını biriktirmek için inşaatta çalışırken 32’nci kattaki asansörden düşerek hayatını kaybetti. Aydın’da 25 yaşındaki sosyal bilimler öğretmeni Merve Çavdar atanamadığı için ne yazık ki intihar etti. Remzi Ersu 22 yaşında, tıp fakültesi öğrencisiydi, o da inşaatta çalışırken ne yazık ki hayatını kaybetti. Ne yazık ki yirmi yılda liyakat diye bir şey bırakmadınız, kurumların içi boşaltıldı, her yeri akrabalarınızla doldurdunuz. Eskiden bu işler ortaya çıkınca siyasilere en azından yüzü kızarırdı, şimdi en fazla söylenen kelime “Kandırıldık...” filan falan; rahatsız olmuyor musunuz gerçekten, merak ediyorum.

Bugün ülkede 209 üniversite, 8 milyon öğrenci var; peki, 8 milyon öğrenci için gerçekten bir istihdam planımız var mıydı? Market gibi üniversite açarken ne planlamıştınız acaba? Mezun oldular, iş yok; master yaptılar, iş yok; boş durmamak için doktora yaptılar, hâlâ olmadı Sayın Bakan. Genç işsizlik her yıl sayenizde çığ gibi büyüdü ve OECD sıralamasında yine ülkemiz ilk 3’te, diplomalı işsizlikte ise Avrupa şampiyonuyuz, sizi bir kez daha tebrik ediyorum. Üniversite mezunları iş bulamıyor, gidiyor inşaatta, pazarda çalışıyor; sizce bu potansiyel neden gidiyor, hâlâ anlamadınız mı? Umutsuzlar çünkü Sayın Bakan, Hükümetin geleceklerini harcadığını biliyorlar çünkü.

Bir şeyi çözmek istiyorsak sorunumuzu iyi tespit etmemiz gerekiyor diye düşünüyorum. Bizim sorunumuz acaba yetersiz bütçe mi, liyakatin olmaması mı yoksa önünüzü görmeden yaptığımız hayali politikalar mı? Dünün hatalarıyla yarın başka sonuçlar bekleyemezsiniz değerli arkadaşlar. Mesela, artık atamaları liyakate göre mi yapacaksınız yoksa akrabaları, cemaatleri kayırmaya devam mı edeceksiniz? Yazdığımız bu hedefleriniz kâğıt üzerinde gayet güzel gözüküyor ama yetersizler. Bunların bugüne kadar neden yapılmadığına ilişkin de bir öz eleştiriniz var mı merak ediyorum.

Eğitim düzeyleri ne olursa olsun gençlerin düzenli çalışma saatleri, düzenli maaş ve tatil beklenti hakları var. Gençler sayenizde artık hayalleri için değil, hayatta kalabilmek için dilek tutuyor ama siz çay içecek, otobüse binecek parası olmayan gençlere 3, hatta 4 çocuk tavsiye ediyorsunuz. Yandaşlar üçer beşer maaş alırken bu gençler nasıl geçinecek diye hiç düşünüyor musunuz? Yüzde 76'sı ilk fırsatta yurt dışına gitmek isteyen gençlerle ilgili "Acaba neyi yanlış yapıyoruz?" diye bir kez bile dert ettiniz mi? Etseydiniz herhâlde bu hâle gelmezdi.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Süreniz tamamlanmıştır.

AYSU BANKOĞLU (Bartın)– Köprülerin, yolların, hastanelerin garantileri var ama Bakanlığımızın gençlere iş ve gelecek garantisi var mı? Lütfen bunu cevaplayın.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Değerli arkadaşım, süreniz aşmıştır, teşekkür ediyorum, sağ olun.

AYSU BANKOĞLU (Bartın) – Gençlere gelecek borcunuz var Sayın Bakan, gençler de bu borcunuzu sandıkta öder.

Teşekkürler.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – HDP grubundan Sayın Züleyha Gülüm, söz sizde, süreniz beş dakikadır.

ZÜLEYHA GÜLÜM (İstanbul) – On dakika olacaktı...

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Affedersiniz, size bir süre aktarılmıştı, on dakika, doğru.

Buyurun, süreniz on dakikadır.

ZÜLEYHA GÜLÜM (İstanbul) – Türkiye’de sermayedarlara her türlü destek verilirken, teşvikler verilirken, hatta vergilerini kaçırmalarına bile fırsatlar, yasal düzenlemeler tanınırken yoksul halk ardi arkası kesilmeyen zamlara, artan hayat pahalılığına, hatta açlığa mahkûm ediliyor. Elbette ki bu açlığa mahkûm edilmeye en yoksullaşan da kadınlar oluyor. Erkek egemen sistem ev işlerini kadınların üstüne yıkınca çocukların karnını nasıl doyuracağını kadınlar düşünmek zorunda kalıyor, çöpten yiyecek toplayan yine kadınlar oluyor. Müzisyen kadınlar müzik aletlerini satmak zorunda kaldı. "Uzaktan çalışma" adı altında kadınların emeğinin daha fazla sömürüldüğü bir sisteme geçildi; mesai saatleri belli olmayan, işverenin ödemesi gereken maliyeti ve işleri kadınların üzerine yıkan yeni bir çalışma modeli. Evlere temizliğe giden kadınlar ne emekli olabiliyor ne de sağlık güvencelerinden yararlanabiliyor. Ev eksenli çalışan kadınlar güvencesiz, sağlıksız ortamlarda emeklilik sigorta hakkı olmadan çalışmak zorunda bırakılıyor. Mevsimlik tarım işçisi kadınlar, mülteci kadınlar bir yandan tacize, mobbinge maruz kalırken bir yandan da düşük ücretlerle güvencesiz, hatta çoğu kez hiçbir ücret alamadan çalışmak zorunda bırakılıyor; çadırlarda en temel ihtiyaçları dahi karşılanmadan yaşamak zorunda kalıyorlar. Asgari ücretin dahi lüks olduğu çalışma alanlarından bahsediyoruz.

Kadınların yüzde 25'i asgari ücretin altında ücretle çalışıyor. Özel sektörde her 4 kadından 3'ü asgari ücret civarında ücret alabiliyor. Erkekler kadınlardan yüzde 31,4 daha fazla gelir elde ederken ücretlerde kadınlar ve erkekler arasındaki gelir eşitsizliği büyüyor. 2006 yılında yüzde 12 olan bu eşitsizlik yüzde 20'nin üzerine yükseldi. Kendi hesabına çalışan erkekler kadınlardan yüzde 77,3 daha fazla kazanıyor. Önce kadınlar işten çıkarılıyor. Kadınlar iş bulamıyor, daha fazla yoksullaşıyor.

Kadın olduğumuz için ayrımcılığa maruz kalıyor, patronların tacizine uğruyor, işten çıkarılma tehdidi, mobbinge karşı karşıya bırakılıyor. Erkeklerle eş değer işleri yapmamıza rağmen düşük ücretlerle kayıt dışı ve güvencesiz çalıştırılıyor. Kapitalizmin yarattığı sınıfsal eşitsizlik ile patriarkanın yarattığı cinsiyet eşitsizliği iş bulabilmiş kadınları dahi kısıp alıyor, nefes aldirmiyor. Toplumsal cinsiyet rollerinin dayatılmasıyla ev işleri, çocuk bakımı, yaşlı bakımı, hasta bakımı, engelli

bakımı kadınların üstüne yıkılıyor. Sürekli “aileyle uyumlu iş yaşamı” diyerek kadınları evlere mahkûm eden bir siyaset anlayışı izleniyor. Ücretsiz kamu kreşleri, yaşlı, hasta, engelli bakım merkezleri yok. Bu sorumlulukların, kadınlara yüklenen sorumlulukların bilinmesi kadınların işe girişte dahi ayrımcılığa uğramasına, düşük ücretlerle çalışmaya mahkûm edilmesine gerekçe yapılıyor. Ücretsiz izne önce kadınlar gönderiliyor. İşten çıkarma yasağına rağmen kod 29’la işsiz bırakılan, tazminat hakları gasbedilen, işsizlik maaşı almaları bile engellenen kadınlar bir de üstüne erkek egemen anlayıştan kaynaklı yargılanıyorlar.

Özellikle kırsal bölgelerdeki, Kürt illerindeki kız çocukları yeterli eğitim olanaklarına erişemiyor. Oyun oynayacak yaşta olan kız çocuklarının kimi ev işlerinde, kimi çocuk bakımında, kimi tarlada mevsimlik işçi olmak zorunda kalıyor. Çalışma Bakanlığı bu kız çocuklarını görmek istiyor mu?

TÜİK verilerine göre, 2019 itibarıyla Türkiye’de 15 yaş üzeri okuma yazma bilmeyen 1,74 milyon kadın var. Bu sayı erkeklerden 6 kat daha fazla. Kadınlar, eğitime erişememenin bir sonucu olarak, niteliksiz, güvencesiz, kayıt dışı ve düşük ücretlerde çalışmak zorunda kalıyor ya da ücretli bir iş bulma imkânları bile yok. Bunun yanı sıra, erkeklerin aksine, istihdam alanında yer alabilen kadınların büyük çoğunluğu erkek egemen anlayışın bir sonucu olarak kendi kazançları üzerinde kontrol sahibi olamıyor. Kadın olmanın yanında, göçmenlik, engellilik, etnisite gibi kesişimsel ayrımcılığa uğruyor kadınlar.

Kürt illeri hem genel işsizlik oranında hem de kadın işsizlik oranında Türkiye genelinin üstünde. Kadınlar, buralarda daha fazla güvencesiz, sigortasız, düşük ücretlere mahkûm ediliyorlar. Tüm bu sorun alanlarını görmeyen bir bütçe var önümüzde. Erkek aklıyla üretilmiş, savaşın, sermayenin, yandaşın, erkeğin bütçesi. Öncelikle, kadın bütçesine, kadınların yaptığı bir bütçeye ihtiyacımız var. Kadın-erkek sayısı fark etmeksizin, 50’yi aşkın işçinin olduğu iş yerlerinde kreşlerin olması gerekiyor. Kreşlerin yirmi dört saat ve ana dilde hizmet vermesi, her mahallede kreş, hasta, yaşlı, engelli bakımı için ücretsiz merkezlerin açılması gerekiyor. İstihdam alanına katılmak isteyen kadınlara iş bulamaması durumunda prim gün sayısına bakılmaksızın işsizlik maaşı ödenmeli. Kocadan, babadan bağımsız sağlık sigortası ve erken emeklilik hakkı tanınmalı, ILO 190 imzalanmalı. Eğitimden kız çocuklarının uzaklaşmasına neden olan imkânsızlıklar ortadan kaldırılmalı, üniversiteli kadınlara parasız eğitim ve barınma hakkı sağlanmalı ki niteliksiz işlere mahkûm olmasınlar.

Eş değer işe eşit ücret sağlanmalı. Kadınları, güvencesiz, esnek, sağlıksız işlere mahkûm eden politik anlayış terk edilmeli. İstihdam alanında kadınları önceleyecek politikalara ve bütçeye ihtiyaç var. Engelli kadınlara istihdamda öncelik tanınmalı, meslek kursları açılmalı.

Pandemi süreciyle birlikte LGBT+’ların yüzde 64’ünün gelir getiren bir işte çalışmadığı ortaya çıktı. Maruz kaldıkları ayrımcılıklar sebebiyle, çalışma yaşamına etkin katılamayan, kayıtsız, güvencesiz, günlük işlerde çalışmaya itilen LGBT+’lar bu süreçte işini en çok ve en hızlı şekilde kaybeden gruplardan biri oldu. İşini kaybeden ya da ücretsiz izne çıkarılan LGBT+’lara kısa vadede maddi destekler sağlanmalı, orta ve uzun vadede kayıtlı ve güvenceli alanlarda istihdama katılımlarına yönelik programlar geliştirilmelidir.

Ve yine, işçi emekçi alanından, Tekirdağ’ın Çerkezköy ilçesinde Adkoturk makarna fabrikası işçilerinden bahsetmek istiyorum. 2017 yılından beri TEKGIDA-İŞ Sendikasında örgütleniyorlar. Sendikanın yetkisine işverenin itiraz etmesiyle süren yargı süreci tam dört yıl sürdü. TEKGIDA-İŞ yetkisi onaylandı, bu kararın ardından yasaların öngördüğü şekilde Şubat 2021’de başlaması gereken toplu iş sözleşmesi işverenin, Çalışma Bakanlığı ve Yargıtayın kararlarını hiçe sayması sonucu bir türlü toplu iş görüşmeleri başlayamadı. Bu arada, 19 kadın işçi yüz kızartıcı suç bahanesiyle tazminatsız olarak işten atıldı. İşçi Hayri Burak Gül, daha iki gün önce ağır çalışma koşulları nedeniyle fenalaştı ve iş yerinde doktor olmadığı için acil müdahale yapılamadı ve hayatını kaybetti. İşçiler, tam yirmi

sekiz gündür -çoğunluğu kadınlardan oluşan işçiler- her türlü tacize, hakarete, sözlü ve fiziki saldırıya ve aşağılanmaya karşı sokakta, fabrika önünde direniyor. Toplu sözleşme masasından kaçan işverene karşı başlattıkları grev ise bugün yetmiş üçüncü gününde. Greve çıkan fabrikada makinelerin bakımını yapanlar dışında grev sürecince aslında işçi çalıştırılması yasağı var; gel gör ki, patron elbette ki iktidarın desteğiyle bunu da dikkate almıyor, kaçak işçi çalıştırıyor.

Sendikalar ve Toplu İş Sözleşmesi Kanunu'nun 60'ıncı maddesi "Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanı uyuşmazlığın çözümü için bizzat arabuluculuk yapabileceği gibi bir kişiyi de arabulucu olarak görevlendirebilir." diyor. İşçilerin talepleri, sendikal haklarının tanınması, atılan işçilerin geri alınması, toplu iş sözleşmesi yani hepsi yasal düzenlemeler. Bu konuda, acaba Bakanlık bir ara buluculuğu düşünüyor mu, sorunun çözümüne katkı sunmayı düşünüyor mu?

Diğer bir mesele: Özel eğitim ve rehabilitasyon merkezinde çalışan öğretmenlerin, fizyoterapistlerin, psikologların 2022 bütçesine dair talepleri var, diyorlar ki: "İşverenlerin, çalışanların meslek kodunu Sosyal Güvenlik Kurumuna bildirmeleri 2018 yılında zorunlu hâle geldi. Meslek kodu uygulamasıyla kayıt dışı çalışmayı önlemek, çalışanların SGK primlerinin gerçek maaşları üzerinden yatırılması hedeflendi. Peki, ne oldu? Aksine, meslek kodları belirlense de mesleklerin taban maaşları belirlenmediği için SGK'ye yatırılan primler en düşük ücretten, asgari ücretten yatırıldı. Emekçi işçilerin bugününden ve emekliliğinden çalındı. Milyonlarca emekçi işçi daha yüksek maaş alması gerekirken, SGK primleri yüksek yatırılması gerekirken Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı görevini yerine getirmedi. Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığına bağlı SGK'ye kayıtlı çalışan milyonlarca öğretmen, psikolog ve fizyoterapist asgari ücretle çalıştırılmaya devam ediliyor. 9. Hukuk Dairesi bir karar verdi; öğretmen, psikolog, fizyoterapist gibi lisans mezunu çalışanların büyükşehirlerde asgari ücretle yaşamasının hayatın olağan akışına ters olduğunu hükmetti. Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı bu emsal karar doğrultusunda bu çalışanların mağdur olmaması için bir düzenleme yapmayı düşünüyor mu?"

OTURUM BAŞKANI ABDULLAH NEJAT KOÇER – Lütfen tamamlar mısınız?

ZÜLEYHA GÜLÜM (İstanbul) – "Asgari ücretle çalışan öğretmenlere taban maaş uygulaması getirilecek mi? Seyirci olmaya devam mı edilecek, sermayedarları memnun etmek için emekçilerin haklarının sömürülmesine göz yummaya devam mı edilecek?"

III.-OTURUM BAŞKANLARININ KONUŞMALARİ (Devam)

2.- Oturum Başkanı Abdullah Nejat Koçer'in, İstanbul Milletvekili Züleyha Gülüm'ün bugünkü bütçeler üzerine yaptığı konuşmasında Anayasa'ya ve İç Tüzük'e aykırı konuşma yaptığına ve bunu kabul etmediklerine ilişkin açıklaması

OTURUM BAŞKANI ABDULLAH NEJAT KOÇER – Evet, biraz önce konuşan hatip Sayın Gülüm konuşmasında defalarca kere "Kürt illeri" lafını kullanarak Anayasa'mıza ve İç Tüzük'ümüze aykırı olarak bir konuşma gerçekleştirdi. Başkanlık Divanı olarak bunu kabul etmiyoruz, böyle bir tanım yoktur. Türkiye'nin 81 ili birbirinden farklı değildir, tüm illerimiz Türkiye Cumhuriyeti'nin illeridir. Böyle bir tanıma birkaç günden beri defaatle kullanıyorsunuz, bu tanıma kabul etmediğimizi de buradan kayıtlara geçirmek istiyorum.

IV.- KANUN TEKLİFLERİ VE DİĞER İŞLER (Devam)

A)KANUN TEKLİFLERİ (Devam)

1.-2022 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu Teklifi (1/283) ve 2020 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesap Kanunu Teklifi (1/282) ile Sayıştay tezkereleri (Devam)

a)Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı (Devam)

b)Mesleki Yeterlilik Kurumu (Devam)

c)Sosyal Güvenlik Kurumu (Devam)

ç)Türkiye İş Kurumu Genel Müdürlüğü (Devam)

d)Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı (Devam)

OTURUM BAŞKANI ABDULLAH NEJAT KOÇER – Söz Milliyetçi Hareket Partisinden Sayın Mehmet Taytak'ta.

Süreniz beş dakika.

Buyurun lütfen.

MEHMET TAYTAK (Afyonkarahisar) – Sayın Bakanım, Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığımızın kıymetli temsilcileri ve basın mensuplarımız; hepinizi sevgi ve saygıyla selamlıyorum.

Öncelikle, Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı ve ilgili kurumlarımızın 2022 yılı bütçelerinin hayırlı ve bereketli olmasını diliyorum.

Dünyamız İkinci Dünya Savaşı sonrası görülen en büyük küresel krizle karşı karşıyadır. Covid-19 pandemisinin yol açtığı çok boyutlu ve derin etkileri Cumhurbaşkanlığı hükümet sistemi yönetimiyle 18 Mart 2020 tarihinde açıklanan Ekonomik İstikrar Kalkanı paketi gelir kaygısına uğrayan kesimler için kredi kanallarının esnetilmesi, işsizliğin önüne geçmek için kısa çalışma ödeneği yöntemleri, istihdamı korumaya ve artırmaya yönelik yapılan düzenlemeler, işçilerin iş sözleşmelerinin işveren tarafından feshedilmemesinin düzenlenmesi, vergi ve sigorta primlerinin ertelenmesi, borç yapılandırılmaları, teşvikler, destekler ve yatırımlarla aldığı etkin kararlar ve yaptığı çalışmalarla sağlıklı bir işleyişin sürdürülmesini sağlamıştır.

Kadınlar toplumun mimarıdır. 2021 Ağustos ayı itibarıyla kadınlarımızın iş gücüne istihdam oranı yüzde 27,5'tir. Kadınlarımızın istihdama katılması toplumsal kalkınmada çok önemli bir etkidir. Bu anlamda, artırılacak kadın istihdamıyla çift kazananlı hane modeline geçilecek, hanelerin gelir düzeyi yükselecek, kadınlarımızın yaratıcılıkları, yetenekleri geliştirilecek ve yoksulluk riski azalacaktır.

Ülkemizde ekonomik sorunların başında enflasyon gelmektedir. Çalışanlarımızın, emeklilerimizin ve asgari ücretle çalışan vatandaşlarımızın maaşlarında artış yapılırken enflasyon hususunun dikkate alınması önem arz etmektedir.

Sayın Bakanımızın bugünkü açıklamaları pek çok çalışmamıza umut olmuştur. “Enflasyon karşısında emeği koruyacak bir asgari ücret seviyesinin belirlenmesi düşüncesiyle hareket ediyoruz” açıklamasını çok değerli bulduğumuzu belirtiyor, kendisine ve bütün çalışanlarımıza çok teşekkür ediyoruz.

Yine, Sayın Cumhurbaşkanımızın “2022 yılında 3600 ek gösterge için düzenlemeler yapacağız.” müjdesiyle ilgili olarak ise Sayın Bakanımız, 3600 ek gösterge için çalışmalara başladıklarını, sendikalarla birlikte ortak çalışmalar yürüteceklerini, 3600 ek göstergenin kapsam ve maliyetlerini çalıştıklarını belirtti. Ben yine Sayın Bakanımıza kamuda çalışanlarımız adına çok teşekkür ediyorum.

İdari, mali ve sosyal haklar yönünden sağlanacak bu çalışmaların çalışanlarımızın motivasyonunu artıracaklarını ve başarılarını olumlu etkileyeceğini düşünüyorum. Sözleşmeli kamu personelinin kadroya geçişiyle ilgili isteyen sözleşmelilerin kadro hakkına sahip olması konusunda çalışmalarını sürdürdüklerini belirten Bakanımız, kamuda sözleşmeli çalıştırılması uygulamalarının gözden geçirildiğini ifade etmiştir.

Son olarak, ıraklık ve staj sürelerinin emeklilik hizmetlerine sayılması konusunda da pek çok talep almaktayız. Çıraklık ve staj sürelerinin hizmetten sayılması mesleki eđitimин özendirilmesine katkıda bulunacaktır.

Bu duygu ve düşüncelerle hepinize saygılar sunuyor, başarılar diliyorum.

OTURUM BAŞKANI ABDULLAH NEJAT KOÇER - Teşekkür ederim Sayın Taytak.

Söz sırası Cumhuriyet Halk Partisinden Sayın Cavit Arı'da.

Buyurun Sayın Arı.

Süreniz on dakikaydı, dört dakikasını bir başka arkadaşımız kullandığı için altı dakika.

Buyurun Sayın Arı.

CAVİT ARI (Antalya) - Sayın Başkan, değerli milletvekili arkadaşlarım, Sayın Bakan, değerli bürokratlar; ben de öncelikle hepinizi saygıyla sevgiyle selamlıyorum.

Bu yakın süreçte, özellikle ekonomideki kötü gidiŐat nedeniyle esnaf, memur, ifti, çalışan çalıŐamayan, emekli, hemen hemen bütün kesimlerde ciddi bir geçim sıkıntısı yaşandı. Cumhuriyet Halk Partisi olarak biz, bugüne kadar her kesime sahip çıkmaya çalıştık ancak iktidar olarak sizlerin sahip çıkamadığı ve hatta görmezden geldiği önemli kesimler de var lkemizde. Türkiye'de çalışma yaşamında en büyük sorun Şüphesiz ki kayıt dışı ve güvencesiz çalışma. Özellikle pandemi sürecinin ilk dönemlerinde iktidar "Evde kal." ağırısı yaptı, vatandaşımız evde kalma çağırısına uydu ancak milyonlarca kişi sayenizde maalesef ki geçim sıkıntısı, ekonomik sıkıntı yaŐadı; örneğin, evlere temizliğe giden gündelikçi çalışan kadınlarımız: Türkiye'de 1 milyon civarında gündelik ev iŐlerine giden, yevmiyeyle çalışan emekçi kadınlarımız var. Türkiye'de gündelik ev iŐlerine giden kadın emekilerimizin yüzde 95'i maalesef ki güvencesiz, işte bu süreçte destek alamayan en önemli kesimlerin başında gelmekte. Ne kısa çalışma deneneğinden yararlanabildiler ne de günlük 39 TL'lik ücretsiz izin deneneğinden yararlanabildiler.

Bir başka kesim ise yine evde kalıp da açlığa terk edilen emekilerimizden sokak emekçileri. Evet, aslında her gün karşımıza sokakta çıkan bu kesim de yine iktidarınız tarafından maalesef görülemedi. Kimdi bunlar? Kestaneciler, ayakkabı boyacıları, mendil satanlar, sokak müzisyenleri, seyyar satıcılar ve daha niceleri. İŞte yaklaşık 6 milyon civarındaki bu sokak satıcıları maalesef ki mağdur edildiler.

Yine, aynı Şekilde, mağdur edilen bir kesim de motokuryeler; yüzde 90 seviyesinde kayıt dışı çalışan, iş koşulları maalesef ki istenilen düzeyde olmayan önemli bir kesim. Çoğunlukla sendikasıız çalışan, sipariŐ yetiŐtirme baskısıyla çalışan, neredeyse son bir yılda 200 civarında kazaya kurban giden motokuryeler.

Kısacası, değerli arkadaşlar, iktidarınız süresince işte bu Şekilde mağdur edilen kesimler oldu. Biraz önce bir arkadaşımız kağıt toplayıcı iŐilerimizden bahsetti, yine onlar da bu kesime dhiller. İŞte, Cumhuriyet Halk Partisi olarak Sayın Genel Başkanımız ve Genel Merkezimizin çalışmalarında bu kesime özellikle yoğun bir Şekilde eğilindi ve sorunlarını çözme sözü verildi. Cumhuriyet Halk Partisinin en yakın zamanda, iktidarında, işte sizlerin mağdur ettiği bu kesimler mutlaka ve mutlaka düzenli bir sosyal güvenceye kavuŐacak ve yarın garantisi altına sokulacaklar.

Yine, sözleşmeli personellerimizin yaşadığı mağduriyet de devam etmekte. Türkiye'de 530 bin civarında sözleşmeli personel bulunmakta. Bu alıŐanlarımız kadrolu personelle, memurla aynı işi yapmakta ancak maalesef ki güvencesiz bir Şekilde çalışmaya devam etmekte ve mağduriyet yaŐamaktalar; örneğin, ilimiz Antalya başta olmak üzere çok sayıda turizm çalışanları, emekçileri yine bu süreçte mağdur edildiler. Askıda alıŐan vaziyetine getirilen ve bu nedenle de ne kısa çalışma

ödeneğinden ne de nakdi ücret desteğinden doğru düzgün yararlanamayan yüz binlerce turizm çalışanı süreçte mağdur edildi ve önümüzdeki süreçte bu turizm çalışanlarının mağduriyetlerinin önlenmesi adına tedbirler alınması gerektiğini buradan bir kez daha ifade etmek istiyorum.

Sayın Bakan, göreve yeni seçildiniz, yeni atandınız; başarılar diliyorum ancak yeni atanmış bir Bakan ve bir hoca olarak, profesör olarak sizlerden şunu talep etmek istiyorum: Bakın, siz siyasetin birazcık dışından geldiniz, o nedenle devletin kurumlarının, kademelerinin siyasetin direkt etkisi altında bulundurulmasına, sokulmasına lütfen birazcık önleyici olun. Örneğin, İŞKUR -bir arkadaşımız daha benzer bir cümle ifade etti, ben de tekrar etmek istiyorum- maalesef ki AKP'nin il başkanlıklarının işçi bulma kurumları hâline getirildi Sayın Bakanım, bunu lütfen önleyin. Bakın, bir okula temizlikçi alınacak İŞKUR'a müracaat edilip ama listelerin AKP il başkanlıklarından gittiğini biliyoruz. Efendim, ormana işçi alınacak, listelerin oralardan gittiğini biliyoruz. Vatandaşımız, çalışanlarımız, daha doğrusu iş arayanlarımız bu durumdan ciddi anlamda rahatsız yani illa gidip düz bir işçilikte, geçici bir işçilikte, üç beş aylık çalışacak, iş bulacak olan bir kişinin gidip de AKP'ye kaydolma mecburiyeti yok Sayın Bakanım. Bunları lütfen önleyin ve buradan da tekrar sizlerin bu konuda hassasiyet göstermeniz gerektiğini ifade etmek istiyorum.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Süreniz geçmiştir, otuz saniye de ek süre kullanmış durumdasınız. Son cümlelerinizi alalım.

CAVİT ARI (Antalya) – Toplumsal barış ve huzurdan bahsediyoruz ama bakın, en basit bir işçi alımında dahi bu şekilde ayırma kayırma işte bu toplumsal huzuru bozmaktadır.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Teşekkür ediyorum Cavit Bey.

CAVİT ARI (Antalya) – Sayın Başkanım, son cümle.

Daha geçen hafta içerisinde polislik sınav sonuçları açıklandı; örneğin...

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Çok aştınız süreyi, teşekkür ediyorum, sağ olun.

CAVİT ARI (Antalya) – ... kimlerin kazandığına ve kimlerin kazanamadığına şöyle bakarsak, işte bu ayrışmalar, bu haksızlıklar toplumsal barışı ve huzuru bozan tutum ve davranışlardır.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Sayın Ari, teşekkür ediyorum, sağ olun.

CAVİT ARI (Antalya) – İktidar olarak siz önce bunlara dikkat edin diyorum ve bütçenizin hayırlı olmasını diliyorum.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Sayın Necdet İpekyüz, buyurun.

Süreniz on dakikadır.

NECDET İPEKYÜZ (Batman) – Teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

Sayın Başkan, değerli bürokratlar, değerli vekiller; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Sabah açılıшта konuştuğunuzda Sayın Bakan, sendikadan söz edince, sendikal mücadeleden söz edince emeğin sermaye karşısındaki tek gücünün sendika olduğunu söyleyince... Gerçekten bunu her yerde söylemek lazım, bununla ilgili çalışma da yürütmek lazım. İlk defa bir Bakan, “Emeğin ne kadar kutsal olduğunu, emeğin sermaye karşısında güçlendirilmesi gerektiği” konusunda bir çabadan söz etti ve 12 Eylül'e atıfta bulunarak, 12 Eylül öncesi sendikal mücadelenin ne kadar dinamik olduğunu, 12 Eylül'den sonra ne kadar yok olduğunu dile getirdi. Dün, siz yoktunuz burada, ben, konuşmamda, -Dışişleri Bakanlığında- aslında yurt dışında Türkiye'yle ilgili kriterlere bakıldığında çeşitli verilere bakılıyor; demokratikleşme, demokrasinin gelişmesi... Nitekim siz de dediniz ki: “Sendika demokratik mücadelenin olmazsa olmazlarından, öncü koşullarındandır.” OECD çalışmalarında Türkiye'deki

örgütlenme özgürlüğü, sendikal mücadelenin gerilemesi 4 üzerinden 1 puan alıyor. Bu hepimiz için bir sorumluluk gerektiriyor ve umarım, Türkiye’de sizin başladığınız bu Bakanlıkta, -nisan ayından beri- sendikalı sayısı giderek artmış olur. Bizim arkadaşlarımız şöyle bir çalışma yaptılar, Emek Komisyonu dediğimiz, emeğin ne aşamada olduğu konusunda. Aslında Türkiye’de işsizliğin giderek arttığını, yoksulluğun arttığını, hele hele genç işsizliğin çığ gibi büyüdüğünü ve esnek, güvencesiz çalışma koşullarının yaratıldığını... Biz gezdiğimizde insanlar ne diyor Sayın Bakan biliyor musunuz gerek iş aş buluşmalarında gerekse bütçe buluşmalarında? “Bir canımız var o canımızın da alınmasını istiyorlar.” Bunu işçi de memur da söylüyor. Aslında hepimizin daha çok konuşması gereken bu bütçe sürecinde “Türkiye’de büyük bir kesim açlık sınırının altında veya yoksulluk sınırının altında yaşıyorsa, biz bunun çözümünü nasıl bulabiliriz?” diye konuşmamız lazım. Eğer asgari ücretli sayısı her zaman artıyorsa, düşmüyorsa bu bütün Türkiye için bir ayıptır. Asgari ücretli sayısının giderek düşmesi lazım ama yükseliyor. Neredeyse, asgari ücret için, bir iş bulabilmek için insanlar vekilleri arıyor, birçok kişiyi arıyor ve çoğu esnek, sendikasız ve bir işverenin iki dudağı arasında çalışmaya kalkışıyor. Bizim Emek Komisyonumuz -şöyle bir çalışma yaptık Sayın Bakan, bunu ben size vereceğim, arkadaşlara inceletirseniz iyi olur- diyor ki: 1 Ocak tarihinden 30 Ekime kadar emekle ilgili neler olmuş? İçinde iş kazaları var, içinde basın açıklamalarına engeller var, içinde grev engelleri var, işten atılmalar var; ne dersiniz var ve tarih tarih -şu sarı olarak etiketlediğim yer- yani yarısından fazlası sizin Bakan olduğunuz günden sonraki süreç. Burada tümüyle sizlerin verileri, Türkiye’deki verilerden toplanmış veriler, 515 sayfa yani aslında hepimizin, o zaman bu Bakanlıkta çok konuşmamız gereken şeyler var. Sosyal güvenlik diyoruz, sosyal güvenlik derken de bizim daha çok işvereni değil; sağlıklı, güvenceli, insanların daha mutlu yaşaması için neler yapmamız gerektiğini konuşmamız lazım ve onun üzerine sizin bütçenizin, Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığının bütçesinin artırılması için hepimizin düşünmesi lazım. Bu bütçeyi artırırken de herkese eşit ulaşması için, kadın, genç, işsiz ve bölgeler arasında da eşit ulaşması için çaba harcamak lazım.

Şimdi, sendikal mücadeleden söz ediyorsunuz veya sendikadan. Türkiye’de, zaten artık grev unutuldu ve hele hele 2016’dan sonra grev denilince hemen OHAL kararları gündeme gelmekte ve engel çıkartılmakta, yasaklanmakta; toplu iş sözleşmesine gelince zaten toplu iş sözleşmesinden söz edilmiyor. Sendikalar neredeyse ismi sendika, cılız ve örgütsüz toparlanamıyor.

Bir diğer konu Sayın Bakan, iş kazaları, Türkiye’de “İş cinayeti” diye tanımlanıyor ve giderek artıyor. Burada hepimizin kendimize sorması gereken -arkada bürokratlar da var- işçi sağlığı ve güvenliği deniyor ama bu işverene bağlı bir şey, bağımsız değil -siz çok iyi biliyorsunuz bu konuda da epey çalışmalarınız var- yani meslek örgütleri yok, sendikalar yok, diğer denetimler yok. Akşam kaza oluyor işveren şöyle diyor: Gidin, bir yerden tabelaları alın; gidin, şunları getirin sabahleyin denetime gelecekler; bunları asalım bari yürürlüğe uygun olsun, tulumları olsun.” amaç önlemek, korumak; bu olmadığı zaman insanlar yaşamını yitiriyor; ona cinayet deniyor, kaza denmiyor ve hele de bazıları var kayıt altına alınmıyor. Buradaki rakamlara baktığımızda ne kadar gelgitler olduğu ortada. Arkadaşlarımızın bir kısmı söyledi, bakın, bunlar gencecik insanlar bu Burak Gül, Tekirdağ Çerkezköy’den; bu, Yusuf Demir Bolulu; bu, bir dış teknisyeni, 37 yaşında; bu Lütfü İnat, Ankara Gölbaşı’nda, Çorum Bayatlı; gerçekten, bu insanlar evlerine bu açlık, bu yoksulluk döneminde bir şeyler götürmek için çaba harcıyorlar.

Az önce söyledim, peki, Türkiye’de işsizlik, yoksulluk... Sayın Bakan şöyle bir çalışma yapmak lazım... Biz birkaç kez sorduk, arkadaşlardan da rica ediyoruz. En fazla işsizlik nerede var? En fazla kayıt dışı çalışanlar nerede var? Bakın -Türkiye’de TÜİK verileri çok tartışılıyor- Batman, Mardin, Siirt, Şırnak illerinde ciddi bir işsizlik var. İnanın, Batman’da üniversite mezunlarının yarısı işsiz. O zaman, bizim Çalışma Bakanlığı olarak bunu düşünmemiz lazım. Biz nasıl istihdam yaratabiliriz, nasıl

düzeıı yükseltebiliriz? SGK'ya veya diğer kurumlara, alışma Bakanlığına en çok başvuranlar kim? Aile Bakanlığında da tekrar söyleyeceğiz, yoksulluk için başvuranlar. Evet, bu sosyal devletin görevidir. Bunları gördüğümüzde, bu bölgelerarası farkı da gidermemiz lazım; işsizlikte, yoksullukta bir artış varsa bölgede sosyal güvenlik dışında bunun önlemlerini düşünmemiz lazım, farkı düşürmemiz lazım. Niçin? Mevsimlik işçi, en çok oradan gidiyor. nceki gün de söyledim ‘‘GAP’’ dedik, büyük bir şey, Türkiye'ye gerçekten ciddi anlamda enerji sağlıyor. Türkiye'de tarım açısından en bereketli topraklar ‘‘Mezopotamya’’ denilen bölgede. İnsanlar çoluk çocuğunu alıp gidip hiç görmedikleri yerlerde bir ay, iki ay, üç ay kalmakta, birçok problem yaşanmakta. Peki, uluslararası literatürde ne deniyor? Eşişsizliklerin olduğu, çatışmanın olduğu, huzursuzluğun olduğu yerde tarım işçileri değil mevsimlik işçiler artıyor çünkü Türkiye'de de tarım işçileri var 5 milyona yakın ama ciddi bir ‘‘mevsimlik işçi’’ diye tanımladığımız... Peki, bunların sosyal güvencesi var mı? Yok. Peki, biz bunlarla ilgili nasıl bir düzenleme yapabiliriz, hep beraber konuşalım. Trafik kazası geçiriyorlar, hepimizin ii yanıyor. Kamyon devrildi, içinde 30 kişi yaşamını yitirdi, Siverek'ten gelmişlerdi, Batman'dan gelmişlerdi, Siirt'ten gelmişlerdi, Adıyaman'dan gelmişlerdi. Hepimiz vicdan azabı çekiyoruz ama trafik kazası; ‘‘iş kazası’’ veya ‘‘iş cinayeti’’ demiyoruz. Yani bunları çözmemiz lazım, düzenlememiz lazım.

Bir diğerı -arkadaşlarımızın bir kısmı söyledi- kağıt işçileri. Bakın, mevsimlik işçiler, kağıt işçileri, geri dönüşüm işçileri; hiçbir sosyal güvenceleri yok. Çoğu niversite mezunu televizyonlara çıkıyor; biyoloji retmeni olması gereken olamıyor, çoğu retmen, niversite mezunu insanlar ve ne diyorlar: ‘‘Biz uçurumun kenarındayız, bir dala tutunmuşuz, o dalı, bizim tutunduğumuz dalı kırmak istiyorlar, uçurumdan dşmemizi istiyorlar.’’

Sayın Bakan, biz İstanbul'a bt buluşmalarında gittiğimizde, -arkadaşlarımız da dinlesin- şöyle bir şeyle karşılaştık -Erol Hocam da benimle beraberdi- işçilerden birisi dedi ki: ‘‘İstanbul'un kimi semtlerinde yaşlı anneler topladıkları plastikleri, kağıtları getirip, o ekekilere satıp ‘Bunu alın, ben belki evime bu haftalık ekmek alabilirim.’ diyor.’ ülke bu duruma geldi, bizim o zaman Plan ve Btde alışma Bakanlığıyla, Sosyal Güvenlikle beraber, hele bu pandemiyle beraber birçok koşulu düşünmemiz lazım, düzeltmemiz lazım.

Bir diğer konu, ‘‘İşsizlik Fonu’’ diyoruz, işverene dönüştü yani rakamlara baktık, İşsizlik Fonu, Nisan 2020 ile Nisan 2021 arasında 22 milyar işverenlere, 11 milyar işsizlere nakdi destek vermiş, yüzde 100 fark ediyor. O zaman, onun ismini ‘‘İşsizlik Fonu’’ koymayalım. Bizim bunları düzeltmemiz lazım, o zaman daha adil düzenlememiz lazım.

Bir diğer konu -zaman bitiyor, ben Sayın Başkana teşekkür ediyorum- engelliler konusu: Arkadaşlarımızın bir kısmı değindi ve sizin buraya geleceğinizden dolayı da... Ben engellilerle ilgili bir dosya vereceğim. Yüzde 78 engelliler görünmüyor. Bakın, 200 bine yakın başvuru var. Normalde yasa demiş ki: Alınacak işçi alımlarında belli bir sayıda engelli almak lazım.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Bu konuyu da tamamlayalım Necdet Bey, süreniz dolmuştur.

NECDET İPEKYÜZ (Batman) – Teşekkür ediyorum.

200 bin başvurudan 2.021 başvuru alınmış yani bu, komik kalıyor. şu anda tekrar sırada bekleyen, ciddi bir şekilde, yanılmıyorsam, 62 bin kişi veya 67 bin kişi var ama yine bir düzenleme yapılmıyor. Bir an önce onlarla ilgili düzenleme yapılması lazım.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Teşekkür ediyorum.

NECDET İPEKYÜZ (Batman) – Son cümle çünkü bu engellilerle ilgili hepimizi ilgilendiriyor Sayın Başkan. Kusura bakmayın ama tamamlarsam çok sevinirim.

Engellilerin aylıklarıyla ilgili de düzenleme yapmak lazım. Evet 2013'ten önce bu tümüyle bir kadroya bağlıydı, şimdi bir sadakaya dönüştü. Maaş değil, bir sadaka gibi veriliyor, bununla ilgili düzenlemeyi bekliyorlar. Artı, kanun hükmünde kararnameyle atılan engelliler de çözüm bekliyorlar.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Teşekkürler, sağ olun.

Sayın İbrahim Aydemir, süreniz on dakikadır.

Buyurun lütfen.

İBRAHİM AYDEMİR (Erzurum) – Başkanım, çok teşekkür ediyorum.

Değerli Bakanım, şahsınızda bütün heyete saygı sunuyorum.

“Siz buyurun.” diyorum, sizin ilgili birkaç kayıt düşeceğim, olmamanız çok daha esaslı ifadeler kullanmama vesile olur. Efendim, Erol Güngör diye münevverliğin zirvesi bir isim, genç yaşta vefat etti. Hakikaten ufuk çizen, millî duruşu tarif eden birisiydi. Kültürümüze dair, medeniyetimize dair çok şey öğrendik kendisinden. Onun asistanı olmak kıvamı çok daha yüksek hâle getiriyor, elbette Bayburt mayası da bunda epeyce bir etkili ama... Erol Güngör, hakikaten zirve bir isim ve Değerli Bakanımız da onunla beraber çalıştı asistan olarak. Bu salona girdiği andan itibaren töreye göre, töremize göre tavır koyması ve Bakanlığı tarif eden hâli hakikaten yüreğimizi ferahlattı, kendisine minnettarız, teşekkür ediyoruz. Tabii, arkadaşlar, bugün konuşan herkese ben teşekkür ediyorum. Şunu söylüyoruz biz: İşçiler, çalışanlar, dul, yetim kim varsa, Bakanlığın sahasında kim varsa, onlar için kim daha fazlasını istiyorsa onlara minnettarız muhalefetten olsun, iktidardan olsun. Elbette ki talep edeceğiz, elbette ki isteyeceğiz. Hep söyledik, hep altını çizdik Değerli Bakanım, keşke, tespitlerimizi yaparken yapılanları da hak teslimi bağlamında kayda geçsek. Bizim tek talebimiz budur, bugün bu anlamda yapılanlar da vardı. Şunu söylüyoruz biz: Ara ara bizim Uğur Bey kardeşim de altını çiziyor başka bakanlık bütçelerinde özellikle. Efendim, asgari ücretle ilgili “Vergi dışı bırakılsın.” gibi bir talep var. Oysa biz AK PARTİ'yle beraber, asgari ücretten vergiyi yüzde 22'lerden yüzde 2,5'lara kadar zaten indirmişiz, bu Bakanlık marifetiyle yapmışız. Sıfırlansın, eyvallah, olsun. Böyle bir talebimiz mi var? İşçilerimiz için ne olsa ki dahası olsun, dahası olsun isteriz biz ama bu arada şunu da isteriz biz: Efendim “Oluk oluk işçi kanı akıyor.” gibi çok abartılı ifadeler burada dillendirildi.

SERPİL KEMALBAY PEKGÖZEGÜ (İzmir) – Nasıl abartı?

İBRAHİM AYDEMİR (Erzurum) – Öyle söylendi değil mi? “Oluk oluk...”

SERPİL KEMALBAY PEKGÖZEGÜ (İzmir) – Her gün 6 işçi ölüyor...

İBRAHİM AYDEMİR (Erzurum) – Siz söylediniz bunu?

SERPİL KEMALBAY PEKGÖZEGÜ (İzmir) – Meslek hastalıkları...

İBRAHİM AYDEMİR (Erzurum) – Evet, hiçbir işçi ölmesin istiyoruz. Onlar için, onların can güvenliği için ne yapılması gerekiyorsa yapılsın diye Bakanlığımızdan bizim de böyle bir talebimiz var ancak keşke bunun ardından şunu da söyleseydiniz hanımefendi, o bizi çok mutlu ederdi, neydi o: Yakın zamanda Bingöl'de 2 gariban, bir elektrik şirketinde çalışan 2 işçi, terörist imansızlar tarafından katledildiler. Bunların tek derdi evlerine ekmek götürmek. Eğer onu da ardından söylerseniz sözünüzün hükmü olur, sözünüze hikmet katmış olursunuz; orada yoksunuz. Dolayısıyla bunu da burada özellikle size hatırlatıyorum, yapmamak lazım. Tıpkı -dün söyledim burada, gerçi sevgili Nejat Başkanım da altını çizdi- mütemadiyen Kürt illerine vurgu yaparak Kürt düşmanlığı yapılması gibi. Hep söylüyoruz,

Türkiye'nin tamamı, etnik kimliği ne olursa olsun herkese aittir. Dolayısıyla "Kürt illeri" derken Kürt'ü dar bir alana sıkıştırmak, Kürt'e düşmanlık yapmak gibi bir niyet var diye altını çizerek söylüyoruz, bunları da söylememek lazım.

Ünal Bey kardeşim, sağ olsun benim adımı açarak bana dönük sualler yöneltti. Onları Değerli Bakanımız cevaplandırır, ben tabii tafsilatlı söyleyebilirim, siyaseten de çok not düşerim ama gerek yok. Başkanımız, hususen böyle şeyi bozmadan götürelim dedi, ben de bozmuyorum. O dediğiniz hâli Sayın Kılıçdaroğlu kendisi tarif etmişti, kendisiyle ilgili tanımlamayı kendisi televizyonlar da yapmıştı ki "Müflis bir hâle düştük." demişti kendisi; biz dememiştik, kendisi söylemişti. Dolayısıyla bu kadarla iktifa ediyorum.

Efendim, çocuk işçiler, göçmenlerden bahsedildi. Bir CHP'li kardeşim -Bekaroğlu'yu galiba- özellikle Suriyeli işçilere böyle bir yürek sızlatan tarif yaptı. Biz de keşke onları istismar noktasında kimse olmasa deriz, zaten Bakanlığımız da böyle yapıyor, Hükümetimizin tavrı da budur. Keşke, efendim "Biz geldiğimizde sınırdışı edeceğiz, kaderlerine terk edeceğiz." gibi bir yaklaşım da başkaları tarafından dillendirilmese; öyle olursa çok daha insani olur, çok daha, efendim, bizim medeniyetimizin kodlarına uygun olur, biz hep bu hâl üzere devam ediyoruz.

Bir şey daha söyleyeceğim arkadaşlar: Bizden önce... Ara ara arkadaşlarımız rahatsız oluyor, ben önceki hâli anlatırken oysa ne yapacağım ben? Bizi tarif edebilmek için öncesiyle kıyas yapacağım. Erzurum özelinde yaşanmış bir hadiseyi sık sık vurguladım. Bizim Erzurum Büyükşehir Belediye Başkanının makam aracını bir sendika başkanı gelip haczetmişti, makam aracını haczetmişti, bir şeyi yoktu çünkü belediyenin. Ne zaman? Bizden önceki zamanlarda yapılmıştı. Oysa şimdi, elhamdülillah, bu belediyelerde çok ferahfeza bir iklim var. İşte, Bekir Ağabey anlattı biraz önce: Aydın Belediyesi 17 tır, içinde de envai türden malzeme var -gıda malzemesi falan- dağıtıyor; nasıl dağıtıyor? Bizim verdiğimiz kaynaklarla dağıtıyor. Bu hâle teşekkür etmek lazım, ben hiçbir şekilde... Erhan Bey kardeşim, bu mevzuları not düşmek lazım yani hakkı teslim bağlamında bunu söylemezsem... Garo Bey diyor ya "Vicdansızlık." eğer ben bunu söylemezsem nefsimize zulmetmiş olurum, vicdansızlığın en âlâsını yapmış olurum; doğruyu söyleyeceğiz, ondan sonra, müzakerelere devam edeceğiz.

Arkadaşlar, ezcümle şunu söylüyoruz: Çok münevver, işini bilen bir Bakanımız var. Kendisini çok eski yıllardan beri tanıyorum, bulunduğu her yerde iz bırakmış bir isim, yanındaki kadro da öyle; Adnan Bey öyle, işte, bizim Ertuğrul Bey... Bütün kadrosu, isim isim saymayayım ben; her birisi vatanseverlik kıvamı çok yüksek, mevzularına, vukufiyetleri çok derin, dolayısıyla da milletimize hizmette arkamızın geri çekmeyeceği bir hâl var, kendilerine başarı diliyorum.

Bütçe de Allah'ın izniyle çok bereketli olacaktır. Hayır uğur getirsin temennisinde bulunuyor, hepimize saygı sunuyorum.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Çok teşekkür ediyorum Sayın Aydemir.

Sayın Abdüllatif Şener Bey'in söz talebi vardır.

Süreniz on dakika, buyurun lütfen.

ABDÜLLATİF ŞENER (Konya) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Değerli arkadaşlar, Sayın Bakan, değerli bürokratlar; bugün, Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı bütçesi üzerinde görüşmelerimiz devam etmektedir. Bu bütçeyle birlikte ben tüm çalışanlarımızın geleceğinin umut dolu olmasını diliyorum çünkü bugünden baktığımızda ve mevcut Hükümetin uyguladığı politikaları değerlendirdiğimizde çalışanlara umut vadeden hiçbir şey görmüyorum.

2022 bütçesi önümüzde, gelecek bir yıla ilgili çalışanlarımızın durumu ne olacak diye baktığımızda, çalışanların durumunu daha da kötüleştirecek, satın alma güçlerini daha da azaltacak ve ekonomik sorunlarla daha da fazla boğacak bir bütçeyle ve bu Hükûmete ait bir ekonomi politikasıyla karşı karşıyayız. Bunun Sayın Bakanlık da farkında çünkü vermiş olduğu dokümanlar işin farkında olduğunu göstermektedir. Hemen daha ilk sayfalarda asgari ücretin yıllar itibarıyla nasıl arttığını -aşlında artmadığını- sütunlar şeklinde göstermiş görünüyor. Sütunlar, 2002'den günümüze kadar -2021'e kadar- sürekli yukarı doğru çıkıyor. Bu grafiği sırf şeklen inceleyen der ki "Oo, asgari ücret çok artıyor." ama ne olup bittiğine, rakamların hangi açıdan verildiğine baktığımızda asgari ücretin azalmakta olduğu bu grafikten de anlaşılmaktadır. Türk lirası cinsinden verilmiş, enflasyondan arındırılmış hâliyle eşitlenmemiş, yirmi yıl önceki ile yirmi yıl sonraki asgari ücreti kendi dönemlerindeki miktarıyla vermek, doğrudan doğruya kamuoyunu yanıltmaya yönelik bir tutumdur. Bunun dolar değeriyle verilmesi grafiğin aşağıya doğru indiğini gösterir veya yıllık enflasyonu dikkate alarak bunu reel hâle çevirirseniz yine asgari ücretin sürekli olarak eridiğini görürsünüz. Aşlında eriyen sadece asgari ücret değildir; asgari ücretle beraber, tüm çalışanlar, üretenler, memurlar, işçiler ve emekliler de bu Hükûmetin izlemiş olduğu politikaların mağdurlarıdır.

Bakın, hükûmetlerin elinde iki ana politika var: Biri maliye politikasıdır, maliye politikası araçlarıdır; ikincisi ise para politikası araçlarıdır. 2002'ye yönelik olarak mevcut Hükûmetin uyguladığı maliye politikası araçları da para politikası araçları da çalışanları, üretenleri ve emeklileri perişan edecek niteliktedir, reel ücretlerini azaltacak niteliktedir. Bütçeye bakıyoruz maliye politika aracı olarak; bütçede faiz oranları artıyor ve bütçe açığı da artıyor. 240 milyar faiz ödemesi var, bütçe açığı ise 280 milyar civarındadır. Bu şunu gösteriyor: Bu yüksek açık, enflasyonist bir bütçe uygulandığını göstermektedir. Enflasyonist bir ortamdaysa, enflasyonist politikalarsa en büyük mağduriyeti çalışanlar ve dar gelirliiler yaşamaktadır. Para politikasına baktığımızda; para politikasında da enflasyonist bir ana politika çizgisi var. Kuru sürekli artırmak suretiyle piyasadaki fiyat artışlarını tetikleyen para politikasıyla, bu Hükûmet enflasyonu artırmayı hedeflemektedir ve bu hedef sonrasındaysa çalışanların alım gücü zayıflayacaktır. Zaten piyasadaki fiyat gelişmelerinden bunu hissediyoruz. Fiyat gelişmelerine baktığımızda "Tüketici enflasyonu yüzde 20'dir." diyor TÜİK ama bağımsız kuruluşlar ve vatandaşlar -bu yüzde 20 de çok yüksek bir enflasyon olduğu hâlde- zaten inanmıyor. Yüzde 50 gösteriyor bağımsız bir araştırma kuruluşu, TÜİK'in verdiği rakamları dikkate almak suretiyle enflasyonu hesaplıyor, o, yüzde 50 çıkarıyor. Bunun anlamı şudur: Gerek asgari ücret gerek emekli maaşları, memur maaşları hatta piyasadaki işçi ücretleri yıllık enflasyon düzeltilmesine uğrarken resmî enflasyon oranına bakılıyor yani resmî enflasyon oranı yıllık maaş artışlarında bir baz, bir gösterge olarak alınmaktadır yani biraz yukarıda, biraz aşağıda artış da sağlansa yine baz olarak ele alınan gösterge, TÜİK'in yayınladığı enflasyon rakamlarıdır ama TÜİK, enflasyon rakamlarını düşük çıkarıyor. Bu, sadece diğer kuruluşların ve piyasada yaşadıklarımızın bize verdiği sonuçlar değil, aynı zamanda, önceki yıl enflasyon hesaplarından sorumlu Başkan Yardımcısı enflasyon çok yüksek çıktığı için anında görevden alınmıştı, biliyorsunuz veya daha sonradan TÜİK'in verilerine karşı güvensizlik olduğu için bir bağımsız kurul oluşturulmuştu bilim adamlarından, piyasada güven duyulan insanlardan fakat bunların ömrü de birkaç ayı geçmedi; Hükûmet, böyle kontrollü ve gerçekçi enflasyon rakamlarından rahatsız olduğu için bu denetim ve incelemeyle ilgili, güven telkin etmeyle ilgili kurulan kurulu dağıtmıştı. Şimdi geldiğimiz noktada da Hükûmetin enflasyonu düşük göstermeyi bir politika hâline getirdiğini görüyoruz. Bu da ücret artışlarına ve emekli maaşlarına baz oluşturduğu için, artışlar gerçek enflasyonun altında kaldığı için emeklilerin ve ücretlilerin reel gelirlerini azaltan bir politika izlemektedir Hükûmet. Bu politika Türkiye'de gelir dağılımını bozmaktadır; gelir dağılımını bozan, yoksulu daha fazla yoksullaştıran, zengini daha fazla zenginleştiren bir politik kulvara girmiştir

Türkiye. Bu, ülkenin geleceği açısından büyük sakıncaları olan bir durumdur, zararlıdır, bu yoldan vazgeçilmesi lazım. Her şeyden önce, insanlarımızın insanca yaşayabileceği bir gelir düzeyine ulaşması hedeflenmelidir. Bu da öteden beri “orta sınıf” denilen bir kavramla sürekli açıklanmıştır. Özallı yılları hatırlarız, daha önceki, daha sonraki yılları hatırlarız; Hükümetler ve iktidarda olan partiler sürekli olarak “Biz orta sınıfı güçlendireceğiz.” söylemini kullanmışlardır. Orta sınıfın güçlenmesi demek, gelir uçurumunun ortadan kalkması demektir ama mevcut Hükümetin izlediği politikalarla “orta sınıf” diye bir şey kalmamıştır. Ya çok devasa servet elde edenler var veya gelir dağılımında payı çok düşmüş olan ve açlık sınırının altında yaşayan insanlar var bu ülkede, “orta sınıf” diye bir şey yok. Orta sınıfın en temel göstergesi, taksitle veya krediyle bir ev alabilmesi veya yeni bir araba edinebilmesiydi. Bugün “orta sınıf” diyeceğimiz, eski gelir mensubu kişilerin maaşlarıyla, gelirleriyle ne bir araba alma imkânı vardır ne de bir ev sahibi olabile imkânı vardır. Özellikle 2018 Ağustosundan sonra ortaya çıkan kriz, gelir dağılımını sürekli olarak bozmaktadır. Verilecek resmî rakamların da artık güvenilirliği kalmamıştır, gözlemlenen bir gerçek hâline dönüşmüştür. 2018’den günümüze kadar sürekli olarak gelir dağılımı bozulmakta, orta sınıf ortadan kalkmaktadır.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Süreniz dolmuştur, teşekkür ediyorum.

ABDÜLLATİF ŞENER (Konya) – Sayın Bakanın ve Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığının Türkiye’nin huzuru, barışı, refahı açısından bu konuyu ekonomi politikası uygulayan birimler nezdinde de takip etmeleri gerektiğine duyduğum inanç içerisinde hepinize saygılar sunuyorum.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Teşekkür ediyorum.

Değerli arkadaşlar, söz taleplerini karşıladık.

Bütçe kesin hesap ve Sayıştay raporları üzerindeki konuşmalar tamamlanmıştır. Sayın milletvekillerine, katkıda bulunan herkese teşekkür ediyoruz.

Şimdi soru-cevap işlemini başlatacağım. Sayın Bakana soru sormak isteyen değerli milletvekillerinin sisteme giriş yapmaları gerekmektedir. Komisyon üyelerimiz için on dakika, diğer milletvekillerimiz için beş dakika olmak üzere toplam on beş dakika soru taleplerini karşılayacağım. Sonra da Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanımız Sayın Bilgin’e cevap vermesi için söz vereceğim.

Değerli arkadaşlar, Komisyon üyelerimizden Durmuş Yılmaz Bey’in söz talebi var.

Buyurun Sayın Yılmaz.

DURMUŞ YILMAZ (Ankara) – Sayın Bakanım, aslında bir erken seçim olabileceği hususunda yazılanlar, çizilenler var ve bu çerçevede -tabii, bu soruya cevap vermeyebilirsiniz ama biz yine de soralım- EYT’lilerle ilgili, 3600 ek göstergyle ilgili ve asgari ücretle ilgili bir düzenlemeyle ilgili çalışmaların olduğu söyleniyor. Sizin Bakanlığınızda böyle bir çalışma var mı? Varsa, bu değişkenlerle ilgili olarak veri setiniz nedir, onları bizimle paylaşabilir misiniz?

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Teşekkür ediyorum.

Sayın Garo Paylan, buyurun lütfen.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Sayın Bakan, emeğin sermaye karşısındaki güçsüzlüğünden bahsettiniz ama bu durumun değişmesi için bir stratejik plandan bahsetmediniz. Durumu tespit ediyorsunuz ama bununla ilgili çıkış yolunuzu duymadık. Bunu soruyorum, bu durum nasıl değişecek, bununla ilgili neler yapacaksınız?

Asgari ücretin vergi dışı bırakılması konusunda Sayın Bakan, siz ne düşünüyorsunuz? Ben sizin, sonuç olarak, bu konuyu destekleyeceğinizi düşünüyorum ama acaba o koltukta otururken de bunu destekleyebilecek misiniz diye merak ediyorum?

3600 ek gösterge hakkını neden gelecek yıla bırakıyoruz Sayın Bakan, bu yıl yapmıyoruz? Emekli maaşlarını iyileştirmek için nedir planınız Sayın Bakan, en düşük emekli maaşlarını yükseltmek veya emekli maaşlarını iyileştirmek için? Bir de mülteci işçilerin Sayın Bakan, net tespitimdir, bulunduğu yerlerde denetim yapmıyorsunuz yani buna yol veriyor Bakanlığınız maalesef. Yani mülteci işçilerin de elbette mağdur edilmemesi lazım ama bunun bir emek sömürüsüne dönüşmemesi için ve çalışma barışı için... Biliyorsunuz, işsizler, mültecileri hedef gösteriyorlar “Bizim ekmeğimizi alıyorlar.” diye. Bu durumu değiştirmek için bu konuda nedir planınız, mülteci işçiler konusunda ve bu denetimsizlik, başıboşluktan çıkarmak için ne yapmayı planlıyorsunuz? İş cinayetlerini durdurmak için de yol haritanız nedir?

Teşekkür ederim.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Teşekkür ediyorum.

Necdet Bey, buyurun.

NECDET İPEKYÜZ (Batman) – Teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

Sayın Bakan, aslında, uzun bir süre, pandemi döneminde sağlık çalışanları ve hekimlerin meslek hastalığı konusunda talepleri oldu. Sağlık Bakanı burada, Plan ve Bütçe Komisyonunda “Aslında ben de destekliyorum ama bu biraz Çalışma Bakanlığının işi...” Bununla ilgili bir düzenleme var mı; düşünülüyor mu, düşünülüyor mu?

Bir diğeri, SGK denetimler yapıyor ve dışarıdan hizmet alımı var. Bildiğimiz bir fark oranı var, belli bir limitin üstünde olmaması lazım ama bütün vekil arkadaşlarım diyor ki: “Bizler arıyoruz.” 20 bin, 30 bin fark isteniyor. Bununla ilgili denetim yapılmıyor mu? Yapılıyorsa görmezlikten mi geliniyor? Yani her gün bizim telefonlarımız çalıyor bu, SGK’ye bir zulme dönüşüyor; hepimizin parasının biriktiği bir yer.

Genel sağlık sigortasından dolayı primini ödeyemeyenler var. Bunların hangi ilde olduğuyla ilgili, illerle ilgili bir veri var mı elinizde; varsa iletirseniz... Hangi illerde genel sağlık sigortasını insanlar ödeyemiyor; yani geçmişte yeşil karta muhtaç olan, dibin dibinde olan?

Bir de bu güvencesizlikle ilgili... Yani mültecilerdir, kâğıt toplayanlardır, mevsim işçileridir, bunların hiçbir sosyal güvenliği yok. Güvencesizlik susmaya götürüyor, susmak da ölüme götürüyor. Bunlarla ilgili bir çalışma yürütülüyor mu, yürütülüyor mu?

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Teşekkür ederim Necdet Bey.

Erhan Bey, buyurun.

ERHAN USTA (Samsun) – Teşekkür ederim.

Sayın Bakan, mülakat sistemi kamuda maalesef eleman alımında çok yaygınlaştı, KPSS tamamen devre dışı bırakıldı. Gençler bu adaletsizliğe isyan ediyor. Bunu, bu sistemi düzeltmeye yönelik bir adımınız olacak mı yani bunu sınırlandırma ya da kaldırmaya yönelik, mülakat sistemini?

Diğer sorum: Konuşmamda da ifade etmiştim, İŞKUR üzerinden yapılan personel alımları tamamen partizanlığa dönüştü. Buraya daha objektif kriterler koyma anlamında herhangi bir çabanız olacak mı? Genç ve kadın istihdamını artırmak için neler yapmayı planlıyorsunuz? EYT sorununu çözecek misiniz?

Teşekkür ederim.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Teşekkür ederim.

Sayın Burhanettin Bulut, buyurun lütfen.

BURHANETTİN BULUT (Adana) – Teşekkür ederim Başkanım.

Sayın Bakan, iktidarınızda emeklilikte yaşa takılanlara en çok itiraz 2 maaş alıyor olmaları. Acaba Bakanlığınızda bağlı kurumlarda 2 maaş, 3 maaş, 4 maaş yani çoklu maaş alan bir personeliniz var mı?

İkinci sorum da Kurumda inceleme başlatılan SGK Başkanının, İlaç Daire Başkanının, Sağlık Hizmetleri Daire Başkanının, SGK'nin Tıbbi Cihaz Daire Başkanının, Yurt Dışı Sağlık Hizmetleri Daire Başkanının görevden alınma gerekçeleri nedir?

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Teşekkür ederim.

Sayın Süleyman Girgin, buyurun.

SÜLEYMAN GİRGIN (Muğla) – Teşekkürler Sayın Başkan.

Sayın Bakan, yılda 3 kez toplanması gereken Üçlü Danışma Kurulu son iki yılda niçin toplanmadı, ne zaman toplanacak?

Ekonomik ve Sosyal Konsey on iki yıldır toplanmadı. Pandeminin yarattığı ekonomik ve sosyal bunalımları önlemek için şimdi toplanmayacak da ne zaman toplanacak?

Türkiye’de 2 olan meslek hastalıkları hastanesi sayısı teke düşürüldü. Ülkemizde meslek hastalığı kalmamış mıdır? Ankara Mesleki ve Çevresel Hastalıklar Hastanesine 2018, 2019, 2020 ve 2021 yıllarında meslek hastalığı şüphesiyle başvuran kişi sayısı kaçtır, yatan hasta sayısı kaçtır ve sağlık kurulu raporu kaçtır?

Daha önce, toplu sözleşme yapabilen sendikaların iş kolu barajının altında kalması nedeniyle yetkilerini kaybetmeleri sorunuyla ilgili bir çalışma var mıdır?

Son olarak, belediyelerde çalışan işçilere kadro verilmedi; yetmedi, elli iki günlük devlet ikramiyesi hakkı da verilmedi. Bu mağduriyet giderilecek mi?

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Teşekkür ederim.

Sayın Emine Gülizar Emecan.

EMİNE GÜLİZAR EMECAN (İstanbul) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Genel sağlık sigorta prim borcu olanların kamu sağlık kuruluşlarında sağlık hizmeti alması 31 Aralık 2021 tarihinde sona ermektedir. 31 Aralıktan sonra da sağlık hizmeti alabilecekler mi? Şu an genel sağlık sigortası primini ödeyemeyen kişi sayısı kaçtır?

Bir de “iş sağlığı ve güvenliği danışmanlık şirketi” adı altında fatura keserek hizmet veren şirketler var. OSGB’ler Bakanlığınız tarafından denetlenirken bu şirketler denetlenmiyor ve yerleri yurtları da çok belli değil.

İSG uzmanlarının ve iş yeri hekimlerinin şirketlerde ya SGK’li ya da OSGB çalışanı olması gerekiyor. Bu konuda ne yapmayı düşünüyorsunuz?

Son olarak da iş davalarında işçilerin yaşadığı kayıplara dair Adalet Bakanlığı ile koordineli bir çalışma yürütmeyi düşünüyor musunuz?

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Sayın Serpil Kemalbay...

SERPİL KEMALBAY PEKGÖZEGÜ (İzmir) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Ev kadınlarına emeklilik hakkı ve sağlık güvencesi hakkını tanıma konusunda bir çalışma olacak mı?

Yaklaşık 170 bin işçiyi kod 29'la işten atan patronlara bir yaptırımınız olacak mı? 170 bin işçi neden amasız, fakatsız işe iade edilmiyor? Bu konuda bir çalışmanız var mı?

Çalışma yaşamında şiddet ve tacize ilişkin ilk uluslararası sözleşme olan ILO C190'ı Türkiye imzalayacak mı? "Evet"se ne zaman imzalayacak?

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Teşekkür ediyorum.

Sayın Cavit Arı...

CAVİT ARI (Antalya) – Sayın Bakan, 2021-2022 eğitim ve öğretim yılı için İŞKUR tarafından uygulanan Toplum Yararına Program kapsamında Millî Eğitim Bakanlığına bağlı resmî okullarda görev yapan güvenlikçilerin neredeyse yarısına yakını geri çağırılmamıştır. Bu gençlerimiz, şu an sizin geri çağırılmamanız nedeniyle yaklaşık 50 bin civarında güvenlikçi kardeşimiz işsiz durumdadır. Bir taraftan, bu güvenlikçilerimiz işsiz durumda, bir taraftan da okullarımızın güvenliği tehlike altındadır. Bu konuda bir adım atmayı düşünüyor musunuz?

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Teşekkür ediyorum.

Sayın Ünal Demirtaş...

ÜNAL DEMİRTAŞ (Zonguldak) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Sayın Bakan, son üç yılda Sosyal Güvenlik Kurumunun toplamda ne kadarlık prim alacağı zaman aşımına uğramıştır? Yine, son üç yılda Sosyal Güvenlik Kurumuna ait kaç gayrimenkul satılmıştır ve bu satışlardan toplamda ne kadar gelir elde edilmiştir?

Sayın Bakan, bu konuyla ilgili yazılı soru önergesi de veriyoruz ama bugüne kadar cevap verilmedi. Bu rakamlar sebebini bilmediğimiz bir nedenle kamuoyundan gizlenmektedir. Buna göre bir kez daha soruyoruz: Sizin verilerinize göre Covid-19 nedeniyle kaç sağlık çalışanı yaşamını yitirmiştir? Bu sağlık çalışanlarından kaçının yakınları yasal haklarını elde etmek için Bakanlığınıza başvuruda bulunmuştur? Bu başvurulardan kaçını Bakanlığınızca kabul edilmiştir? Talebi kabul edilen hak sahiplerine ne gibi yasal haklar verilmiştir? Yine, bu hak sahiplerinden kaçını vazife malullüğü haklarından yararlandırılmıştır?

Cevaplarsanız çok memnun olurum Sayın Bakanım.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Teşekkür ederim.

Sayın Candan Yüceer, buyurun lütfen.

CANDAN YÜCEER (Tekirdağ) – Teşekkürler Sayın Başkan.

Seçimden önce verilen vaatler seçimden hemen sonra unutuluyor. 3600 ek gösterge de 2018 seçimlerinde vadedildi. Aradan üç yıldan fazla zaman geçmesine rağmen hâlâ herhangi bir adım atılmadı. Şimdi, seçim dönemi yaklaşınca iktidar yetkililerinin dillerine pelesenk oldu ama hâlâ atılan bir adım yok. Sayın Bakan, 3600 ek gösterge sözünüzde duracak mısınız?

Emeklilikte yaşa takılanlar kazanılmış hakları için mücadele ediyorlar ve sizlerin yanlış politikaları sonucu mağdur oldular. EYT'lilerin durumunu görmezden gelmeye devam mı edeceksiniz yoksa, herhangi bir girişiminiz olacak mı?

KPSS'yle atanıp kadrolu memurlarla aynı işi yapan süreli sözleşmeli memurların maaşları daha düşük. Bu memurlar tayin hakkı ve görevde yükselme gibi konularda sorun yaşıyorlar. Sözleşmeli memurların sürecin hakeme kalması durumunda kadro alamayacakları endişesi var. Bu insanlara kadro sözü verdiniz, bu sözünüzü tutacak mısınız, zira 530 bin civarı sözleşmeli memur var?

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ - Teşekkür ederim.

Sayın Ali Şeker...

ALİ ŞEKER (İstanbul) - Sayın Bakan, 2019 yılı için devlet katkısı olarak yaklaşık 70 milyar lira bir ödeme yapılması gerekiyordu, bu, niye hesaplarda gözükmüyor? GSS prim borcu olan toplam kişi sayısı kaçtır? 31 Aralıktan sonra borcu olanlar sağlık hizmetinden yararlanabilecek mi? Asgari ücret hedefiniz nedir? Emeklilere asgari ücret düzeyinde bir emekli maaşı vermeyi düşünüyor musunuz? Asgari ücreti açıkl sınırının üstüne çıkarmayı düşünüyor musunuz? Kreşler konusunda, kadınların işe erişimi konusunda devlet ücretsiz kreş sayısını artırmayı düşünüyor mu? "Temel vatandaşlık geliri" diye bir kavram var, yurttaş olmaktan dolayı, vatandaş olmaktan dolayı herkesin yaşayabilmesi için gerekli olan bir ücret ödenmesi; bu konuda bir çalışmanız var mı? Engelli bakım ücretlerini vatandaşın ve ailesinin sırtına bırakmayı devam ettirmeyi düşünüyor musunuz?

BAŞKAN CEVDET YILMAZ - Teşekkür ediyorum.

Sayın Ali Fazıl Kasap'a söz vereceğim, sonra da Bülent Kuşoğlu'yla bitireceğiz.

Buyurun Sayın Kasap.

ALİ FAZIL KASAP (Kütahya) - Sayın Bakanım, daha önce de bahsettiğim üzere, şu beş dakika süren muayenelerle ilgili bir girişiminiz olacak mı, planınız var mı? Sizin prim ödeyen mensuplarınızın beş dakikalık muayeneye maruz kalması sizi mutlu ediyor mu, rahatsız etmiyor mu? Bu SMA hastalarının yurt dışı tedavisini, ayrıca 10 bin mikrotia (mikroşia) hastasının tedavisini onaylayacak mısınız Bakanlık olarak? Bir de hastanelerde çalışan bilgi işlem çalışanları, fizyoterapistler, 4 Aralık jokerleri sizden haklarını istiyorlar?

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ - Teşekkür ediyorum.

Sayın Bülent Kuşoğlu...

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) - Teşekkür ederim.

Sayın Bakanım, siz de fark etmişsinizdir, Bakanlığınızda ve Sosyal Güvenlik Kurumunda en önemli eksiklerden bir tanesi de veri setlerinin düzenli olarak yayınlanması ve güvenilir bir hâle getirilmesi. Bu konuda bir çalışma yapacak mısınız ya da başlattınız mı?

Çok teşekkür ederim.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ - Çok teşekkür ediyorum.

Değerli arkadaşlar, sorular bitmiştir.

Şimdi, görüş, eleştiri ve sorulara cevap vermek üzere Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanımıza söz vereceğim ancak kısa bir hatırlatmada bulunmak istiyorum: Cevapları dört grupta toplayabiliriz diye düşünüyorum.

Birincisi, genel bazı değerlendirmeler oldu Değerli Bakanım, sizin de buna karşı genel bazı değerlendirmeleriniz olabilecektir. İkincisi, mükerrer sorular oldu, mümkün olduğu kadar bunları toplu cevaplandırırsanız daha pratik bir şekilde ilerlemiş oluruz. Üçüncüsü, kişilere referans vererek cevaplanması gereken bazı sorular var, sadece bir arkadaşımızın üzerinde hassasiyetle durduğu konular, mümkün merteye orada referans yapabilirsek memnun oluruz. Dördüncüsü, siz tecrübeli bir arkadaşımızsınız, bu kısa sürede bütün sorulara doyurucu bir cevap vermek mümkün değil, dolayısıyla,

burada cevaplamadığınız, cevaplayamadığınız sorulara yazılı bir şekilde cevaplarınızı bekliyoruz. On gün içinde Komisyonumuza bu cevaplar iletilirse biz de ilgili arkadaşlarımıza yazılı cevapları iletmış olacağız.

Bu hatırlatmalardan sonra sözü size veriyorum Değerli Bakanım.

Süreniz otuz dakikadır, gerekirse bir miktar uzatacağım.

Buyurun lütfen.

ÇALIŞMA VE SOSYAL GÜVENLİK BAKANI VEDAT BİLGİN - Teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

Değerli milletvekilleri, Komisyonumuzun değerli üyeleri; hepinizi tekrar saygıyla selamlıyorum.

Tabii, çok sayıda soru, çok sayıda görüş ve eleştiri var. Bu eleştirilerin birçoğundan istifade ettiğimizi, edeceğimizi belirtmek isterim.

Turan Aydoğan Bey'in hatırlattığı husus var, kendisine şimdiden teşekkür ediyorum. Bu konuda kendi siyasetimizin dışındaki, kendi partimizin dışındaki partilerin görüşlerini de çok değerli buluyorum, gerektiği zaman arkadaşlarımızla her zaman görüşmeye açığız, onlardan istifade etmek isteriz, onların katkılarını her zaman bekleriz, bunu konuşmamın başında da ifade etmiştim.

Tabii, çalışma hayatı ve sorunları kolayca çözümlenecek sorunlar değil yani her şeyin cevabını kısaca vermek, bir formül bulmak mümkün değil ama Türkiye'nin imkânları düzeyinde bu sorunların çözümlenmesinin mümkün olduğunu düşünüyorum. Dolayısıyla bizim hemen çözeceklerimiz var, yakında çözebileceklerimiz var ve uzun vadede çözülebilecek sorunlar var. Bunları bu şekilde değerlendirmek lazım. Tabii, şöyle: Beni de siyasetçi kabul ederseniz, siyasetçilerin çok edebi bir üslubu var, bazı arkadaşlarımız da konuşmalarında bunu çok güzel hissettirdiler, çok güzel ifade ettiler. Bu edebi söylemin içerisine bir eleştiriyi sığdırmak, koyarak konuşmak baştan itibaren güzel bir etki yaratabilir, özellikle sosyal medyada veya başka mecralarda bu paylaşılıyorsa orada ilgi çekebilir ama ben duymak istenilenleri değil de gerçeği ifade etmek isterim, kendi açımdan, hiç olmazsa, gerçek olarak tanımladığım hususları belirtmek isterim. Bu açıdan bir defa şunu söyleyeyim: Mesela, konuşma yapan arkadaşlarımızın bazıları "Saraylardan vazgeçip halka inecek misiniz, halka değer verecek misiniz?" gibi bir üslupla konuşuyorlar.

Şimdi, cumhuriyetin kuruluş yıllarında, Türkiye'nin yoksul olduğu yıllarda, fert başına düşen millî gelirin 60 ila 120 dolar arasında olduğu yıllarda cumhuriyet bugün Çankaya Köşkü diye bildiğimiz köşkü yapmış, Gazi Paşa o köşkün inşaatını başlatmış, zamanla köşk değişmiş, genişletilmiş vesaire. Bugün Türkiye'nin bunca yıl sonra, yüz yıl sonra -neredeyse 100'üncü yılına giriyoruz cumhuriyetin-yeni bir devlet başkanlığı külliyesini yapmasını, yeni konutların yapılmasını, yeni devlet adamlarının kullanacağı imkânların, toplantı salonlarının, benzerlerinin yapılmasını, bunu bir saray edebiyatı içerisinde anlatmanın doğru olmadığını düşünüyorum çünkü bunlar kimsenin şahsi malı değildir. Gazi Paşa rahmetli oldu, gitti; saygıyla, minnetle, şükranla anıyoruz bütün yaptıklarını. Bundan sonra gelecek devlet adamlarımız da bu konutları kullanacaktır, bunlar kamunun malıdır. Bilmiyorum, hiç gittiniz mi, bunlar öyle lüks şeyler falan değil. Yurt dışına herhangi bir gittiğiniz zaman hatta Kıbrıs'a... 5 yıldızlı otellerle -Antalya'da vardır muhtemelen, ben son yıllarda pek gitmedim- mukayese edemeyeceğiniz düzeyde Sayın Cumhurbaşkanının oturduğu, ikamet ettiği ve çalışma ofislerinin bulunduğu bina, böyle bir bina. Görmeyen arkadaşlarımız belki hayallerinde böyle bir şey söylüyorlar ama gerçeği bu değil. Gerçeği, bir kamu kuruluşunun, yabancı konukların kabul edildiği alanların prestij olarak perdeleriyle vesaireleriyle süslemeleriyle, mimarisıyla etkileyici olmasına çalışılmış ama öyle ultra lüks bir alandan, bir saraydan falan bahsetmek mümkün değil. Türkiye Cumhuriyeti'ne yakışır, Türkiye Cumhuriyeti

devleti Başkanının oturacağı, çalışacağı ofislerin olmasına da burada muhalefet etmenin anlamsız olduğunu düşünüyorum; bu, muhalif bir dil bile değil. Yani böyle bir edebiyat etkili olabilir ama bunun muhalefet etkisinin olduğunu düşünmüyorum. Türkiye'nin bugün çağdaş devletlerle mukayese edildiği zaman devlet adamlarının, bakanların veya Meclisimizin imkânlarını daha ileriye taşımış olmasının hepimiz açısından önemli olduğunu düşünüyorum. Doğrusu, bu siyasi dilin bize katkı yapmayacağıın altını çizmek için bunu söylüyorum, elbette muhalefet yapılacak.

Biraz önce bahsettim, Turan Bey de muhalefet yaptı bize karşı, eleştirilerini söyledi ama önerilerini de söyledi; bunları çok saygıdeğer buluyorum. Değerli siyasi parti temsilcilerimizin, mesela, Bülent Kuşoğlu Bey'in eleştirilerini çok dikkatli ve çok değerli buluyorum; sorularına da cevap vereceğim. Aynı şekilde, Veli Bey -burada yok- eleştirdi ama çok önemli hususların altını çizdi; bütün bunları kıymetli buluyorum. Son soruyu soran Necdet Bey'in sorularını çok anlamlı buluyorum. Bütün bunları birlikte müzakere edeceğiz; sorular, sorunlar hepimizin sorunları.

Değerli milletvekilimiz beş dakika zaman ayrıldığını, birinci şeyde para ödemediğimizi söyledi; öyle bir şey yok. Birinci basamağın ödemesini yapıyoruz, orada bahsedilmemiş olabilir ama öyle bir şey yok. Aklıma gelmişken, onunla ilgili, onu da belirteyim. Bazı üniversitelerin toplu sözleşmeden istifade etmediği, Veli Bey bahsetti, İnönü Üniversitesinin, birkaç üniversite daha var; Kayseri Üniversitesinin... Hayır, bunlar bizim yaptığımız toplu sözleşme çerçeve anlaşmasının içindedirler, rektörler veya işverenler buna uymak zorundadırlar, haklarında gerekli her türlü yasal işlemi yaparız. Toplu sözleşme hukuki niteliği -hepimizin bildiği gibi- kanun düzeyindedir ve uymak zorundadırlar, işverenlerin, kamu işverenlerinin buna uymama gibi keyfiyetleri yoktur. Dolayısıyla o alanlarda çalışan, o sektörlerde çalışan, o fakültelerde çalışan işçi arkadaşlarımızın da hakkını gözetiriz, o hukuku uygulatırız. Bundan kimse tereddüt etmesin.

Yine bu konuyu açmışken konuşmamın bütünlüğünü bozmadan araya bunları sokuyorum çünkü unutulmaması gerekir. İki iş yerinden bahsedildi, bir tanesi Trakya'da bir iş yeri; biz oraya teftiş göndermişiz, 8 milyon ceza kesmişiz. Ayrıca onlarla ilgili cumhuriyet savcılığına suç duyurusunda bulunmuşuz. Burada açıkça söylüyorum: Türk hukukuna uymayan, bizim sözleşmemize, bizim hukukumuzla, çalışma hukukumuzla uymayan işverenlerin, sendikal özgürlükleri kısıtlayan işverenlerin kapısını zorlarız ve onları bu hukuka uymaya mecbur ederiz. Burası Türkiye Cumhuriyeti'dir, burası bir hukuk devletidir, kanunları keyif için konulmamıştır, işçi için bağlayıcı olduğu için, işçilere haklar düzenlediği için işçiler o haklarını kullanırlar, işverenlerde buna riayet etmek zorundadırlar. Böyle bir keyfilik olmaz. "Burası sermayeyi koruyan bir devlet." falan. böyle bir edebiyat var, 17-18 yaşımızda buna benzer sözler söyleyebilirdik ama bugün Mecliste siyaset yapıyoruz, bugün bu söylediğimiz sözlerin ne anlama geldiğini bileceğiz. Burası sermayenin devleti değildir, burası Türkiye Cumhuriyeti devletidir. Burada sermaye de kendi hukukumuzun içinde, evrensel şartlar içerisinde, çerçevesi içerisinde şartlarını, imkânlarını ortaya koyacak ama emeğin hukukuna rıza gösterecektir. Kimse bizden bu konuda taviz vereceğimizi beklemesin, kimseye de zaten göz açtırmayız bu konuda. Bu konuda bize gelen duyuları, şikâyetleri asla göz ardı etmeyiz.

Bunları kısaca parantez içerisinde belirttikten sonra genel olarak şunu söylemek istiyorum: Bizim görevimiz, çalışma hukukumuzu korumaktır; çalışma hukukunun prensiplerini emeğe ve sermayeye uygun bir şekilde işletmektir. Burada hiç kimseye karşı bir ayrımcılık yapamayız. Ayrımcı dilin her türünü de şiddetle reddediyorum. Bir arkadaşımız konuşurken "Kürt illeri" dedi. Bu etnik ayrımcılığa dayanan, bu ırkçılık kokan dilden nefret ediyorum. Bu dil Türkiye'nin bütünlüğüne, Türkiye'nin bin yıllık tarihine; bu dil, bu ülkede yaşayan hangi etnik kimlikten olursa olsun, onların kardeşliğine karşı ayrımcılıktır, "discrimination" dur ve ayıptır. Bu ülkenin tarihine yakışmaz bu. Dolayısıyla hemen

yanındaki köyde Türkmenler yaşıyor da onlara karşı bir tavır mı yapılmış, onlara farklı bir işlem mi yapılmış? Bu tür iddialar ırkçılık kokan iddialardır. Bunları reddediyorum ve yakışmıyor. Bu, hele Türkiye Cumhuriyeti Meclisinde her renkten insanı, her renkten fikri bir araya getiren Mecliste; açılış gününde de böyledir, Gazi Paşa'nın yanındaki insanların kimliklerine bakın, onlar öyle bir araştırmaya girmemişlerdir, o Mecliste de öyledir, bugünkü Meclisimizde de böyledir, burası Türkiye Büyük Millet Meclisidir. Dolayısıyla buranın hukukunu her şeyden önce savunmak zorundayız. Sayın milletvekillerimizin de ben bu konuyu anlayışla karşılayacaklarını düşünüyorum.

Tabii, bizim çalışma hayatında en önemli sorunlarımızın başında işsizlik geliyor. Arkadaşlarımız bunu birçok vesileyle söylediler. İşsizlikle ilgili... İşsizlik meselesinin birkaç boyutu var, sadece bizimle ilgili boyutu değil. Kendimizle ilgili boyutu nedir? İşe uyum sağlama, aktif iş gücü programlarıyla bunu artırma yani iş kabiliyetini artırma, bazı projelerden de söz ettim, onu Türkiye çapında uygulayacağız. Bunu gerçekleştireceğiz ama bunun eğitim boyutu var ama daha önemlisi de istihdam üreten bir büyümenin gerçekleşmesi var, Türkiye'nin bu büyümesini sürdürmesi var. Yani bir yıl yüzde 3, bir yıl yüzde 7, bir yıl yüzde 11 büyüyebilirsiniz ama bunu istikrarlı bir şekilde ileriye doğru taşımak lazım. Bunun da hem ulusal hem uluslararası şartlarla bağlantılı olduğunu hepimiz biliyoruz.

Sık sık önümüzde duran meselelerden biri yolsuzluk meselesidir. Bir iki arkadaşımız da sordu, onlara da toparlayarak cevap vermek istiyorum. Bakanlığa geldiğimizden bu tarafa, bu, yolsuzlukla ilgili iddiaların üzerine gittik. Birtakım isimler saydılar, kurumlarımızın başkanları niye değiştirildi diye. Doğrusu, bu başkanları değiştirmemiz, bu bürokratları değiştirmemiz doğrudan doğruya bu mücadelede daha etkin bir ekip kurma arayışından dolayıdır; elimize ulaşan bilgilerden kaynaklanmaktadır, soruşturmalardan kaynaklanmaktadır. Dolayısıyla herhangi bir yolsuzluğa asla müsaade etmeyiz. Bu konuda sizin duyurunuz varsa onu da bana iletin, bu konuda sonuna kadar gideceğiz. Bu, yolsuzlukla mücadele konusunda biz, emeğin hakkını... Yerin altında çalışan maden işçisinin primleriyle ödenmiş bir sosyal sigortalar sistemimiz var, direğin tepesinde çalışan adamın primi var; dolayısıyla onların emeğinden kimseye beş kuruş çaldırmayız, onun çalışmasına çırpmasına, yolsuzluk yapmasına, istismar etmesine de asla izin vermeziz, buna göz yummayız. Bu bakımdan, bu konuda müsterih olun, elinizde bir bilgi varsa verin, eğer takip etmezsek de bizi eleştirin. Takip etmezsek "Size şunu ulaştırmıştık, şöyle bir olay vardı, üstünü kapattınız." diye çıkan eleştirin kamuoyunun karşısında. Bunu açıkça buradan beyan ediyorum. Dolayısıyla, efendim, bir siyasetçinin yakını varmış falan filan, biz kimin yakını olduğuna bakmayız, kimi ima ediyorsanız. Hiç bir siyasetçi de bu konuda, ben görevlileri görevden alırken, bu işlemleri durdururken -bu yolsuzluğu ben ortaya çıkarttım- kimse de beni aramamıştır, "Vedat Bey, niye böyle yapıyorsun? O benim yakınımıdır, şunumdur bunumdur..." Bu iddialar, sadece kamuoyunda, bazı gazetelerde çıktı, sosyal medyada çıkan iddialardır; bunları, bu tür iddiaları, doğrusu, ciddiye almıyorum, ben işime bakıyorum. Yani, ortada bir sorun varsa o sorunun üzerine gidiyorum, o sorunları sonuna kadar da götüreceğim. Neticelendiği zaman da kamuoyunun zaten bilgisine sunacağımızdan tereddüdünüz olmasın.

Değerli arkadaşlar, sık sık bahsedilen bir konu var: TYP. TYP'nin politik olarak kullanıldığı, işte, çeşitli belediyelerin aldığı vesaire. Bir milletvekili arkadaşımız TYP'den alınan güvenliklerin verilmediğini, niye verilmediğini söyledi. Şunu açıkça söyleyeyim: Vermeyeceğiz yani TYP'den güvenlik olmaz, güvenlik teşkilatının kendi güvenlik kadrolarının olması lazım, İşsizlik Sigortası Fonu'ndan güvenlikçi olmaz. Ben bunu doğru bulmuyorum, dolayısıyla bunu durdurdum. Vermeyeceğiz. İşsizlik Sigortası Fonu'ndan çalışacakları yani toplum yararına fayda üretilecek çalışmanın nasıl yapıldığı bizim İşsizlik Sigortası Kanunu'nda ve onunla ilgili mevzuatta açıkça belirtilmiştir. Kanun ile yönetmelik arasında bazı sorunlar vardı, yönetmeliği değiştiriyorum, bunu tamamen İşsizlik Sigortası Kanunu'nun fonksiyonlarına uygun bir şekilde dönüştüreceğiz, oradaki bürokratik ihmaller vesaire, bazı

alışkanlıklar, geçmişten kalan bazı sorunlar da olabilir, bunları tamamen ortadan kaldıracamız. İşsizlik Sigortası Fonu'nu kendi fonksiyonları içerisinde değerlendirecek bir şekilde işleteceğimizi ifade etmek isterim.

Değerli arkadaşlar, biz, özellikle sağlık sistemiyle... Bülent Kuşoğlu Bey üzerinde durdu, bu konudaki veriler de bilhassa Sağlık Bakanlığının verileri ile bizim verilerimiz... Kurumların birleşmesinden kaynaklanan yani eski SSK, şimdiki Emekli Sandığı vesaire gibi kurumların birleşmesi sürecinde altyapılarının, bunların bilişim altyapılarının eklemememesinden kaynaklanan bazı sorunlar var, bunlarla da ilgili çalışmamızı başlattık. Zaten devam eden çalışmalar vardı, bunlarla da ilgili bilişim sistemimizi bütünüyle yenileyen bir çalışmayı başlattık. O konuda da veri setlerimizi daha sağlıklı bir hâle getireceğiz. Özellikle Sağlık Bakanlığıyla eşleşerek yani bir tedavi yapıyor, bu tedavi kaç defa yapıldı, bunu biz göreceğiz, ona göre ödeme yapacağız, ona göre denetim yapacağız. Bugüne kadar yapılmamış, pandemiden dolayı yapılmamış, durdurulmuş, bir de uygulanan bir global bütçe meselesinden dolayı durdurulmuş denetimler vardı, pandemiden dolayı da bu denetimler durmuştu ama bunları SGK Başkanımıza, yeni Başkanımıza Cevdet Ceylan Bey'e söyledim, bunlar da uygulamaya kondu. Bu konularda da hiç tereddüdünüz olmasın, sonuna kadar bu meselelerin de üzerine gideceğiz.

Değerli arkadaşlar, bir arkadaşımız konuşurken sık sık böyle bir şey dedi "Sayın Bakan, kıdem tazminatı kaldırılıyor da nasıl ses çıkarmıyorsunuz?" falan gibi bir şey dedi. Kıdem tazminatını kim kaldırıyor? Kıdem tazminatını savunan bir adamım ben, bu konuda yazılarım var. Onu nereden çıkardınız? Kıdem tazminatını kimse kaldırmıyor. Birisi kaldırır da ben çıkarım kıdem tazminatını savunurum. Hiç merakınız olmasın, böyle bir şey olmaz.

SERPİL KEMALBAY PEKGÖZEGÜ (İzmir) - Hayır öyle demedim. Kaldırmak istiyorlar dedim.

ÇALIŞMA VE SOSYAL GÜVENLİK BAKANI VEDAT BİLGİN – Kimse kaldırmak istemiyor. Siz bana bakın, Çalışma Bakanlığımı ben temsil ediyorum arkadaşlar. Başka birisi mi kaldırmak istiyor?

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Değerli arkadaşlar, Bakan Bey izah ediyor. İkili konuşmaya girmeyelim lütfen.

ÇALIŞMA VE SOSYAL GÜVENLİK BAKANI VEDAT BİLGİN – İzin verirsiniz ben bitireyim, ondan sonra da eleştirilerinizi almaya devam ederim.

Değerli arkadaşlar, tabii, sosyal güvenlik sistemi geçmişle mukayese edilerek bir arkadaşımız öyle bir izahat yapmaya kalktı, SSK ile Sosyal Güvenlik Kurumu arasında belli bir dönemini alarak mukayese etmeye kalktı. O mukayese edilemez. O dönemdeki SSK'nin toplam SSK'li işçi sayısı 10 milyon altındaydı. Yani bugün Türkiye'nin yüzde 98'ini kuşatan bir Sosyal Güvenlik Kurumu şemsiyesi var, bunu mukayese etmeye kalkmanın çok anlamlı olduğunu elbette kimse söyleyemez. Bu tür mukayeselerin de anlamsız olduğunu düşünüyorum. Bunu şöyle diyelim: Şunun altını çizersiniz, ki başta Erhan Bey onun üzerinde durdu, bizim SGK açıkları var ama bu açıkların önemli bir kısmı... Biz geri ödemesini aldığımız ilaçların, bilhassa zor bulunan ve pahalı ilaçların sayısını artırdık, her gün de artırıyoruz, bazı talepler var, onları da değerlendiriyoruz, bilimsel şeyden geçtiği zaman onları da listemize alıyoruz. Dolayısıyla SGK'nin harcamaları artıyor. Bütçeden buraya transfer yapmak kötü bir şey mi? Değil. Sosyal devlet transfer yapacak. Nereden bulacak parayı? Hasta olana "Sen bul parayı." mı diyeceğiz? Ya da "Çık kampanyayla topla." mı diyeceğiz? Böyle bir şey olabilir mi? Dolayısıyla bu konudaki eleştirilerin de bu bağlamda değerlendirilmesi gerektiğini düşünüyorum.

Değerli arkadaşlar, tabii, sorulan çok sayıda soru var. Bu soruların bir kısmını tahmin ediyorum cevaplandırdım ama bazılarını da özel olarak cevaplandırmak isterim. Mesela 3600'le ilgili söylenenler var. "3600 ne olacak?" "3600'ü yine vaat mi vereceksiniz?" Vaat olmaktan çıktı, konuşmamda altını

çizdim. Onu toplu sözleşme metnine koyduk. Toplu sözleşme bizi bağlayan bir şey. Onu biz uygulamak zorundayız. Dolayısıyla, o bir vaat değil. Şimdi çalışma grubunu oluşturduk, Bakanlık bünyesinde oluşturduk. Onlar ne yapıyor, çalışma grubu? Alternatif maliyet modelleri çıkarıyorlar. Kapsayıcılığının ne kadar geniş, ne kadar dar olacağına, hangi unsurları, hangi süreleri, hangi sürelerde çalışan kamu personelinin kapsayacağına dair çalışmalar yapıyoruz. Bunu bitirdikten sonra, Bakanlık çalışmasını yaptıktan sonra Ekonomi Bakanlığımızla, Devlet Personelle ve sendikalarımızla bir araya geleceğiz.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Bütçede kaynak yok.

ÇALIŞMA VE SOSYAL GÜVENLİK BAKANI VEDAT BİLGİN – Yani bizim bütçemizde onun kaynağının olmaması... Bu sorunuz çok anlamlı değil Garo Bey.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Değerli arkadaşlar, sunuşun akışını bozmayalım lütfen. Böyle bir usulümüz yok.

ÇALIŞMA VE SOSYAL GÜVENLİK BAKANI VEDAT BİLGİN – Buna kaynağı devlet kamu bütçesinden koyacak yani Ekonomi Bakanlığı bütçesinden koyacak. Dolayısıyla, ekonomi bütçesinden koyacak. Buna kaynak...

ERHAN USTA (Samsun) – SGK...

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Değerli arkadaşlar, ikili diyaloga girmeyelim. Böyle bir usulümüz yok. Rica ediyorum.

ÇALIŞMA VE SOSYAL GÜVENLİK BAKANI VEDAT BİLGİN – “Bütçede göremedik, dolayısıyla kaynağınız yok, yapamazsınız.” gibi bir düşünceye kapılmayın. Bunu Mecliste... Zaten bunu Meclise sunacağız, çalışmamızı yapıp da biz kanun çıkarmayacağız. Kanun çıkaracak olan Meclistir, Meclis çıkardığı zaman da kendi usulüyle nereden kaynak yaratılacağını, sizin vereceğiniz değerlendirmelerle, yapacağınız eleştirilerle, bizim grubumuzun çalışmalarıyla bu ortaya çıkacaktır. Dolayısıyla, oraya çok fazla takılmamak lazım.

Bir başka meselenin üzerinde durmak istiyorum. Asgari ücret soruluyor. Bana asgari ücret miktarını soruyor, arkadaşlarımızın bazıları doğrudan sordular. Ben onu burada belirtmeyeceğim ama bu çalışmamız sürüyor. “Burada neden belirtmiyorsunuz?” diyeceksiniz. Şunun için belirtmeyeceğim: Asgari ücreti belirleyen tek taraf ben değilim, işverenler ile işçi sendikaları, kanunumuz böyle düzenlemiş bunu, benim keyfi olarak kalkıp asgari ücret şu kadar olsun, 3 bin lira olsun, 3.500 lira olsun dememin çok anlamı yok, böyle bir yetkim de yok. Biz, o çalışma grubumuzla, kendi hukuk sistemimiz içerisindeki işçi ve işveren tarafımızla oturarak bunu, o çalışma grubumuz ortaya çıktığı zaman.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – “5 bin lira olsun” dersiniz kimse itiraz etmez.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ - Değerli arkadaşlar, lütfen müdahale etmeyelim, rica ediyorum.

ÇALIŞMA VE SOSYAL GÜVENLİK BAKANI VEDAT BİLGİN - ...dikkate alacağımızı takdir edersiniz yani o müzakerelerin konusu olduğunun altını çizmek isterim.

Tabii, değerli arkadaşlar, asgari ücret çok önemli, 3600 çok önemli; işte, bütün bu soruların bazılarının cevabını burada veremeyeceğim, bazı ayrıntılı sorular var, onların bazılarının cevabını ben rakam olarak da bilmiyorum. Dolayısıyla, bunlarla ilgili şimdi bir şey söylemeyeceğim ama her bir sorunuzun cevaplandırılacağını, yazılı olarak cevaplandırılacağını belirtmek isterim.

Cevap vermediğim bazı sorular var mı diye... Erhan Usta Bey’in sorduğu bir soru var, bu mülakat sistemiyle ilgili bir şey. Bizim personel sistemimizde ben liyakatin çok önemli olduğunu düşünüyorum ve bütünüyle sistemimizin bunun üzerine kurulu olduğunu düşünüyorum. Mülakat yeni bizim icat

ettiğimiz bir şey değildir. Erhan Bey DPT’de çalıştı, DPT’de ben de mülakata girdim. Bu, çok eski bir uygulamadır. Öğretmenlik mesleğine girenlerin -eskiden mülakatı vardı, şimdi var mı onu bilmiyorum doğrusu- özellikle öğretmenlerin de bir mülakat sisteminin içinde olmasını çok anlamlı bulurum çünkü adam ders anlatacak, üslubu nasıldır, hitabı nasıldır ama ben bunların teknik olarak düzenlenmesinin, objektif şartlar içerisinde düzenlenmesinin... İşte, biz asistan sınavları yaptığımız zaman -muhtemelen Erol hocalar öyle yapıyorlar- kamera sistemi vardı yani sorduğumuz sorular kendi keyfimize göre değerlendirilmiş sorular değildi, anahtar sistemimizi önceden hazırlar verirdik. Bunların böyle denetim altına alınmasının mümkün olduğunu düşünüyorum. Bu bakımdan da Erhan Bey’in bu sorusunu bu şekilde cevaplandırmak isterim.

Değerli arkadaşlar, uzun bir çalışma oldu, çok sayıda konuyu tartıştık, ben de istifade ettim, doğrusu, yeni sorularla karşılaştım, yeni bakış açılarıyla karşılaştım. Burada katkı yapan herkese teşekkür etmek istiyorum.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Sayın Bakan, süreniz var daha.

EMİNE GÜLİZAR EMECAN (İstanbul) - EYT’liler ne olacak?

ÜNAL DEMİRTAŞ (Zonguldak) – Sağlık çalışanları ne olacak?

ÇALIŞMA VE SOSYAL GÜVENLİK BAKANI VEDAT BİLGİN – Evet, bütün sorularınıza cevap verilecek ve cevapsız kalan sorularınızın da ayrıntılı bir şekilde cevaplarını en kısa süre içerisinde sizlere iletteceğimizi söylüyorum. (Gürültüler)

BAŞKAN CEVDET YILMAZ - Değerli arkadaşlar, Sayın Bakanımız kalan sorulara da yazılı cevap verecektir.

ÇALIŞMA VE SOSYAL GÜVENLİK BAKANI VEDAT BİLGİN - Hepinize saygılar sunuyorum, teşekkür ediyorum.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Süre olabilir, sürenin hepsini kullanmak zorunda değil, öyle bir zorunluluğumuz yok, hatta memnun oluyoruz biz, daha az sürede daha çok cevap verilmesinden.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Süre var ama.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ - O süre Sayın Bakanın süresi, kullanır kullanmaz. Bu kadar sürede cevap verdi.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – İlk kez böyle bir şey oluyor.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ - Öyle bir şey yok. O süre sizin süreniz değil, Sayın Bakanın süresi ve bu kadar kullandı.

Değerli arkadaşlar, böylece gündemimizdeki kurum bütçeleri üzerindeki görüşmeler tamamlanmıştır.

6 önergemiz var, 1’inci önergeyi okutuyorum:

Plan ve Bütçe Komisyonu Başkanlığına

Aşağıda gösterilen değişikliğin gerekçesiyle kabulünü arz ve teklif ederiz.

KURUM: Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı

YIL: 2022

ÖDENEK (A) CETVELİ

PROGRAM	KURUMSAL	FİNANSMAN	EKONOMİK KOD	ARTIRILAN MİKTAR
7	105.23	01	05.02	50.000.000.000 TL

Garo Paylan

Necdet İpekyüz

Erol Katırcıoğlu

Diyarbakır

Batman

İstanbul

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Garo Bey, kendiniz mi izah edeceksiniz?

Evet, buyurun, 1'inci önergenizin izahını istiyoruz.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Sayın Bakan, siz değinmediniz ama asgari ücretliniz şu anda sefalet içinde yaşıyor ve açlık sınırının altında bir ücrete talim ediyor ve çok yüksek bir enflasyonla karşı karşıyayız Sayın Bakan, asgari ücretlinin her gün alım gücü düşüyor. Bu anlamda biz asgari ücretin...

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Yalnız, önergenizle ilgili Sayın Bakana değil de Komisyona hitap ederseniz bence hukuki olarak daha doğru olur, Komisyon karar verecek.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Sayın Başkanım, takdiri ben kurayım, rica ederim. İnsicamımı bozdunuz Sayın Başkan.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Özür dilerim.

Buyurun.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Asgari ücretli büyük bir sefalet yaşıyor ve mutlaka asgari ücretlinin alım gücünü yükseltmemiz lazım. Bu yüksek enflasyon şartlarında hayat mücadelesi veriyor asgari ücretliler.

Değerli arkadaşlar, asgari ücretin biz 5 bin TL'ye yükseltilmesini öneriyoruz ve vergiden muaf olmasını öneriyoruz. Asgari ücret mutlaka vergiden muaf ve 5 bin TL olmalıdır. Bu konuda, Sayın Başkan, asgari ücretin vergi dışı bırakılması karşılığında 50 milyar TL bir kaynağa ihtiyaç olacaktır. Bütçeden yandaşlara aktarılan kaynaktan vazgeçersek bu 50 milyar TL yükü karşılayabilir bütçemiz. Bu anlamda arkadaşların desteğini bekliyorum.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Teşekkür ediyorum.

Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmemiştir.

2'nci önergeyi okutuyorum:

Plan ve Bütçe Komisyonu Başkanlığına

Aşağıda gösterilen değişikliğin gerekçesiyle kabulünü arz ve teklif ederiz.

KURUM: Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı

YIL:2022

ÖDENEK (A) CETVELİ

PROGRAM	KURUMSAL	FİNANSMAN	EKONOMİK KOD	ARTIRILAN MİKTAR
9	105.23	01	05.02	175.000.000.000 TL

Garo Paylan

Necdet İpekyüz

Erol Katırcıoğlu

Diyarbakır

Batman

İstanbul

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Garo Bey, izah edeceksiniz sanırım, buyurun.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Değerli arkadaşlar, en düşük emekli maaşı 1.500 TL. Şu anda 1 ton kömür 3 bin TL'nin üzerine çıktı ve yurttaşlarımız 1.500 TL'yle ancak yalnızca kirasını ve faturalarını ödeyebilirler. Şu anda emeklilerimizin büyük çoğunluğu açlıkla mücadele ediyor. Biz en düşük emekli maaşının 4 bin TL olmasını öneriyoruz. Diyacaksınız ki “Bu çok yüksek bir rakam, bu kaynak

nereden bulunacak?" 175 milyar TL'lik bir hesap yaptık bu anlamda, 4 bin TL'ye yükseltilmesiyle. İddiayla söylüyoruz, eğer yurt dışı vergi cennetlerinde olan yandaşların 200 milyar TL'sini devletimiz vergilendirirse bu 175 milyar TL'yi misli misli karşılarız.

En düşük emekli maaşının 4 bin TL olması için bu önergemize destek vereceğinizi umuyoruz değerli arkadaşlar.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmemiştir.

3'üncü önergeyi okutuyorum:

Plan ve Bütçe Komisyonu Başkanlığına

Aşağıda gösterilen değişikliğin gerekçesiyle kabulünü arz ve teklif ederiz.

KURUM: Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı

YIL:2022

ÖDENEK (A) CETVELİ

PROGRAM	KURUMSAL	FİNANSMAN	EKONOMİK KOD	ARTIRILAN MİKTAR
9	105.23	01	05.02	40.000.000.000 TL

Garı Paylan

Necdet İpekyüz

Erol Katırcıoğlu

Diyarbakır

Batman

İstanbul

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Necdet Bey, buyurun lütfen.

NECDET İPEKYÜZ (Batman) – 2018 seçimlerinde bütün siyasi partiler -sadece Adalet ve Kalkınma Partisi dışında- emeklilikte yaşa takılanlarla ilgili seçtikleri gibi düzenleme yapacaklarını söylediler. Kaç kez araştırma önergesi verilmesine rağmen reddedildi. Sayıları 5 milyon civarında olan, primlerini ödemiş, sigortalılık sürelerini doldurmalarına rağmen bir mağduriyet yaşıyorlar, ek iş bulamıyorlar. Bütçede 40 milyarlık bir artış yapalım, emeklilikte yaşa takılanların, Türkiye'de "EYT" denilen sürecin sonlanmasına katkıda bulunalım. Sayın Bakan ve sizlerin onayına sunmuş oluyoruz.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Teşekkür ediyorum.

Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmemiştir.

4'üncü önergeyi okutuyorum:

Plan ve Bütçe Komisyonu Başkanlığına

Aşağıda gösterilen değişikliğin gerekçesiyle kabulünü arz ve teklif ederiz.

KURUM: Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı

YIL:2022

ÖDENEK (A) CETVELİ

PROGRAM	KURUMSAL	FİNANSMAN	EKONOMİK KOD	ARTIRILAN MİKTAR
9	105.23	01	05.02	7.250.000.000 TL

Durmuş Yılmaz

Erhan Usta

Ankara

Samsun

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – İzahatı sanırım siz yapacaksınız Erhan Bey.

Buyurun.

ERHAN USTA (Samsun) – Teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

Evet, bu 3600 ek göstergenin verilmesine ilişkin önergemizdir. Sayın Bakan, az önce siz de ifade ettiniz “Zaten bu, toplu sözleşmeye girdi, artık vaat olmaktan çıktı.” dediniz. O zaman bunun bütçeye parasının konulması lazım. Burada güzel bir fırsat var. Zannediyorum, bütçe hazırlanırken unutulmuş olmalı bu durum. Burada 7 milyar 250 milyon lira kaynak konulmasını öngörüyoruz. Hesabı da şu: Yaklaşık 750 bin kişi civarında bu vadedilen meslek gruplarında, polis, öğretmen, sağlık çalışanları ve din görevlilerinde bu kadar emeklinin, hâlihazırda emekli olmuş kişilerin olduğunu düşünüyoruz. İlave ortalama 800 lira civarında çünkü bunların ek göstergeleri farklı farklı mevcuttu ama hepsini 3600’e getireceğiz. Bu hesap üzerinden bakıldığında on iki aylık yükü 7 milyar 250 milyon lira oluyor. Bu anlamda Cumhur İttifakı milletvekilleri tarafından önergemize destek verilmesini talep ediyoruz.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Teşekkür ediyorum.

Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmemiştir.

ERHAN USTA (Samsun) – Önergemiz Cumhur İttifakı milletvekilleri tarafından reddolundu.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Müteakip önergeyi okutuyorum:

Plan ve Bütçe Komisyonu Başkanlığına

Cetvelde gösterilen değişikliğin aşağıdaki gerekçeyle kabulünü arz ve teklif ederiz.

KURUM: ÇALIŞMA VE SOSYAL GÜVENLİK BAKANLIĞI

YIL: 2022

ÖDENEK (A) CETVELİ

PROGRAM	KURUMSAL	FİNANSMAN	EKONOMİK KOD	ARTIRILAN MİKTAR
9	105.23	01	05.02	45.000.000.000 TL

Durmuş Yılmaz

Erhan Usta

Ankara

Samsun

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Evet, Erhan Bey siz mi izah ediyorsunuz?

ERHAN USTA (Samsun) – Evet.

Bu önergemiz de okundu ama burada kayıtlara ses gelmiyor, maalesef bu ilkel şeyi devam ettirmek durumundayız.

Şimdi, emeklilikte yaşa takılanlarla ilgili önergedir Sayın Bakan ve sayın milletvekili arkadaşlarım. Bu konuyu biliyoruz, bu bir haktır, bu hakkı artık iade etmemiz gerekiyor, bu hakkı vermemiz gerekiyor. Bakın, buradaki insanların hepsi prim ödeme gün sayısını doldurmuş insanlar yani talep ettiğimiz kişiler. Dolayısıyla burada bizim hesaplamalarımıza göre, aldığımız bilgilere göre 2021 yılı sonu itibarıyla 4,8 milyon kişi prim ödeme gün sayısını doldurduğu hâlde yaş nedeniyle bekleyecektir. Dolayısıyla, tabii, burada şunu görmemiz lazım: 10 bin gün prim ödemiş insanlar ve hâlâ altı, yedi yıl daha beklemesi gerekiyor yaş nedeniyle ve bu insanlara devlet “Gençsin, emekli olamazsın.” diyor; özel sektör “Yaşlısın, çalışamazsın.” diyor. Bu insanların sağlık güvenceleri olmuyor, evlerine götürecek paraları yok. Dolayısıyla mutlak suretle bu sorunun çözülmesi gerekiyor.

Sayın Bakan, çok kısa bir şekilde hesabın nasıl olduğunu da ifade etmek istiyorum. Şu anda prim ödeme gün sayısını dolduran, daha doğrusu doldurmuş olacakların yani bir ila altı yıl arasında süresi kalanların toplam 4,8 milyon kişiye oranı yüzde 79,7. Yani yaklaşık yüzde 80’i biz bu hakkı vermemiz durumunda altı yıl içerisinde emekli olacaklar. Dolayısıyla bunun ilk yıl etkisini... Biz belli varsayımlar yaptık, varsayımımız şu: Herhangi bir kesintiye tabi tutulmaksızın verilmesi ancak mesela

devlet memurlarının da hepsi emekli olmayacaktır çünkü onların durumu daha şey, bunun oranları var elimizde, biliyoruz. Dolayısıyla SSK ve -eski anlamda söylüyorum- BAĞ-KUR'luların hemen emekli olacağı ama devlet memurlarının çok azının emekli olacağı varsayımı altında buradan 45 milyar liralık bir ödenek ihtiyacı olacağını hesap ediyoruz. Dolayısıyla bu sorun çözülmek zorunda artık yani bunun kırılma noktası 2018 yılı Ekim ayında İYİ Partinin verdiği önerge'dir. O zaman...

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Erhan Bey, bağlarsanız...

ERHAN USTA (Samsun) – Tamam bitiriyorum Sayın Başkanım.

Biliyorsunuz, o araştırma önergesi ilk etapta kabul edildi, ikinci etapta reddolunmuştu. Dolayısıyla artık bu işi çözmeme diye bir şey olamaz, bu kesim çok mağdur, bu mağduriyetin giderilmesi anlamında bu önergenin kabul edilmesi durumunda... Tabii, bu önerge sadece mali boyutu, bunun için elbette bir kanun çıkması gerekiyor, o kanun çok hızlı bir şekilde çıkarılabilir, buna ilişkin birçok parti grubunun zaten çalışması var.

Önergeye destek verilirse çok memnun kalırız.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmemiştir.

ERHAN USTA (Samsun) – Evet, yine Cumhur İttifakı'nın milletvekilleri tarafından önergemiz reddolundu. Bunu da kayıtlara geçirelim.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Müteakip önergeyi okutuyorum:

Plan ve Bütçe Komisyonu Başkanlığına

Cetvelde gösterilen değişikliğin aşağıdaki gerekçeyle kabulünü arz ve teklif ederiz.

KURUM: ÇALIŞMA VE SOSYAL GÜVENLİK BAKANLIĞI

YIL: 2022

ÖDENEK (A) CETVELİ

PROGRAM	KURUMSAL	FİNANSMAN	EKONOMİK KOD	ARTIRILAN MİKTAR
9	105.23	01	05.02	30.000.000.000 TL

Durmuş Yılmaz

Erhan Usta

Ankara

Samsun

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Erhan Bey, buyurun.

ERHAN USTA (Samsun) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Bu önergemiz de asgari ücrete ilişkin bir önerge'dir. Tabii ki asgari ücreti devlet ödemiyor, o ayrı bir konu. Ancak biz şunu söylüyoruz yani yine makulün peşindeyiz, çok daha yüksek rakamları bizim işçilerimiz, çalışanlarımız hak ediyor çünkü artık asgari ücret bizde bir asgari ücret olmaktan çıkmış, ortalama ücret... Asıl o soruyu soracaktım, unuttum Sayın Bakan, belki bir fırsat olursa, söylerseniz. Şu anda çalışanlar, işçi pozisyonunda çalışanlar ne kadar asgari ücret alıyor? Yüzde 43 oranı vardı ama büyük ihtimal bu oran biraz daha yükseldi. Dolayısıyla çalışanların yarısı buradan ücret alıyor ve bu ücret şu anda tam da 3 bin lira biliyorsunuz, açlık sınırı. Yani asgari ücreti yılbaşında biz 4 bin lira öneriyoruz, asgari olması gereken bu ve çok makul bir rakam söylüyoruz, çok daha üzerini işçimiz hak ediyor. Emin olun, bu 4 bin lira da gelecek yılın sonu geldiğinde yine açlık sınırının altında kalacak yani açlık sınırında bir asgari ücreti çok reva görmemek lazım. Tabii, burada da özellikle sanayimizin ve

hizmet sektörümüzün bir anda bu yüksek artışı kaldıramayacağı söylenebilir. O anlamda da, meseleyi o boyutuyla da değerlendiriyoruz. Biz diyoruz ki: İşverenlere 500 lira bir katkı verelim. Yani işverene katkı derken aslında, bu, asgari ücretin artırılmasını sağlamadır, isterseniz bunu işçinin kesintilerinin kesilmesi olarak da düşünebilirsiniz. Dolayısıyla, bunun 500 lirasını devlet üstlensin ve bu şekilde asgari ücretin netini 4 bin liraya getirecek bir düzenlemeyi yılbaşında yapabiliriz. Tabii, bunu yapmak için bir kaynağa ihtiyaç var, bu kaynak da bütçede olmadığına göre bu anlamda, biz buradan yaklaşık 5 milyon kişinin faydalanacağını kabul ediyoruz, 500 lira aylık, on iki ay üzerinden yaptığımızda 30 milyar liralık bir kaynak gerektiriyor. Dolayısıyla, bu kaynağın bütçeye konulmasına ilişkin bir önerge dir, önergemize destek bekliyoruz.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Önergeyi kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmemiştir.

ERHAN USTA (Samsun) – Evet, önergemiz yine Cumhuriyet İttifakı milletvekilleri tarafından reddedildi.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığının bütçesini okutmaya devam ediyoruz.

(Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığının 2022 yılı bütçesi okundu, oylandı, kabul edildi)

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Mesleki Yeterlilik Kurumunun bütçesini okutuyorum:

(Mesleki Yeterlilik Kurumunun 2022 yılı bütçesi okundu, oylandı, kabul edildi)

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Kesin hesabını okutuyorum:

(Mesleki Yeterlilik Kurumunun 2020 yılı kesin hesabı okundu, oylandı, kabul edildi)

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Değerli arkadaşlar, böylece gündemimizdeki kamu idarelerinin bütçe ve kesin hesapları kabul edilmiştir.

Hayırlı uğurlu olsun.

Sayın Bakanımıza, Bakan Yardımcılarımıza, milletvekillerimize, bürokratlara ve bütün katılımcılara katkıları için çok teşekkür ediyoruz.

Değerli arkadaşlar, 9 Kasım 2021 Salı günü saat 10.00’da toplanmak üzere birleşimi kapatıyorum.

Kapanma Saati: 19.42

